השער – הקיץ, הדוגמנית אילנה שושן מצמיחה כנף בשחקנית קולנוע. קלטת שלה, נוסח ג'יין פונדה, עוד מעט בשוק ● ג'ודי ניר־מוזס ● תצלום: ציפי מנשה

„ב־70', קיבלתי את טייסת הפאנטומים הראשונים". לקראת יום חיל האוויר ● רן פקר □ בגלל הורדת המכס, נעשן יותר סיגריות זרות. „דובק" מצידו מעלה מחירים ● שושנה חן □ „לא הייתי מאמינה שהוא יכול להיות מרגל". אדנה מאראש על ז'אק ביטון ● עמית רייכר □ מנהלת־התיאטרון, ציפי פינס, סיימה עונה חזקה בבאר־שבע. פתוחה להצעות ● עמנואל בר־קדמא

60

כל כלי הנגינה עד 60 תשלומים שווים

אספקה מיידית

אורגנים ביתיים

אורגנים ביתיים מאיטליה, 2 קומות, DIGITAL, MIDI P.C.M
כולם במבצע מיוחד רק השבוע

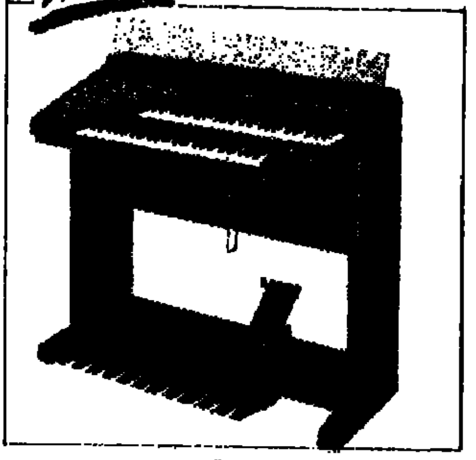

VISCOUNT BX-10
36 רגיסטרים, תריס, דיגיטלי, MIDI, סינטיסייזר, תופים PCM, תכנות.
במחירון ~~1,925~~.- ש"ח,
רק השבוע 1,554 ש"ח במזומן, או 60.- x 34 ש"ח

VISCOUNT BX-20
בעל תכונות כמו VISCOUNT BX-10 בתוספת מחשב ללימוד עצמי,
במחירון ~~2,070~~.- ש"ח,
רק השבוע 1,671 ש"ח במזומן, או 60.- x 36 ש"ח

GEM MK-10-RT
56 רגיסטרים, תריס, MIDI, 16 תופים PCM, תיכנות.
במחירון ~~2,182~~.- ש"ח,
רק השבוע 1,690 ש"ח במזומן, או 60.- x 37 ש"ח

GEM MK-10-MRT
בעל תכונות כמו GEM MK-10-RT. בתוספת מחשב ללימוד עצמי ולהקלטה דיגיטלית (SEQUENSER)
במחירון ~~2,712~~.- ש"ח,
רק השבוע 2,120 ש"ח במזומן, או 60.- x 46 ש"ח

YAMAHA ME-100
32 רגיסטרים, תריס, דיגיטלי, MIDI, 15 מקצבים.
במבצע רק - 3087 ש"ח במזומן או 60 x 67 ש"ח

YAMAHA HS-4
FM, דיגיטלי, 2 x 4 אוקטבות, 1½ אוקטבות בסים, עם רגישות במקלדת - TOUCH & AFTER TOUCH, MIDI ו-33 כלי הקשה, סינטיסייזר.
במבצע רק - 6282 ש"ח במזומן או 60 x 138 ש"ח

גיטרות

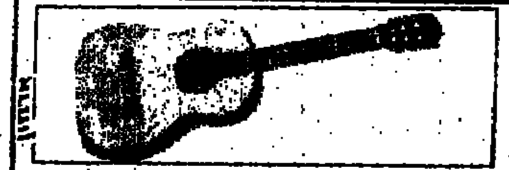

SAMICK SC-310
גיטרה קלאסית באיכות מעולה.
רק .204- ש"ח במזומן

ADMIRA PALOMA
גיטרה קלאסית, תוצרת ספרד.
רק .210- ש"ח במזומן

YAMAHA CG-100
גיטרה מקצועית במחיר עממי
רק .288- ש"ח במזומן

SAMICK EG-1757-BTS
גיטרה חשמלית
רק .392- ש"ח במזומן

תופים

ASAMA · YAMAHA · PAISTE · TAMA · SABIAN · SAMICK · Ortolá · VIC FIRTH

מתוסף!!... אנו איתך לאורך כל הדרך...
רק השבוע! סט תופים ASAMA 5 חלקים כולל מצילות
במזומן 987 ש"ח

החברה המובילה בתופים בעולם
TAMA יפן (60 שנה)
דגם ZS 522X במזומן רק 2,017 ש"ח או 60 x 44 ש"ח

מבחר ענק של מצילות וארגזים לתופים

פסנתרים

מארבע החברות המובילות בעולם:

הגיעו פסנתרי BALDWIN המפורסמים מארה"ב.
במבצע היכרות רק השבוע
במחירון ~~7,024~~.- ש"ח,
רק השבוע 5,390. ש"ח במזומן או 60 x 118 ש"ח

דגם SAMICK S-108-S
היום גם אתה יכול לקנות פסנתר גרמני חדש וטוב בפחות מ-$3,000 כי פסנתרי SAMICK מדרום קוריאה מיוצרים לפי ידע וחלקים מגרמניה (GERMAN SCALE)
במבצע רק - .4,694 ש"ח במזומן או 60 x 103 ש"ח

דגם YAMAHA C-108.S/AW
את פסנתרי YAMAHA כבר לא צריכים להציג, כי טובי הפסתנרנים והמוסיקאים מכירים, מנגנים וממליצים עליהם בכל העולם. במבצע רק - .5,873 ש"ח במזומן או 60 x 129 ש"ח

אורגניות

YAMAHA PSS-30
8 צלילים, 8 מקצבים, הקלטה ועוד
רק .136- ש"ח במזומן

YAMAHA PSS-130
מדגים ומקליט, דיגיטלי. 8 צלילים, 8 מקצבים
רק .182- ש"ח במזומן

YAMAHA PSS-170
3½ אוקטבות, דיגיטלי, FM, 100 צלילים. 10 מקצבים.
רק .318- ש"ח במזומן

YAMAHA PSS-270
4 אוקטבות סטריאופוני, 100 צלילים 10 מיקצבים.
רק .436- ש"ח במזומן

YAMAHA PSS-470
4 אוקטבות סטריאופוני, אלפי צלילים, סינטיסייזר, תכנות תופים.
רק .635- ש"ח במזומן

YAMAHA PSS-570
4 אוקטבות, סטריאופוני עם סינטיסייזר, דיגיטלי, אלפי צלילים, תופים דיגיטליים עם תכנות.
רק .791- ש"ח במזומן

אורגנים ניידים

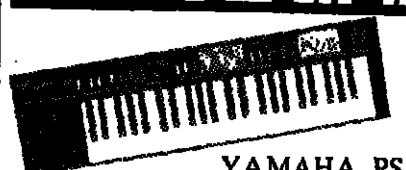

YAMAHA PSR-12
4 אוקטבות, 32 כלים, 16 מקצבים, דיגיטלי, וריאציות, ליווי אוטומטי.
רק .712- ש"ח במזומן

YAMAHA PSR-22
4 אוקטבות, 32 כלי נגינה, סינטיסייזר BUILT-IN. 16 מקצבים אוטומטיים, תכנות תופים.
רק .886- ש"ח במזומן

YAMAHA PSR-32
5 אוקטבות, סטריאופוני, דיגיטלי, 32 כלים, 16 מקצבים, תיכנות תופים.
במחירון ~~1,407~~
רק השבוע .1,090- ש"ח במזומן

חדש בכלי זמר

הגיעו! סינטיסייזרים לגיטרות
תוצרת SHADAW גרמניה

סינטיסייזר YAMAHA DX-11
5 אוקטבות TOUCH & AFTER TOUCH 224 צלילים.
60 x 50 ש"ח

תיבת מקצבים YAMAHA RX-7
100 צלילים דגומים.
60 x 39 ש"ח

דוגם סטריאופוני YAMAHA TX-16W
דגימה ב-50 KHZ. פילטרים דיגיטליים, 8 יציאות נפרדות.
60 x 133 ש"ח

סיקוונסר YAMAHA QX-3
48,000 צלילים בזיכרון, עם כונן.
60 x 70 ש"ח

התשלומים צמודים למדד ומחושבים לפי 11.5% ריבית שנתית.

רשת חנויות כלי זמר:
• תל-אביב: דיזנגוף סנטר, 03-290251
• תל-אביב: מהמשביר לצרכן אלנבי 115, 03-622916
• רמת-גן: קניון איילון, 03-707643
פתוח במוצ"ש
• חיפה: מרכז חורב, אחוזה 04-245890
פתוח במוצ"ש
• חיפה: החלוץ 53, 04-664374
• חיפה: מהמשביר לצרכן רח' יונה 1 04-660936
• צומת מוצקין ביאליק: דרך עכו 12, 04-722071 דרך עכו 21
• ירושלים: רח' יפו 68, 02-383650
• ירושלים: המלך ג'ורג' 10, 02-226082
• באר-שבע: קק"ל 71, 057-38779
• באר-שבע: קק"ל 187, 057-34533
• נתניה: הרצל 53, 053-339583
• הרצליה: רח' סוקולוב 38, 052-540216

מפיצים מורשים: ...

בית YAMAHA
רשת כלי זמר
רשת חנויות המוסיקה הגדולה בישראל

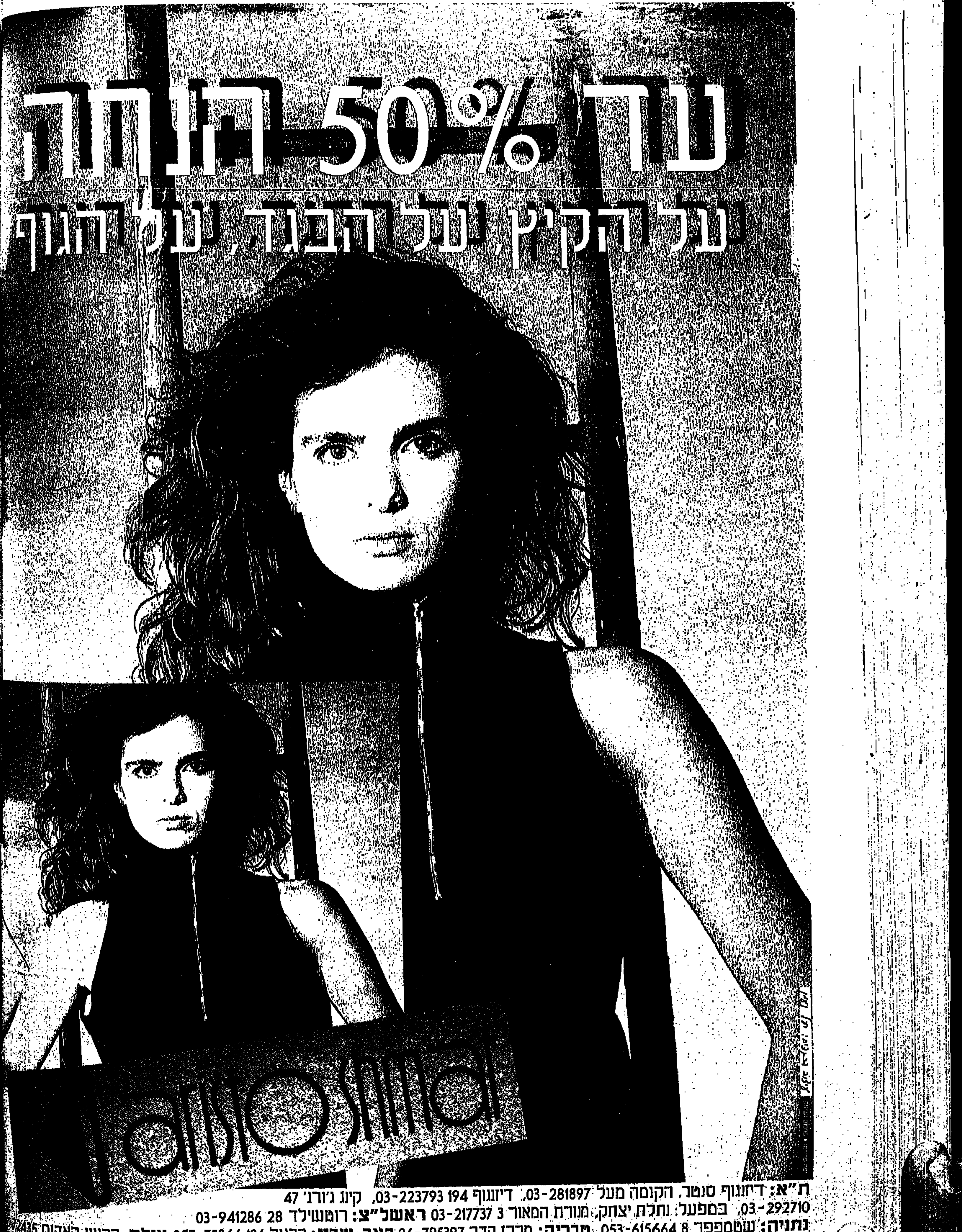

ת"א: דיזנגוף סנטר, הקומה מעל 03-281897, דיזנגוף 194 03-223793, קינג ג'ורג' 47 03-292710, במפעל: נחלת יצחק, מנורת המאור 3 03-217737 ראשל"צ: רוטשילד 28 03-941286
נתניה: שטמפפר 8 053-615664 טבריה: מרכז הדר 06-795397 באר-שבע: הרצל 106 057-75866 אילת: הקניון האדום 2435

כל התוצאות שתמיד רצית!

- הרזיה מדהימה בזמן קצר.
- פירוק השומנים בגוף.
- המסת ריכוזי השומן והצלוליט.
- הצרת ההיקפים וחיטוב הגוף.
- שיפור מאזן המינרלים והויטמינים.
- הגמשת עור הפנים והגוף.

והכל - בתכנית אחת ובפיקוח ר[...]

ניצה פרדן,
מנהלת מכירות מירושלים,
רחוב שושנה 8.

כל התוצאות שניצה רצתה:
הפחיתה 23 ק"ג ב-40 יום.
הפחיתה 51 ס"מ בהיקפים.
רזתה בדיוק באיזורים "הבעייתיים".
שיפרה את מראה עור הפנים והגוף.
והכל-בקלי קלות וללא כל מאמץ.

אם בעית המשקל העודף היא בעיה כבדת משקל עבורך. אם "ניסית כבר הכל" ודבר לא עזר, יש לנו 2 שיטות מדהימות בשבילך:
- "ההבדל הדק" להרזיה מהירה של 5-15 ק"ג.
- "רואים תוצאות" להרזיה מהירה של 16-50 ק"ג.

עובדה: 200,000 גברים ונשים ראו את התוצאות בשיטות המהפכניות של מרזי מורית. גם הם חשבו פעם ש"זה בלתי אפשרי" והיום הם נראים נפלא.

הנוסחה המרזה לפני הארוחה

תכנית מרזי מורית מותאמת לך באופן אישי על ידי רופאי החברה. שילוב המשקה והכמוסות השוויצריים, שפותחו בנוסחה בלעדית לשיטת מרזי מורית, מבטיח לך פירוק וניקוז השומנים, שיפור מאזן המינרלים והויטמינים - תוך כדי אכילה לשובע ובזמן קצר!

המסת ריכוזי השומן והצלוליט

לסילוק כל השומנים הבעייתיים שלך, מתאים עבורך הצוות הרפואי תכנית להמסת השומנים והצלוליט המשלבת 2 תכשירים בלעדיים בנוסחה ייחודית, יחד עם תכנית אישית להצרת ההיקפים.

רואים תוצאות בכל יום

שיטת מרזי מורית מבטיחה לך [...] מדוייקות בכל יום-וללא כל [...] ולהבטחה של רופאי מרזי מורית [...] של תוצאות מוכחות! התקשר אלינו ונשלח אליך [...] הוכחות מדהימות להצלחה [...] שלך.

השירות המיוחד להרזיה מיידית

תוך 48 שעות - תכנית ההרזיה [...] השומנים אצלך בבית! התקשר אלינו בטלפון בין השעות [...] בבוקר עד 8 בערב ותוכל להתחיל [...] מיד.

מרזי מורית על הקו 24 שעות ביממה

גם בלילות ובשבתות! התקשר אלינו לטלפון:

02-222676
02-225784
02-222903

או שלח אלינו את התלוש [...]

מרזי מורית
רואים תוצאות

10
עשור למרזי מורית

לכבוד
מרזי מורית בע"מ
המלך ג'ורג' 35 ת.ד. 4456 ירושלים 91043
אנא שלחו לביתי חינם: חומר הסבר מפורט על שיטות "מרזי מורית"; הסבר על הכמוסות והמשקה השוויצריים; הסבר על התכשירים להמסת ריכוזי השומן; הוכחות מצולמות; שאלון הרשמה מדעי. זאת-ללא כל התחייבות מצידי.
שמי:
כתובתי:

הבית הבינלאומי בכל בו שלום
במחירי מתנה
מיטב המוצרים לבית מהארץ ומחו"ל

צרפת
סט 6 כוסות מעוטרות רק 8.90 ש"ח במקום 14.90 ש"ח.
מאפרות זכוכית, החל מ-1.45 ש"ח במקום 4.90 ש"ח.
מחבתות TEFAL, החל מ-9.90 ש"ח במקום 14.90 ש"ח.
תבניות TEFAL, החל מ-5.90 ש"ח במקום 7.90 ש"ח.
כלי איכסון PYREX, החל מ-3.90 ש"ח
תבניות PYREX, החל מ-9 ש"ח במקום 14.90 ש"ח.
סט כוסות "אוקוטים" מחומן החל מ-1.90 ש"ח במקום 3.90 ש"ח. ועוד.

איטליה
סט 3 מחבתות טפלון משובחות רק 19.90 ש"ח במקום 29.90 ש"ח.
מגש שחור עם קישוט אירוסים 14"ט רק 9.90 ש"ח במקום 14.90 ש"ח.
מייבש כלים משובח 2 קומות רק 13.90 ש"ח במקום 16.90 ש"ח.
מחבת קוטר 28 מכסה פיירקס רק 32 ש"ח במקום 44 ש"ח.
כד מדגם "זודיאק" GUZZINI רק 19.90 ש"ח במקום 25 ש"ח.
כף עוגה מתוצרת GUZZINI רק 4.90 ש"ח במקום 6.90 ש"ח. ועוד ועוד.
קערית זכוכית קריסטל ללפתן, רק 2.90 ש"ח במקום 5.90 ש"ח.

גרמניה
מבחר גביעים צבעוניים לגלידה: בצהוב אדום ורוד רק 4.90 ש"ח 6.90 ש"ח.
מנקה שטיחים מתוצרת "לייפהייט" רק 49 ש"ח במקום 57 ש"ח.

פורטוגל
מוצרי VIPO בצבעים מרהיבים.
קופסא לחמאה במבחר צבעים: רק 5.90 ש"ח במקום 6.90 ש"ח.
מגש מחומם, שקוף עם פסים צבעוניים רק 14.90 ש"ח במקום 19.00 ש"ח.
מעמד שולחני לתבלינים (4 יח') רק 12.90 ש"ח במקום 15.50 ש"ח.
סט 4 קופסאות להקפאה רק 9.90 ש"ח במקום 14.90 ש"ח ועוד ועוד.

ארה"ב
גביעים לגלידה תוצרת "אינדיאנה גלס" החל מ-2.90 ש"ח במקום 4.90 ש"ח.
סט 7 יח' לשתיה 6 כוסות + סלסלה רק 24.90 ש"ח במקום 35.20 ש"ח.
סכו"ם לפיקניק רק 11.90 ש"ח במקום 19.90 ש"ח.

שוודיה
מאזני אדם תוצרת EXS במבחר צבעים, במקום 34.90 ש"ח רק 8.90 ש"ח.
סט 6 כוסות ויסקי באריזת מתנה מתוצרת VIKING רק 8.49 ש"ח במקום 11.90 ש"ח.

יפן
סט פורצלן משובח בקישוט קובלט 18 חלקים לאוכל רק 149.90 ש"ח במקום 189 ש"ח.
18 חלקים לקפה רק 99 ש"ח במקום 139 ש"ח.
סט 24 חלקים סכום תולה משובח רק 38 ש"ח במקום 49 ש"ח.
ספל קרמיקה מעוטר רק 3.20 ש"ח במקום 4.20 ש"ח.
סט כלי אכסון יפהפיים מאמייל. רק 24.90 ש"ח במקום 32.50 ש"ח.
מבחר עשיר של סכינים וכלי עזר למטבח תוצרת YAX החל מ-1.40 ש"ח במקום 3.90 ש"ח. ועוד ועוד.

ישראל
מוצרי כיתן עד 50% הנחה לדוגמא: זוג ציפיות מעוטרות בדמויות טלויזיה רק 4.90 ש"ח במקום 10.30 ש"ח.
מגבות עוד המשוכחות ב-30% הנחה.
מפות טרילן, טיב מעולה במבחר צבעים החל מ-24.90 ש"ח במקום 39.90 ש"ח.
כלי אוכל מפלסטיק - בעיצוב מודרני החל מ-2.90 ש"ח במקום 3.90 ש"ח.

סימפטיה באמבטיה
20% הנחה על קו מודרני ומיוחד של אביזרי אמבטיה תוצרת TIGER במבחר צבעים. מראות קולבים סבוניות מדפים ועוד
לדוגמא: מתלה דקורטיבי ל 2 מגבות במקום - 21.90 ש"ח רק 17.50 ש"ח.
כן כוסות כפול במקום 16.90 ש"ח רק 10.90 ש"ח.

הולנד
מרף 60 ס"מ, במקום 54.50 ש"ח רק 43.60 ש"ח.
20% הנחה, על מבחר וילונות אמבטיה ומקלחת תוצרת הולנד.
20% הנחה על שטיחונים למקלחת ולאמבטיה בשלל צבעים.

רהיטי איטליה
"BISTRO" מאיטליה בהזמנות מיוחדת הכסא הקלאסי, גימור בצבע חום. במקום 69 ש"ח רק 49 ש"ח.
"VIENNA" מאיטליה, שולחן לבעלי הטעם המיוחד, במקום 195 ש"ח רק 139 ש"ח.
1/b - כסא במאי תוצרת איטליה בחום או אדום במקום 63 ש"ח רק 36 ש"ח.
CS-190 - כסא בעיצוב מוליק, מאיטליה. במקום 150 ש"ח רק 135 ש"ח.
"SOFTLINE" מאיטליה, שולחן מיוחד, עם רגל מעוצבת, משטח לבן וארבע כסאות יפיפים תואמים. שולחן במקום 390 ש"ח רק 285 ש"ח. כסא במקום 145 ש"ח רק 95 ש"ח.

ועוד מאות פריטים במחירים מיוחדים
לא תינתנה הנחות נוספות על ההנחות המצויינות במודעה זו. כל ההנחות עד גמר המלאי.

לשבוע ימים בלבד!
כל-בו שלום

ביום ג' פתוח עד 10 בלילה
ביום ו' בכל-בו הפתעות לכל המשפחה.
פתוח בימים א'-ו' משעה 9 בבוקר

תל-אביב: מגדל שלום רח' הרצל; חיפה: מרכז הכרמל [...]

המצייד

אוהלים וציוד מחנאות

של מדינת ישראל

צא מהלחץ. קח את משפחתך הרחק מהעיר ומשגרת היום יום לנופש, ובלוי בחיק הטבע. צא לנופש צעיר עם אוהלי המצייד.

אוהל חרמון

מחיר מבצע

107 ש״ח × 6 תשלומים

במחיר של לילה אחד בבית מלון קח אוהל המצייד לכל החיים.
קנה אוהל חרמון או וילה דה־לוקס ב־6 תשלומים

אוהל 2 חדרים

וילה דה לוקס

מחיר מבצע

180 ש״ח × 6 תשלומים

אוהל וילה דה־לוקס
שלדת מתכת, 8 חלונות, דלת כניסה כפולה, ריצפה אטומה, חלונות וכניסות מוגנים ברשת נגד יתושים, 6 כיסים פנימיים, חלונות מרוכסנים.
4.20 × 3.0 מ׳.

צידנית מתנה על כל קנייה

קנה אוהל חרמון או וילה דה לוקס ב־6 תשלומים ותקבל צידנית רכה 24 ליטר חינם.

להשיג ברשתות השיווק ובחנויות המובחרות:
שק״ם, המשביר לצרכן, כל בו שלום. **חיפה:** זניוק את מיכלין, העצמאות 65 טל. 04־640708
ירושלים: מיגוון, אגריפס 34, טל. 02־241280 **באר שבע:** אודיל, הרצל 71, טל. 057־38878
חולון: אולימפיאדה, הרצל 199 08־468841

HAMETZAYED

תשקיף

לאה בת־גד / תדמית

ברשות החלל האמריקנית (נאס״א) חשבו, בשלב הפיתוח, על האסטרונאוטים הטסים בחלל. המדענים שעסקו בכך, לא ידעו עדיין, שאותן טבליות טעימות למציצה, המכילות אך ורק מזון מרוכז, איכותי וטבעי לחלוטין – יעשו מהפכה בסגנון חייהם של מיליוני אמריקנים. המטרה היתה: לספק את כל אבות המזון החיוניים, הדרושים לחיזוק כושרם ומירצם של האסטרונאוטים במצבים קשים – בתוך טבלית אחת. גם בהעדר מזון טרי ומגוון, תקן ה־U.S.RDA המחמיר – אישר. האסטרונאוטים והטבליות יצאו לדרך. בחלל – ובהחלט, גם כאן, על כדור הארץ. האמריקנים יישמו את השיטה. היום, גם אצלנו, חוטפים כל משלוח שמגיע משם.

הדבר המשמעותי היחיד שכמעט נעדר מאותן טבליות, אשר פותחו עבור טייסי החלל האמריקנים, הוא: קלוריות. כל טבלית מכילה כעשרים קלוריות בלבד. מכאן התפתח הרעיון ההגיוני: אול־פוד־טאב כאורח חיים בריא לכל אחד. אותן טבליות חיוניות, כך הסתבר, מתאימות במיוחד לכל מי ששואף לרזות, אבל במקביל – גם לכל מי שזקוק לתמיכה תזונתית מאוזנת ושלמה (ראה מסגרת).

טבליות „אול־פוד־טאב" הפכו במהירות לשיטת הרזיה המובילה בארה״ב. רשת ענקית של מועדוני חברים וחוגי בית העוסקת בהדרכת שיטת „אול־פוד־טאב", פרושה ברחבי ארה״ב. מיליוני אמריקנים הנמנים עם שורותיה, הצליחו תוך זמן קצר לרזות באופן משמעותי, תוך שהם שומרים על איזון נכון של ערכים תזונתיים ולאחר מכן ממשיכים

טבליות אול־פוד־טאב בטעמי מנטה, שוקולד, וניל, תפוז וריבת־חלב

לשמור על משקלם החדש. הם עשו זאת ללא יסורים ותופעות לוואי שליליות, בדרך הנעימה והקלה ביותר. אנחנו הישראלים מאמצים עכשיו, כדרכנו בקודש, את הפיתרון האמריקני. גם כאן זה נתפס יותר ויותר כסגנון חיים חדש. פשוט. אנרגטי. חשוב מכל: זה עובד.

■■■

איך זה עובד? כבר אמרנו, „אבות מזון". מדאי לפרט: נמצא בכל טבלית מציצה את כל תשע חומצות האמינו ההכרחיות, פחמימות בצורת סוכרים בלתי מעובדים ותשעה־עשר ויטמינים ומינרלים ואפילו סיבים תזונתיים, שמקורם בחלב דל־שומן ובירקות. טבלית ה־אול־פוד־טאב איננה מכילה חומרים משמרים, חומרים תרופתיים, גלוטן, סויה או כל חומר מלאכותי. אין זה מפליא, שרבים מן המכונים המדעיים המובילים בארה״ב – ביניהם המחלקה לרפואת ספורט של הועד האולימפי וועדת המזון והתזונה של האקדמיה הלאומית למדעים – ממליצים על השימוש בהן.

לצד מיליוני אמריקנים המשתמשים ב־אול־פוד־טאב", קיימת שורה ארוכה של גורמים ציבוריים שהשימוש בטבליות אלה מוכתב בשורותיהם: צבא ארה״ב, משמר החופים האמריקני, סוכנות החלל האמריקאית (נאס״א), המכון לחקר הסרטן בבית־החולים האמריקני הבינלאומי, המרכז הנוירולוגי לילדים על־שם הארי טרומן, משתתפי מרתון ניו־יורק ועוד רבים אחרים.

■■■

הרעיון אינו תחליף מוחלט לאוכל. בכל

[illegible]

אול־פוד־טאב:

דיאטת האסטרונאוטים

לא זוכרים אצלנו חטיפה בקנה מידה כזה. פריצת הדרך החלה בפיתוח מזון מיוחד לאסטרונאוטים בחלל. הכל בטבלית אחת למציצה, המכילה את כל אבות המזון החיוניים. היום: הפתרון האמריקני המושלם לכל דיאטה. השם: אול־פוד־טאב. ערכה התזונתי של כל טבלית כ־20 קלוריות בלבד. שש טבליות מספקות לאדם מבוגר מאה אחוז מתצרוכת הויטמינים והמינרלים היומית. והעיקר: זה טבעי, מתוק ומשביע. מצויין למרזים. עניין של סגנון חיים בריא. לא רק דיאטה. השלמה תזונתית מעולה לילדים, נשים הרות ומיניקות, קשישים. למי לא? נחטף כמו סוכריות. מהפכה.

טבליות טבעיות וטעימות למרזים וכהשלמה תזונתית לכל המשפחה (אול־פוד־טאב)

נרתיק פק״ל למילואים ולחו״ל

איך לא חשבו על זה קודם? ... שתי עובדות בסיס: האחת ... פשוט־פשוט. לא צריך ... הרתחת מים או תוספת ... מזון קומפקטי ועמיד ... יוצאים לטיול או, להבדיל ... אפשר להבטיח ראש שקט ... אה, ובעת הצורך – ... ללא רעב וללא תופעות ... זה עוצב נרתיק סגור ... כיל חמש־עשרה טבליות ... טאב" ונכנס בקלות ... לתרמיל. שולפים טבלית ... וזהו.

מקרה, כל תכנית דיאטה של „אול־פוד־טאב" משלבת בתוכה גם ארוחות רגילות. הטבליות מסייעות לשמור על איזון נכון בכל תכנית דיאטה שנבחרה, על זמני ארוחות סדירים וכמות קלוריות קבועה. יחד עם זאת, מאפשרות ליהנות מעולם מלא של ארוחות בריאות ומגוונות. יותר מכך, בעיית הבעיות של כל דיאטה, הקשורה בזלילות שבין הארוחות, מוצאת פתרון קל ויעיל בשיטה זו. ... טבליות משמשות כחטיף ביניים ... בהחלט.

היתרון הגדול של טבליות „אול־פוד־טאב" הוא בהענקת תחושת שובע אמיתית, בניגוד לשיטות הדיאטה האחרות. תחושה זו נובעת מכך שהטבליות מספקות לגוף את כל החומרים להזנתו – רק בלי קלוריות. אחרי הכל, ...

אמר שדיאטה פירושה להיות רעב? האמריקנים אינם מאמינים בזה. גם לא בהתעסקות־יתר בהכנה. לא אבקות ולא בלנדרים. העסק הזה פשוט לשימוש, וזה אחד מסודות ההצלחה. דיאטה, לדעתם, נועדה לשיפור ההרגשה ולא לעינויי גוף ונפש. כדי להמחיש את תחושת ההנאה, הטבליות באות במבחר טעמים עסיסיים: וניל, מנטה, שוקולד, תפוזים וריבת חלב (לחולי סכרת טבליות עם סורביטול בטעם וניל). מה שמבטיח „עינוג" בפה, ודיאטה בריאה וטעימה ללא סבל.

עכשיו יכולים גם מאות אלפי ישראלים ליהנות מטבלית מזון טעימה, טבעית ודיאטטית, המאושרת על־ידי משרד הבריאות הישראלי והאמריקני. אצלנו, בזם הדיאטה האינסופי כמעט, מעטות הדרכים המציעות פיתרון אמיתי וסביר לבעיה המציקה לרבים.

כליכך, טבליות „אול־פוד־טאב" ... כדי להוכיח שיש פיתרון שכזה ... תוצאות. שרה קסלו, היועצת התזונתית של „אול־פוד־טאב" בישראל, ... משתמשים בארץ חוברת מידע ... ומפורטת, הכוללת גם המלצות ... הרזיה קלות לביצוע, זה עובד ... הטבליות בבתי־המרקחת אומרת ...

7 ימים

10
המעבר לפנטום
„איבדתם מפקד נערץ. אני כעת מפקד הטייסת. אנו נמצאים במלחמה. כללי המשחק שונים". חיל האוויר במלחמת ההתשה. לקראת יום ההולדת ה־40
• רן רונן (פקר)

16
גן עדן למעשנים
בכל העולם מעלים מכסים. אצלנו, פתאום עולה לך סיגריית קנט או מרלבורו 2.20 ש"ח לחפיסה
• שושנה חן

18
בחום יוני
אמיל חביבי, נעים עריידי, נחום ברנע, סיהאם דאוד, יורם קניוק, ירון לנדון — על מקומה של הספרות הערבית בישראל
• יותם ראובני

22
אל תצפי
אומרת לעצמה ציפי פינס, מנהלת תיאטרון באר שבע. שחקנים באים והולכים. מה היא עושה בשביל הצלחה
• עמנואל בר־קדמא

24
במו ידיו
זמיר גסר פתח לפני כחודש מלון על חוף הכינרת. אבא שלו לא חלם על זה • לאה אתגר

27
בן 70
הבימאי השוודי הנודע, אינגמר ברגמן, בן 70. עם כל המחמאות והעניין, לא הייתי שם את ברגמן בין 21 הבימאים החשובים של...

29
סוף מסע
קוצ'במבה, סנטה קרוס דה־לה־סיירה, לה־פאס בפעם השניה. רחובות התהלוכה הם מלכודת. נכנסת – אין יציאה. פרק אחרון במסע על הטואיצ'י
• יוסי גינסברג

32
רומן מצרי
אדנה מאראש מספרת על הרומאן הבלתי אפשרי שלה עם המרגל המצרי, ז'אק ביטון • עמית רייכר

36
וידיאו שושן
מלכת היופי אילנה שושן יוצאת עם קלטת לטיפוח האשה. עוד מעט תעשה קולנוע בלוס אנג'לס
• ג'ודי ניר־מוזס

38
ברנור לטבריה
לאחר מו"מ מתמשך ומייגע, החתימו הפועל טבריה את התל־אביבי דרור ברנור כמאמן, שרק ישאיר אותם בליגה הלאומית • משה שיינמן

41
לא מגובש
בוב דילן בתקליט חדש. גם כשהוא לא בשיאו, עדיין מעניין יותר מהרבה מעמיתיו. לאוהבים בלבד • אוף דה רקורד, יואב קוטנר

44
להפוך כוס
פטנט בלקני לאיתור חפצים, שלמרות שהוא נשמע מטומטם ומחלקת האמונות הטפלות לגמרי, יש לו הסבר
• כוכים, אודטה דניז

ציפי פינס. תצלום: שלום בר־טל. מי מבין השחקנים הצעירים לא עבר את באר־שבע בשנים האחרונות?

דרור ברנור. תצלום: יוסי רוט. את הקבוצה הזאת, אמר לעצמו, הייתי רוצה לאמן. שבוע לאחר מכן עשו עסק

סצינה מתוך הסרט „פאני ואלכסנדר", בבימויו של אינגמר ברגמן.

המהפיכה מחכה לך בפינה

שיטת "קומבי"

חדר ילדים עם פינות גומי רכות

פתרון מושלם לצרכי הילדים מגיל 3 עד גיל 18 חדר ילדים גדל בשלבים ■ ועכשיו - חידוש מהפכני - פינות גומי רכות להגנה על הילדים ועל הרהיטים ■ השקעה קטנה לשנים ארוכות ■ הלהיט של רשת "בלומינגדיילס" ורשת "מייסיס" בארה"ב ■ תצוגה מלאה ברשת חנויות "רים".

מאת: צביה פרי

ילדים זה שמחה. ריהוט חדרי ילדים - זה סיוט. או לפחות - כך זה היה עד עכשיו. מי שעבר כבר את "החוויה" עם ילדיו יודע: מרגע שהילד יוצא ממיטת התינוק ועד שהנער מסיים את התיכון היינו נאלצים לרהט את החדר שלו בשיטת ה"טלאים". טלאי על־גבי טלאי, סגנון מעורב בסגנון. במשך השנים קבלנו אוסף סגנונות שיצר מראה מוזר למדי אשר נוסף לכל הצרות לא ענה על כל צרכי הילד המתבגר.

זה מה שהיה עד עכשיו.

עכשיו, סוף סוף, מחליפה שיטת "קומבי" את "שיטת" הטלאים. השיטה מביאה מהפיכה כפולה אל חדר הילדים: גם מערכת רהיטים תואמים אשר גדלה עם הילד שלב אחרי שלב וגם - פינות "רכות" - פינות עם פרופיל פטנט מגומי קשיח במבחר גוונים יפהפה שנועד להגן גם על הילד וגם על הרהיט עצמו.

מרגע שהוצגה התפיסה החדשה - שיטת "קומבי" בתערוכת היוקרה האמריקאית "הי פוינט" - תערוכת החידושים בעיצוב ענים וריהוט - היא זכתה לענין אדיר ולכיסוי יוצא דופן בכלי התקשורת.

מומחי הריהוט של רשתות הענק "בלומינגדיילס" ו"מייסיס" היוקרתיות היו הראשונים, שהבינו את הפוטנציאל ההצלחה הטמון בשיטה והזדרזו לרכוש אותה עבור מחלקות רהיטי הילדים והנוער שלהם: היום, כאמור זהו הלהיט החם של אמריקה. אבל, הורים יקרים, אין צורך לקנא ואין סיבה לטוס לניו יורק. אפשר לראות את שיטת "קומבי" במלוא הדרה גם אצלנו - ברשת רהיטי רים, הרשת היחידה בישראל אשר מציגה את המבחר כולו.

מהי השיטה?

העיקרון: נראה פשוט למדי ואולי בכך גאוניותו. מערכת "קומבי" כוללת 75 פריטי ריהוט שונים (וזהי - כך מבטיחים לנו - רק ההתחלה) מותאמים זה לזה במבחר גוונים, ריפודים ועיצובים חמודים להפליא. בין השאר ראינו בתצוגת מבחר מרשים של מיטות "קומבי" (מיטות יחידות וכפולות, עם ארגזי מצעים ובלעדיהם), ארונות "קומבי" (כמבחר גדלים משתלבים זה בזה ועם סידורי פנים חכמים המאפשרים אחסון נוח ומבטיחים שמירה קבועה על הסדר בתוך הארון), ספריות "קומבי", שולחנות כתיבה ועוד.

כל מה שנותר לך לעשות הוא לבחור את הפריטים, לשלבם זה בזה, ולהתאים אותם לגודל החדר, לצרכי הילד (בעיקר לפי הגיל) וכמובן... לאפשרויותיך הכספיות.

במשך הזמן יתווספו פריטים תואמים למערכת שרכשת כלי "לבלבל את המראה". וכלי להפוך את החדר למחסן רהיטים וסגנונות. ואם לאחר זמן המראה מתחיל לשעמם אותך או את הילד אפשר בזריזות רבה ללא מאמץ לסדר אותו בקומבינציה שונה והרי לכם חדר חדש לחלוטין.

דרך־אגב, כדאי מאוד לבוא לאולם התצוגה יחד עם הילד, ולשתף אותו בבחירת הפריטים. כך אפשר להבטיח שהילד ירגיש שייכות גדולה יותר לחדרו, יאהב אותו יותר וירצה לבלות בו יותר.

פטנט חדיש נפלא: פינות רכות

הפינות החדות של הרהיטים הקונבנציונאליים הן מקור חרדה לכל אמא: "המפגש" של ילדים עם הפינות מסתיים לא פעם בפצע עמוק שסופו מספר תפרים וצלקת לכל החיים. במקרה "הטוב" הילד החביב אוהב "לגלח" את הפינה עם האופניים או צעצוע קשיח אחר. ואכן, במרבית חדרי הילדים הפינות שבורות או מתקלפות.

זה לא יקרה בחדר המרוהט בשיטת "קומבי".

מעצבי "קומבי" פיתחו פרופיל גומי מיוחד אשר מתלבש על פינות הרהיטים ומרכך את המפגש של הילד עם הפינה. הפרופיל המיוחד מיוצר באיטליה במבחר גוונים דקורטיביים תואמים לרהיטים.

כאשר אתה מתבונן מקרוב בפיתרון הגאוני הזה ורואה עד כמה הוא "חכם", אינך יכול להמנע מלשאול את עצמך: "זה כל כך פשוט, איך לא חשבו על זה קודם?

כל גיל וה"קומבי" שלו

ילדך מתפתח בהדרגה. כך גם ה"קומבי" שלו. בשיטת השלבים המשתנים של "קומבי" יתאימו כל הפריטים זה לזה אם נקנו בהפרשי זמן ניכרים. אפשר להתחיל עם מיטת "קומבי" אפילו כבר בגיל 3 כאשר הילד עובר ממיטת תינוק למיטת ילדים. מאוחר יותר מוסיפים לו ארון בסיסי - עם אופציות לתוספות והגדלות בעתיד, מוסיפים שולחן, בכיתה א' מוסיפים ספריה ומאוחר יותר מגדילים אותה כדי שתתאים לצרכי בית־הספר, והעיקר שיהיו לנו בריאים.

חובה לראות

את מערכת קומבי חובה לראות [...] כך תוכלו להתרשם, כאמת [...] האפשרויות הטמון כה. המערכת [...] עם פרופיל הגומי מוצגת ברשת [...] "רים" ברחבי הארץ ולנוחיותכם [...] מביאים כאן את רשימת [...] המפורטת.

גשו לראות - זה לא יעלה לכם [...] וזה מומלץ.

החודש במבצע יצרן

אשראי עד 60 תשלומים

ארונות קיר "לונגדור"

ארון לונגדור דגם ניו יורק 4 דלתות 1.56x2.42 מ' בגוונים אלון וחום, **30%** הנחה במקום 1,070 ש"ח עכשיו **749** ש"ח

חדרי שינה חדישים
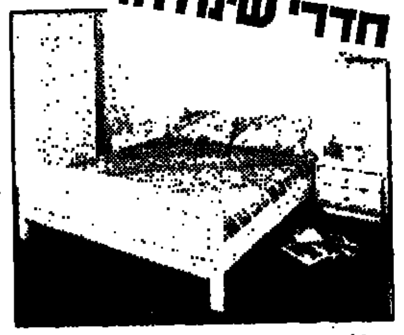
כוללים מיטה 1.40x1.90 מ' (ללא מזרון), 2 שידות, שולחן טואלט ומראה.
33% הנחה במקום 1,828 ש"ח
עכשיו **1,225** ש"ח
בלקה לבנה במקום 2,078 ש"ח
עכשיו ב-**1,392** ש"ח

מטבחי mobilia

מטבח דגם "דונדו" מסדרת "מוביליה" - ב-**30%** הנחה.

סטים לסלון "פלמה"

סט ישיבה כולל ספה - 3 מושבים הנפתחת למיטה + כורסא + כורסא זוגית במבחר בדים אופנתיים.
25% הנחה במקום 2,576 ש"ח
עכשיו **1,932** ש"ח

פופ ספרדייז

"פופ ספרדייז" במבצע קנית זכית! לכל הרוכש "ספרדייז" הכוללת גב, מיטה וכריות **אופני** BMX **במתנה.**

חדרי ילדים COMBI

דגמי **"קומבי"** עם מפל בהנחות של **30%**.
שולחן עם ספריה עליונה במקום 536 ש"ח
עכשיו ב-**375** ש"ח.

מבצע! תיק חדש לבית ה[...] לכל הרוכש [...] לחדר ילדים [...] של 750 ש"ח [...]

רים, רשת הריהוט הגדולה בישראל, מביאה אליך את הסגנון האמריקאי ביצור, עיצוב ומכירת רהיטים. וסגנון אמריקאי פירושו - ללא פשרות.
חומרים מהטיב המעולה ביותר. פיתוח מוצרים מתקדמים. עיצוב בסטנדרטים בינלאומיים - ויותר.
ברשת חנויות רים מאמינים כי שירות טוב צריך להמשיך גם אחרי הקניה. ברשת רים אתה מקבל 5 שנות אחריות על מטבחים, ארונות קיר, חדרי שינה וחדרי ילדים.
אתה מוזמן ליהנות ממכירה בשיטה האמריקאית: הנחות, מבצעים, עודפי יצוא והכל - בתשלומים, לנוחותך.
חושב על רהיטים? בוא לרים.

כל המחירים כוללים מע"מ והרכבה ואינם כוללים הובלה
VISA ויזה • דיינרס • ישראכרט

רים
רשת הריהוט הגדולה בישראל

חנויות רים: ■ ירושלים: כורש 7 • שלומציון המלכה 18 • חנות המפעל, אזור התעשיה גבעת שאול ב' ■ תל־אביב: בן יהודה 108 • הרצל 102 • הרצל 32 • בוגרשוב 72 ■ חיפה: הרצל 67 • דרך חטיבת גולני 23 ■ מפרץ חיפה: "רים" צומת קרית אתא ■ באר־שבע דרך חברון 4 ליד נעלי גלי ■ אילת: הוכמן שד' מריון ■ אשדוד רח' רוגוזין 25 ■ אשקלון: צה"ל 29 ■ הרצליה: ויצמן 20, פינת היובל. ■ חדרה: הרברט סמואל 25 ■ כפר־סבא: שד' ירושלים 50 ■ נהריה: שד' געתון ■ נצרת: נמסוואי 720 ■ נתניה: שער העמק 1 ■ עפולה: רח' מנחם פינת ארלוזורוב ■ פתח־תקוה: בית "רום", בר כוכבא 23 ■ צפת: רח' ירושלים 18 ■ קרית־שמונה: מרכז מסחרי אחים אושרי ■ רחובות: אחד העם 27 ■ רמלה: הרצל 91 ליד התחנה המרכזית ■ רמת גן: ז'בוטינסקי 106.

* במכירה ב־60 תשלומים - התשלומים צמודים למדד וכוללים ריבית בין 10.8%-11% בהתאם לנהוג בבנקים השונים.

"רים" - קו של איכות

פנטום ליום הולדת

„חץ נהרג, האם אתה מוכן לקבל את הפיקוד על הטייסת?” ● תא"ל (מיל.) רן פקר, מפקד טייסת הפנטומים הראשונים, על חיל האוויר במלחמת ההתשה, „אולי הקשה במלחמות ישראל”

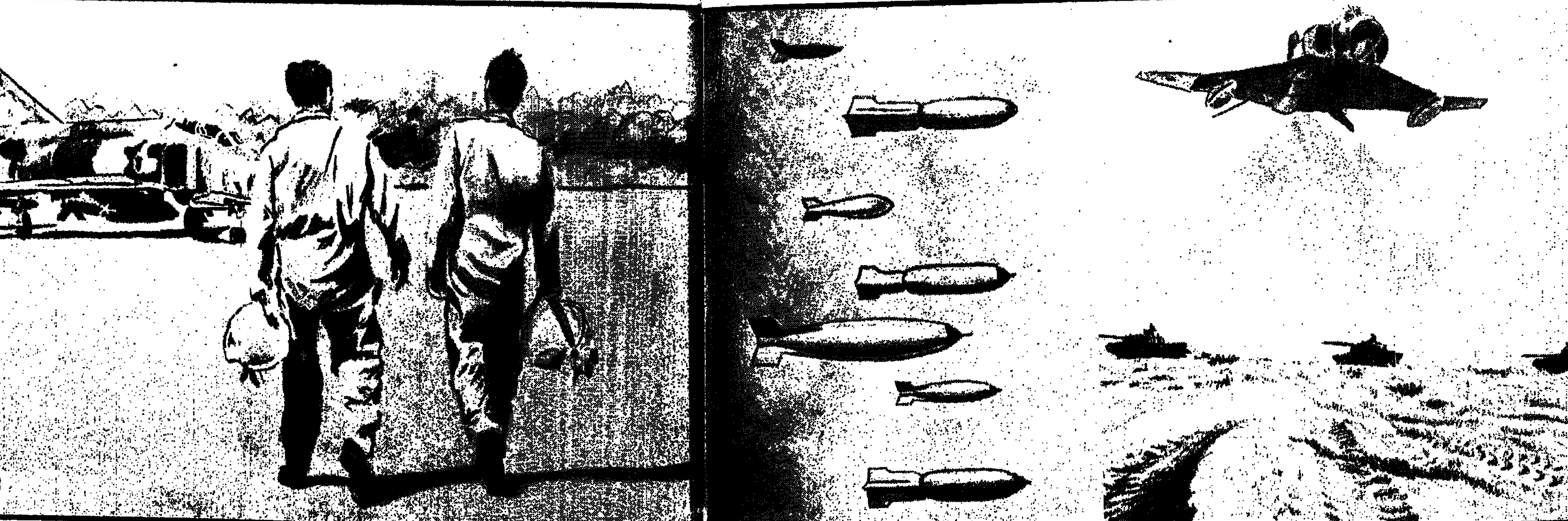

איורים: אורי פלשבסקי

רן רונן (פקר)

יום חמישי, 16 ביולי 1970, טקס סיום קורס טיס. זה עתה הסתיים המסדר והבוגרים, עונדי הכנפיים, נבלעים בהמון האורחים המצטופף סביבם. חיוכים, נשיקות וטפיחות על הכתף לכל עבר. מסע ארוך של שנתיים, מלא מתח וזרוע קשיים, הגיע לקיצו המיוחל. כמפקד בית הספר לטיסה, אני מתמלא סיפוק וגאווה.

זהו לי מסדר הכנפיים האחרון. מחר, יום שישי, טקס החלפת הפיקוד וכולנו, כל מדריכי בית הספר, על הנשים והחברות, יוצאים יחד לסוף שבוע ארוך במלון „דן קיסריה”. שנתיים מלאות מעש ועניין חלפו כיעף וכעת הכיוון מערבה, ללונדון, לשנת לימודים. לנוח קצת, להיות עם המשפחה, להכיר את הילדים. נראה כחלום.

זה כשנה משתוללת מלחמת התשה קשה, ארוכה ועקובה מדם באזור תעלת סואץ. בציבור יש ויכוחים על נכונות הקונספציה העקרונית של קו בר־לב, התובע את קורבנותיו ללא לאות. המצרים לא שוקטים על שמריהם. מתחמשים, מתחדשים, מתקצרים ולמרבה הפלא, לא מרפים מתהליך זחילת סוללות הטילים לעבר התעלה.

על צה"ל נכפית מלחמת התשה על כל חסרונותיה. לחיל האוויר יש בעיה אמיתית. נפח האוויר נסגר, תיאורטית, בעד מטוסינו ע"י טילי האויב, מגובה אפס ועד 100 אלף רגל. תקיפות העומק לא משיגות את יעדיהן במהירות הדרושה והמצרים ממשיכים לזחול לעבר תעלת סואץ. באחרונה, הצליחו לזרז הגעתם של הפנטומים הראשונים וחיל האוויר נמצא כרגע בתהליך הכנסתם המיידית לפעילות מבצעית. כולם מסתכלים על הפנטום בתקווה, מצפים שבעזרתו אולי יצליחו לפתור את הבעיות המבצעיות האובייקטיביות.

כל אותה תקופה, המשיכו מדריכי בית הספר לטיסה לחנך ולייצר אנשי צוות אוויר רעננים. במקביל, שעטו לעבר הטייסות המבצעיות שלהם, להשתתף בפעילות המבצעית. אין את ורע לתופעה זו בעולם התעופה הצבאית. אני מאושר שהיתה לי הזכות לפקד על שכאלה בתקופה כה סוערת, ושמח על שנוכל לבלות יחד סוף שבוע מהנה סביב הבריכה בקיסריה.

טפיחה על השכם. מסתובב ומולי שמוליק חץ. בא עם בנו בכורו, עודד, למסדר הכנפיים ונעצר לומר שלום. שמוליק הוא בן שפיים, מפקד צעיר יחסית ואחת התקוות היותר גדולות של חיל האוויר. כעת הוא מפקד טייסת הפנטומים הראשונה של החיל, שיותר מאוחר קיבלה את הכינוי ה„אחת”. יצא לארה"ב בראש קבוצת טייסים ונווטים לתקופה של כחצי שנה השתלמות על הפנטום. לפני זמן קצר חזר והחל לקלוט את ראשוני המטוסים בארץ. במקביל, נכנס מיד לקלחת הפעילות המבצעית האינטנסיבית. חדירות בגובה נמוך, תקיפות עומק, התמודדות עם מערך הטילים הזוחל, היפגעות מטוסים, נטישות בשטח אויב, שבויים וכו'.

שמוליק חץ איש מיוחד במינו, איש אשכולות שעתידו לפניו. הגיע אלינו לפני כ־7 שנים למיראז'ים עם קבוצת טייסים צעירים, בני גילו, ומיד התחיל לבלוט. ניחן במכלול תכונות טרומיות בפרופורציה המתאימה ובעיקר במינון הנכון. בעל הישגים מרשימים על הקרקע ובאוויר. מצטנע במתכוון, בעל כושר החלטה ואף קשוח לעיתים, אך נעים הליכות ומאוד אהוד על חבריו הרבים. איש משפחה מסור. בעל חוש טכני מפותח ומאידך, בעל נשמה פיוטית ורומנטית. ללא ספק יהיה אחד מאלה שבעוד 15 שנים יתמודדו על פיקוד חיל האוויר.

וכעת, בחצרים, בשעת בין הערביים, אחרי שכל המכובדים עזבו לדרכם, שמוליק ואני מוצאים את עצמנו צועדים בניחותא לאורך רחבות החניה של המטוסים, ומשוחחים. בעיקר שמוליק דיבר. סיפר על הפנטום כמכונת מלחמה, על הקשיים האובייקטיביים של קליטת מערכת נשק חדשה והכנסתה המיידית לפעילות מבצעית, על הבעיות בהתמודדות עם מערך הטילים המצרי, על הוויכוח סביב יעילות תקיפות העומק, על הרגשה הקשה שלו כמפקד צעיר יחסית עקב היפגעות המטוסים וצבירת השבויים בכלא המצרי, על שיתוף הפעולה והתיאומים עם טייסת האחות הצפונית הנמצאת בחיתוליה, על ציוד הל"א החדש שזה עתה הגיע מארה"ב, על התקיפה הקרובה שתתבצע בשבת בצהריים ועוד.

הרגשתי שהוא רוצה לדבר, לשתף מישהו בחוויותיו, בהתלבטויותיו. כל השנים ליוויתי את התפתחותו של חץ בחיל האוויר. עכשיו, מצאתי לפני אדם בשל, אחראי, סמכותי, מקצוען פר־אקסלנס. איש מוסר וערכים, המתלבט בקשות שכבעיות – היפגעות לוחמים, אובדן חיי אדם. היתה לו מועקה, אך היה שלם עם עצמו ודרכו.

שוחחנו כשעה. עודד הקטן (אז כבן חמש) התרוצץ סביבינו, בין זנבות מטוסי הסופגה הרבים. יותר מאוחר נמאס לו, לאט לאט, רצה הביתה, לחצור. ליויתי אותם למכונית הכרמל הצבאית ונפרדנו בלחיצת יד חזקה.

יום שישי. מסדר החלפת הפיקוד. אני קורא מעל הבמה את פקודת היום וחש ערבוב רגשות עצום בקרבי. יודע שבימים קשים אלה, אין אפשרות לפקד על אנשים ולהנהיגם, אלא אם כן אתה אוהב אותם. רק קשר אישי ועמוק, הבנוי על ערכים ועל יסודות מוצקים, יכול להביא לתוצאות המרשימות שחיל האוויר משיג מדי יום ביומו.

תרועת חצוצרה, העברת שרביט הפיקוד. הרגשת ריקנות מהולה בצער על ניתוק קשר, על פרידה ממשהו יקר.

סוף השבוע ב„דן קיסריה” היה משוש התייצבות מלאה. 100 זוגות צעירים של מיטב הנוער. פשוט כך, כולם בג'ינס, סנדלים וחולצות פתוחות. משוחררים, צוחקים, משתוללים. ארוחות ערב משותפות, מסיבת ריקודים עד השעות הקטנות של הלילה וכעת, שבת בבוקר, סביב הבריכה. השעה 12:50 בצהריים.

ידעתי שתקיפת הפנטומים בחזית המצרית תוכננה ל־12:40. אני מתחמק בשקט ועולה לחדר. מחייג למרכז השליטה שבמטה חיל האוויר (ה„בור” הידוע). סמל המבצעים, שהיה פעם פרח טיס ומכיר אותי היטב, שופך לי בטלפון את המידע הטרי והמאוד מסווג. „לא טוב. חץ נהרג ועיני נטש...”.

שתיקה של שניה. חלום משני צירי נקרע. „מתי התחקיר”, שאלתי. לקוניות „בארבע בשדה דב”, ענה הסמל. טריקת שפופרת.

חזרתי לבריכה. אף מלה לאף אחד. כמו לא סערה. בחוץ שלווה מזוייפת. אסור להפריע בהנאתם של אלה שכה זכאים לקורטוב של קורת רוח.

השעה שלוש. כולם נחים. בחמש קפה ועוגה. אני במכונית הרותחת מחום בדרך לח"א, לתחקיר. לחרותה אשתי סיפרתי, שיש מחר גיחת צלום ושהוזמנתי לתדריך במטה. אחזור לקפה במלון.

התחקיר מתנהל לפי הנוהל הרגיל. סיפור המעשה: חץ ועיני הובילו את המבצע. אביהו, מפקד הטייסת הצפונית, מוביל משנה. היתה הנחיה לסמוך על אמצעי הל"א החדישים, שזה עתה שהובאו מארה"ב, שתפקידם לשבש ולהסית את טילי הסאם שישוגרו לעבר מטוסינו. שני המובילים נפגעו. מטוסו של חץ נפגע אנושות. שמוליק הפליט את עיני, אך משום מה לא נפלט בעצמו ונכנס עם המטוס לאדמה, מערבית לתעלת סואץ, לא רחוק מקו כוחותינו. מנחם עיני נפצע ונשבה. אביהו ביצע נחיתת חירום ברפידים.

הרגשת אי נוחות פנימית מציפה אותי. כאן משתוללת מלחמה, ואני מתוכנן לנסיעה לשנת לימודים באנגליה. איך אפשר כעת לעזוב את הארץ, את חיל האוויר, את הטייסות ואת הלוחמים. מאידך, זה מגיע למשפחה. מאז מבצע קדש (1956) ובמשך 14 שנים, היו מעורבים ברציפות בפעילות קרבית, על כל הכרוך בכך. זאת אולי ההזדמנות הנדירה לפצות את חרותה ואת שלושת הילדים על העזרה, התמיכה והסיוע שהגישו לאורך כל הדרך. הפעילות המבצעית והמלחמות באזורנו, לצערי לא יפסקו, ואילו האפשרות ללמוד ולנוח מעט, תעלם כלא היתה.

משיכוני המשפחות בבסיסים, כל פעם שיש מתיחות רצינית, מאשר להמריא לקרב. להן מגיעה התהילה וההילה, אך במקרה הספציפי המיוחד הזה, אין זמן. אני באמת מקווה שחרותה תבין.

מתקרב לקיסריה ומתחיל לקלוט את המצב החדש. בעצם, אני מפקד טייסת במלחמה, שאיני מכיר את אנשיה ומעולם לא טסתי על מטוסיה. טייסת שמחזיקה על כתפיה, ביחד עם אחותה הצעירה, את ביטחון מדינת ישראל. זה נשמע פרזיולוגי, אך זה נכון. מסביב מלחמת התשה עקובה מדם, שאינה יודעת פשרות. האויב קיבל קצת ביטחון עצמי ומנסה לזחול לכיוון תעלת סואץ. אולי אף מגלגל איזו תוכנית שאין אנו עדיין מזהים את מהותה ואת יעדיה.

החשוב מכל למפקד בלחימה הוא, ההיכרות העמוקה עם לוחמיו. במלחמת ששת הימים הייתי בר מזל: פקדתי על הטייסת שנתיים תמימות לפני היציאה לקרב. היכרתי את אנשיה כאת כף ידי. עם הטייסים לא הייתי צריך לדבר, מספיק היה להסתכל להם בעיניים. היכרות אישית עמוקה, חברות ללא מיצרים. זהו מקור הכוח, מעין העוצמה. איך זה יהיה לפקד במלחמה על אנשים, צוות קרקע וצוות אוויר, שאינך מכיר אישית?

חדר האוכל במלון. השעה 17:30 וכולם מסובים לקפה ועוגה. ניגש לשולחן שגם חרותה יושבת סביבו, ומבקשה להצטרף אלי

טיל SA־2. מבט מקרוב

לפני רגע היתה רגועה, נינוחה, שזופה וזוהרת. כעת, בין שניה, כאילו חרב עליה עולמה

בתופזה. אספנו את הילדים אצל ההורים במושב, והמשכנו לחצור, לרנה חץ.

רנה אשה עדינה, שברירית, קצת מרחפת. שקטה, צנועה, משלימה את שמוליק. כמו חרותה, לא היתה מעורה בתוככי התכנונים והמאבקים של חיי היום יום בחיל האוויר. הבינה את הפרינציפ והסתפקה בזאת. כעת יושבת בפינת הסלון בצריף שבשיכון המשפחות, מבט נעוץ לאין סוף. עיניים אדומות, בוכיות. עודד ואורי, הבנים, משחקים ומתרוצצים הלוך ושוב. משתהים לגודל המהומה.

השעה 10 בלילה. מתגלגלים חזרה לחצרים. במכונית דומיה. שקט כבד, מעיק. אורית וזוהר (11 ו־7) תופסים שמשהו לא טוב מתרחש. מיכל (שנתיים), ישנה.

סוף סוף אנחנו בביתנו, ולבד. שיחה לתוך הלילה. לא קל. העייפות נעלמה, קשה להרדם. חרותה שונאת העברת דירות. מתבצרת. ביקשתי שתקח על עצמה את כל נושא העברת הדירה לחצור, וכשתגיע עם הכבודה והילדים ניפגש שם.

חמש בבוקר. אור ראשון. עוד פחות משעה תורת השמש והיקום יתעורר. אני אוהב לטוס בשעה כזו, לבד בשמים. מנמיך מעל השדות המוריקים. אוהב את האדמה החומה, הפוריה. נהנה לטוס לאורך התלמים הישרים כסרגל, ככל שהעין יכולה לראות. רעש המנוע כמנגינת כינור.

נגיעה קלה בכתף מחזירה אותי למציאות. שכני מגיש לי פתק שהועבר מהספסלים הקדמיים: „רן, האם אתה מוכן לקבל הפיקוד על הטייסת?” למטה, בצד שמאל, חתום – מוטי. לא „מפקד החיל”, גם לא „האלוף הוד”. פשוט, מוטי, מפקד וחבר. איש שקט, רגוע, בעל תפיסה מבצעית מיוחדת בפשטותה. היתה לי הזכות לפקד על טייסת מיראז'ים בששת הימים כשמוטי היה מפקד החיל. כשנלחמים, כשמסתכנים, כשהתוצאות אינן ידועות מראש, דווקא אז חשוב מי העומד בראש הפרמידה.

על אותה פיסת ניר קטנה, כתבתי למוטי תשובה: „חיובי ועכשיו, רן”. ראיתי את מוטי מסתודד עם חיים בר לב הרמטכ"ל. הוכרזה הפסקה. מוטי קרא לי הצידה, גם בר לב ניגש. שיחה של 2 דקות, ואני מפקד טייסת הפנטומים, טייסת ה„אחת”.

עזבתי את התחקיר. השעה 16:45, ואני כבר בדרך חזרה לקיסריה. משום מה איני ממהר. האם הייתי פזיז מדי במתן התשובה? האם לא הייתי צריך לפחות להתייעץ עם האשה? לא. יש מצבים שאין מקום להיסוסים, להתייעצות, להתלבטויות. הכל ברור. יש רק תשובה אחת. נכון, האשה היא חלק ממני ושותפה בכל. בעצם, הנשים הן הגיבורות האמיתיות, מאחורי כל סיפורי ההצלחה והגבורה שלנו, של כולנו. הרבה יותר קשה להתפנות שוב ושוב עם הילדים הקטנים לכמה רקות. עולים לחדר. „קרה אסון גדול”, אני אומר ללא שום הכנות. „היתה תקיפה במצרים, חץ נפגע ונהרג, מנחם עיני שבוי ולפני שעה אני מפקד הטייסת”.

לפני רגע היתה רגועה, נינוחה, שזופה וזוהרת. כעת, בין שניה, כאילו חרב עליה עולמה. שתי מכות אמיתיות: חץ נהרג ואני מחליפו.

עברה את מלחמת ששת הימים, נאבקה עם ההתשה וחלמה על קצת שלווה בחו"ל. תכננה תוכניות. כהרף עין, הכל ירד לטמיון. חזרה למאבק, חזרה לקשיחות, לשריון המלאכותי שמציג אותך כאילו חוקה את.

שתי ידיה על פיה הפעור לרווחה, עיניה גדולות, פקוחות, תוהות בחלל. שערה כאילו הוריקו, מצחה נראה גדול לפתע וצמרמורת אחזה בכל גופה. החלה לרעוד. התכופפה כאילו בולמת כאב סכינים באיזור הבטן ופרצה בבכי קורע לב. פעם ראשונה שראיתי את חרותה בוכה בנסיבות כאלה. מתייפחת, כל מה שהצטבר, יוצא כעת בלחץ הרצה.

שטפה את פניה, שמה מעט טוש ורודה על לחייה, זלפה טיפה לכל עין, בגנוב האורים הסתגיר. הצטיידה בממחטה נוספת נקיה. וירדנו חזרה לחדר האוכל.

ביקשתי מכולם להתרכז מסביבנו אחת. סיפרתי לקונות את סיפור התקיפה. הסברתי שלצערי אנו נאלצים לעזוב מיד וביקשתי שימשיכו בתוכניות. עזבנו האקו...

אי־נוחות הציפה אותי. כאן משתוללת מלחמה, ואני מתוכנן לנסיעה לשנת לימודים באנגליה. איך אפשר?

אני טס וחושב: היום 19 ביולי, אני בן 34. פעם קיבלתי אופניים במתנה ליום ההולדת. יותר מאוחר, אופנוע. היום – פנטום

הכל כסביב רגוע. עוד מעט תתחלנה התנועות, התנועות, המאבקים, מלחמת הקיום.

טס וחושב: „איזו מתנת יום הולדת. היום 19 ביולי, אני בן 34. פעם קיבלתי אופניים במתנה ליום ההולדת. יותר מאוחר, אופנוע. היום – פנטום.

נוחת ומסיע לרחבת החניה. מסביב עדיין שקט. מסתובב באיזור הטייסת, מדבר עם ראשוני המכונאים שמגיעים. נעצר ליד הפנטום. איזה מטוס אדיר. כלי מלחמה אמיתי. זה לא המיסטר ולא המיראז'. כאן אין יופי צרפתי המעודן והערב. זהו כלי עבודה גדול, מגושם ומאיים. מנוע אחד שווה בכושר נשיאת החימוש שלו ל־10 מיסטרים, או ל־5 מיראז'ים.

שמונה בבוקר. כל אנשי הטייסת, צוות קרקע וצוות אויר כאחד, מכונסים ברחבת הטייסת. פני לוחמים, בבגדי עבודה ובסרבלי טיסה. נראים קצת עייפים ומותשים. עצובים. להלקם עיניים אדומות. לנכח מותו דמעה על מפקד וחבר שנפל. מרגיש יראת כבוד והמון עוצמה.

„חץ נפל. איבדתם מפקד נערץ, לוחם אמיתי, מנהיג. כולנו מצטערים על כך וכואבים על האסון. אני כעת מפקד הטייסת. אנו נמצאים במלחמה. כללי המשחק שונים. אין לנו הרבה מרווחי תמרון. יש אך ורק

אופציה אחת – להמשיך ולהילחם, להאמין בכוחנו, בצדקתנו, להאבק ללא פשרות, ולנצח. על כתפיכם מונח ביטחון, ואולי אף גורל מדינת ישראל. איני מכיר עדיין לא אתכם ולא את הפנטום. אעשה כל מאמץ שמצב זה יחלוף מהר. אני מבטיח לכם שלא נעצר לרגע. יש לי הבטחה אישית ממפקד חיל האוויר, שלא תופסקנה המשימות המבצעיות של הטייסת אפילו לרגע אחד. יחד נתגבר על הכל. שמוליק איננו. עלינו להיות יותר טובים ולהילחם גם עבורו. כך היה מצווה,אילו היה יכול. בהצלחה".

זה לא היה מסדר, זו היתה שיחה. כאן לא תעזורנה תרועות חצוצרה ופקודות. רק הסבר, הבנה, האזנה, דוגמה אישית ומנהיגות.

קראתי לחדרי את שני סגני, יורם ואיתן. יורם עבר עם חץ את ההשתלמות של כמה חודשים בארה"ב. איתן הוא „תוצרת הארץ". שניהם לוחמים מצטיינים, אמיצים ומובילים טובים. אותם אני צריך עכשיו אולי יותר מכל. סיפרתי להם שאני מודאג מאוד מכך שאיני מכיר את הפנטום ושאיני יכול להשתתף במלחמה. שאלתי כמה זמן, לדעתם, יקח לי להיות מבצעי על המטוס.

ראיתי אותם מתפתלים. בזווית הפה יכולתי להבחין בשמץ של חיוך האומר הכל. יורם הסביר, שהם למדו את המטוס כמה חודשים בחו"ל, אבל כמובן שיש כאן מקרה מיוחד וינסו לקצר ככל שיוכלו. איתן החריש, אך לפי מבט עיניו הממזרי הבנתי, שלתאריך ברור לא נגיע בשיחה זו. סיכמנו שאתחיל מיד ללמוד ושננסה לקצר את התקופה ככל האפשר.

הפעילות המבצעית היתה בעיצומה. כל יום תקיפות נוספות, תחקירים מפורטים. לחץ לא היתה לוויה. המצרים טענו אז, שלא מצאו את גופתו. לנו יש ראש ללמוד. הקצב איטי לטעמי.

סיכמנו שקצין ההדרכה של הטייסת, יגאל שוחט, יקח אותי „בקבלנות" ויעביר לי בסולם ההפשטה המתאים, את כל החומר שצריך על מנת שאוכל לטוס מהר. נסגרנו בחדר קטן בטייסת, ויגאל הרביץ בי תורה. התחיל בתיאור מערכת הדלק.

לפתע, טלפון מבצעי. משימת תקיפה נוספת לטייסת. איזור התקיפה מוכה נ"מ רגיל ובנוסף טילי קרקע אוויר. מוטי, מפקד החיל, על הקו, מבקש להקפיד בתכנון הגישה הסופית לתקיפה.

מסתבר, שתורו של יגאל לבצע. מישהו הציע שיוחלף ותורו יוחזר לו בתקיפות הבאות, אך לא בחור כיגאל שוחט יוותר. הפסקנו ללמוד ויגאל המריא לתקיפה. הנווט שלו היה גולדווסר מנס-ציונה ומספר שניים סרן נ. עם סגן ר., הצעיר בתא האחורי.

לקראת הזמ"מ (זמן מעל המטרה), היינו כולנו רתוקים למכשיר הרדיו בחדר המבצעים בטייסת. שמענו את יגאל נותן הוראות אחרונות ונכנס לתקיפה. כמה שניות של דומיה, ולפתע הודעה לקונית: „נפגעתי, נוטש". תדהמה מסביב, ואז – „שניים נפגע, פונה מזרחה, מנסה לחצות את התעלה".

נ. נשמע די רגוע, למרות הלחץ העצום. נפגעו שניים משנינו. המריא זוג ואולי אף אחד לא ינחת. יותר מאוחר יסתבר, שחמטוס של נ. נפגע קשה, רסיס חדר לתא הטייס וריסק את כף ידו. למרות הפציעה, לא איבד את עשתונותיו. העביר את ההגאים לנווט הצעיר, שהטיס את המטוס לכיוון סיני, במטרה שינטשו מעל שטחנו. נ. חבש את עצמו והורה לנווט להמשיך לכוון רפידים. לבסוף, במאמץ עילאי ולמרות הכרתו המעורפלת, הנחית את המטוס הפגוע, בעזרת הנווט, על המסלול. מאוחר יותר קיבלו הוא וסגן ר. הצעיר צל"ש על ביצוע מעל ומעבר בתנאים גבוליים.

על הטייסת השתלטה מועקה. הכוחות מידלדלים. לפנות ערב נכנסנו לתחקיר, כשרק הנווט הצעיר, מכל הרביעיה, ניסה לספר את אשר שקרה בשטח. לפתע טלפון. עכשיו אישור רשמי: „שניהם צנחו בשלום ונתפסו על ידי המצרים. גולדווסר נרצח על ידי כפריים, יגאל נפצע קשה ורגלו נקטעה מעל הברך. הוא במצב קשה ונמצא בבית חולים בקהיר".

בדיוק היום הצליחה חרותה לארגן את העברת הדירה מחצרים. לפני שעתיים צלצלה וסיפרה, שהסבלים הניחו את עשרות הארגזים במרכז כל חדר, והסתלקו. הילדים נחמדים וכבר מצאו חברים בשטח. השכנות מנסות לסייע, אך לה אין חשק להתחיל לפרק את הארגזים. בקשה שאבוא אולי קצת יותר מוקדם, לפחות לראות את הילדים לפני שיילכו לישון. לא יכולתי לספר לה בטלפון על יגאל ועל גולדווסר.

אחת המשימות הכי קשות היא,להודיע למשפחות על אובדן יקיריהן. כל אחד מאיתנו מעדיף למצוא עצמו מסובך בקרב אימים מעל קהיר או דמשק, מאשר לדפוק על דלתה של עוד משפחה שזה עתה שכלה את היקר לה מכל. אך הקשה מכל זה להודיע הודעה לא נעימה לאחת ממשפחות השיכון בבסיס. אל להם, למפקד הכנף ולמפקד הטייסת, להסתובב לפתע במשך היום בשיכון המשפחות. טעות קטנה מצידם, ומיד כל השיכון כמרקחה.

תיאמתי עם רפי, מפקד הכנף, שנעלה עם חשכה לשיכון, נודיע לנחמה, אשתו של יגאל שוחט, ואז נצא יחד לנס ציונה, להוריו של גולדווסר. בדרך קפצנו לדקה הביתה. משפחותינו מתגוררות באותו בית דו משפחתי, בכניסה לשיכון. החלטנו לדווח קודם כל לשרה ולחרותה.

נשיקה לילדים שנראים קצת מבולבלים. בית חדש, בכל מקום ארגזים, ישנים על מיטות מאולתרות, אבא איננו, אמא מאוד מתוחה. לפני שיצאתי, הצהירה חרותה שהיא לא מפרקת את הארגזים עד שתסתיים מלחמת ההתשה. מבלי שתגיד, הבנתי למחשבותיה: „אין טעם. חבל לפרק על מנת לארוז שנית..."

נחמה אשה חזקה, הגיונית, עצורה, מופנמת. שמעה, הבינה, האמינה לנו שאכן יגאל חי ומטופל בבית חולים בקהיר, ו„שיהיה בסדר". הוריו של גולדווסר היו המומים. קשה לאנשים מבוגרים לקבל באמצע הלילה בשורת איוב כזאת. נראו כאנשים שעולמם חרב עליהם לפתע. ישבנו דוממים. נכנסו שכנים וקרובי משפחה. הגישו תה ועוגה. בפנים הכל רתח. אכן, המצב מסובך. יש נפגעים. האוייב מתעלל בשבויינו. הפיתרון חייב להימצא, הכל בידינו. אף אחד אחר לא יושיע אותנו.

חזרנו לבסיס אחרי חצות, כשבליבי החלטה נחושה: אני הולך לטוס בכל מחיר. ומהר. התקלחתי, התגלחתי אך לא יכולתי להרדם. לא יתכן לפקד על לוחמים כשאתה אינך איתם. כרגע, זו בעייתי העיקרית: להתחיל לטוס!

תוך מספר ימים, ביצעתי שמונה טיסות אימונים שכללו הכל: טיסת היכרות, תרגול נוהלי חרום, אירובטיקה, מבנה, טיסת גובה נמוך, קרבות אוויר יחידים וזוגות, טיסת לילה, קצת מכשירים ולסכום מטווח מוגבל בחלוצה.

היתה כבר שעת דמדומי ערב, כשיורם ואני רצנו למטוס חמוש שהוכן במיוחד. יורם, סגני הבכיר, ישב בתא האחורי ושמש כנווט. האלוף טל (טליק) ידידי, שביקר בטייסת באותו יום, ליווה אותנו למטוס, נפנף ביד לשלום כשיצאנו ולא מש ממקומו עד שנחתנו כעבור שעה. מתחת לבטן המטוס היה תלוי סלט של פצצות מסוגים שונים. לא היה מספיק זמן להסברים מיותרים. נהלנו מרוץ נגד השמש השוקעת ויורם הבטיח שיסביר הכל באוויר. במשך כחצי שעה תמרנו מעל המטווח בחלוצה, כשאני משחרר את כל החמוש תוך ביצוע יעפי הפצצה וצליפה שונים. יורם שמש כחונך אחראי ורגוע.

נחתנו עם חושך בהרגשת סיפוק שקשה היה להסתירה. מעכשיו אני כשיר כטייס פנטום מבצעי.

להפתעתי, אהבתי את הפנטום מהרגע הראשון, המעבר מהמיראז' לפנטום קשה, בעיקר מנטאלית. המיראז' קטן, יפה, זריז, ממזר ומתלבש עליך כמו כפפה. אין הרבה מפסקים. אתה לבד. מלך. מאידך, הפנטום גדול, בהתחלה נראה אפילו מכוער. חזק אימים, שני מנועים, תא טייס גדול מדי לטעמי. יש איתך גם נווט, הרבה פצצות וטילים מסוגים שונים, ערימה של מפסקי חמוש. טייס פנטום חייב גם להכיר היטב את סודות ושיטות תקיפת הקרקע, זהו סוג טיסה אחר. הרבה יותר אחראי, מקצועי, מבוגר וכרגע גם יותר מסוכן, מנטאליות שונה, תרבות אחרת. את זה צריך ללמוד לאט וביסודיות, אך כעת ועכשיו אין זמן, זוהי מלחמה ללא פשרות.

מוקדם בבוקר החל הטלפרינטר בחדר המבצעים של הטייסת לתקתק ברעש. פקודת המשימה, לה כולנו מצפים, הולכת ומתהווה לנגד עינינו.

חוזרים לאותו מערך סוללות, טילי סאם 2 שתקף את המבנה של יגאל שוחט. שטח אכזרי שכבר תבע את קורבנותיו. יורם המנוסה מוביל, ואני מס' 2. סוף סוף, הנווט שלי הוא ד. האמיץ כשד, שנטש לפני זמן קצר בתנאים גבוליים. היום הוא הולך לטוס עם טייס, שזו לו המשימה התשיעית בחייו על פנטום, וללא ספק עדיין לא מכיר את כל מה שטייס תקיפה מבצעי חייב לדעת.

אנחנו קצרים בזמן. יורם מתדרך. אין זמן להתעכב על פרטים. לבסוף אני מקבל פתק עם רשימת 14 מפסיקי החימוש שאני צריך להפעיל לפני התקיפה, על מנת לקבל בתא הטייס שורה של מנורות כתומות דולקות-סימן שמערכת החמוש דרוכה ומוכנה לפעולה. אני קצת בשוק. במיראז' היו מקסימום 2 מפסקים. הכל פשוט, וכאן-

המכונאים יוצאים לקראתנו, לוקחים חלק מציוד העזר. מסתכלים עלי בצורה מוזרה, נראים נבוכים. אולי קצת מודאגים. המטוס חמוש ב-11 פצצות של 500 ק"ג כל אחת, טילי אוויר-אוויר, תותח 20 מ"מ ושני מיכלי דלק.

זו הפעם הראשונה שאני נפגש עם מטוס קרב כה כבד ומגושם. מניעים ומסיעים לעמדת המראה. מתקדמים לאט ובזהירות. אני מסתכל לצדדים ורואה איך הכנפיים עולות ויורדות מכובד המשקל התלוי תחתן. לפתע נזכר שאינני לבד. מאחורי, בתא הנווט והיותר אטום, יושב ד. אני לוחץ על כפתור הקשר הפנימי: „ד., אני מתאר לעצמי שאתה קצת חושש. מבחינתך, אולי בצדק. אני מאמין שליהרג לא נהרג, אני טיס ותיק ומנוסה, אך מאוד מתחשק לי לפגוע במטרה. אני עומד לעשות מעשה המנוגד לנוהלים, אך בתנאים הקיימים אין הרבה ברירה. אני מבטל את מפסק הביטחון של הפצצות ומחמש את המערכת על הקרקע, עד להדלקת כל המנורות הכתומות, על מנת לוודא שאכן כל המפסקים הופעלו נכון ומערכת החימוש דרוכה ומוכנה. ניקח הסיכון ונמריא עם הפצצות דרוכות".

ד. שמע, לא הגיב, אך סייע לי בהקראת כל 14 הפעולות הדרושות. מפסק אחרון מעלה וכל המנורות דולקות. הצלחה, הכל דרוך ומוכן. אני שבע רצון, שקט ורגוע. מתרכז במשימה, אין פנאי לחשוש ולפחד.

המראת מבערים כבדה, ואנחנו באוויר. מאיצים ל-420 קשר וטסים בקו ישר מאשקלון לפינה הדרומית של ה„אגם המר הקטן" שבתעלת סואץ. גובה נמוך, כרם שלום מאחורינו. חודרים למדבר סיני. הכל כל כך יפה מסביב, מתחשק לי לשיר. הפנטום כבד ויציב. תענוג להטיסו בגובה צמרות העצים. הראות טובה, ההגאים רכים והוא מפלס דרכו באוויר הדחוס בעוצמה ובהחלטיות.

קו ביר גפגפה, מאיצים למהירות 540 קשר, 270 מטר לשניה. הכל מתחיל לרוץ מהר, להיבלע תחת אף המטוס. קו התעלה באופק, בדיקות אחרונות. ד' מקריא ואני חוזר ומאשר. מסתבר שזה לא רע לטוס לקרב בצוות של שניים. אתה לא לבד; יש לכך גם יתרונות, צריך להתרגל.

חוצים את האגם המר בדיוק במקום המתוכנן. יורם מוביל להפליא. דממת אלחוט. לא מדברים, הכל מתבצע לפי התכנון. חולפים בגובה אפס על הרצועה המעובדת והירוקה שממערב לתעלת סואץ, ונשטפים לשטח המצרי בצבע צהוב אדמדם שמקדים לדלתא הפוריה. מקבלים ברדיו הוראות על סוללות טילים פעילות ועל פטרולי מיגים באיזור הדלתא. נדבקים לקרקע, מסתכלים מבט אחרון לתא הטייס, הרגשה מצוינת.

מבערים מלאים, „ברזל בברזל", ומשיכה חדה בחמישה ג'י לגובה 6000 רגל. המבט על הזמן ימינה ולמטה, תוך רצון עז לגלות את המטרה – סוללת SA-2 פעילה. והנה, לפתע, בזווית העין, מתגלה פטרית אבק בהיר. בתחילה בועת כיפה מתנפחת ולאחר מכן ענן חול ואבק עצום שמתפתח לפטריה גדולה, הדומה לתופעת פצוץ גרעיני. מבט לכיוון, ואכן – טיל SA-2 זה עתה שוגר. הודעת „שוגר" ברדיו, והמשך היעף כמתוכנן, בינתיים.

מתוך ענן החול הגדל ומתערבל בסלסול, יוצא ומזדקר הטיל הגדול והמוכר. גודלו כעמוד חשמל. טילים בד"כ אינם מסוכנים, אלא אם כן הצליחו להפתיע אותך. לכן חשוב מאוד לגלותם מוקדם ככל האפשר ולעקוב אחריהם. זה בדיוק מה שאנו עושים כעת. כעיקרון, אין זו הרגשה מלבבת כ„שעמוד חשמל" כזה רודף אחריך בשמים. מאידך, אם גילית אותו בזמן, ניתן לשבור ממנו במרחק נכון ולהטעותו.

פטריה נוספת, „שני שוגר". שניהם חוצים הגובה שלנו וממשיכים מזרחה, משמע שהם נעולים על מטוסים אחרים, אולי על מטוסי הפטרול.

התהפכות חדה על הגב וכניסה בזווית של 35 מעלות לתקיפה. יורם ראשון ואנו אחריו. אש נ"מ בינונית מכוונת אלינו מכל הצדדים. עד כה המצב לא נורא. הגובה יורד במהירות פראית. תוואי הסוללה הולכים ומתבהרים. הכוונת במקום הנכון. איזה מטוס יציב, תענוג. טילי כתף מצטרפים לאש הנ"מ הקונבנציונלית. מסך אש, קליעים זוהרים, תזמורת מרשימה. האש מתגברת, אך אינה יעילה. אפשר אמנם להיפגע, אך עם קצת מזל, אפשר גם לא.

כל כולי בכוונון. התעלמות מוחלטת מהמתרחש מסביב. סומך על הגורל. גיחה מבצעית ראשונה על פנטום. לא לעשות שגיאות. להוליך את הכוונת בעדינות למרכז המטרה ולשחרר בזמן. אסור לטעות, אין צ'אנס לתקן. ד., בקולו העמוק והשקט, מקריא את הגובה, המצטמק והולך בקצב גובר. מתעלמים מהכל, כל כולי במטרה. 3000 רגל, 2500, 2000, פיקל. לחיצה קצובה וחדה על כפתור שחרור הפצצות שעל הסטיק.

קפיצת מדרגה מפתיעה של המטוס עם שחרור כל הפצצות, ותחילת משיכה חדה ליציאה מהצלילה המאיימת הזאת. הורדת כנף, מבט מטה. הסוללה אפופת עשן מפגיעות הפצצות במרכז הסוללה, פגיעות טובות. יורם מימין ובצד. מכת מבערים ואף גבוה בשמים. מד הגובה רץ קדימה כמו משוגע.

יורם מוביל למופת. בשקט ובקור רוח. קיפאון של שניה על ההגאים, או להבדיל, כניסה רגעית לפניקה – והכל אבוד. יש לפעול באפס ליקויים. שגיאה קטנה והמחיר ייגבה מיד, במלואו ועוד תום. אין ויתורים. אין הנחות.

15 אלף רגל. חציית תעלה. עוד דקה ואנו מחוץ לאיזור המסוכן. מבט לתא. כל המנורות כבויות, כלומר; כל הפצצות שוחררו. מפסקים מופסקים, ואנו ב-30 אלף רגל בדרך הביתה, מתחשק לי לצעוק, לשאוג, לשיר בקול רם, אך אינני לבד. במיראז' עשיתי זאת הרבה פעמים. כאן צריך להתנהג בנימוס. מישהו מסתכל עליך. הכל מסביב נראה משגע. אפילו מדבר סיני נראה היום פורח. איזה יופי מרהיב. טוב בלב. אתה ועולמך הקטן, יש לך רק 10 דקות עד לנחיתה, בהן תוכל להסתגר עם עצמך ועם מחשבותיך. רק כמה דקות להתעלם מהסובב אותך. להתפנק.

מלחמת ההתשה המשיכה ותבעה את קורבנותיה. אנו המשכנו לטוס מדי יום ביומו, חזרה לאותן מטרות הממאנות להיכנע, וזוחלות קדימה לאיזור תעלת סואץ. היתה זו אולי הקשה במלחמות ישראל. שתי טייסות הפנטום נשאו על כתפיהן את נטל ההתמודדות עם מערך הטילים המצרי.

המצב הלך והסתבך. הטייסת צברה הרוגים, פצועים ושבויים. משפחותיהם היו איתנו בקשר שוטף ובערבים כאבנו יחד עמם. בציבור נשמעות זמירות חדשות, שלא הוסיפו למורל הלוחמים. בת קול זרה נזרקה לחלל: „הטיל כופף את כנף המטוס...". הסתכלנו סביב וראינו שדווקא כנף מטוסינו ישרה, זקופה, בוטחת, מוצקה, מסרבת להתפשר, מלאת אמונה ובטוחה בנצחונה.

בכל 27 שנות שירותי בחיל האוויר, כולל בחמש המלחמות שהדור שלנו אולץ ללחום, רק פעמיים הרגשתי עומס פיזי כתוצאה ממצב אוביקטיבי קשה ומורכב – כמפקד טייסת במלחמת ההתשה של קיץ 1970 וכמפקד בסיס בשבוע הראשון של מלחמת יום כיפור (1973). רק הפחדנים, אומר המשל, טוענים שאינם מפחדים. לוחמים אמיתיים מודים שלפני ביצועים מסוכנים מתגנבות חששות.

כל זאת נכון עד לרגע הכניסה לתא הטיס. מאז, הכל נרגע. כל כולך מרוכז בביצוע המשימה. אין זמן לפחד, אין פנאי לחשוש. סדר העדיפויות משתנה. לפתע, השגת המשימה יותר חשובה מכך, מחייך. ההסתכנות האישית מתגמדת לעומת החשש מאי ביצוע המשימה.

כל זאת באשר ללחץ הנפשי. הלחץ הפיזי, קשה בהרבה. אתה מרגיש לחץ על הכתפיים ולכיוון הגב. התחושה היא שעל כתפיך אתה נושא את עול המלחמה ואי הצלחה עלולה לגרום להתמוטטות ולכישלון. אתה יודע שאין שתי אופציות. מושגים כמו: „מולדת", „ציונות", „מלחמת קיום", „אין ברירה", הופכים לפתע מוחשיים, ניתנים למשוש ולתחושה. קיימת רק דרך אחת: לנצח.

לפתע התחילו לחלחל שמועות על הפסקת אש שקרבה ובאה. בינתיים, אין זמן לחשוב על רגיעה. הכל נראה כחלום בהקיץ. כפטה מורגנה.

תוך כדי ביצוע המשימות המבצעיות למדנו להכיר אחד את השני. צעירים תפסו מקומותיהם של הוותיקים הפצועים, השבויים וההרוגים. הטובים התחילו להתבלט ולהכתיב את הקצב ואת רמת הבצוע. למדנו להכיר טוב יותר את הפנטום ואת מערכותיו החדשות והחדישות. השתפרנו בהפעלתו המבצעית מיום ליום. המורל התחיל לעלות. חרותה שוכנעה. סוף סוף להתחיל ולפרק „חלק מהארגזים שבביתנו.

גופתו של גולדווסר הוחזרה ממצרים. הלוייתו היתה עצובה במיוחד. המצרים עדיין מתעקשים שגופתו של חץ לא נמצאה. הגיעו ידיעות שיגאל שוחט גוסס בבית החולים בקהיר. ממשלת ישראל העבירה אותה הודעה חד משמעית לממשלת מצרים, שבעקבותיה נאותו המצרים להטיסו עוד באותו לילה לקפריסין, משם במטוס תובלה של חיל האוויר שלנו ללוד, ובמסוק מיידית לתל השומר. רק אחרי כמה שבועות, תודות לטיפול המסור של בכירי רופאינו, חזר יגאל לסטאטוס של פצוע קשה. נ. יצא מבית החולים ונמצא בטפולים פיזיותרפיים. נעשים מאמצים לקיים קשר עם השבויים בכלא המצרי.

בוקר. טלפון מיחזקאל סומך, סגן מפקד חיל האוויר: „כפי הנראה שהיום יוסכם סופית על הפסקת אש. תהיו מוכנים לפעילות מוגברת משך כל היום, על מנת להשיג תוצאות בשטח לקראת כניסת הפסקת האש לתוקפה".

כעבור זמן קצר, ניתן האור הירוק והתקיפות המאסיביות באיזור התעלה החלו. כך זה נמשך לאורך כל היום. המשימה האחרונה היתה, השמדת גשר פירדאן שבמרכז תעלת סואץ. היתה כבר שעת בין הערביים, תחילת דמדומי ערב. יצאנו בשני זוגות. לוי צור הוביל אחד ואני את השני. הורדנו את המיכלים הנתיקים ובמקומם תלינו חמוש. כל מטוס נשא 22 פצצות. הכל נעשה בחופזה, העיקר להגיע בזמן, לפני מועד כניסת הפסקת האש לתוקף.

טסנו בגובה אופטימלי ובמהירות גבוהה. בתא האחורי ישב הפעם הנווט הבכיר והמנוסה משה ברטוב. אדם נוקשה ללא פשרות, דבק תמיד במשימה, נלחם בשיניים, לא יודע פחד מהו. אני אוהב לטוס איתו. נותן הרגשת ביטחון.

השמש שוקעת במערב ומסנוורת ישר בעיניים. הראות מערבה לא מספיק טובה. מפסקים מופעלים. המערכת דרוכה. הבקר מאיץ. הפסקת האש תכנס לתוקף בעוד כשתי דקות. מנועים מלאים: „היכון לתקיפה. המטרה שעה שתיים. להסתכל יפה סביב". יש הרגשת ביטחון, ומשום כך דווקא עכשיו נכון להגביר העירנות, על מנת למנוע הפתעות של הרגע האחרון.

אני סוקר התעלה מצפון לדרום – פורט סעיד, קנטרה, איסמעליה, סואץ. הכל נראה די שקט. המצרים מוכנים להפסקת אש ומאמינים שהפעילות המאסיבית שהחלה הבוקר, הסתיימה. כניסה ליעף הפצצה. המטרה קטנה וצרה, כמו קו עיפרון על דף נייר צר ומוארך. יש להתרכז. כוונון לא מדוייק, והרי לך פספוס.

מושיק מקריא את הגבהים. קולו שקט ובוטח. אני מחליט לרדת קצת יותר נמוך, על מנת להגביר את סיכויי הפגיעה. לחיצה והחלטית על כפתור השחרור, והמטוס כאילו מונף קדימה ולמעלה. כל 22 הפצצות בדרך לגשר החוצה את התעלה. יציאה חדה, והתהפכות על הגב. כל ארבעת המטוסים, סה"כ 88 פצצות, במטרה. הגשר קרס והתקפל כדומינו לתוך מימי תעלת סואץ. הצטרפות למבנה, ואנו בכוון הביתה. בדרך להפסקת האש, בדרך לתקופת רגיעה סוערת ומסעירה של ליקוק הפצעים והתארגנות מחדש. ■

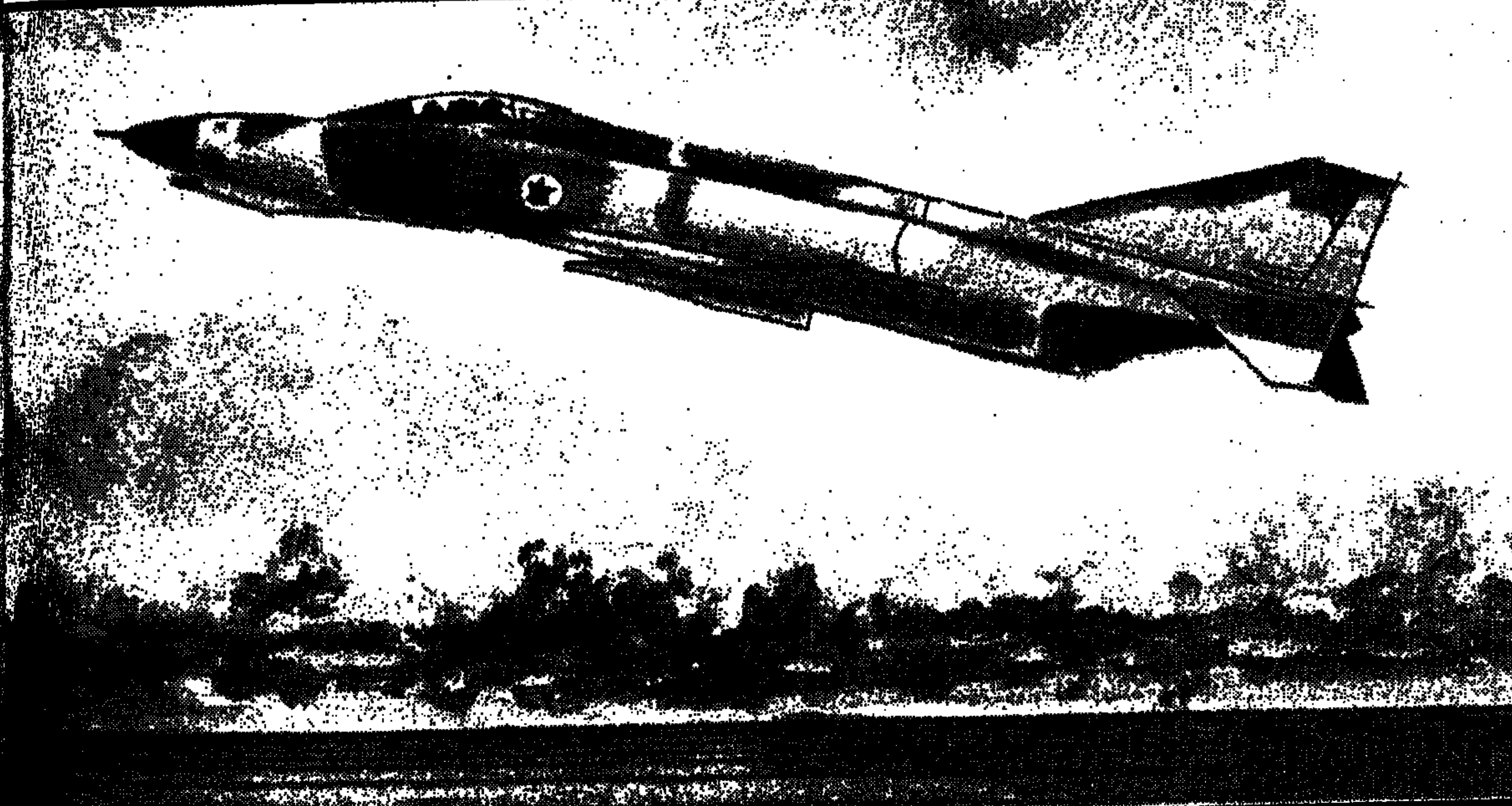

שמואל חץ, באימונים בארה"ב

שתי ידיה על פיה הפעור לרווחה, עיניה גדולות, פקוחות, תוהות בחלל. שערה כאילו הזדקר, מצחה נראה גדול לפתע וצמרמורת אחזה בכל גופה

כמה זמן, שאלתי, יקח לי להיות מבצעי על המטוס. ראיתי אותם מתפתלים. בזווית הפה יכולתי להבחין בשמץ של חיוך

פגיעה בסוללת טילים

רשת בית המזגן
מציגה את ה -
Conkord
המזגן שעומד בכל מבחן.
היחידי בעל דגם עד 3 כ״ס
הקונקורד - מזגן אויר במבחר דגמים מ-1¼ - 3 כ״ס. בכל כ״ס, הקונקורד הינו בעל המידות הקומפקטיות ביותר.
יפה והחדשני
הקונקורד - מזגן אויר חדשני, מצוייד במדחסים אמריקאים בעל עוצמה ועמידות למשך זמן. הקונקורד יפה במיוחד, משתלב באופן מושלם בסלון, בחדרי השינה וביתר החדרים בבית ובמשרד.
צריך מיזוג נכון ובזמן - רשת בית המזגן
20 סניפים ברחבי הארץ עומדים לרשותך, במבחר מזגנים של החברות הגדולות, שירות מקצועי ואחריות נוספת לשירות והתקנה.
עד 18 תשלומים - בשיתוף עם בנק לאומי. החזר חודשי ממוצע - 69 ש״ח לכל 1,000 ש״ח, ריבית חודשית החל מפריים + 1.25% מותנת בביטחונות כמקובל.
מבצע טוס לניו-יורק במטוס הקונקורד.
בין הרוכשים מזגן קונקורד בחודשים יולי-אוקטובר יוגרל כרטיס טיסה הלוך ושוב מלונדון לניו-יורק במטוס הקונקורד.
ההגרלה תערך ב-20.10.88 במשרדי ההנהלה בנוכחות רואה החשבון של החברה ונציג משרד הפרסום.
בית המזגן
הנהלה ראשית - רעננה: הגליל 3, 052-455166

אק שטיין עולה לגג
רעפי בטון לחוץ - כך בונים היום בעולם
לא במקרה כ-70% מגגות הרעפים באירופה ובארה״ב מכוסים ברעפי בטון לחוץ.
אדריכלים, בונים וגגנים ברחבי העולם למדו להכיר את היתרונות הרבים של רעפי הבטון הלחוץ על פני רעפי החימר. עכשיו גם בישראל אפשר ליהנות מרעפי בטון לחוץ - רעפי אקרשטיין!
לאף רעף אין יתרונות כאלה
לרעפי בטון לחוץ יתרונות מובהקים על פני כל סוגי רעפים אחרים: הם חזקים יותר, עמידים יותר, מבודדים יותר ובעלי גימור מושלם.
באיזה גוון אתם מעדיפים את הגג?
מה דעתכם על גג בגוון חרס, או בחום עתיק, או באפור מיוחד, או אדום או חום אדמה, ואולי אתם מעדיפים דווקא את הגג בשחור או בירוק או בגוון עתיק קלאסי?
מבחר הגוונים של רעפי אקרשטיין מאפשר לתכנן את הגג לפי טעמכם, תוך התאמתו לאופי הבית והסביבה.
30 שנות אחריות
חדש! רעפי אקרשטיין
רעפים חזקים מבטון לחוץ
יופי שאקרשטיין בסביבה
אקרשטיין

הזרות יבואו בקיץ

שוק הסיגריות הישראלי עובר מהפך: יותר מיובאות, על חשבון הישראליות. למה לעשן „טיים" כשאפשר, כמעט באותו מחיר, לעשן אמריקאיות?

שושנה חן

ב יום ראשון יכריע בית המשפט העליון בבג"ץ הרה גורל לענף הסיגריות בישראל: קבוצת יזמים ישראלית, החפצה באלמוניותה, חברה עם משקיעים וידע אמריקאים, אנגלים וגרמנים ומבקשת להקים מפעל סיגריות חדש בהר צפת. מדרגה אחת מתחת ל„ורד הגליל", עם ניסיון בלתי מוסתר לחזור על סיפור ההצלחה של השוקולד בענף הסיגריות.

ההשקעה המתוכננת במפעל - כ־5.6 מיליון דולר, מתוכם אמורה המדינה לספק כשני מיליון. האגודה למלחמה בסרטן והליגה למניעת עישון התאחדו בניסיון לסכל את המימון הממשלתי. עתרו לבג"ץ בטענה, „שלא יתכן שהמדינה תשקיע במוצר שיצרניו מודים כי הוא מזיק".

ההכרעה, כאמור, מחר. בענף ממתינים לה בקוצר רוח. אין זה מקרה, שהיוזמה להקמת מפעל סיגריות שני מתעוררת דווקא עכשיו. משהו קורה ב„דובק". מאבקי הכוח בצמרת, המזכירים כמה פרקים עסיסיים בקורות חברת הנפט של קרינגטון מ„שושלת"; העובדה שוורח נהל, האיש החזק של „דובק", יושב עכשיו בחו"ל; האינתיפדה והורדת המכסים על הסיגריות המיובאות – כל אלה מחוללים מהפכה בענף, שהיה נתון בעשר השנים האחרונות לשליטה מוחלטת של מונופול אחד, שסיפק 92 אחוזים מצריכת השוק.

היום, דומה מצבה של „דובק" לתמונה המפורסמת של גוליבר המתעורר משנתו בבוקר הראשון בארץ הגמדים. גדול ומרשים, אבל מוטל על האדמה, מחוזק בחבלים והגמדים עולים ויורדים בו, מנסים לתהות אחר עוצמתו.

„דובק" היא עדיין ענק, ויטעה מי שיזלזל בעוצמתה. אבל הגמדים מטפסים ומכרסמים.

■■■

אם התוכניות להקמת מפעל חדש הן עדיין בבחינת חזון, הרי ששגשוג היבוא מהווה כבר עובדה קיימת.

נקודת המפנה של היבוא התרחשה בפברואר השנה, בעקבות שיבושים באספקת סיגריות ישראליות, מחליטים במשרד המסחר והתעשייה להוריד את המכסים על המיובאות מרמה של כ־60 ל־42 אחוז. פתאום עולה לך סיגריית קנט או מרלבורו 2.20 ש"ח לחפיסה. כמו בארצות הברית. במדינת ניו־יורק תשלם תמורתה 1.25 דולר, במדינות אחרות עד 1.50 דולר.

„ישראל הפכה לגן עדן למעשנים", טוען משה מזון, יו"ר ארגון מפיצי הסיגריות, סיטונאי סיגריות דור שני. גם הדור השלישי כבר בעסק. „בגרמניה, לדוגמה, נמכרות סיגריות מקומיות ומיובאות ברמת מחירים ממוצעת של 3.5 ש"ח לחפיסה. באנגליה הן עומדות על רמה של 4־5 ש"ח לחפיסה. אצלנו, גם הסיגריה היקרה ביותר לא עוברת את מחסום 3 השח"ים".

בעולם המערבי הגיעו למסקנה, שמלחמה יעילה בעישון סיגריות, תתבצע באמצעות העלאת המסים. בארה"ב, לדוגמה, מתנהל בימים אלה מאבק חריף בנושא. בפני הקונגרס מונחות שתי הצעות: האחת תובעת לאסור לחלוטין פרסום סיגריות. השניה דורשת להעלות את מחיריהן באמצעות גביית מסים גבוהים. הסיגריה האמריקאית עשויה להיות, איפוא, זולה יותר לישראלי, מאשר לאמריקאי או לאירופאי.

המפיצים והקמעונאים לא מקוננים על עליית היבוא. הם פשוט מרוויחים עליו יותר. אם על תוצרת הארץ מרוויחים המפיצים והקמעונאי ביחד 10 אחוז, הרי שבסיגריות מיובאות גדול הרווח ביותר מ־30 אחוז ומגיע במשותף ל־16.5 אחוזים. ב־4 השנים האחרונות נסגרו 6,000 נקודות מכירה סיגריות מתוך 17,000. סביר להניח, שהמצב החדש גורם קורת רוח למפיצים. אבל משה מזון, הוותיק והזהיר, דוחה בתקיפות כל טענה שהמפיצים מעודדים את מכירות היבוא. „אנחנו מוכרים מה שהקהל דורש", והקהל דורש תוצרת חוץ.

■■■

בליגה למלחמה בעישון, זועמים. „בכל העולם מעלים את המסים על סיגריות במסגרת המאבק בעישון", טוען טוביה לרר, „ואילו אצלנו מורידים". מחקרים שהצטברו בארגון מוכיחים, שמחיר הסיגריות משפיע יותר על ירידת מספר המעשנים מאשר, לדוגמה, האזהרה המודפסת על החפיסות. „כל עליה במחיר בשיעור של 10 אחוז, גורמת לירידה במכירות בכ־4 אחוז, בעיקר אצל הצעירים", טוען עו"ד עמוס האוזנר, היועץ המשפטי של האגודה.

„אבסורד", מחייך בעל מפעל מזגנים, שמכר את חלקו במפעל כדי להיכנס לענף הסיגריות ורוצה בעילום שמו. בין השאר, הוא מתכנן בימים אלה לייבא סיגריה שוויצרית בשם „רדירוס". סיגריה יוקרתית מאוד, הנמכרת בארץ מוצאה בכ־8 ש"ח לחפיסה, בגלל מסים גבוהים. בארץ הוא מעריך שיוכל להגיע למחיר של 4־5 ש"ח לחפיסה. יקרה מכל סיגריה אחרת הנמצאת כיום בשוק.

היבואנים – הוותיקים, לצד החדשים, המתכננים לזנק לתוך מעגלי העשן – חוגגים. עו"ד עודד אלישר מחברת „מנשה ח. אלישר", הגדול והוותיק בין היבואנים, משווק כ־80 אחוז מהסיגריות המיובאות. בין הידועות „קנט", התופסת את המקום הראשון בין המיובאות בארץ, בניגוד למצב בעולם הגדול, בו שולטת ה„מרלבורו" ללא עוררין. אלישר, שהוא היבואן של שתיהן מספר, שכבר שנים הם תוהים מדוע בישראל מנצחת הקנט את המרלבורו. אולי בגלל מזג האוויר החם, מעדיף הקהל סיגריה פחות חריפה. הוא מייבא גם את „פרלמנט" ובאחרונה הכניס לשוק את „לאקי סטרייק", ברמת מחיר שתתחרה עם תוצרת הארץ – 1.40 ש"ח לחפיסה. הכניס גם סיגריה בשם 'אל אנד אם' ועוד היד נטויה.

המכירות מאז פברואר זינקו ב־80־100 אחוז, הוא טוען. עד כדי כך, שכבר שוקלים בחברתו לשנות את המסר הפרסומי של מודעות הקנט. מסע פרסום ותיק שהלך על קו של „מפעם לפעם מגיע לי" – מסעדה טובה, קונצרט, דייג, סיגריה טובה. עכשיו הושבים שם אולי לשנות את הקו. ללכת על השאלה: „למה מפעם לפעם? למה לא כל פעם?"

שמו של משה דוירס מחיפה מעורר פריחה אצל כמה עובדים ותיקים ב„דובק". האיש, שהיה קשור לחברה במשך 30 שנים, ושימש כסוכן שלה לאיזור חיפה והצפון, הוא יבואן סיגריות. ייבא סיגריות זולות מברזיל, הנמכרות ב־90 אגורות לחפיסה, שלא היו גם לדבריו - סיפור הצלחה. היום הוא מתרכז בשיווק סיגריות יוקרתיות, רובן אנגליות. הולך ומוסיף שמות חדשים לשוק: „ווג", סיגריה דקיקה לנשים; „קרטייה" בצד הוותיקות שלו „דנהיל", „פיטר סטייבנסון" ו„רוטמנס".

„השוק המקומי עובר לסיגריות יוקרתיות", הוא טוען, „אני לא חושב שיש מקום ליבוא סיגריות נטולות שם בינלאומי". ימשיך לייבא שמות חדשים. יש לו סיבות טובות. מאז פברואר עלו המכירות שלו ב־100 אחוז.

■■■

מעשני ישראל מחסלים כ־350 מיליוני חפיסות סיגריות בשנה. עד שלהי 87', היו 92 אחוז מן הקופסאות האלה מתוצרת חברת דובק. 70 אחוז מן הסיגריות היו חפיסות „טיים", עליה אמרו כולם שהיא המלכה הבלתי מעורערת של המעשן הישראלי, שיהפוך עולמות גם באמצע הלילה כדי להשיג אותה, ודווקא אותה. מלכה בוטחת במלוכתה: שום מודעת פרסום ל„טיים" לא הופיעה בשש השנים האחרונות.

היבוא הסתפק ב־8 אחוזים, שהתחלקו בין שלושה יבואנים. „אלישר", „דווידס" ו„סיגמור", חברה בת של עלית.

בליגת קונצרני הענק של הסיגריות נחשבנו לפסיק. „מרלבורו" מייצרת סיגריות במצרים. לפני חמש שנים, בדקה את האפשרות לפתוח מפעל בישראל. התוכנית נפסלה משיקולים של חוסר כדאיות. המעשן המקומי נהנה בעקיפין. הוא זוכה בסיגריות אמריקאיות אורגינליות. כשניסה איש עסקים לבנוני להכניס ארצה ארבע מכולות סיגריות מרלבורו שרכש בקפריסין מייצור החברה בבולגריה, הושמדה כל הסחורה.

במחצית 87', החל המהפך. היום מהווה הייבוא, להערכת משה מזון, יו"ר ארגון המפיצים, כ־15־20 אחוז ממכירות הסיגריות. הגידול הדרמאטי ביותר בשכונות יוקרה. בצפון תל־אביב, לדוגמה, קונים כ־20 אחוז יותר סיגריות מיובאות, אבל גם במושב עמישב יש גידול של 15 אחוז. רק בצבא התמונה הפוכה, משום מה. שם חל השנה דווקא גידול של 7 אחוזים במכירות תוצרת הארץ וירידה קלה ביבוא.

דובר דובק, יאיר תדהר, מודה בירידה של 15 אחוזים במכירות. את גורמיה הוא מחלק בין פריחת היבוא, לאינתיפדה שהביאה לחרם על סיגריות ישראליות בשטחים. החרם עדיין כמעט הרמטי ביהודה ובשומרון, אם כי ברצועת עזה נבקעו בו בקיעים.

אפילו ה„טיים", הסיוט של פרסומאי המתחרים, החלה להתנדנד. לפי הערכות, חלה ירידה של כ־15 אחוז במכירותיה בחודשים האחרונים, למרות מחירה המצחיק שקל לחפיסה. מחיר זה, אגב, משתנה בימים אלה: השבוע אושרה העלאה של 5 אחוז במחירי הסיגריות הישראליות. דובק תבעה 28 אחוז ולא תסתפק, כנראה, בהעלאה הנוכחית.

■■■

ב־87', בפעם הראשונה ב־50 שנות קיומה, סיימה חברת דובק את השנה בהפסד של 3.7 מיליון ש"ח. תדהר מפנה אצבע מאשימה לעבר הממשלה, שלא אשרה את ייקור מחירי הסיגריות מאז אוגוסט 86'. יריביו של נהל, ולא חסרים לו כאלו, תולים את ההפסדים בהוצאות הגדולות על המאבק המשפטי ובמלחמת היחצנות היקרה שניהל לפני שעזב לחו"ל.

בדובק, שפרסמה בשנים הטובות שלה בהיקף של שני מיליון דולר בשנה, סגרו את הברזים. לא מפרסמים כבר קרוב לחצי שנה. ולמי שלא יודע, סיגריה בלי פרסום היא כמו יד בלי אצבעות. לא במקרה מוציאים היצרנים האמריקאיים על פרסום 250 אלף דולר לשעה, 24 שעות ליממה, וב־87' שברו את מחסום ארבעה מיליארד הדולרים. הפרסום משדר לך את המסרים שהיצרנים חפצים ביקרם: הגבר הגברי, האשה הפמיניסטית, הנפשות הרומנטיות, איש העסקים הפרקטי – כולם מעשנים כדי להיות „אין".

דוד ארמון, אחד מפרסומאי „דובק" המעסיקה שורת משרדי פרסום, יועץ: „הסיגריה הישראלית קיבלה מכות מכל הצדדים. המסו"ת הוריד את המכסים, הערבים הטילו עליה חרם. אם הממשלה לא תכנס לנושא בהקדם, המפעל הישראלי יתגמר עד שייסגר".

יאיר תדהר מדובק צופה בפרסומי היבואנים, ועיניו כלות: אולי התסכול גורם לו להעריך, שהיקף הפרסום של סיגריות היבוא זינק לרמה של 3 מיליוני דולר. בנתוני איגוד המפרסמים, אי אפשר למצוא סימוכין להערכותיו. לפי נתונים אלה, הוצאו בחמשת החודשים הראשונים של השנה כ־160 אלף דולר על פרסום סיגריות מיובאות. לפי כל הסיכויים, יילך הסכום ויתפח עד סוף השנה.

■■■

יוזמי המפעל בצפת ממתינים, כפי שהוזכר, להכרעת בית המשפט העליון. לפי השמועות בענף, שלא ניתן למצוא להן אישור, שותפת ליוזמה יצרנית סיגריות גרמנית בשם „ריממסמה". אם יזכו במשפט, מתכוננים היזמים לייבא, בשלב ראשון, סיגריות מארץ אחרת, עד שהמפעל ייכנס לתפוקה מלאה. לפי התחזיות, ב־1990 סיגריות גרמניות לא זכו עד היום להצלחה בארץ, למרות איכותן. פרסומאי בכיר אמר לי פעם, שחלום הבלהות שלו יתגשם, אם יתבקש ממנו לקוח לפרסם סיגריה גרמנית. „יהיה משכנעים ישראלי להעלות עשן גרמני".

אם אכן יוקם מפעל חדש בצפת, ישקיעו מאמצים רבים בפרסום וביחסי ציבור במעשן הישראלי. הם לא יהיו היחידים.

סולי סקאל הוא בעל חבורה משפחתית למסחר בענף הדיוטי־פרי. בסוף קיץ זה יקפוץ לתוך המים הסוערים של יבוא סיגריות. ייל על סיגריות אנגליות יוקרתיות בשם „בנסון אנד הייג'ס" ו„ג'ון פליירס", שהוא מייבא ארצה לא עם יותר מקריצה לשוק הערבי שונה את דובק. „הסיגריות האנגליות זוכות לפופולאריות מיוחדת בשוק הערבי. בירדן, למשל, הן מהוות כמחצית מן המכירות. זכר למורשת המנדט".

יביאו ארצה את נציגי היצרנים. יקיימו יחסי ציבור ומסע פרסום בסימן זהב. „בנסון אנד הייג'ס" ידועה באריזותיה בצבע זהב, ובסיסמה „חפש את הזהב". כמו במרבית הסיגריות המיובאות, יכתיב היצרן גם את מסע הפרסום בארץ.

בשיווק ה„ג'ון פליירס", צפוי מאבק מעניין במיוחד. סיגריה זו שווקה עד 83' על ידי סוכנות אלישר. לדברי עודד אלישר, הפסיקה החברה האנגלית את שיווקה בשל חשש מהחרם הערבי, בעקבות דרישה להוסיף כיתוב בעברית על הקופסאות המיובאות. קושי נוסף: „פליירס" מיוצרת על ידי „אמריקן אנד בריטיש טבקו", שהיא החברה האם של יצרנית קנט – „בראון אנד וויליאמסון". וכך ימצא עצמו אלישר מתחרה עם החברה האם של הלהיט שלו בארץ. אגב, אלישר אינו מכניס לפיו אף לא אחד מהמוצרים. הוא לא מעשן.

מוזר ומעניין גם יחד – האנשים המרכזיים בענף הסיגריות שראיינתי לצורך כתבה זו, אף הם אינם מעשנים: דוד ארמון פרסומאי „דובק", משה מזון יו"ר מפיצי הסיגריות, סולי סקאל המייבא סיגריות לדיוטי פרי וניתהיל לייבא לשוק הישראלי. כדי לאזן את התמונה מעשנים - וכבד - יואב תדהר מדובק וצבי (שישקו) פרידמן מ„קסר בראל", פרסומאי קנט.

■■■

מעבר למחירים, מפיל צל מאיים את חיתיתו על תעשיית הסיגריות: התביעות המשפטיות. בארצות הברית הסתיים לא מכבר הדיון בתביעתה של משפחת צ'יפולונה. אם המשפחה, רוז, התחילה לעשן בגיל 16, בהיותה תלמידת תיכון, והפכה למעשנת כבדה. היא לא ויתרה על הסיגריות. אפילו אל בחדר לידה. במהלך לידת ילדה הבכור, הצליחה לחסל חפיסה שלמה. גב' צ'יפולונה הפסיקה לעשן ב־1981, בהיותה בת 58, כאשר אובחן אצלה סרטן ריאות קשה. היא מתה שנה לאחר מכן. משפחתה תבעה פיצויים משלוש חברות, שאת סיגריותיהן העלתה האם באש, יחד עם ראותיה וחייה.

חבר המושבעים בניו ג'רסי, בה התנהל המשפט, קבע אחריות משותפת ליצרני הסיגריות ולמנוחה על התהוות סרטן הריאות כתוצאה מן העישון. למשפחה נפסק פיצויים של 400 אלף דולר. ענקי הסיגריות האמריקאיים נעמדו על הרגליים האחוריות. אין ספק, שתעשיית הטבק תעשה כל מה שביכולתה, בגבולות החוק כמובן, כדי שמשפחת צ'יפולונה לא תראה סנט. יילכו עד בית המשפט העליון של ארצות הברית.

עו"ד האוזנר, היועץ המשפטי של הליגה למניעת עישון בישראל, רואה בפסק דין צ'יפולונה את תחילת הסוף של תעשיית הסיגריות. תהליך המזכיר לו את מה שקרה לתעשיית האזבסט האמריקאית. האזבסט הואשם בגרימת מחלת סרטן קטלנית בשם אזבסטוסיס. ב־1972, חייב פסק דין ראשון מסוגו את יצרני האזבסט לשלם פיצויים, בסך 72 אלף דולר לפועל שלקה במחלה. בעקבותיו, באו תביעות נוספות. היום אין תעשיית אזבסט בארצות הברית.

לדברי עו"ד האוזנר, ממתינות עוד 300 תביעות נגד חברות הסיגריות להכרעה. אם יפסוק בית המשפט העליון לטובת בני צ'יפולונה, תהיה בכך פסיקה תקדימית. יצרני הסיגריות, המגלגלים מחזורים שנתיים של מיליארדים, לא ישבו, כמובן, בחיבוק ידיים. ב־1987, הוציאה התעשיה בארצות הברית 100 מיליון דולר להגנה מפני תביעות משפטיות. ב־1988 תוציא, אולי, יותר. אם הגלגל המשפטי ימשיך להתגלגל בקצב תקציבי זה, מעריך עו"ד האוזנר, פלוס הוצאות נוספות לפיצויים, יואלצו היצרנים לכסות במחיר הסיגריות את מימון המערכה המשפטית. מה שיהפוך את הסיגריה למוצר מותרות לעשירים.

המעשנים עוד יעלו בעשן מליארדי סיגריות, עד שיתגשם החזון האפוקליפטי של הלוחמים בעישון.

ומה בארץ? נושא התביעות אפילו לא נמצא בחיתולים. אומנם עם פרסום משפט צ'יפולונה בעיתונות, פנו לאגודה למלחמה בסרטן בעשרה איש וביקשו לברר את אפשרות תביעה משפטית בארץ. לדברי מרים זיו מהאגודה, נענו הפונים בתשובה אחידה: צריך לבדוק את הנושא. עו"ד האוזנר בודק. ויאיר תדהר, דובר דובק, לא נשמע נרגש במיוחד. „אנחנו מייצרים מוצר חוקי בהתאם לחוק. אם מישהו יחליט להגיש תביעה, ניפגש בבית המשפט". ■

„ישראל הפכה גן עדן למעשנים. בגרמניה נמכרות סיגריות מקומיות ומיובאות ב־3.5 ש"ח לחפיסה בממוצע. באנגליה – 4־5 ש"ח. אצלנו, גם הסיגריה היקרה ביותר לא עוברת את מחסום ה־3 שקל"

השבוע אושרה העלאה של 5 אחוז במחירי הסיגריות הישראליות. דובק תבעה 28 אחוז ולא תסתפק, כנראה, בהעלאה הנוכחית

צילום: מילטון גרין, מתוך הספר „על נשים ואלגנטיות", הוצאת סיימון אנד שוסטר, ניו־יורק

חבר מושבעים בניו ג'רסי, פסק באחרונה פיצויים של 400 אלף דולר למשפחתה של נפטרת מסרטן ריאות. יש מי שרואה בפסק דין זה את תחילת הסוף של תעשיית הסיגריות, בדומה למה שקרה לתעשיית האזבסט האמריקאית

אלרם שוב ברמת-אביב ג'

נאות אלרם
רח' בית צורי

החלה המכירה ב-

בהמשך למסורת הטובה שהחלה בה חברת אלרם עם בניית פרוייקט לזוגות צעירים ברח' בית צורי והמשכה בפרוייקט היוקרה **"מגדלי אלרם"** והמרכז המסחרי **"מרכז אלרם"**, מקימה חברת אלרם ברח' בית צורי את פרוייקט היוקרה **"נאות אלרם."**
דירות בנות 3, 3½, 4, 5 חדרים ודירות גג בשני מפלסים.
בכל בנין 23 דירות. לכל בנין לובי כניסה מפואר עם ציפוי שיש בקירות וברצפה, סדורי אבטחה, מרתף חניה וקומת מחסנים. הבנינים יבנו בשיטת דו־קיר עם ציפוי אבן חיצוני.
הדירות מתוכננות ע"י מיטב האדריכלים ובנויות בסטנדרט בניה גבוה במיוחד.
בכל דירה מרצפות שיש מיוחד, קרמיקה בשרותים, ארונות מטבח עם דלתות עץ, יחידת הורים נפרדת הכוללת שרותים צמודים, חימום דירתי באמצעות קונווקטורים חשמליים, הכנה למזגני אויר מפוצלים, אנטנה לקליטת שידורי לווינים ועוד.

כמו כן בונה אלרם ב:
***• נוה-הדרים, ראשון לציון:** דירות 4, 5 חדרים **וקוטג'ים** **• נאות-ימים, בת-ים:** דירות 4½ חדרים.*
• גני-הרצליה, הרצליה הצעירה: קוטג'ים,** דירות 4, 5 חדרים ודירות קוטג' **• רמת-השרון:
*דירות 4 חדרים + חדר על הגג **• כפר-סבא:** דירות 4, 5 חדרים פנטהאוזים ודירות גן צמודות קרקע.*

★ משרד מכירות גני־הרצליה 052-874617
★ משרד מכירות נוה־הדרים 03-9659566

משרד ראשי-שד' רוטשילד 133 ת"א (ליד כיכר הבימה) טל. 03-203341
פתוח בימים א'-ה' 8.30-18.00, ו' 8.30-13.00

בית טוב מבין טוב!
אלרם

נעים ערידי ואמיל חביבי. פקק תנועה גדול שאולי לעולם לא ייחלץ

חיילי הבדיל

אז מה מקומה של הספרות הערבית בישראל? סופרים ערבים וישראלים עסקו בשאלה חורפית זו בחום של יוני

חביבי, ערידי, ברנע, דאוד, קניוק. ציון על כולם להתייצב

יותם ראובני

זה היה אירוע שהופקע מהחורף. דיון כזה, על מקומה של הספרות הערבית בישראל, מתאים ללילה גשום, שבו קל יותר לנסות ולשמוע קולות אילמים, או קולות החוזרים שוב על דברים ידועים, שלא יחול בהם שום שינוי. בשרב הלח של יוני, הניסיון שהיה במועדון „צוותא" בתל אביב, פחות ממאה איש בקהל, נועד מראש להיות פאתטי.

אולי בלי שום קשר לנושא, מתוך שיגרה של דיבור, היה קצת סיגנון צבאי. נחום ברנע, המנחה, שבא במקום גדעון סאמט, אמר כי הוא נמצא על „תקן של קצין תורן". ירון לונדון, שבא במקום יוסי שריד, ששבת רעב באותו יום בגן אמיל בירושלים, הודיע כי „יוסי שריד ציווה עלי להתייצב". ולונדון התחיל לקרוא סיפור אהוד, ארוך מאוד, על ילד ערבי שאמו הייתה יהודיה והוא התגלגל בכל מיני מקומות עד שנעשה מושל צפון סיני.

„פוליטיקה", ירחון כוריטון, לוחם לפי דרכו למען שפיות, יצא בגיליון מיוחד המוקדש לערביי ישראל. בשער מודיעה המערכת, כי „כל הגיליון נכתב בידי ערבים". האם זה לא מעליב, שואל ברנע, הרי יוצא מכאן משהו לא נעים, כאילו הם למדו לכתוב או משהו. לא, מה פתאום, נזעק לונדון, על תקן שריד, בשם המערכת. הסתכבתם בפטרוניות שלכם, אומר ברנע.

העיתון המיוחד וספר „חיילים של מים", הוצאת מעריב, קובץ של ספרות ערבית, היו הסיבה הכפולה לערב בצוותא. האם יש, לדעתכם, עניין בציבור היהודי לקרוא את הספרות הערבית הנכתבת כאן, שואל ברנע.

אמיל חביבי, רואה בדימיונו פקק תנועה כביר, שממנו לא נוכל לצאת כנראה לעולם. הכוהן הגדול של הספרות הערבית בארץ משיב: „כן. אפילו לא ציפיתי להתעניינות כזאת". נימוסים של ג'נטלמן. הוא קובע את הטון. לא ידובר כאן על שום דבר אקטואלי. לא תהיה שום נגיעה בבעירה המכלה את השטחים, על אף נסיונות נלעגים של דוברים רשמיים להמעיט בה, לומר שהיא לא קיימת עוד, כאילו אם לא ידובר בה ולא ייכתב עליה, היא תיעלם.

חביבי ממשיך לדבר. הנושא הוא ספרות, הנושא הוא שושנים. משהו שימלא את הזמן ההולך ומתמעט עד לתחילת ההצגה, שעל רקע תפאורתה נערך הדיון. „גשם" מחכים לחורף, בכל זאת, חביבי אומר שיש „מחשבות פנטזיות. התרגום של הספרים שלי לעברית? טוב. הכי טוב".

המנחה ברנע גורר את נעים ערידי לשיחה על התרגום. „לא התערבתי בעניינים המדעיים האלה", אומר אחר כך קניוק, מה זה חשוב. עוד שאלה לערידי: האם יש פריחה בספרות הערבית בארץ?

ערידי: „כן. שפע רב. כמותי. אולי לא הכי איכותי".

• על הצנזורה המופעלת על ספרים ועיתונים בשפה הערבית, לא תיאמר אפילו מלה אחת.

וברנע עושה עוד ניסיון, רי נואש כבר, לתת לכל העסק הזה כיוון כללי יותר. משהו על התרבות. חביבי: „כל זמן שקיים המשטר הנוכחי, יהיה קשה לפתח תרבות ערבית", נקודה.

ירון לונדון משתלט על המיקרופון. בהיותו בטלוויזיה, הוא מספר, ניסה להציג סיפור של אמיל חביבי על ילד ערבי, בן למשפחה קטנה, שמתהדר באוזני בן דודו ואומר לו, ש„הם ייסוגו". הוא לא הצליח לקבל אישור לשדר את הסיפור של חביבי. חביבי, יושב בקצה השני של השולחן, הווה שוב על אחטייה ועל פקק התנועה הגדול ביותר, ומה שיכול היה להיות, אם לא היינו תקועים כהווה־זה.

סיהאם דאוד, משוררת, קוראת שיר. אחר יונים. חיפה. היא יוצאת בהתקפה קשה נגד נתן זך, היהודי היחיד בחוברת של „פוליטיקה". הוא, זך, אומרת דאוד, לא יודע על מה הוא מדבר.

על מקומה של הספרות הערבית בישראל כבר לא מדברים בכלל. יודעים מהו משמעות נעה בין המקורות ובין המערב, שמיוצגו על ידי הספרות העברית. רצה בין משובות של פוליטיקה, טעם, אופנה, הרגלי קריאה, כמעט לא מורגשת בשוק הספרים היהודי.

„חשוב שמפגשים כאלה מתקיימים", אומר קניוק. „במשך השנים, נוצרו קשרים עמוקים בין סופרים יהודים ובין סופרים ערבים. אולי. אבל עד לפני חודש אחד בלבד, אמיל חביבי היה משוכנע כי קניוק הוא שכתב את „המאהב".

ועל הבימה, חיילים של מים או חיילים של בדיל. מערכה נוספת בהצגה מוכרת זה כבר. איך יוצרים קשר בין התרבות העברית היהודית, ובין התרבות הערבית בארץ. למרות כל המיפגשים מן הסוג הזה, מביס בנו את כך נתק גמור. וחיילי המילים, מניעים על הניירות שלהם חיילים של מילים, בקרב של הזמן, בקרב על האהבה, בקרב על משהו שיישאר אחרי כל זה. ■

עמינח עם "המרכז הבריאותי" - עכשיו במבצע משפחתי
1
2
3
4
5
6 תשלומים
מרגישים ספפה
בוקר טוב לכל המשפחה. איך ישנתם הלילה?
אם אתם מתעוררים על מזרון עמינח עם "המרכז הבריאותי", הגב שלכם מודה לכם מדי בוקר.
רק מזרון עם "המרכז הבריאותי" נותן תמיכה נוספת במרכז הגוף ושומר על עמוד השידרה בתנוחה ישרה ומאוזנת.
רק מזרון עם "המרכז הבריאותי" חוסך לכם ולילדכם כאבי גב ותורם לשינה בריאה ונכונה.
רק מזרוני עמינח עם "המרכז הבריאותי"
מאושרים ומומלצים ע"י אגודת הכירופרקטורים הבינלאומית (ICA).
שימרו על בריאות ילדכם ודאגו לשמור גם על בריאותכם.
זה תמיד הולך ביחד,
- קנו ספת נוער ספפה וקבלו מתנה כרית ישיבה ספפה (80×80 ס"מ).
ניתן להשיג ברשת מרכזי השינה של עמינח, בחנויות רהיטים מורשות וברשתות השווק.
עמינח
תעשייה ישראלית חוזה העתיד שלי ושלך!
הריהוט שהוא בריאות
קחו מיטות או מזרוני עמינח
עם "המרכז הבריאותי" או
ספות נוער ספפה
ב-6 תשלומים שקליים שווים
...ושיהיה לכם לבריאות

תיאטרון באר־שבע צבר גם בעונה זו את סל־הביקורות הטוב ביותר ● זה הופך את ציפי פינס לסחורה חמה ● אם בימים אלה מתפנה מישרה של מנהל תיאטרון, יזכירו בוודאי את שמה

חייבת להיות כוחנית

עמנואל בר־קדמא

מבקרי התיאטרון אוהבים לנסוע לבאר שבע. גם מכיוון שציפי פינס מארחת אותם לארז' וחם. אבל, בעיקר, כמו שאומר אחד מהם: מכיוון, שיש לי ציפיות יותר גבוהות מהממוצע. מדוע? מכיוון שעד כמה שהדברים תלויים בנוסחה של החלטה פלוס מאמץ, אתה יודע שהם יתנו לך את מה שהם יכולים. תודעה צרכנית גבוהה. בלי פאדיחות. בלי לנסות למשוך את הקהל בהצגות רחת־לאקום דביקות. תיאטרון באר־שבע צבר גם בעונה זו, כמו בעונות קודמות, את סל־הביקורות הטוב ביותר.

זה הופך את ציפי פינס לסחורה חמה. אם בימים אלה מתפנה מישרה של מנהל תיאטרון, יזכירו בוודאי את שמה של ציפי פינס. לימים רחוקים יותר, השמיים הם הגבול. היא מסומנת לאפשרויות רבות. כשאני מנסה לומר לה את זה, היא מסתייגת. „תראה שהם לא יציעו לי אפילו", היא אומרת, „יכול להיות שקצת מפחדים. וגם הם עדיין לא מקבלים אשה. לא ממש. גם לא הכי נאורים שבהם".

נחזור, עד אז, לבאר־שבע. לא רק מבקרים. גם שחקנים ובימאים אוהבים את תיאטרון באר־שבע. התיאטרון התמסר כבית המועדף על פרחי שחקנים, מייד לאחר סיום הלימודים. הריחוק היחסי מהמרכזים הסואנים מעניק שהות של כמה שנים להשתכלל ולהתלטש בשקט. חוץ מזה, היחס האישי של ציפי פינס. תיאטרון באר־שבע, בניגוד לאחרים, אינו נוהג בצעיריו כמו קיבוץ במתנדבים. לא אוכלי חינם, החתומים על חוזים, ובלבד שלא ייחטפו על ידי תיאטרון אחר. בבאר־שבע מצפה להם מסלול של תפקידים, התפור, כמיטב שיקוליה של פינס, על־פי מידותיהם.

מי מבין השחקנים הצעירים לא עבר את באר־שבע בשנים האחרונות? חלקם סטארים מוכרים בתיאטרונים מרכזיים. אחת מהן, ליאת גורן, עושה בימים אלה את התפקיד הראשי הכפול ב'הנפש הטובה מסצ'ואן' של ברכט, בבימויו של יורי לובימוב. כן, כולם עוזבים, אבל גם, לעיתים קרובות, חוזרים.

גם שחקנים ותיקים ומוכרים באים לבאר־שבע. חנה מרון ואלישבע מיכאלי, זהרירה חריפאי וגילה אלמגור, יונה אליאן וגדעון זינגר, יוסי ידין ומרים גבריאלי וגדעון שמר. רשימה חלקית מאוד.

חנה מרון ואוהד שחר עושים את 'נהג, ציירת'. משה בקר בא לעשות את 'דודתו של צ'ארלי'. דטנר וקושניר משחקים ב'אילוף הסוררת'. אבל, ישנם גם הסיפורים האישיים הקטנים. עדה טל מספרת על הפרח שהיא מוצאת על שולחן־האיפור בתיאטרון. לרווינה קמבוס, עולה חדשה־יחסית מרומניה, יש סיפור מרגש כיצד, בהיותה עדיין במרכז הקליטה באשקלון, ללא שפה ועם חיזוי מקצועי אפור, באה אליה ציפי והציעה לה עבודה בתיאטרון. רווינה קמבוס עשתה שורת תפקידים ארוכה בבאר־שבע. היום היא ב'הבימה'.

– *את לא מרגישה נבגדת?*

„פעם כן. הייתי מרגישה איום כששחקן עוזב לתל אביב. בינתיים, למדתי שזה לא עניין של מתן ותמורה. אל תצפי, ציפי, ובסך הכל, מי שבעד ניוד שחקנים, צריך ללחוץ יד לשחקן שמבקש לעזוב ולומר לו 'יופי, בהצלחה'. אין מקום, למדתי, למרירות הזאת. בסך הכל, אנשים שומרים על קשר, מפרגנים, שמחים בהצלחת התיאטרון וגם חוזרים לעבוד בו".

■■■

ציפי פינס באה לפני שש שנים לנהל את תיאטרון באר שבע. מישרה משולבת של מנכ"ל ומנהלת אמנותית. יחידה בארץ. בכל התיאטרונים האחרים, שתי המישרות הללו מפוצלות. שש שנים של טיפוס -- כמעט אמרתי בזיעה (או לחילופין) בשיניים חורקות - על קיר חלקלק. אז אני לא אומר, מכיוון שפינס אינה מקרינה זיעה.

אם יש אמביציה - ויש (סימן־קריאה) - לא רואים את גלגלי השיניים עובדים. היא לא דוד לוי. שיניים חשופות מאחורי שפתיים צבועות, לא חורקות. היא גברת יפה שמתלבשת אלגאנט, משי וצמר אנגלי, מהלכת על עקב גבוה בשיער ארוך ומפוזר לרוח. מי שמכנה אותה גבר, כאילו בהתפעלות, נפל על הראש.

ניהול תיאטרונים הוא עדיין עולם של גברים. עודד פלדמן ואילן רונן, שמואליק עומר ועומרי ניצן, נועם סמל וז'ילברטו טופאנו. עמית גזית. אהרן אלמוג. כן, יש גם אורנה פורת. מנהלת, שרוצה החוצה.

וציפי פינס. לפני שש שנים, מי שמע עליה. ביימה כמה הצגות בתיאטרון הילדים והנוער. גרי בילו, מנהלו הראשון של תיאטרון באר שבע, הציע אותה כיורשתו, כאשר התמנה לנהל את בית צבי. ציפי, ליד מועמדים אחרים, היתה בתחתית הדירוג.

בילו, עד היום ידיד נפש, בן ברית פוליטי, שיכנע בעיקר את אהרן ידלין ואת אליהו שפירא, אז דמויות מרכזיות בהנהלה הציבורית של התיאטרון. פינס נבחרה. מאז, צברה הרבה כוח. עיקרו, כמובן, תוצאה של הצלחתה. ההצלחה, תוצאה של מיומנות וציוד מקצועי והשכלתי נירכשים, יחד עם נתונים של כושר אירגון וכשרון טבעי ליחסי אנוש.

נחשבת קשוחה, כתכונת אופי בסיסית. מאחורי השפתיים הנשיות האלה, המשאירות חותם ארגמן לוהט על פיית הסיגריה, יושבת לשון טעונה. האוזניים צורבות לכמה אנשים ממה ששמעו מהלשון הזו. היא תדייק בהערכתה של הצגה, גם אם היא תהיה מחורבנת וגם אם היא יצירתו של ידיד קרוב. כמה מעמיתיה המנהלים עומדים פעורי פה, כאשר היא משיגה אותם בתחומים בהם קיימת תחרות, כמו החתמת בימאים (ברומניה, למשל) ושחקנים, או השגת זכויות־יוצרים על מחזות.

■■■

כל אלה, כאמור, בצד יחס חם ואנושי לשחקנים צעירים ומבוגרים. היא מטפחת שחקנים מבוגרים, שמספרים, כתיאטרון הישראלי, דל. מארק חסמן, למשל, פורח בבאר שבע. לעולם לא תפטר שחקן באמצעות מכתב. תזמן אותו לשיחה ותסביר לו מדוע אינה יכולה להאריך לו את חוזה העבודה.

ועוד צד למטבע: בבאר שבע אין מבטלים הצגות. שחקן, פשוט, לא חולה. רק התקף לב, אומרים, משחרר מהצגה. הקפדה על דיוק ועל שימור ההצגה. המנכ"ל רואה כל הצגה, אם היא בבאר־שבע, מפינה מסויימת בירכתי הבימה.

התיאטרון הוא מוקד התרבות של באר שבע. ערב־ערב מלא. 7,000 מנויים. אומנם, יש גם סינפונייטה, אבל אין להשוות את האימפאקט. באר שבע. עיר שינה עם דימוי עצמי נמוך. שיר ערש נגבי. הגירה שלילית, ורק מעט לוקאל־פאטריוטיזם. תשעה מתוך עשרה באר שבעים – פתח להם צ'אנס, ילכו למקום אחר. התיאטרון הוא שגריר יעיל של באר שבע ברחבי המדינה.

אין התערבות חיצונית בעבודה האמנותית של התיאטרון. את ראש העיר הקודם, אליהו נאווי, זה לא עניין. ראש העיר הנוכחי, [illegible] זילברמן, ליברלי. לפני שלוש שנים היה משבר כספי, שבא על פתרונו. כמה פעמים היה עירום בהצגות, ודבר לא קרה. רק פעם אחת רגשו הרוחות: כאשר רגל נאצי היה חלק מתפאורות ההצגה 'ועידת פיסגה'.

– *מה הסוד של הצלחת באר שבע?*

„זה תיאטרון שיש בו אווירת עבודה. רוח צוות. במקומות אחרים, יש אולי שחקנים יותר טובים, אבל מי שכאן מרגיש טוב. צעיר, במקום אחר, אף אחד לא יודע איך קוראים לו. כאן הוא לא פקיד. לאנשים איכפת מהפרודוקציה, לא רק התפקיד. אנשים שמחים לעבוד. זה תיאטרון קטן, אינטימי. בפנים יש אווירה טובה של פירגון הדדי.

„יחד עם זאת: אל תטעה. אף שחקן לא היה בא לבאר שבע, לולא ההצגות שלנו באולם 'הבימה' בתל אביב. הקהל האמיתי נמצא בתל אביב, ושחקן ישראלי, בן הדור הזה, לא יכול בלי זה. בכלל", היא מחייכת, „שחקן זה לא מה שהיה פעם. השחקנים הראשונים של 'הבימה' נשבעו את שבועת־השחקן, שממנה נגזר היחס אל התיאטרון כאל מיקדש. פעם היו מוותרים על ילדים בשביל התיאטרון. עכשיו, רק ציניות. שחקן, בתוך שהוא משחק אצלך, כבר חותם על חוזה במקום אחר, ואתה חייב, משום כך, להוריד הצגה לפני שמיצתה את עצמה.

„כמובן, גם הרפרטואר. בעניין זה, המחוייבות הראשונה שלי היא לציבור המנויים, שרוחש אמון. אמון זה חייב להצדיק את עצמו. זו אחריות, כי זה כסף ציבורי. זה התיאטרון היחידי בעיר. לכן, אני לא יכולה להרשות לעצמי אוואנגארד.

„מה כן. מיגוון של סיגנונות ותכנים, פלוס אבות המזון המרכזיים של תרבות התיאטרון, שייקספיר, ברכט, דאריו פו, איבסן, צ'כוב, אראבאל, פינטר, שאפר, הורבאט, קרויץ, מודרני וקלאסי. גם יהודי, י"ד ברקוביץ, למשל".

– *יש לבאר שבע דימוי של אנטי מחזאות מקורית.*

„קודם כל, גם הטיפול במחזאות אוניברסאלית יש לו נקודת מוצא של התייחסות ישראלית. וכאשר לשאלה: אני לא אנטי. אני נגד להציג מחזה רע רק מכיוון שהוא מקורי. מלבד זה, אני שונאת את המחזאות העיתונאית המצליחה הזאת. ועדיין כמעט ולא כותבים מחזאות אחרת.

„והיה גם עניין של כסף. התמלוגים של מחזאי מקורי גבוהים. משום כך הנהגנו בשנים האחרונות את שיטת מחזאי הבית. המחזאי יושב אצלנו על משכורת, וכותב. שמואליק הספרי, כתב כך את 'גיסתו של גולדין' ועיבד את 'אותו ואת בנו'. הלל מיטלפונקט, מחזאי הבית הנוכחי, כתב את 'נהג, ציירת'. מדברים על חידוש מחזה של נסים אלוני".

■■■

ציפי פינס איננה באר שבעית. גרה שם רוב ימות השבוע. נוכחת בתיאטרון בכל ערב שמתקיימת בו הצגה. מכירה את כל הנפשות הפועלות בעיר. מגלה מעורבות. אבל, החיים החברתיים האמיתיים, כמו העתיד, הם במרכז הארץ. קבוצת ההתייחסות המקצועית שלה היא בתל אביב.

גרי בילו, עדה בן־נחום והמנהלת האמנותית של בית ליסין, הלל מיטלפונקט, גדי רול. היא זקוקה לשיח השוטף עם מנהלי התיאטרונים האחרים. עם אלה מתקיימים יחסים מורכבים. יש ביניהם שפה פוליטית ואמנותית משותפת. יש להם אינטרסים כספיים משותפים. ולעומת זאת, כאמור, תחרות בענייני בימאים, שחקנים וזכויות יוצרים. קורה לפעמים, שתיאטרון יודיע ברבים על שיבוצה של הצגה בלוח ההפקות השנתי, גם אם יש לו רק כוונה קלושה להעלותה. בינתיים, תחסום ההודעה כל כוונה של מישהו אחר לטפל באותו חומר.

– *אמרת קודם, שאשה עדיין לא מתקבלת ממש.*

„כן. אבל גם אנחנו אשמות, חלקית. נשים אינן מתמודדות עד הסוף. אם רוצים שוויון עם גבר, צריך לעבוד כמו גבר. ילד זה לא תירוץ ולא סיבה לא לעשות דברים. מי שרוצה להגיע לסוף צריכה לעשות החלטות ולקבוע לעצמה סדרי עדיפויות.

„ועדיין, בכל זאת, יש אפלייה. נשים צריכות להצטיין יותר בשביל להתקבל. לא מזמן הייתי בפורום של מנהלות בכירות. מתוך 70 משתתפות, אף אחת לא נבחרה על ידי הנהלה ציבורית. כולן הגיעו למעמדן הודות לקידום איטי במעלה ההירארכיה. או בעסקים משפחתיים".

– *נתקלת בהתנגדויות על רקע שוביניסטי [illegible]?*

„לא בגלוי. היו התנגדויות על רקע גילי הצעיר, חוסר ניסיוני בניהול. זה היה נכון מאוד. לא היה לי שום מושג מה זה לנהל. בהפקה היה לי מושג מניסיוני בבימאות. היו שהעדיפו מועמדים אחרים, כמו שאמרתי. אהרן ידלין ואליהו שפירא, סמנכ"ל משרד הפנים, איתו אני עובדת עד היום בשיתוף פעולה הדוק, הכריעו.

„אגב, גם הם סמכו עלי בערבון מוגבל. החוזה שלי בבאר שבע קובע, שאם אני עוזבת – אני משלמת פיצויים. אני".

■■■

גיא פינס, בנה של ציפי, הוא חייל בגלי צה"ל. מה שמסגיר, בערך, את גילה. כך גם מיטען וזכרונות הילדות שלה.

מעברה של ראשית שנות ה־50. אבא, אמא, שתי בנות. אלו כל בני משפחת יוספוביץ. כל היתר נימחו בשואה. יש לציפי עוד 'חצי אחות' בשבדיה. זה הכל. הגיעו אחרי נדודים רבים. מפולין נמלטו למעמקי רוסיה, ומשם, דרך שבדיה, באמצעות מנגנון ההצלה של הרוזן ברנאדוט, הגיעו ארצה.

ההורים, כך ציפי מציגה אותם, בדרגים תלושים. התיישבו, בסוף, בכפר סבא. בית שדיברו בו גרמנית ופולנית. אמא, מלודז', נצר לחסידי גור, שהתחנכה בנורדוניה. האב, מעיירה קטנה. נפגשו באחד מצמתי הנדודים.

ציפי פינס תולה בהוריה את הפורמציה האירופית שלה. שלחו אותה ללמוד באלט. רצתה ללמוד פסנתר. הביאו לה, במקום זה, אקורדיאון. לא היה כסף לפסנתר. ההיכרות הראשונה שלה עם התיאטרון היתה בכיתה ב', שיחקה בחנוכה את אנטיוכוס. מאז, לא חדלה לשחק. „אני זוכרת את עצמי כילדה קטנה, רזה, ועושה צרות. טום־בוי. תמיד עם הבנים. לעומת זאת, ילדה קוראת. המון. אחרי שהיו מכבים לי את האור בחדר, הייתי קוראת דרך החרך שבין הדלת והריצפה".

כאשר סיימה את לימודי־התיאטרון שלה בתל־אביב, החליטה שזה מה שהיא רוצה לעשות – תיאטרון. גם אם המחיר היה פירוק הנישואים והמשפחה. ציפי, המאמינה שכל אדם חייב לקחת בחשבון את מחיר הכרעותיו, הלכה גם עם עצמה עד הסוף. אשה צעירה שמוצאת את עצמה עם ילד קטן. היא מחזיקה בשבע מישרות בשביל להתפרנס. בין היתר: בימאית בית בתיאטרון הנוער, מפיקה בטלוויזיה, מורה באוניברסיטה, משתתפת [illegible] של אמנות לעם. אז גם ביימה את שתי ההצגות הראשונות שלה: 'מעלה קרחות' של אפרים קישון ו'לטפס על העץ' של תאופיק אל־חכים.

ההיכרות הראשונה עם באר שבע היתה, כאשר בילו הזמין אותה לביים את 'העין הפרטית והאוזן הציבורית'. היא ביימה בסופי שבוע, שהרי היה לה ילד בתל אביב. כאשר הגיעה לבאר שבע כמנהלת, הגיעה לבד. בנה סירב להיפרד מבית ספרו ומחבריו בתל אביב ועבר להתגורר אצל אביו. „לא היכרתי נפש חיה. ללא משפחה. קשה. משפחה נותנת כוח". אחר כך, כבר לא היתה לבדה.

– *את מדברת על תרבות אירופית. לעומת מה?*

„לעומת תרבות אמריקאית. וגם לעומת התרבות הארצישראלית. זו של תנועת הנוער. של הפלמ"ח. סילקו אותי מהנוער העובד לפני שלבשתי תחתונית מתחת לחצאית, ואירגנתי חברה כאלונית".

– *את אדם כוחני?*

„אדם העוסק במקצועי חייב להיות כוחני. כוח, במושגים שלי, זה גם ריסון עצמי. לא לפרוץ את המסגרות. אבל כוח זה גם להפיק הצגות. להחליט בענייני ליהוק. לשלוט על אנשים. אדם כמוני, יכול להכריע גורלו של שחקן לשנים רבות, לשיכחה או לתהילה. זו, לכן, אחריות. המובן הנפלא, האמיתי, של כוח הוא ביכולת להגשים חלומות אמנותיים".

„אדם כמוני, יכול להכריע גורלו של שחקן לשנים רבות, לשיכחה או לתהילה. זו, לכן, אחריות. המובן האמיתי של כוח הוא ביכולת להגשים חלומות"

– *איזה?*

„לא הכל אני יכולה. כסף, בעלי הכיס הציבורי אצלנו לא מתחשבים ברצון וביכולת להתפתח, לשנות מתכונת. הכל בנוי וערוך על פי מתכונת מסורתית. כל אחד יודע מה הסכום העומד לרשותו: מה היה לו אשתקד, פלוס הצמדה.

„אבל, אם כבר מדברים על חלומות – אני חולמת על תיאטרון בעל שלושה אולמות: אולם גדול, להצגות בעלות נפח הפקתי גדול, ספקטאלים, מחזות־זמר; אולם בינוני בשביל מיטב הדראמה והקורות הבינלאומית. ואולם קטן – לניסויים. שבימאים וקבוצות יבואו לעבוד. יציגו מספר מוגבל של הצגות. מה שיהיה מוצלח, יוצג באולם הבינוני.

„חלום נוסף – יכולת לאפשר לבימאי לקבץ סביבו קבוצה של שחקנים, שתעבוד יחד באופן עצמאי".

שיקול הדעת המתחייב מעיסוק בכספי ציבור, אינו חל, לדעת פינס, רק על 'השתוללות' אוואנגארדית, אלא גם על מה שהיא מכנה „לחצים של דעת הקהל". תרגום: היא לא תפיק, נאמר, מירלה אפרת, היא מאמינה בצורך לתת לקהל חוויה ריגשית ואינטלקטואלית. „לחם ושעשועים שיתנו אחרים, שאינם פועלים במימון ציבורי".

– *אילו משובים את הכי מעריכה?*

„קודם כל, של כמה חברים קרובים. אחר־כך – של הקהילייה היוצרת, שחקנים, בימאים, כותבים. אחר־כך של הביקורת המקצועית. לבסוף – של הקהל". ■

ציפי פינס. „קודם חברים קרובים, אחר־כך הקהילייה היוצרת והביקורת. לבסוף – הקהל"
תצלומים: שלום בר־טל

ציפי פינס עם התפאורן רוג'ר סמית. בכישרון להביא לבאר שבע אנשים מוכשרים

זמיר, לשעבר סמיר, היום מיליונר

זמיר גסר, 38, ושני אחיו, התחילו כפועלי בניין – היום יש להם אימפריה על שפת הכנרת: חוף פרטי, מלון, פארק מים ● הרבה עבודה קשה, הרבה חוש לעסקים – והרבה מזל

לאה אתגר

זהו סיפור שיש בו את כל סממני אמריקה בישראל: זמיר גסר, 38, עלה ארצה מעיראק כתינוק, גר במעברה בטבריה, היום הוא בעל החוף הפרטי הגדול ביותר בטבריה. חוף גיא. 28 דונם של אדמה רשומה בטאבו, פארק מים, מלון חדש. לא מכבר העריך אותו שמאי מקרקעין ב־12 מליון דולר. במציאות, אומר זמיר, אין מחיר לחוף פרטי, איפה אפשר למצוא היום חוף?

זמיר, לשעבר סמיר, היום מיליונר. מוכר בטבריה קיץ ומים לעם ישראל. מוכר גלים בבריכת גלים, רעיון גרמני. מוכר מלון לבן משקיף לכינרת. מוכר נופש לכל המשפחה. כמי שגדל על חלום העושר הישראלי, הוא יודע מה אנחנו צריכים. כשהשמש הטבריינית קופחת בצהרי היום, הוא מוכר המבורגרים, חומוס בפיתה ובירה מהחבית. בשביל הבידור, יש גבר כבד משקל שממונה על המוסיקה והמשחקים. הוא יודע מה מצחיק אותנו.

בטבריה, עיר קטנה, כולם מכירים את כולם, מכבדים את זמיר גסר. זוכרים אותו כילד. באימפריה הכלכלית שהקים לחוף הכינרת הוא לא שותף יחיד. ישנם גם שני אחיו הבוגרים: נעים (45) ואלי (42), גם הם סיפורים מקומיים. התחילו כפועלי בניין, הפכו קבלנים, ותחת המוח הפיננסי של האח הצעיר, הגיעו לאן שהגיעו.

בטבריה משתאים איך שלושת האחים חיים עם הנשים והילדים בהרמוניה, ואיך הם מוכנים לקבל עליהם את מרותו של זמיר, הצעיר מהם. יושבי בתי הקפה בעיר יספרו איך זמיר, שלא גמר תיכון, הלך בסתר ללמוד כלכלה כדי שיוכל לבנות אימפריה כלכלית. כשזמיר ישמע את הסיפורים יצחק: הוא לא למד שום כלום. רק עשה תעודת בגרות של החיים, אוניברסיטה של הרחוב. „אני", הוא יעיד על עצמו בעברית עסיסית, „כמו הסיפור על הילד שזרקו אותו מבית הספר, ולא ידע חשבון. אחרי שנים, עבר ברחוב עם מרצדס, (גם לזמיר, אגב, יש מרצדס) ונתן טרמפ למורה שלו לשעבר. כשהמורה שאל למעשיו, השיב לו: אני סוחר. קונה בעשר לירות, מוכר במאה לירות, מרוויח עשרה אחוזים וזה מספיק לי".

יש בהיסטוריה הכלכלית של זמיר ואחיו קומבינציה מרהיבה של חוכמת רחוב, הומור ושימחת חיים – משולבים בחושים מיסחריים חדים, ביכולת חישוב קפדנית ובראיה קדימה. לאלה, תוסיף הרבה עבודה קשה ועקשנות. כל ילד יודע מעבודה קשה ועקשנות אי אפשר לעשות מיליוני דולרים, אפילו תוסיף להם חסכנות – וזמיר יודע בפירוש לחסוך. הסיפור הכלכלי של זמיר הוא גם סיפור של מזל.

■■■

בשבת שעברה, בלובי המהודר של מלון חוף גיא, 120 חדרים שנפתחו לציבור לפני כחודש, על אבטיח קר ומיץ תפוזים, עורך זמיר, מעין חשבון נפש וכיס. מילת המפתח שלו: „לא צריך אמריקה בשביל להצליח". שני אחיו ושותפיו, מניחים לו להיות הדובר. עכשיו החוף מפוצץ בנופשים, והם משגיחים. נוזפים בגברת, שמדלגת על פני מעקה המרפסת („למה? מה, כבר אין דלת? שכחת את המפתח? אז תבקשי ויעזרו לך"). הנשים והצאצאים, כתריסר ילדים, עובדים בפארק המים. ליד הבר, ליד המיגלשות, השגחה אישית צמודה. כל הרכוש הזה לא בא להם בקלות. הם יודעים בדיוק כמה עלה כל אריח חרסינה, וההשגחה – בהתאם.

אבא שלהם היה סוחר בדים קטן במוסול שבעיראק. ב־1950, כשעזבו את עיראק, אומר זמיר, העשירים נסעו ללונדון, העניים באו לישראל. כל מי שאומר שהביא כסף משם, הוא בלופר, כך עובדות חיים על פי זמיר. כך הגיעו סלים וסמירה ושבעה ילדים ישר למעברה של טבריה. שמו את כל הרכוש על מוט האוהל, והאב יצא לעבודות דחק. אחר כך עברו לצריף, משם לדירה בשיכון ג'. תשע נפשות ב־36 מטרים רבועים. כל מי שגמר בית ספר עממי, יצא לעבוד. נעים בבניין, אלי בחקלאות.

כך גם זמיר. למד שנה אחת בבית ספר תיכון, באמצע שנת הלימודים, כשאחותו הגדולה באה לאסיפת הורים, כי להורים לא היה זמן, אמר המורה לאחות: אולי יותר טוב שסמיר יפסיק ללמוד, יש לו ראש טוב לעסקים. והמשפחה הסכימה.

בגיל 16, נסע לעבוד באילת. אחיו הגדול, אלי, עבד שם כמנהל עבודה במלון חדש שהוקם, וסמיר נסע לעבוד איתו. ביום עבד כמחסנאי, בלילה היה שומר על החומרים. הרוויח משכורת כפולה, 900 לירות, הון עתק. גרו בדירה שכורה של עמידר, וכשרצו לפנות אותם, הלך לשופט וטען מה שטען. „היתה לי כבר אז המון חוצפה, וביקשתי מהשופט שיפסוק נגד עמידר גם הוצאות משפט ואובדן זמן", הוא צוחק.

אחר כך בא הצבא, לא תפקיד עטור הילה. כך גם האחים. האחים חזרו לטבריה, לעבוד באיזור הצפון, קבלני משנה בגדר הטובה – יוצקי בטון, מותחי גדרות. את הכסף הגדול עשו אז הקבלנים הגדולים. אז, כך זמיר, אפשר היה להרוויח המון, עד ארבע מאות אחוזים רווח, לא כמו היום שאפשר להרוויח רק עשרים אחוזים. הם היו רק קבלני משנה, אבל גם הם הרוויחו לא רע. גם מס הכנסה היה פחות קפדן, ומי שעבד בעבודות ביטחון, התעשר, הוא אומר.

„ראו שאני אופי קצת אחר, קצת ממזר, עם פלפל. אלה תכונות שלא לומדים בבית ספר"

„לאט לאט גדלנו. חילקנו בינינו אחריות. אני מקבל עבודה, קובע מחירים, עורך הסכמים, והאחים שלי מבצעים. ראו שאני אופי קצת אחר, קצת ממזר, עם פלפל. אלה תכונות שלא לומדים בבית הספר, נולדים עם זה, וקיבלו מה שאמרתי. כך התקדמנו מפועלים לקבלנים. מבנאים של קיר קטן, לעבודות ביטחון וחקלאות גדולות יותר. איך לומר? קודם הייתי קבלן עם וספה, אחר כך עם סוסיתא, אחר כך עם טנדר פז'ו, ועד למרצדס".

לא בחלו בעבודה קשה. סוחבים דליים, מטפסים על פיגומים, עובדים פיסית. לא מתנהגים כמו אפנדים, והכי חשוב, זמיר מחשב נכון. דוגמא: ביקשו מהם בקיבוץ סמוך לבנות ניקוז לבריכת דגים. זמיר ביקש עבור העבודה 6000 לירות. מרכז המשק צעק עליו: „יקרן, גנב!" ונתן את העבודה לאחר. אחרי שבועיים, חזר אליו וביקש ממנו לבצע את העבודה. הפעם דרש זמיר 12 אלף. עובדי הקבלן האחר ברחו. התפשרו על עשרת אלפים לירות. ביצעו את העבודה. עבודה מסריחה בתוך בוץ ומים, עם פגרי דגים, אבל יצאו עם כסף ביד.

■■■

כשהכסף היה ביד, לא ביזבזו. חסכנים. משקיעים רק באיגרות חוב ממשלתיות, בתוכניות סולידיות. לא אנשים של בורסה. הכסף לא בא קל, ולא יברח קל, הוא מסביר.

בינתיים נישאו, כולם לטבריייניות. אשתו של זמיר, בת ליוצאי עיראק, ילידת הארץ, היתה שכנה ממול. אבא שלה היה השרת של בית הספר העממי. היום היא בעלת חוף ומלון בכינרת.

באפריל '79, זמיר עדיין גר בדירה שכורה, אבל היה לו בבנק שניים וחצי מיליון לירות, סכום שאפשר היה לבנות בו וילה יפה בטבריה, כסף שחסך מעבודות עפר וקבלנות. בוקר אחד נכנס לקפה המקומי, שתה קפה עם יוסף ורדי, טברייני ותיק שהיה לו חוף רחצה פתוח לציבור. ורדי הציע לזמיר שותפות. תוך חמש דקות גמרו עיסקה. זמיר חשב: נכון, זה חוף שגובים בו גרושים בכניסה, לא עושים רווחים, אבל אם יהיה לו חוף כזה, יוכל להכניס את האחים ולהיות יזם.

היו אז עשרה דונם חוף, רשומים כאדמת מינהל. השיטה מאפשרת חכירה ל־49 שנים, והחידוש להמשך חכירה הוא אוטומטי. יש בטבריה עוד חופים בבעלות פרטית בהסדר כזה. כך חוף לידו, 13 דונם של משפחת גרוס, כך חוף התכלת, חוף סירונית, החוף חשקש ובאזור מגדל החוף של משפחת שאול אייזנברג, חוף קטן.

אחרי חצי שנה הכניס את האחים שלו וקנה את החצי של ורדי, הפעם בשמונה מיליון לירות. „היה צריך אומץ לשלם סכום כזה, בערך של שלוש וילות בטבריה, עבור מקום שבקושי נתן פרנסה. אבל היו לי תוכניות לעתיד. אמרתי: נמשיך לעבוד כקבלנים ונרוויח, ובינתיים נפעיל את החוף על אש קטנה, היו שם בונגלוס, מזנון לא הרבה, אבל המיקום על המים היה מצויין וידעתי כי כשיהיה לנו כסף, נפתח שם קומפלקס גדול. ידעתי שאפשר לייבש קטעים מהמים ולהגדיל את הנכס".

■■■

ב־81' באה ההזדמנות הגדולה. „העירייה הוציאה מיכרז לייבש את החוף בקטעים ששייכים לה. סולל בונה, שקיבלה את העבודה, הציעה להמשיך את הסוללה לכיוון החוף שלי. כך מילאו אדמה ואני הגעתי לשטח של 28 דונם. לפי החשבון שלי, העבודה היתה צריכה לעלות 60 מיליון שקל, והנה חברת סולל בונה מציעה לעשות אותה ב־15 מיליון. אני הרי יודע חישובים של קבלנים. הערכתי שאני לא יכול לעבוד כל כך בזול ומסרתי להם את העבודה. ההערכה שלי שהם הפסידו, אבל חוזה הוא חוזה. אני אפילו הסכמתי לקבלן משנה שלהם וסיפקתי להם בטון לעבודה שלי, ואפילו הרווחתי".

כך, בזיל הזול, הפך לבעל חוף בן 28 דונם.

פה ושם חסך: מילא קטעים בעפר בטרקטורים של המשפחה, פתח מסעדת דגים. אבל ידע שאם לא ישקיע בפיתוח החוף, המקום רק ישא את עצמו ועושר גדול לא יהיה.

כדי שהעסק יהיה כלכלי, הוא מסביר, צריך לבנות מלון ופארק מים. הוא הגיש בקשות לשינוי יעוד הקרקע, מחוף רחצה ציבורי לבניית בית מלון. אמרו לו שבחיים לא יקבל את מה שהוא מבקש, שזה בלתי אפשרי, אבל הוא הופיע בפני כל הוועדות, שיכנע שמלון זה טוב בשביל טבריה וטוב בשביל המדינה. איך שיכנע? דיבר והסביר, וכך ארבע שנים דחף את הענין, והשיג לאט לאט את האישורים הדרושים.

במקביל, ראה פרוספקטים פארקי־מים בחוצלארץ. נסע לתערוכות, לא ידע אנגלית, לקח איתו חבר, שלמד כלכלה ושיש לו ראש טוב.

ראה מיגלשות מים בשוודיה ובגרמניה. חישב כמה רוצים וחישב כמה הוא מוכן לשלם. התעקש על חצי מחיר. צייר לגרמנים תוכניות לפי הראש שלו, בסופו של דבר בחר מיתקנים שנראים לו הכי יפים, הכי בטוחים, והכי זולים.

ראה בהולנד בריכת גלים ממוחשבת. העתיק בדיוק את הרעיון והקים אותו בחוף בחצי מחיר.

האחים שלו עבדו עם הפועלים מבוקר עד ערב. ישבו לפועלים על הראש ובסופו של דבר הקימו פארק מים עם בנייה איכותית.

בהתחלה ביקש לבנות מלון בן 70 חדרים. אמרו לו כלכלנים של משרד התיירות, שבניית מלון קטן כזה היא לא כלכלית. התרגז: אתם תלמדו אותי כלכלה?! אחרי שאושרו 70 חדרים, חשב שוב. חזר אליהם ואמר: זה באמת לא כלכלי. עכשיו אני רוצה לבנות 120 חדרים. אישרו לו.

בניית המלון הוערכה בעשרה מיליון שקלים. הממשלה נתנה מענק של 2.7 מיליון, כ־5 מיליון הביא מהון עצמי, והשאר מהלוואות.

הסוד שלו: הוא בנה כל חדר, כל פריט ואביזר בעצמו. חסך בעלויות בסדר גודל של כשלושים עד חמישים אחוז.

כשהצליח, למשל, לרכוש שיש, לא רצה לשלם עמלות. לקח איתו את החבר הטברייני שמתרגם ונסעו לתערוכות. אחר כך נסע פעם שניה, לקח את הארכיטקט רפי בלומנפלד ועוד שלושה יועצים. הגיעו למפעל השיש שראה. העיסקה לא נראתה לו. „אמרתי לצוות שלי, לא קונה כאן, אנחנו נוסעים לוורונה. לקחתי מונית מרצדס ונסענו לוורונה. באנו לאיטלקי ענק, מדבר רק איטלקית. אני מדבר איתו בחריפות בעברית, הארכיטקט מתרגם לו לאנגלית, ומישהו אחר מתרגם לאיטלקית. כך הלכה לאיבוד כל התקיפות שלי. אני מבקש מהיועצים שיתרגמו בדיוק מה שאמרתי, והם מתביישים, מרככים את הדברים, מעדנים אותם.

„לבסוף עשינו עסק, במחיר שאני רוצה, עם שיש כמו שאני רוצה. סיכמנו גם שישלחו ארבעה פועלים ללמד איך להניח כל קטע. אני לא פרייאר. האיטלקי הזה הבין את הראש שלי, אחר כך עשה סעודה גדולה ונהיינו חברים".

כך עם מיזוג האוויר. הוציא במכס רישיון של יבואן קרור, שכר מהנדס קירור, נסע איתו לחו"ל, הביא חלקים שאי אפשר לייצר בארץ, הזמין מה שהתאים לו, וחסך חצי מחיר.

כשהגיע לריהוט, ביקשו ממנו עבור חדר 3200 דולר. אמר: חושבים שאפשר לעבוד עלי, העתיק את הריהוט שרצה מחו"ל, הביא נגר מקומי וריהט כל חדר ב־840 דולר. ישב עם הנגר יום ולילה, ויצא בזול.

בטבריה היו צוחקים עליו בטוב לב שהוא חסכן גדול. עליו אי אפשר להרוויח. תפסו את הראש שלו ומכבדים אותו, מביאים אותו כדוגמא מקומית של סיפור הצלחה. עובדים אצלו בעיקר טבריינים. מכיר אותם ואת משפחותיהם עוד מהילדות. מאמין שצריך לתת פרנסה לאלה שצמח עימם.

גם המתחרים שלו, משפחת גרוס מבעלי הלידו, מעריכים אותו כאיש עסקים ממולח. לא רמאי, מקיים מה שמבטיח, יודע לחשב ולהתעקש עד הסוף, אומרים עליו.

זמיר אומר שיש לו יכולת חישוב והחלטה מהירה: ב־81', למשל, כשהיו באים אנשים להתרחץ בחוף גיא וחנו במגרש ממול כי לא היה מספיק מקום חניה, גבה מהם מי שחכר אז את המגרש דמי חניה. הוא התרגז.

בוקר אחד, טילפן לו מתווך מתל אביב וסיפר לו שבעל המיגרש מעוניין למכור. „עשיתי אוונטה, כאילו אני לא מעוניין. אמרתי: אני היום בתל אביב, אם יהיה לי זמן, אקפוץ אליכם. באמת, לא היה לי שום כלום בתל אביב. נסעתי אליהם ספיישל על הבוקר, קובע עם הבן אדם פגישה וגומר איתו צ'יק צ'ק על קניית חמישה דונם. הוא רוצה 40 אלף דולר, אני נותן לו 28 אלף דולר, ואנחנו חותמים. קניתי קרקע שאני מעריך בחמישה מיליון דולר, ממול חוף גיא. איך? אנשים פשוט לא תפסו בזמן את הפוטנציאל הגדול של טבריה. אין הרבה כינרת ואין הרבה אדמות סביב. כשכבר הבינו, היה מאוחר".

■■■

כשחנך את המלון, באו חברים לכבד אותו: דוד לוי מבית שאן, יוסי פלד אלוף פיקוד הצפון, מאיר שטרית. עשה להם מסיבה בגדול, כמו שהוא יודע לארח, הוא אומר. באו גם איציק מרדכי ונשיא המדינה, חיים הרצוג, הצטלמו על המירפסת החדשה של המלון, כמו שהוזה המדינה הצטלם בכבוד.

בחנוכת המלון, כשהיה צריך לקבוע את המזוזה, נתן את הכבוד לאביו הישיש, היום כבר בן 80. עד היום נכנסים להורים ואוכלים חמין וקובה ובמיה שהכינה האמא. כל חודש, אבא נותן לזמיר חלק קטן מהפנסיה שהוא מקבל כפועל בניין, סכום זעיר, לא משמעותי, אבל זמיר לא יעליב את אביו ויסרב לקחת.

וישנם גם חלומות: לא מכבר טס לאורלנדו, ראה שם משהו פנטסטי – אבובים שמסתובבים באוויר על תעלות מים. שאל את האמריקאים כמה זה עולה. צייר להם מה שרצה. שלחו אותו למפעל במונטריאול. טס למונטריאול, שילם 15 אלף דולר ותכננו לו מערכת אבובים כמו שרצה, אלא שהמחיר לא נראה לו. חשב שיזמין את הפלסטיק באמריקה ואת המתכת בארץ, במפעל של כור. בינתיים, ההזמנה בכור תקועה בשל בעיות בקונצרן, אבל כשזמיר מדבר על אבובים ולחץ מים ותעלות אוויר, הוא נשמע כאילו בעצמו הוא טס עכשיו על איזה אבוב אווירי במים שמחורקים לגובה.

אין לו זמן ללכת לסרט, או לקרוא ספר. התקווה שלו: כשיתפנה, ילמד לדבר אנגלית, כי בלי השפה הזאת אתה מאבד את התחושה של מגע ישיר בעסקים.

בינתיים, המלון פתוח חודש אחד בלבד. כבר פנו אליו מרשת הילטון וביקשו לנהל את המקום, אלא ששיטת הילטון לא נראתה לו. „לא יתכן שהם ינהלו עסק שלי, ויקחו אחוזים גם אם אני מרוויח וגם אם אני מפסיד". פנה אליו גם אדי ברסט, מנכ"ל „קלאב מד" בישראל, והציע לחבור את החוף עם מיתקניו.

חושבים שזמיר יסרב גם לו? פתאום הוא מנהל משא ומתן. אין לו סנטימנטים. הראש מתקתק קדימה. אם ההצעה תהיה הגיונית ורווחית, זמיר ילך מחוף גיא ויבנה ממול מלון חדש. זוכרים? הוא קנה שם מגרש של חמישה דונם ב־28 אלף דולר. ואז, יגיש שוב בקשות לבניה וישיג אישורים להתחלה חדשה. „הרי במישרד התיירות כבר אמרו לי שמלון קטן הוא לא כלכלי, אז עכשיו אבנה מלון גדול באמת", הוא צוחק. ■

„קודם הייתי קבלן עם וספה, אחר כך עם סוסיתא, אחר כך עם טנדר פז'ו ועד למרצדס"

אלי, זמיר ונעים גסר. „אנחנו לא אנשים של בורסה. הכסף לא בא קל, ולא יברח קל"

תצלום: רזי

בימאי הקולנוע והתיאטרון, אינגמר ברגמן, בן 70 ● תומרקין: „ברגמן מנסה לפשט את זיגמונד פרויד לחזות. להעמיד את רוחו על הבד. וזה בערך כמו לעשות אופרה מפרוסט או מג'ויס. וכאן הכישלון"

בתחום התיאטרון, לא הקולנוע

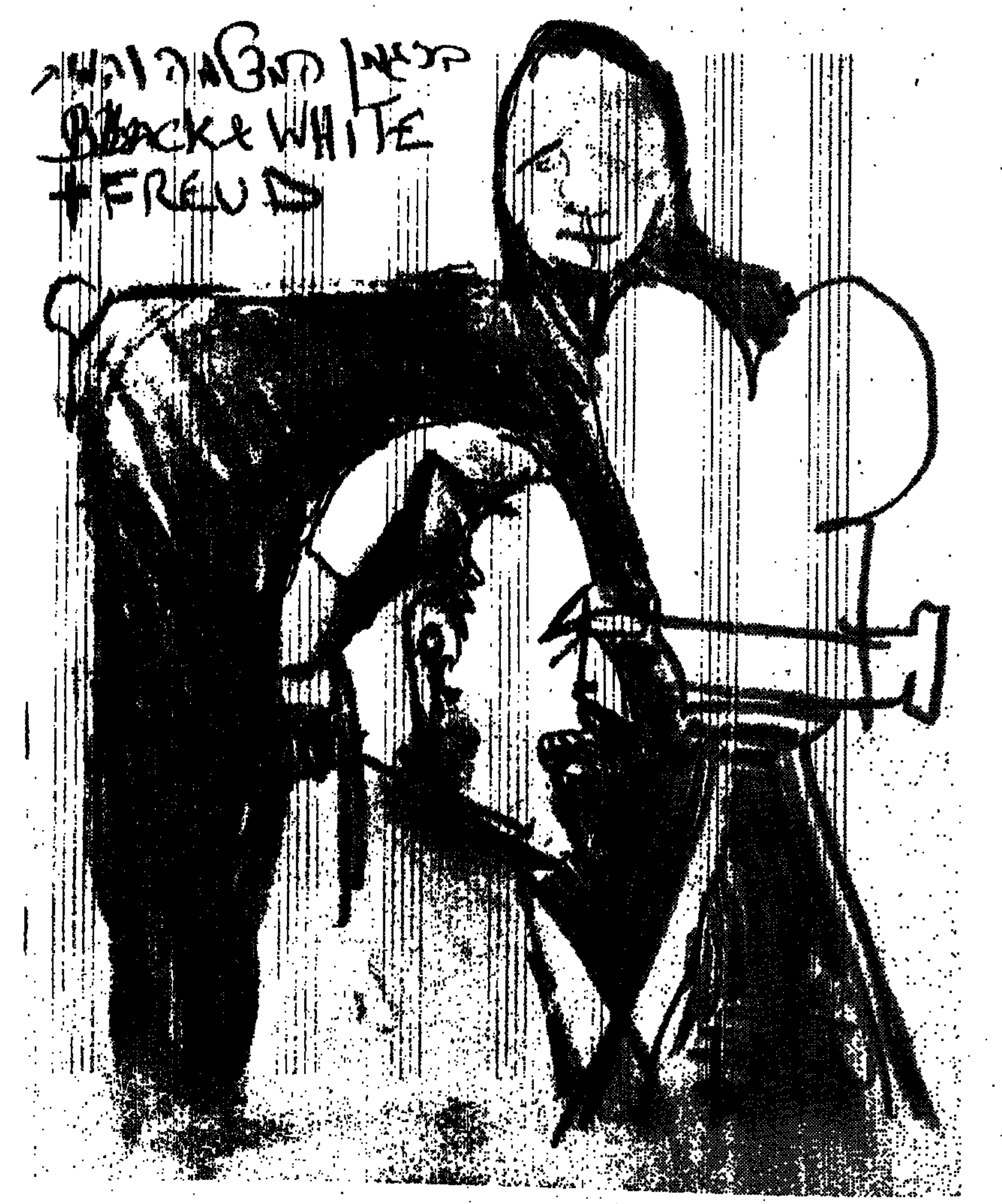

יגאל תומרקין

האבירו: מי אתה?
המוות: אני הוא המוות.
האביר: באת לקחתני?
המוות: זה זמן רב שאני הולך לצידך.
האביר: את זה אני יודע.
המוות: האם אתה מוכן?
האביר: גופי פוחד. אני עצמי – לא.
המוות: ובכן, בזה לא צריך להתבייש.
(האביר קם. קר לו. המוות פותח את מעילו כדי לעטוף בו את האביר)
האביר: חכה נא רגע.
המוות: את זה אומרים כולם. אני דוחה כל דחיה.
האביר: אתה משחק שח, הלא כן?
(ניצוץ של עניין עולה בעיני המוות)
המוות: מאיפה אתה יודע?
האביר: ראיתי את זה בציורים ושמעתי על כך בשירים.
המוות: אני באמת שחקן שח לא רע.
האביר: טוב ממני אינך יכול להיות.
(האביר מחטט בתרמיל שלידו ומוציא משחק שח קטן. הוא מניח בזהירות על הקרקע את הלוח ולאט לאט מסדר את הכלים)
המוות: מדוע אתה רוצה לשחק עימי שח?
האביר: זה עסקי בלבד.
המוות: אכן, זה נכון.
האביר: או נחליט, כל זמן שאחזיק מעמד במשחק השח – אחיה. במקרה שאציב לך מט – תעזבני לנפשי. אתה נתן את פלתך?
(האביר מושיט את ידיו המאוגרפות ורואה את המוות מחייך ומצביע על אחד מאגרופיו. האביר פותח את אגרופו ובתוכו מונח פיון שחור)
האביר: קיבלת שחור.
המוות: זה מתאים לי, הלא כן?
– מתוך „החותם השביעי", 1956

■■■

– פתחתי בקולנוע. וזה המאפיין [illegible] את ברגמן, המנסה להציג סמלים לכל דבר, לאפשרי ולבלתי אפשרי, ולהפוך פסיכולוגיזם לחוות, להיסטוריה, למשאת נפש, לסרט ולסמל להתנהגות אנוש.

יש נדיבות ופזרנות גדולה בדרך שהוא מתייחס לחומרים אלה, מהם מורכבת נפש האדם, מאווייה ופחדיה. זה, בעיני, עקב אכילס של ברגמן.

החזות יפה. המיזנסצנה יותר ממושלמת. המסר פשטני, לעיתים משעמם ולרוב זר. אינני אומר זאת מתוך זילזול. ואינני רוצה לפתור את ברגמן ולומר שאינו לטעמי. הוא אינו זקוק להכשר ממני. ויחסי אליו מסובך ודו־ערכי.

רבות חשבתי עליו. יש תוגה ועצב בשוליים הקיצוניים של הנופים, הקונטרסטים של האור והצל בנופי הים התיכון. נשים בשחור, קולות פעמונים ודת, קתוליות וקנאה, אמונה טפלה ודעה קדומה, מדבר של כותות שחור בשוליים הרחוקים.

וזה המקום. כאמור בא הבימאי לואיס בונואל, כו אני רואה מין משלים לברגמן. בונואל הוא ברגמן דרומי. או, לפי סדר הגילים והוותק: ברגמן הוא בונואל צפוני.

■■■

יש תוגה רבה בחורף הארוך, בקיץ הקצר, בערפיליו, בטרולים הנעלמים ביער, במכשפות, במיסטיקה הנורדית מול הכנסיות הפרוטסטנטיות הקרחות, חסרות היופי ומלאות החומרה והשיטנה.

יש משיכה בין הקצוות. הגרוטסקות הנורדיות, המוצאות את הקשת המזרחית ואת התשתית הרומית, יוצרות תרבות.

יש משהו מסתורי במבצרי הנורמנים שבסיציליה ואפוליה, מבצרים בעלי חרכי הירי הערביים, שבו ציר מעופף מעליהם.

אינני עוסק בתיאור נופים, אלא בפיצולים חוותיים ובהרכבים נפשיים היוצרים תרבות. אותן כנסיות עץ עתיקות בצפון הרחוק, כאניות הוויקינגים העומדות להפליג בכל רגע.

■■■

ברגמן הקטן מצטרף אל אביו, המטיף בכנסיות פרברים ובכפרים, וקולט הכל, כנוסע ויקינגי. הוא מתנגד בכל נפשו וכוחל בפוריטן המטיף, אותו הוא אוהב.

ברגמן מנסה לפשט את פרויד לחזות. להעמיד את רוחו על הבד. וזה בערך כמו

„המצלמה, שהפכה יותר ויותר לספה של פסיכיאטר, וכרי הדשא הצפוניים, הנוסטלגיים – הפכו אותו יותר מדי פופוליסטי ופשטני"

לעשות אופרה מפרוסט או מג'ויס. וכאן הכישלון.

הוא מנסה לומר בשפת הקולנוע דברים בלתי אפשריים. פסיכולוגיה להמונים. מכאן, גם באה לו הצלחתו הקופתית היחסית.

■■■

ברגמן בימאי תיאטרון מחונן. בימויו התיאטרלי מדוייק. חסר שמאלץ ואין בו פאתוס מיותר.

1959, פאריז, לאחר ההצגה „אין זאגה" של תיאטרון מאלמה, בתיאטרון שרה ברנאר, במסגרת תיאטרון האומות. אני נפגש עם ברגמן ולהקתו המופלאה. אלה הם שחקנים ממוסמעים השולטים בגופם, בקולם. והוא בכולם.

אין מלים בפי היכולות לתאר את יופיין של ביבי אנדרסון ואינגריד טולין, או את הכריזמה של מקס פון־סידוב הענק.

בתיאטרליות שברגמן מנסה להעביר בקולנוע יש משהו מעצבן ולא נכון. יש מקהו משובש בשפה. זה לא תמיד קולנוע. עם כל היופי החזותי, חסרים כאן הישירות, הקליטה והמסר האפי והלא דרמטי מדי, שהיו בתיאטרון שלו.

האובססיות של ברגמן הן חומר דלק מצויין לסרטים, כאשר הוא עומד מן הצד, מנוכר. וכשאינו מנסה להעביר באופן מוגזם את דברו בפילטר פרוידיאני ו/או סימבולי, נוסח ריקודי הרגש האקספרסיביים הגרמניים.

■■■

„הפתרים שלנו נראים אחרת (מאלה של פעם,י.ת.) אבל, המלים הן אותם המלים, והשאלה שאלנו עדיין תקפה", כתב פעם ברגמן.

זה נשמע מצויין. אין ספק שהאיש אינטליגנטי ובעל מקצוע רגיש. אלא שהמצלמה, שהפכה יותר ויותר לספה של פסיכיאטר, וכרי הדשא הצפוניים, הנוסטלגיים – הפכו אותו יותר מדי פופוליסטי ופשטני.

מאז סרטיו הראשונים, „קיץ עם מוניקה" ו„חוסשת קיץ", של תחילת שנות ה־50, הלך ברגמן בדרך הסמל והריאליזם, בדרך הפסיכולוגיזם והאלגוריה, והאוטרה והאוטוביוגרפיה.

הוא מלא המצאות, ולפעמים, גם הצורות. מצלמתו תמיד אסתטית וקטרנית. וכך גם שחקניו המעולים. אולי שחקניו של קורסאווה עולים עליהם. ואינני מזכיר כאן את האמפרי בוגרט ואלן דילון, כמובן. ועם יופי שחקניותיו ונשיותן, יכולה היתה להתחרות רק סילבנה מנגנו.

עם כל המתמאות והעניין, לא הייתי שם את ברגמן בין 21 הבימאים החשובים של הקולנוע, בין בימאי התיאטרון החשובים, כן.

ג'יפיס. הקונדום שהוציא את הבריטים משלוותם.

ג'יפיס, הקונדום הפופולרי בבריטניה - גם קרי־המזג שביניכם לא יוכלו לעמוד בפניו!

גם חזק וגם דק! קונדומי ג'יפיס עשויים מגומי דק במיוחד, המאפשר התאמה מושלמת שלהם למבנה האנטומי, מבלי שיורגשו כמעט. עם זאת, הם חזקים ביותר ומבטיחים הגנה מכסימלית. חוזקם של קונדומי ג'יפיס נבדק ואושר ע"י מכון התקנים הבריטי, שהוא מן המחמירים בעולם.

וגם חולך חלק... כי קונדומי ג'יפיס, בנוסף להיותם דקים ועדינים, משוחים בחומר שמנוני שעושה אותם נעימים יותר למגע.

ליקר או תות? כן, מעכשיו יש טעם נוסף למין בטוח. קונדומי ג'יפיס מוצעים לכם בטעמים שונים ומעניינים, כמו: תות, ליקר, בננה, מנטה ואניס.

ואם כבר מחליטים לגוון... אז בנוסף לקונדומי ג'יפיס השקופים ("GOLD"), תוכלו להשיג את קונדומי ג'יפיס במבחר גוונים מעניינים: קונדום אדום (בטעם תות), ירוק (בטעם מנטה), צהוב בהיר (בטעם בננה), צהוב כהה (בטעם ליקר), שחור (בטעם אניס) ו"קלאסיקי" - הקונדום השחור לאהבה מהסוג האלגנטי...

ג'יפיס. טעם נוסף למין בטוח.

גזור, סמן x במשבצת המתאימה והגש לרוקח.
ג'יפיס - מרשם דיסקרטי
רוקח נכבד,
ברצוני לרכוש:
☐ ג'יפיס גולד ☐ ג'יפיס קלאסיק (שחור) ☐ ג'יפיס בטעמים
באריזה של: ☐ 3 ☐ 5 ☐ 10 קונדומים.
תודה!

היבואן: שפע לצרכן 1984,
המפיץ: חברת כומיפל בע"מ,
ניתן להשיג: בכל בתי המרקחת המובחרים.

פרק אחרון במסעו של יוסי גינסברג על השוואיצ'י ○ פאדרה אריך, אבי המיסיון בקוצ'במבה, טיפל בקרל בתחילת '85, ארבע שנים אחרי שנחשב למת ● והוא חי בסנטה קרוט, זה מה שסיפר

קרל לא יהיה כאן

חוגגים במסיכות בפיאסטה של ה„גראן פודר", הגדולה בחגיגות לה־פאס. הבירה מסובסדת והרחובות חסומים. תצלומים: יוסי גינסברג

יוסי גינסברג

חזרתי ללהפס בערב מיסטי. אלפי מדורות קטנות מאירות את הרחובות. חג ה„קוארה", הפיאסטה של הרוחות. לילה, אך כל החנויות פתוחות, ולא לשם מסחר. רק בדוכני המכשפות תורים ארוכים. כל בעל עסק רוכש מינחה לרוחות השמים ולאלת האדמה, הפצ'ממה: מגש קטן ועליו צלמיות חרס ודברי מתיקה, ולמהדרין, גם עובר קטן של יאמה (לאמה). בפתח החנות שורפים את המנחה, שיתרצו הרוחות. את עובר היאמה קוברים תחת הכניסה, תשמח אמא אדמה.

בבוקר, אני טס לקוצ'במבה, העיר השלישית בגודלה. קלמן קמינר, זקן מטושטש מאלכוהול סיפר לי לפני חודש, כי נזירה גרמניה מקוצ'במבה ראתה את קרל האוסטרי בשלהי השנה שעברה. „היא גרה ליד בית החרושת לבירה", זה כל מה שהוא ידע להגיד לי.

זה מספיק.

„בקאלקוטו", אומרת נערת המודיעין, „אוטובוס מס' 3 עד התחנה הסופית, משם במונית עד בית החרושת".

„30 סנטבוס", מבקש הנער הנוהג באוטובוס העתיק.

„נזירה גרמניה? כן, אני מכיר, גם אב שוויצרי, מתחת לבית החרושת". בוליביינו אחר, מבקש נהג המונית.

חומה של אורנים ירוקים, דלת פח צבועה ירוק. גנן מטפח חצר מרהיבה.

„לא, הנזירה איננה".

מפח נפש. ודאי חזרה לגרמניה, אולי כבר מתה.

„היא אצל הווטרינר, ארבעה כלבים מתו לה השבוע, היא תחזור תוך שעה. שב בצל, אני אביא לך שתיה".

צפירה, הגנן אץ לפתוח את השער, ג'יפ לבן.

„חשבתי שזאת היתה הרעלה, אבל הוא אומר שמתו מצהבת. רק זאת נותרה לי", האחות אינגריד מלטפת את ראשה של כלבת זאב נמוכה.

„קלמן קמינר", אני אומר לה, „זקן הונגרי מאיקסיאמס, שלח אותי. סיפר לי שאת מכירה את קרל, ושראית אותו לאחרונה בסנטה קרוס, והוא בריא ומנותח בעיני".

„שטויות של זקן שיכור, מהיכן הוא שאב את ההבלים הללו, זה לא נכון".

אכזבה. בעצם הקלה, מוטב כך.

„כדאי שתשאל גם את האב אריך, הוא יודע טוב ממני, הוא נמצא כאן למטה, משגיח על הפועלים".

מבנה גדול הולך ומוקם במורד הדרך.

„אני בונה פה מעון לבני משפחות האסירים. הילדים האומללים גדלים בכלא". שיער אפור דליל, כובע טמבל, שיניים קדמיות בולטות וזוג עיניים עליזות. פאדרה אריך.

„וודאי שאני מכיר את קרל, קרל המשוגע. קצ'ינו (זה פרימרה והויר ממדרגה ראשונה), הגיע למיסיון שלנו בג'ונגל. חודשיים שכב במרפאה, היה לו מזל גדול שמצאו אותו הציידים. כבר היה על סף המוות, רגליים אכולות, מלאות תולעים. שלושה ימים סחבו אותו בעריסל עד המסיון.

חודשיים שכב במרפאה, היה לו מזל גדול שמצאו אותו הציידים. כבר היה על סף המוות, רגליים אכולות, מלאות תולעים

„אחר כך נשאר כמה חודשים, עזר לנו בעבודה עם האינדיאנים הבין הרבה בחקלאות, סיפר שהוא אגרונום. כשהחלים, נכנס שוב ליער בלוויית כמה אינדיאנים של המסיון, רצה להוציא חפצים שנשארו. האינדיאנים סיפרו שאיתר את חפציו, גלאי מתכות, אמרו שהיה גם זהב. כשחזרו, אמר להם שיצא העירה כדי להביא להם מזומנים כפי שהבטיח. מאז לא חזר, אבל לי היו צרות. באו שוטרים ועצרו אותי, אמרו ששמעו שהאיש הוציא זהב, חשבו שאני שותף שלו, איזו תסבוכת..."

אני נע בעצבנות, דוחה את הרגע. בסוף מתפרץ:

– פאדרה אריך, מתי זה היה?

„הממ", משתהה האב, „אם אינני טועה, סוף '84 תחילת '85".

– זה לא יתכן, קרל נעלם ב־'81, מאז לא נראה עוד, הוא מת.

„לא חוסליטו, קרל לא מת, והאחות ראתה את המשוגע רק לפני מספר חודשים, כאן בדואר בקוצ'במבה".

אני לא מאמין, זה לא יתכן, הוא מדבר על איש אחר.

ארוחת צהריים תפלה להחריד, במטבחה של האחות אינגריד.

כן, נכון, היא ראתה את קרל בדואר לפני מספר חודשים, לא החליפה איתו מלה.

– יש לכם תמונות שלו? אני שואל.

שעה ארוכה של נבירה, והאחות – השלל בידה, תמונה אחת, וסרט תשליל עם עוד ארבע, מכולן נשקף פרצופו המוזר של קרל, האיש שלי.

„סנטה קרוס", אומר פאדרה אריך, „זה מה שהוא אמר לנו, הוא חי בסנטה קרוס".

לה-פאס. 55 להקות, כל אחת מונה מאות אנשים. ואז מתחילה החגיגה האמיתית

„אמור", לוחש מיגל, ומייד מתעשת, „סאלוד חברים, הלילה אני מתאבד". „תשאיר מכתב שזה לא בגללי", מבקשת דיאנה

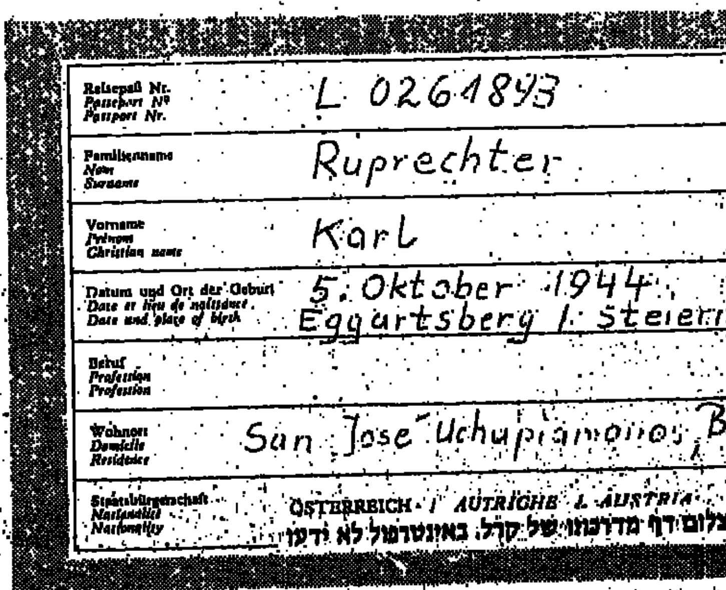

Reisepaß Nr. / Passeport Nº / Passport Nr.	L 0264893
Familienname / Nom / Surname	Ruprechter
Vorname / Prénom / Christian name	Karl
Datum und Ort der Geburt / Date et lieu de naissance / Date and place of birth	5. Oktober 1944 Eggartsberg i. Steiermark
Beruf / Profession / Profession	
Wohnort / Domicile / Residence	San José Uchupiamonas, Bolivien
Staatsbürgerschaft / Nationalité / Nationality	ÖSTERREICH / AUTRICHE / AUSTRIA

תצלום דף מדרכונו של קרל. באוסטריה לא ידעו

סנטה קרוס דה-לה-סיירה. המטוס נוחת בלילה בנמל התעופה הבינלאומי „וירו וירו", נמל בינלאומי במלוא מובן המילה, להבדיל מהנמל העלוב של לה-פס הבירה. אוטובוס מסיע אותי ללב העיר. הרבה כיכרות בסנטה קרוס, וברחוב הראשי, עשרות מסעדות מוארות באורות בוהקים, צמודות זו לזו, כולן נטושות כמעט. פיתוי דל – עוף צלוי.

מה'סאוס אמריקן' שלי אני שולף שם של אכסניה מומלצת, ובעזרת עוברים ושבים עושה את דרכי לשם. בדרך, אני עובר על פני בית דואר בן ארבע קומות. זה הדואר המרכזי, אין ספק. אני רואה בדמיוני את קרל ניגש לבדוק את תיבתו. ממול, מלון „קופקבנה". החדר והמחיר הוגנים.

חם בסנטה קרוס הערב, חם וגשום. גשם דקיק ונעים. אני מטייל קצת בעיר המוארת קלושות באור ירח ופנסים, מקיף את הכיכר המרכזית, ואחר כך פוסע ברחובות המקבילים לה. מעט מאוד אנשים ברחוב, אף על פי שהשעה היא רק 10 בלילה. אולם ביליארד ניאוני מלא בנערים. צעיר, רק גופיה לעורו השחום, נחש מתפתל בקיעקוע על כתפו, משלח כדור שחור בנקישה. בית קפה קטן, שמראה על כותל שלם מכפילה אותו ומבלבלת אותי, אמפנדה עם גבינה ומיץ פפיה בתפוז ולא בחלב, בלי סוכר בבקשה. זוג אוהבים חבוקים נצמדים לקירות הבניינים, מתחמקים מן הגשם. שיכור מתנדנד: „בוליבינו אחד לקנות לחם, רק בוליבינו אחד... שתלך לעזאזל, מנוול".

אין מזגן, אבל מאוור ישן הנע מצד לצד באיטיות מריץ את טיפות הזיעה במעלה גופי העירום.

הומים וסואנים, אותם רחובות עם בוקר. מול הדואר, עשרות רוכלים, מציעים גלויות, סרקית, פירות, כרטיסי פיס והחלפת דולרים.

אני עושה סיור בדואר, בוחן את האנשים. מבוך של תאי דואר, אלפים במספר, היש כאן אחד ששייך לו?

מנהל הדואר מכניס אותי לחדרו שבקומה העליונה. הוא מקשיב לי מבלי לגלות אהדה, אך מבטיח שעד שעות הצהריים המאוחרות אדע אם מחזיק קרל רופרכטר תא דואר.

בית קפה בפינת הכיכר, מקום של קשישים, המעיינים בעיתוני בוקר. מגישים כאן קפה, קפה שחור ותו לא, אולם מן הדלת נשקפת הכיכר הגדולה, ששבילים מקיפים אותה וחוצים אותה בהצלבה, ועצי קוקוס ירוקים ובריאים מקשטים אותה, ומן החלון נשקף רחוב חוגין ההומה. האם אראה אותו כאן בכיכר, משוחח בלהט האופייני לו עם ידיד או קורבן? הייצא מבית הדואר נמרץ כהרגלו ומעטפה פרומה בידו?

הולה בטי

אני מגיע במונית למשרדי רשות ההגירה. מזכירת המנהל שומעת אותי, ולאחר קבלת אישור מפנה אותי לפקיד האחראי. הוא מבקש אותי לרשום לו ברורות את השם, ומבטיח לבדוק בתיקים אם נרשם אדם כזה בסנטה קרוס בשנתיים האחרונות.

„תוכל להרחיק לחקור עד 84'?", אני מבקש. הוא מנענע ידו בתנועה סיבובית מהירה, תנועה שהיתה מתפרשת בארצנו כ„מה העניינים", אולם בבוליביה היא אומרת לאו. „אם תרצה מידע על שנים קודמות, מוטב תלך לאינטרפול, גם אצלם רשומים כל בעלי האזרחות הזרה".

ממשרד ההגירה, המרוחק כעשרה גושי בניינים מן המרכז, אני פוסע, מביט לכל חנות, לכל חלון פתוח, לכל רכב חולף. ההרגשה הזאת לא עוזבת אותי, זה לא מציאותי, קרל לא יהיה כאן.

האינטרפול. למלה הזאת יש צליל מרשים, לא כן מראה המשכן: חדרון קטן באגף בית המשטרה. שלושה פקידים, נקבה מחוטטת ושני זכרים צמוקים. גם הם יבדקו עכורי בכרטיסיות הנייר המצהיבות בתיקים שחורים, שרפנותיהם נקלפות בדומה לכותלי העץ הלבוד של החדר.

הדואר, זו תקוותי האחרונה. קרל לא מוכר במשרדי ההגירה או באינטרפול. מנהל הדואר לא נמצא בבניין. „הוא חש ברע, הלך לראות רופא", אומרת המזכירה, „אבל יחזור למשרד עוד היום, אנחנו עובדים עד שבע בערב".

אני יורד במדרגות, עובדים עד שבע בערב, אני ממלמל לעצמי בכעס למראה הקומות הנפרשות לעיני ובכולן פקידים בטלים. המנהל הלך לרופא, הלוואי שימות; אני מאחל לו.

רעב, אני עושה סיבוב בכיכר, בוחן את פתחי המסעדות, הצעות היום רשומות בגיר על לוח. מאחת המסעדות, ננעץ בי מבט ממושך מעיני גרינגו מתולתל. אני ממשיך הלאה ולא חולפת דקה והוא לצידי. „היי", הוא פונה אלי באנגלית, „ומהיכן אתה?"

– ולמה אתה רוצה לדעת? אני שואל.

„סתם. מחפש הזדמנות לדבר את האנגלית שלי".

– בסדר, אני מישראל, ומאיפה אתה?

„אני אירי".

– ולמה יצאת אחרי מהמסעדה?

„לא אחריך, אני בדרך לתא הגלגל [illegible] בפינה".

– טוב, כמה זמן אתה גר בסנטה קרוס?

„כבר שלוש שנים", הוא מושך [illegible]

– מכיר כאן עוד גרינגוס?

„ולמה אתה רוצה לדעת?"

– אני מחפש אדם שנעלם לפני [illegible] שנים, הוא נעלם עם חבר טוב שלי. [illegible] שהם מתו, אך אתמול הגיע אלי מידע [illegible] חי בסנטה קרוס. הוא אוסטרי, שמו [illegible] קרלוס רופרכטר. אני מציג בפניו תמונה.

הוא מביט, מהמהם. „את השם מעולם [illegible] שמעתי, אבל יש לי הרגשה שראיתי [illegible] הפרצוף הזה. אם הוא נמצא בסנטה קרוס, [illegible] שום בעיה לאתר אותו. חכה לי כאן [illegible] השארתי את הסיגריות במסעדה, מיד [illegible] אותך לאדם שיעזור לך". מושך [illegible] וממהר להסתובב, ואני ממתין לו מהורהר [illegible] של תקווה.

הוא חוזר. רחוב אחד ימינה ושני [illegible] שמאלה, פחות מחמש דקות ואנחנו [illegible] בר „ריו גרנדה".

המקום נטוש, פרט לנערה [illegible] שמטאטאה את הפאטיו.

„הולה בטי, איפה אוסקר?"

„אוסקר איננו", אומרת לנו בטי, [illegible] דרכה אל מאחורי הדלפק. „נחכה לו", [illegible] אומר, „אוסקר מכיר את כל הזרים [illegible] קרוס".

„מה תשתו?" שואלת בטי.

„נאדה פארא מי" (כלום בשבילי) [illegible] אומר.

– אני אשתה היינקן.

„זה היינקן תוצרת בוליביה", [illegible] אותי ומושך בחוטמו.

בטי מביאה לי בקבוק מזיע [illegible] „עוד כוס", הוא מבקש. היא [illegible] ומעמידה עוד כוס על הדלפק. [illegible] אני ממלא את כוסו.

„דוגלאס, אבל כולם קוראים לי [illegible]".

נכנס זוג, „הולה בטי, הולה [illegible] תופסים מקומות לצידנו על [illegible] ודיאנה, מציג אותם דוגי.

„בשבילי בירה פסנייה", מבקש מיגל.

„אני שותה שופליי", אומרת דיאנה, [illegible] מבחין שמחצית שורת השיניים [illegible] חסרה בפיה.

„שופליי"!, מעווים דוגי ומיגל [illegible] פרצופיהם.

„זה הקוקטייל הנציונאלי שלנו", [illegible] להם דיאנה.

– אנחנו נשתה עוד היינקן, אני [illegible] הוא לא פחות קר.

„זה היינקן שמיוצר בבוליביה", [illegible] מיגל, „תני לו פסנייה".

– ואיפה מיוצרת הפסנייה?, אני שואל.

„איזו שאלה מטופשת", [illegible] „זאת הרי הבירה הנאציונלית".

– שיכנעת אותי, אנחנו נשתה [illegible] נכון דוגי?

דוגי רק מושך בחוטמו. „אני [illegible] הוא מתנצל.

„לא מוצא חן בעיני הבחור [illegible] מיגל, „אני שונא בחורים עם [illegible] מושיט לעברי חפיסת מארלבורו [illegible] ממהר לחטוף אחת, אני דוחה [illegible] בתודה.

„אני דווקא מפתחת כלפיו [illegible] לטובתי.

– בטי, תמזגי לה שופליי [illegible] על חשבוני, אני מחזק אותה.

„תראה מה הוא עושה לנו כאן [illegible] רוטן מיגל, „הוא מערער את [illegible] היה בתוכנית שלי להתאכזב [illegible] מזמין אותו לדריקרב. בטי, [illegible] לאומית בשבילי, ובקבוק [illegible] לבחור המצויין הזה, ואם דיאנה [illegible] הכיני לה אחד נוסף מהסירופ [illegible] שותה".

„סאלוד", אני מציע לחם. „בריאות".

„סאלוד בשבילך", מקיש מיגל [illegible]

„בשבילי מוארטה (מוות)".

„אהבה", מסביר לי דוגי.

„אהבה", מנענעת דיאנה את [illegible] לצד בעצב.

„אמור", לוחש מיגל, ומייד מתעשת [illegible]

„סאלוד חברים, הלילה אני מתאבד".

„תשאיר מכתב שזה לא בגללי", [illegible] דיאנה.

מרק יוקה

נכנס גבר לטיני נאה, שחור [illegible] הוא פוסע אל מאחורי הבאר. [illegible] פרצוף חדש בעיר, ומושיט לי [illegible] קאנדו.

– יוסי גינסברג.

„גרמני?"

– ישראלי.

„אה, יהודי".

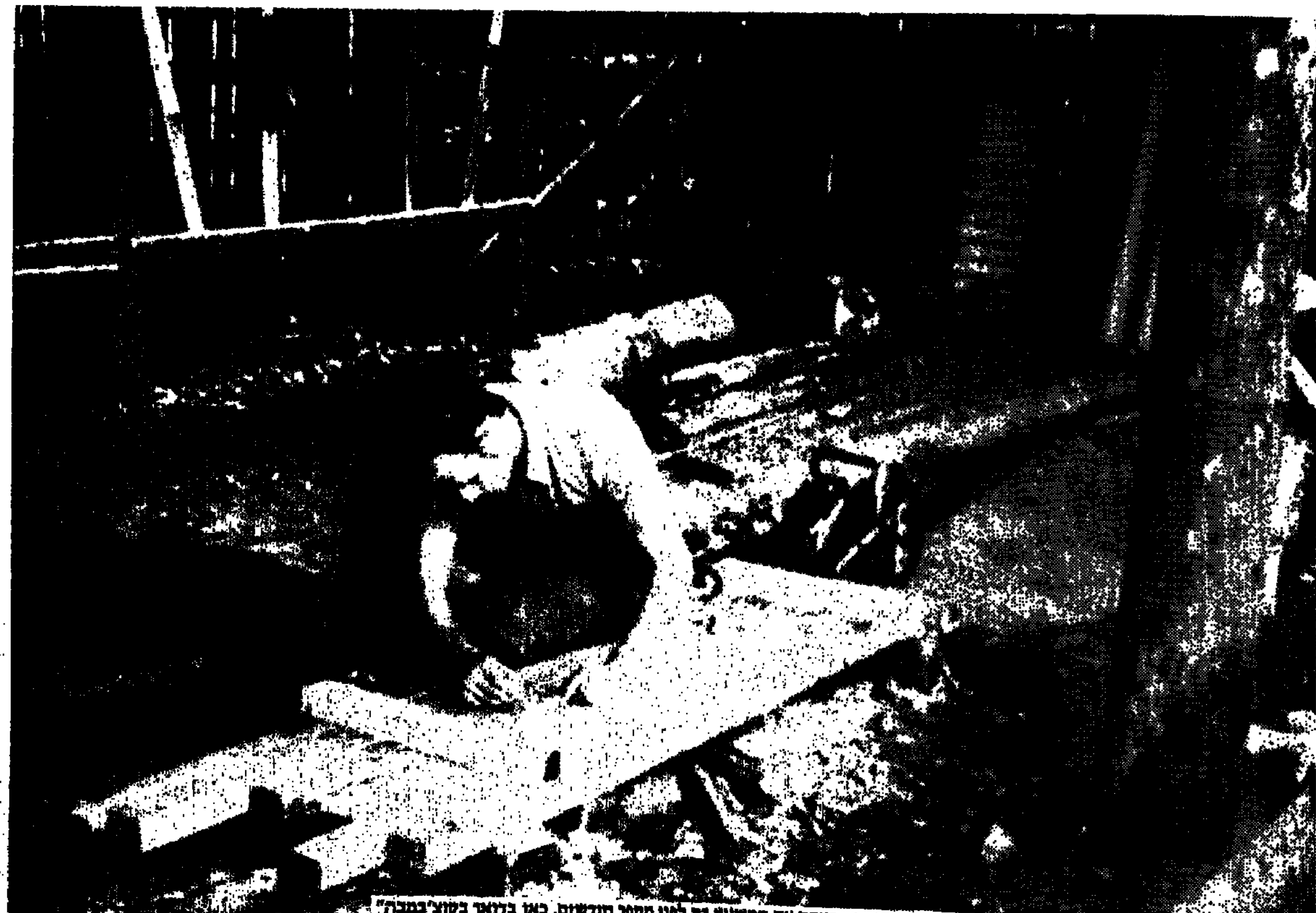

קרל, בתצלום משנת 1984, שצולם על ידי פאדרה אריך. „האחות ראתה את המשוגע רק לפני מספר חודשים, כאן בדואר בקוצ'במבה"

„ישראלי, זה לא בהכרח יהודי", מתערב דוגי, „אבא שלי ישראלי, והוא לא יהודי".

– אבא שלך גר בישראל?, אני תמה.

„כן, אם הוא עוד חי. הוא כבר 40 שנה שם, אני חושב. עזר להבריח פליטים יהודים לישראל בתקופת המנדאט הבריטי, ונשאר בחיפה".

עכשיו אנחנו מספרים לאוסקר את הסיפור שלי. אני מציג בפניו את התמונה.

„מוזר", אומר אוסקר, „אני חי עשר שנים בסנטה קרוס, ואני מכיר כל זר שמגיע לכאן, בפרט גרמנים ואוסטרים. את הפרצוף הזה לא ראיתי, ומעולם לא שמעתי את השם. אבל, אני יודע את מי לשאול. יש שני אנשים שמכירים את כל הגרמנים והאוסטרים בכל הסביבה, רודי בעל הבר הגרמני ברובע קנבי, וקרל האוסטרי, שעובד בחברת הטלפון. מייד אתפנה אנסה לאתר אותם בטלפון".

„אכלת צהריים?", שואל דוגי.

– אני מת מרעב.

„זה המקום הטוב בעיר", מבטיח דוגי במשיכת חוטם.

– מה בתפריט?

„המומחיות שלנו היא דג סורבי מעושן, אולם זה אזל", מתנצל אוסקר, „מה דעתך על מרק יוקה, צלי בקר, וטורטייה של תפ"א".

– או. קיי.

„שתי ארוחות צהריים?", שואל אוסקר.

„לי אין כסף", מצהיר דוגי.

– שתי ארוחות צהריים, אני אומר.

אנחנו יורדים מהבר ומתיישבים לצד אחר השולחנות. דיאנה יושבת בשולחן סמוך, לוגמת עוד שופליי ומשחקת פאסיאנס. מיגל נשאר ליד הבר, שותה כמין צמא כזה, שיש רק לאדם עם לב שבור.

דוגלאס מגוים עם משיכות האף התכופות שלו. הוא אוכל ברעבתנות, מריץ את בטי למטבח להביא עוד לחם, מתעלם ממבטיה הנזועמים, קם שלוש פעמים לכייח ולהשתעל ארוכות בשירותים, ובדרכו חזרה משגורר סיגריה מדיאנה. האמת היא, שהוא מתחיל לעלות על העצבים.

עד כה לא הצליח אוסקר לאתר את האנשים. אני ממהר לדואר, לכן אני נפרד מן הנוכחים. אחזור לכאן בערב לאסוף את המידע.

מנהל הדואר טרם חזר, השעה כבר חמש אחר הצהריים. „אחזור יותר מאוחר", אני מפליט בכעס עצור לפקידה, כאילו היא אשמה.

אני ממתין מול הדואר, יושב על מפתן של חנות סגורה ובוחן את העוברים ושבים. אלה שעות לחץ, נראה שכל תושבי העיר מגיעים לדואר לבדוק את תיבותיהם.

הבולטים הם המנונייטס, בני כת נוצרית המאמינה בחיים פשוטים בטבע. הגברים אריים בחזותם, נתונים בסרבלים של ג'ינס בעל צבע בהיר אך חזק, לראשם כובע קש רחב שוליים החושף רק עורף גזוז וקיפודי, ובידם סל קניות עשוי ניילון בפסים צבעוניים. נשותיהם מזכירות מאוד נשים חרדיות, שביס כרוך על ראשן, שמלותיהן פשוטות, רחבות וצנועות, ורובן עם כרס בין השיניים.

לצידי, על המפתן, יושבת אינדיאנית שמנה. לרגליה, על שמיכה, תינוק כבן חצי שנה שלועס מקל פלסטיק, ובידה, קשור בחבל, תוכי מרוט נוצות, שאינו סותם את הפה לרגע. היא מציעה אותו לעוברים ושבים תמורת 35 בוליבינוס. רבים עוצרים להתעניין, ומקצתם מבטיחים לחזור מייד ולרכוש את התוכי. מייד בספרדית זה „אאוריטה". „אאוריטה" זה בעצם ממש עכשיו, ברגע זה. מה שבדרום אמריקה רוצה לומר: כנראה שבמהלך השבוע, או החודש, או השנה.

זה לא האיש

פתאום, התינוק שלה נשנק, כמעט בלע את מקל הפלאסטיק. אחרי שהצילה אותו ממוות, היא שולפת סיכת ביטחון ענקית ומנסה להוציא שברון פלאסטיק שנתקע בין שיני הבוסר של בנה. אחר היא עוטפת את התינוק הצורח בשמיכה, מעיפה אותו בתנועה אחת אל גבה, קושרת את השמיכה על חזה, מברכת אותי לשלום, והולכת.

פרצופים, פרצופים באלפים עוברים מולי, ואני לא מחמיץ אחד, ואף אחד לא דומה לאיש שאני מחפש.

סוף סוף נדלק אור במשרדו של המנהל, השעה קרובה לשבע. אני ממהר לעלות למשרדו.

„הוא יקבל אותך עכשיו", עושה הפקידה את מלאכתה.

אני יושב מולו מתוח.

„אין תא דואר על שם האיש הזה", הוא אומר לי.

אתה בטוח, אני נאנח באכזבה.

„אתה לא מאמין לי?" הוא קופץ, „העובדים שלי בדקו, ואין אף תא על שם האיש הזה. אני מאמין לאנשים שלי, עכשיו אם אתה לא מאמין לי, זאת הבעיה שלך".

אתה משוגע, אני אומר לו בעברית.

„מה אמרת?"

„אני פשוט מאוכזב נורא, זאת היתה תקוותי האחרונה, ועכשיו אני מיואש". הוא לא מגלה שום רמז של סימפטיה, או אני מוסיף לו עוד „הלוואי שתמות" כברכת פרידה.

אני עולה למלון במפח נפש, מתקלח ונותן למאוורר ללטף את גופי הרטוב.

חזרתי לבר. אוסקר דיבר בינתיים עם רודי הגרמני ועם קרל האוסטרי. האחרון מעולם לא שמע על קרל רופרכטר, לטענתו, רודי מכיר אוסטרי בשם קרל הגר בפנים ליד קהילת המנונייטס.

„היכן נמצא אותו רודי? אגש ואראה לו את התמונה".

„הוא בעל בר ברובע קנבי, ברחוב הראשי. מייד אחרי הכיכר הרביעית".

רודי מאחורי הדלפק. כבן 40, שמן מאוד, מקריח, שפם ארמוני ועבות. הבר, הדלפק, הרצפה והקירות, הכל ספון עץ. ציורי נוף של ארץ אירופאית מיוערת ושזורת אגמים, מוסיפים עוד סממן אופי, בדומה לנקניקיות הכשרניות, המוגשות לחבורה צפופה של גברים קולניים וכרסתניים. בידיהם ספלי חרס שעיטוריהם מיטשטשים בקצף לבן, הגולש מן השוליים. צעירה בצבע קקאו מוחה את השולחנות. חולצות פרחוניות מוכתמות בעיגולי זיעה מתרחבים והולכים.

השמן, התמונה בידו, מניע ראשו בשלילה.

„זה לא האיש. גם בלי לראות את התמונה ידעתי. האיש שלי יושב פה שנים, הוא נשוי, ואב לשלושה ילדים".

„מהיכן אתה?", שואל בלונדיני כבן שלושים.

– ישראל.

„ישראל! אנחנו כולנו גרמנים" הוא פורץ בצחוק מתגלגל, וכולם מצטרפים. אני מוותר על כשליש הכוס ופוסע לעבר הדלת.

„אבל אנחנו דור שני", הוא צועק אחרי, „כולנו דור שני".

לא מצאתי אותו, נותרתי בלי קצה של חוט. הוא יכול לשבת בכפר נידח כפי שכבר ישב בסנקיסטה ובסן חוסה, כיצד אמצא אותו שם?

עכשיו הם רוקדים

צובעים את לה-פאס בפעם השנייה השנה. הפעם הראשונה היתה ב-9 במאי, לכבוד ביקור האפיפיור, עתה מקשטים את הרחובות בהם תעבור תהלוכת הרקדנים בפיאסטה של ה„גראן פודר". זאת חגיגה פגאנית עתיקה, [illegible] האינדיאנים הסתירה כורעות הצלוב.

כבר מיום חמישי מגיעות משאיות מפרבוקו ומקופקבאנה, מסוכרה ומפוטוסי, כולם באים לצפות בגדולה בחגיגות לה-פאס. הם ישנים ברחובות הקשאים, נלחמים על כל פיסה פנויה של אספלט לצדי המסלול. יום ולילה נבנים ספסלים מדורגים, הסבטאות כבר מלאות בשיכורים.

שבת של הכל יכול. שבת של בעל הכוחות. שלטים מבשרים בכל העיר „פסנייה, הבירה הלאומית, מברכת את חוגגי הגראן פודר". רחובות התהלוכה הם מלכודת. נכנסת. אין לצאת. מאות אלפי אנשים על גבי הטריבונות, משאיות כורעות מכובד חוסמות כל יציאה אפשרית.

55 להקות של רקדנים מלווים בתזמורות. 55 להקות, כל אחת מונה מאות אנשים. פעמיים בשבוע, שלושה חודשים הם משננים את הצעדים. הלהקה הראשונה מציגה את ריקוד המורנוס, אלה הספרדים הכובשים. מסכות מכוערות, פרצופים מגוחכים, אנחנו שונאים את הכובשים.

שנייה בסך, תהלוכת העבדים הכושים, המסכנים שהובאו לחזק את ידי האינדיאנים העצלים. צבועים בפחם קשורים בשלשלאות, מצליפים בהם בשוטים, רחמינו על השחורים.

עכשיו עוברים רועי היאמות ולאמות, אריגיהם היפים, תנועותיהם הפסטוראליות, צלצול פעמוני קרסוליים, יש לנו סימפטיה אליהם.

מאחורי כל חבורת רקדנים פוסעת תזמורת: כלי נשיפה ותופים. הנגנים, כולם בחליפות, מעונבים. תחילה הסדר מופתי, התנועות נכונות, נעימים הצלילים. אך יש לזכור שני דברים: הבירה מסובסדת היום, והרחובות חסומים.

וזה צפוי. הרבה בירה הם מגירים לתוכם. נערים ונערות מתרוצצים למאות ובידיהם תיבות של פחיות פסנייה. השורות נפרצות, החגיגה מתחילה. עכשיו הם רוקדים. התנועות כבר לא חשובות, גם הצלילים צורמניים. פרצופים ארגמניים, מבטים בוהים, חיוכים מטומטמים, אנחנו מתנודדים.

אחרי כמה שעות מתחיל להיות לא נעים. איך לא חשבו על כך המארגנים, לכל הרוחות, אין פה שירותים. איש ואשה כל אחד בדרכו. יש שעומד בחושים אכורים, אבריו מוצנעים, אולם כתם יורד ממפשעתו ושלולית נקווית תחתיו. אחר, בר מזל, מגונן בטרומבון, מאחוריו הוא מוצא מסתור. הנה אחר מקורי: הוא מנער את הטיפות האחרונות של הבירה מן הפחית לפיו, ואז שולף וממלא אותה חזרה. הנשים במעגלים: אחת באמצע השאר מקיפים. מבעד לשמלה, בלעד שכבות של תחתונים.

בשבע ושלושים, אחרוני המצעדים. לפתע, רעמים וברקים, הצלוב או אלוהי פגנים, כעל הכוחות, שוטף את הרחובות. ■

המרגל שאהב אותי

לא כל יום קמה אשה בבוקר ומגלה שאחד ממאהביה היה מרגל מצרי. לאדנה מאראש, זה קרה ● „ז'אק ביטון מרגל? קשה להאמין. לא היה מספיק חכם, ולאורך זמן קשה להסתיר דבר כזה"

עמית רייכר

„את ז'אק פגשתי בדרך לגמרי רומאנטית. עמדתי בבן־יהודה, חיכיתי לטקסי. פתאום עצרה לידי מכונית ומישהו צעק מתוכה: הלו, איב. אמרתי לו, אתה מבלבל אותי עם איב הקוסמטיקאית. למעשה, לא היינו ממש דומות, אבל לשתינו היה אותו צבע שיער ואותה תספורת. אתה לא הראשון, אמרתי לו. אפשר להציע לך טרמפ לאיזשהו מקום, הוא שאל. אמרתי כן. הוא לקח אותי הביתה. אני לא חושבת שהזמנתי אותו הביתה עוד באותו היום. בכל אופן, ככה התחיל הרומן שלי עם ז'אק".

המספרת, ארנה מאראש, 63, אמה של הדוגמנית שרונה מאראש. ז'אק ביטון, המרגל המצרי שחי בארץ בין השנים 1955־1968, היה אחד מאהבותיה.

לא כל יום קמה אשה בבוקר ומגלה שאחד ממאהביה היה מרגל ועוד מצרי. הגילוי הזה תפס את ארנה בשלווה הקיומית של אילת, העיר בה היא גרה ב־20 השנים האחרונות. בין ים לספרים ועשיית בובות קטנות מצרפים. בין נסיונות דחוקים לגמור את החודש מהקיצבה של הביטוח הלאומי. במין בית בובות, הנראה כמעט קטן לגובהה, פשוט וצפוף ומבולגן מאוד, גרה יפהפיה של סוף שנות ה־50, שסיחררה ראשיהם של גברים בחברה הגבוהה דאז.

רואים עליה שהיתה פעם יפה מאוד. עד היום מעטרות את פניה זוג עיני טורקיז בורקות כתכשיט יקר. על כל השאר ויתרה. שיערה שיבה, גזור, בגדיה היפים, שהיא חוזרת ונזכרת בהם במין ערגה, אינם עוד. וכשהיא צריכה להתאפר לכבוד הצילום, היא מהססת ולבסוף מתאפרת ברקותיים, 'כי צריך'. אך תנועות ידיה והאופן בו היא משלבת את רגליה, מסגירים גינונים של מי שמודעת ליופיה.

אדנה מאראש, אילת, קיץ 1988. תצלום: ג'ו קוט. „אחרי 10 שנים, פגשתי אותו ברחוב. סיפר לי שהוא חי בגרמניה, נשוי ונמצא בעסקי נפט"

ארנה מעידה על עצמה, שעשתה הרבה דברים בחייה, אך לא התמידה בכלום. כתבה חצי ספר, היתה מעצבת טקסטיל וטבחית וקצרנית ומה לא. אפילו היה לה קיוסק בשארם אל שייך. עכשיו, למשל, נמאס לה מהבובות, והיא חושבת להתחיל לצייר. בצ'כוסלובקיה, ארץ מולדתה, היא מספרת, בדקו פעמיים ומצאו שהאי.קיו. שלה הוא 170. על זה היא אומרת היום: „אנשים כמוני, מרוב כשרונות, לא יוצא מהם כלום".

לארץ עלתה ב־1949, משאירה מאחוריה גירושין מנישואין שהחזיקו מעמד כשנה. כאן התחתנה והתגרשה שוב, בעבור שנים מועטות, מיהושע מאראש, שלימים יתאבד בקפיצה ממרפסת ביתו. את בתם המשותפת, שרונה, הפקידה אצל משפחה אומנת בנופיים. וכבר זמן רב שאינן בקשר.

כששמעה לפני שבוע שז'אק היה מרגל, היה רגע קשה. אחר כך נזכרה, שלפני חודשים אחדים, באה אליה הטבח הקודם של הקונסוליה המצרית לשתות קפה, ביקש לראות תמונות שלה כשהיתה צעירה, עבר על כל האלבומים וביקש תמונה אחת שלה למזכרת. היא נתנה לו. באותו רגע, קיבלה זאת כמחמאה. היום היא תוהה אם אין קשר בין שני הדברים.

השיחה מנסה להתרכז בחלק ההוא של חייה. בז'אק. פתאום, כשהסתבר שהיה מרגל, כל דבר סתמי בהרגליו הפך למעניין.

השיחה, לבקשתה, נערכת באנגלית, במבטא צ'כי כבד. עד היום לא התפייסה עם העברית.

■■■

חוזרים אחורה, אל הרומן, אל ארנה של סוף שנות ה־50. אז גרושה צעירה, יפה, מחוזרת, בעלת סטודיו לעיצוב טקסטיל משלה, כ־1200 לירות לחודש – סכום נאה למדי לזמנה, וזה היה יותר, כך היא אומרת, מכספים שהרוויחו הגברים שיצאה בחברתם.

תקופה נהדרת. תל אביב היתה קטנה, בולם הכירו את כולם, מעט מקומות בילוי, מסעדה צרפתית קטנה, „דולפין האוס", „אטום בר". החברה הגבוהה דאז דילגה בין בארים למסיבות דיפלומטים, 'סמול טוק', בגדים יפים, הכרויות קוקטייל, יוצאים כל ערב.

לתוך הרצף המוגג הזה נכנס ז'אק, באחד מימי 1958. ממרחק 30 שנה, קשה לארנה לזכור אפילו אם היה זה בסתיו, בקיץ, או באביב. הזמן מחק את שלו. נשארו קטעי תמונות, רשמים, דברים אחרים שמשום מה נחרטו בזיכרון. ואיזשהם חשבונות ישנים, שהיא סוגרת עכשיו.

„פעם הזמנתי שמלה חדשה. את השמלות נהגתי להזמין אצל לילי וייז, התופרת מספר שתיים בת"א אחרי לולה בר. ז'אק הלך איתי לראות את השמלה, להביע דעה. לא שהוא שילם על זה, הבן־זונה. זה רק מראה לך איזה מין בן אדם היה".

„זה לא היה רומן שמח. כל הזמן רבנו ונפרדנו וחזרנו. עם אף גבר לא רבתי כמו שרבתי איתו. על כל דבר קטן רבנו. מלה שהוא אמר, מלה שאני אמרתי, בגד שלבשתי ולא מצא חן בעיניו. דברים קטנים, אבל כל הזמן רבנו.

„הוא גר איפשהו מחוץ לעיר, ונהג לבוא אלי הביתה לנוח, בהפסקות צהריים. לפעמים יצאנו לאכול, לפעמים בישלתי לשנינו. אני בשלנית טובה. פעם אחת, אחרי ארוחת צהריים, שכב לישון ואמר לי להעיר אותו בשלוש. היה חורף. התנור הפסיק לעבוד. היה צריך למלא את הפתיליה ודי הסתבכתי עם זה. הערתי אותו. הוא התפרץ: 'מה את מעירה אותי עכשיו, הרי נתתי לך הוראה להעיר אותי רק בשלוש'. 'נתתי לך הוראה'. רק הדרך שהוא אמר את זה. התפוצצתי מכעס. צרחתי עליו, מי אתה לעזאזל שתיתן לי פקודות. צא מהבית שלי. אני זוכרת איך עמדתי שם וממש רעדתי מכעס. הוא לגמרי נבהל ממני, קם מהר מהמיטה, התלבש, לקח את המעיל שלו, ויצא מהבית.

„הבוסיות שלו, השתלטנות, תעשי את זה, תעשי את ההוא. הוא קבע לאן נלך ומתי. זה לא היה לגמרי חדש בשבילי. כבר הייתי רגילה ל'ספרדי', כי הייתי נשואה למאראש קודם. אבל בכל זאת, הוא היה מוזר. כך, למשל, למרות כל ה'ספרדיות' שלו, אף פעם לא קינא. אף פעם לא התנגד לזה שיצאתי עם אחרים, או שצחקתי עם אחרים. רק התרגז מאוד כשלא לקחתי אותו איתי למסיבות".

„תמיד היתה לי הרגשה שהוא מין 'ספק חברתי'. באותם ימים, היכרתי את כל האנשים המעניינים, הרגשתי שהוא רוצה להכיר אותם דרכי. בחברה הגבוהה הסתובבו אז אנשים כמו סמי יוחננוף, הוגו שוורץ, רבקה זיו אשתו של הלורד זיו, סוקה הירש, אריק שפיגל, איתי נתן, סטנלי ברוזה, החייט המפורסם צוואץ, שהיה תופר חליפות לכל שרי הממשלה, רק על התפירה לקח 300 דולר.

„בערבים היינו יושבים בבארים. היו באים החברים שלי, אומרים, הלו ארנה, מה שלומך. רק הייתי מציגה אותם בפניו, וכבר היה מזמין אותם לדרינק. לא אהבתי את זה. זה נראה לי כאילו הוא קונה חברים. מה שהיה עוד יותר מוזר לגביו, זה שבפעם הבאה שהיה רואה אותם, היה אומר להם כזה הלו, כאילו למדו יחד בבית ספר, וכאילו לא אני זו שהכרתי ביניהם.

„תמיד היה לו הרבה כסף. אבל אם לומר כנה, לא כל כך התלהבתי ללכת איתו למסיבות. אם הייתי מוזמנת, הרי שבדרך כלל גברים הזמינו אותי, ואז לא יכולתי להזמין גם אותו. אם הוזמנתי לבד, רציתי לבוא עם מישהו מיוחד, לא ברווק עם סוכן הנסיעות ז'אק ביטון. אני חושבת שהוא היה אפילו יותר נמוך ממני, אם אני לא טועה.

„באותם ימים, אהבתי ללבוש שמלות די חשופות. זרועות, חצי חזה בחוץ. אני לא אוהב את זה, אמר כל הזמן, תשני. איך יכול היה להתנהג ככה אליי? אני אשה משכילה. יש לי דיפלומה בשתי לשונות.

„אז הספרדים לא היו כל כך מקובלים כמו שזה היום. הוא היה ספרדי חדש. כמובן שהיו ספרדים ותיקים שהיו כמה דורות בארץ והיו מאוד מכובדים. נחמיאס, מאראש, אני כבר לא יכולה לזכור את כל השמות. היו מקומות שלקחתי אותו אליהם, והיו כאלה שהתביישתי לקחת אותו. איפשהו תמיד חשבתי שהוא לא מספיק טוב עבורי. מצטערת לומר, למרות שזה נשמע סנובי.

„זאת היתה תשוקה גדולה, מין דיבוק. יחסים לא בריאים. לא התאמנו. לא יכולנו להיות ביחד, ויחד עם זה לא יכולנו להיפרד. הוא לא היה אינטליגנטי. לא היה הרבה על מה לדבר איתו. אני לא זוכרת אפילו על מה דיברנו, אלה היו כנראה שיחות מאוד שטחיות. בילינו הרבה בבארים, ושם אין שיחות רציניות. ז'אק לא קרא, לא הלך לקונצרטים. אני אהבתי ללכת לקונצרטים. אני אהבתי ללכת לים, הוא לא רצה לבוא. אני חושבת שלא היה לנו שום דבר במשותף. לא יודעת מה משך אותי אליו.

„אולי העובדה שתמיד נמשכתי לגברים כהים. גם בצ'כוסלובקיה, אף פעם לא אהבתי גברים בלונדינים. תמיד היתה לי משיכה לגבר עם עיניים שחורות ועור כהה. [illegible] היתה תשוקה, למרות שאני חושבת שהוא לא היה כל כך מעוניין בסקס. זה דווקא [illegible] לי, אני לא אוהבת גברים להוטים מדי.

„הייתי אז בת 32, הוא היה מבוגר ממני בכמה שנים. הייתי יפה. הייתי הראשונה שרקדתי יחפה, בלי נעליים. רק אחר כך זה היה כמודה. אבל אני הייתי הראשונה. [illegible] תראי תמונות, שתאמיני כשאני אומרת שהייתי בחברה הגבוהה. כאן אני יושבת [illegible] השגריר הבריטי לשגריר הקנדי. [illegible] רוקדת עם השמלה הכי יפה שהיתה [illegible] שלילי וייז תפרה לי. באותה [illegible] הדיפלומטים הציגו אותי לפני גולדה [illegible] וגולדה אמרה לי: איזה שמלה [illegible] לובשת.

„גם ז'אק היה לבוש תמיד יפה [illegible] מגולח, אודיקולון יקר, חליפות. [illegible] אז חליפות. גם בחום של יולי אוגוסט [illegible] אחד לא העיז לבוא למסיבות [illegible] חליפה. רק כשנכנסו הייתי מרשה להוריד את הז'קט.

„פעם שאלתי ממישהו את הפנטהאוז [illegible] הכנתי אוכל, משקאות, היתה [illegible] חדשה, הכל היה, והמסיבה לא הצליחה. [illegible] זיו, אשתו של הלורד זיו, הסבירה לי [illegible] שהיה הרבה מדי מקום לקצת מדי [illegible] ושלא השקיתי אותם מספיק מהר [illegible] המסיבות שלי תמיד הצליחו [illegible] [illegible]

„זאת היתה תשוקה גדולה, מין דיבוק. יחסים לא בריאים. לא התאמנו. לא יכולנו להיות ביחד, ויחד עם זה לא יכולנו להיפרד"

„תמיד היה לו הרבה כסף. אבל לא כל כך התלהבתי ללכת איתו למסיבות. באותם ימים, היכרתי את כל האנשים המעניינים, הרגשתי שהוא רוצה להכיר אותם דרכי"

ז'אק ביטון, 1982, חודשים ספורים לפני מותו

אדנה מאראש בצעירותה. בית עשיר. אומנת עד גיל 14

אם אני עדיין עושה מסיבות. כבר הרבה זמן שאני לא עושה".

■■■

„פעם היתה לי ולז'אקי שיחה על אנשים עשירים, על הרקע שלהם, איך הם ירשו כסף. הוא סיפר כמה נוראה היתה הילדות שלו במצרים. איך היה הולך מכפר לכפר עם שתי מזוודות גדולות למכור סבוני כביסה ושרוכי נעליים. היתה לו מין שנאה לאנשים עשירים ובאותו זמן היה לו את הרצון הזה להיות איתם, להשתייך אליהם.

„פעם אחרת דיברנו על פוליטיקה. אבי החורג היה אנטי קומוניסט, והוא שילם על זה. אמרתי לו שכל הקומוניסטים רקובים. התווכחנו. מהשיחה הזאת הרגשתי, שהוא דווקא די חיבב את הקומוניסטים, או יותר נכון היה בעד הסוציאליזם. בגלל זה אני חושבת, שאם בכלל היה מרגל, היה מרגל רוסי.

„קשה לי לראות אותו כמרגל. הוא לא היה משכיל. לא מבריק. אני חושבת שלא היה לו מספיק שכל. ולאורך זמן קשה להסתיר דבר כזה. אבל אולי מרגלים לא צריכים בכלל להיות חכמים. אולי הפנטזיה שלי על מרגלים באה מהספרים המטופשים האלה עליהם".

„ז'אק היה תמיד מתוח, תמיד עצבני. מין פרצוף חמוץ. לא היה מהסוג שנחנך ומפנק. תמיד במצב רוח מזופת. טיפוס נאורוטי. רק אם שתה כמה כוסיות, היה נחמד. אני חושבת שאהבתי אותו יותר כשהוא שתה. אף פעם אי אפשר היה לדעת מה יהיה מצב הרוח שלו בעוד דקה.

„כל הזמן בלע כדורים. צהובים, קטנים. אז לא ידעתי שום דבר על סמים ועל כדורים. לא ידעתי מה זה. יום אחד, נגמרו לו הכדורים. הוא התחיל לרעוד. הרגיש נורא. נגעתי בו, הוא היה מכוסה זיעה קרה. שאלתי אותו מה קורה איתו. הוא אמר, נגמרו לי הכדורים. אמרתי איזה כדורים. והוא היה מאוד עצבני והלך.

„לא ראיתי אותו כמה ימים. לילה אחד, כשישנתי אצלו בבית, לחצתי עליו שיגיד לי מה עם הכדורים האלה. הוא הראה לי צילום רנטגן. עמוד השדרה שלו היה לגמרי מעוקם. זה השפיע על אחת מרגליו, שהיתה קצת יותר קצרה ונהג לנעול נעל אחת עם עקב מוגבה וללכת לאט כדי להסתיר את הצליעה. אמר שבגלל הכאבים האלה, הוא לוקח את הכדורים.

„כשנרדם, רציתי לדעת באיזה סוג של כדורים הוא משתמש, הלכתי בשקט לשולחן ליד המיטה שלו. הכדורים היו בשקית לבנה, בלי שם עליהם או מרשם רופא. המון כדורים בלי שם. אני חושבת שזה היה ואליום.

■■■

„היה לו שם חיבה בשבילי, אבל גם את השם אני לא מצליחה לזכור. הוא לא קנה לי מתנות, אולי פרחים וויסקי. בכל מקרה ליידיס לא אמורות לקבל מתנות, ליידיס אמורות לקבל רק פרחים, נייר מכתבים, בושם, ספרים, דברים כאלה. ככה חונכתי מילדות".

„אני לא זוכרת מי גמר את הרומן, הוא או אני. אבל כשזה נגמר, הייתי מפורקת לחתיכות. גמורה לגמרי. שכבתי שבועות בבית והייתי בתקרה. לא עבדתי.

„החלטתי ללכת לפסיכיאטר ועברתי אנליזה במשך שנה. הייתי חייבת להבין למה אני מתקשרת לגברים בלתי אפשריים, שאינם מתאימים לי. כמובן מסויים, אני יכולה להודות לו, שבזכותו הלכתי לפסיכואנליזה. זה פתר לי את בעיות שהיו לי בקשר להורי.

„כשהייתי קטנה, הורי התגרשו. אבי התחתן עם נוצריה והתנצר, שינה את שמו משטיין לסילווין, ואף פעם לא ראה אותי יותר. היה לו הסכם עם ההורים של אשתו החדשה, שלא יראה אותי. הוא גם כתב מכתב שגם אם אמא שלי תמות, הוא לא ייקח אותי אליו. נשארו לי הרבה כעסים מהילדות.

„רק באנליזה הבנתי שגדלתי מוגנת מדי, שלא ידעתי שבג'ונגל יש גם חיות טורפות. באתי מבית עשיר מאוד, היתה לי אומנת עד גיל 14. תמיד חשבתי שיש לי בעיות עם אמא שלי. אבל במשך הפסיכואנליזה גיליתי, שהבעיות שלי הם בעצם עם אבא שלי, ובגלל זה הסתבכתי עם גברים כאלה.

„ז'אק כל הזמן עבר על הרגשות שלי, על החיבה שלי. עשה מעצמו מסכן, יתום. הוא עורר בי רגשות אימהיים. אבל זה לא עובד, כי את לא יכולה להיות בעצם אמא של המאהב שלך. יחסים כאלה מאוד מבולבלים ולא בריאים.

„נדמה לי שהוא אמר שהוא יתום, שאין לו הורים, אחים או משפחה, אני חושבת שאף פעם לא סיפר לי איך עלה לארץ.

„אחרי שגמרתי איתו, החלפתי דירה. אפילו אם היה רוצה לראות אותי, לא יכול היה. יום אחד, אחרי 10 שנים, כשחזרתי מארצות הברית, פגשתי אותו שוב במקרה, ברחוב. הוא הזמין אותי לאכול, וסיפר לי שהוא חי בגרמניה והוא בעסקי הנפט. נראה מאוד בטוח בעצמו. אז הוא גם סיפר לי שהוא נשוי". ■

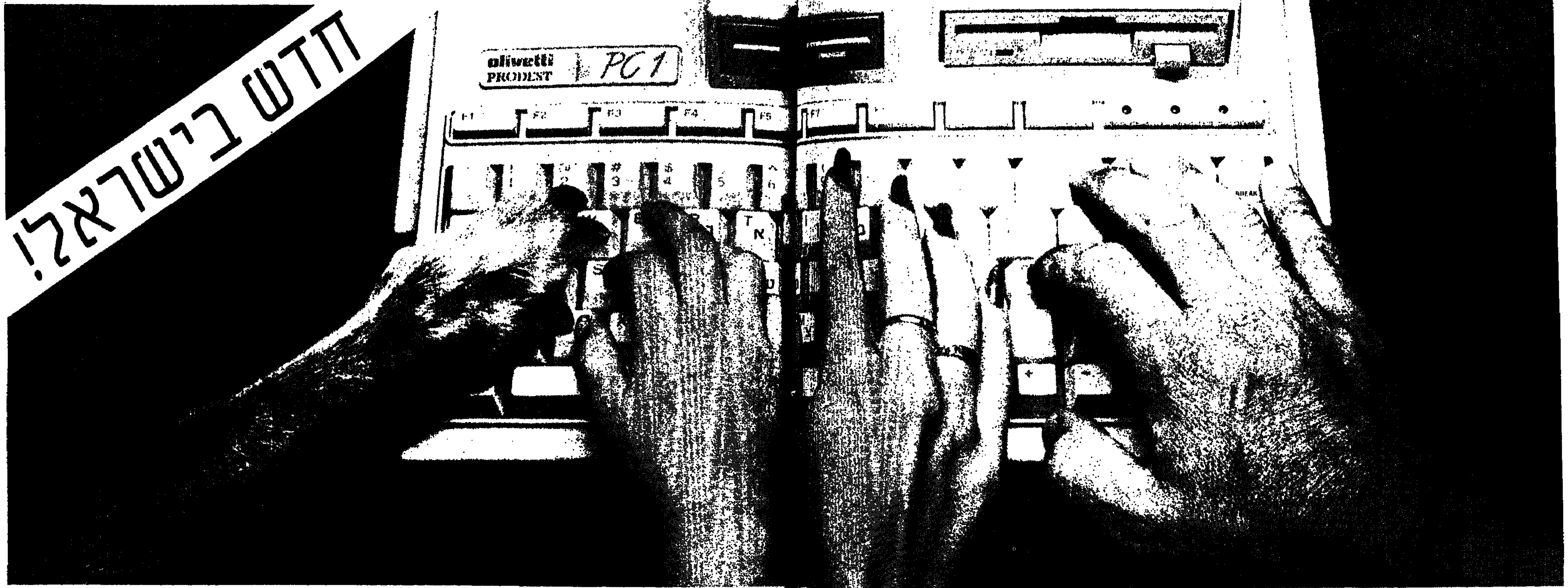

עכשיו גם אתם יכולים לשים עליו יד!

אוליבטי PC1 – המחשב הכי משפחתי בעולם.

אוליבטי PC1 – כמה ידיים יש במשפחה שלך?

אוליבטי מביאה לך את המחשב שכל המשפחה חיכתה לו - אוליבטי PC1, מחשב משפחתי קטן וקומפקטי שחושב ומתנהג כמו גדול.
מעכשיו, כל אחד מבני המשפחה יכול ליהנות מהמחשב ולנצל אותו לצרכיו ללא הגבלת מקום - אוליבטי PC1 קל ונייד, ניתן להעבירו ממקום למקום ואפילו לחברו למסך הטלויזיה.
בוא ותראה איך מחשב קטן יכול להביא אושר למשפחה שלמה:

אוליבטי PC1 – ליד של אמא במשרד ובבית:

עיבוד תמלילים, כתבנות, עריכה, תרגום, ניהול משק בית (מתכונים, הוצאות שוטפות), רישום תאריכים (שמחות, חוגים, בדיקות) ועוד ועוד.

אוליבטי PC1 – ליד של אבא בעסק ובבית:

ניהול העסק במשרד ובבית, ניהול חשבונות (מכונית, ביטוח, בנקים, תוכניות חסכון) ועוד ועוד.

אוליבטי PC1 – ליד של גיא באוניברסיטה ובבית:

מערכת לימודים, תאריכי בחינות, מעקב אחר הרצאות, ביבליוגרפיה, רישום התחייבויות (שכר לימוד, מכשירי כתיבה, החזרת ספרים), מעקב הוצאות, רישום אירועים חברתיים ועוד ועוד.

אוליבטי PC1 – ליד של נורית בביה"ס ובבית:

הכנת שיעורים בעזרת תוכנות לומדה המתאימות לביה"ס, משחקים לבד ועם חברים, עריכת חשבונות (דמי כיס, מתנות, חסכונות), חוגים, שעורים פרטיים ועוד ועוד.

אוליבטי PC1 ...גם ליד של ג'יפסי:

מועדי חיסונים וביקורים אצל הוטרינר, טיפולים, שעורי אילוף ועוד ועוד.

אוליבטי PC1 – יודע היום מה שמחשבים אחרים יידעו רק מחר!

אוליבטי PC1 המחשב שתוכנן לגדול ולהתפתח יחד עם בני המשפחה ולענות על צרכיהם גם בעתיד.

אוליבטי PC1 – מציע לכם כבר היום מה שתמצאו במחשבים אחרים רק מחר!

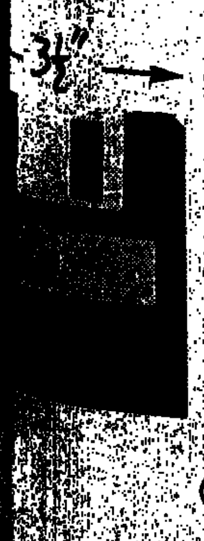

2 כוננים לדיסקטים "3½

קשוחים ועמידים יותר,
קיבולת זיכרון כפולה (720 K) -
מוכן לקבל את הדור הבא של המחשבים.

תואם MS-DOS

כמו כן תמצאו במערכת:

- ★ טורבו 8 MHZ
- ★ זיכרון 512K עם אפשרות תוספת ל־640K
- ★ כונן בעל קיבולת זיכרון כפולה
- ★ יציאות סטנדרטיות למודם ולמדפסת
- ★ עכבר
- ★ JOY STICKS
- ★ מכשיר מוסיקלי
- ★ אפשרות חיבור לטלויזיה (לא מחייב קניית מסך)
- ★ אפשרות למסך מונוכרום/צבע
- ★ תואם תוכנות עיסקיות (לוטוס D BASE ועוד)
- ★ יכולת רזולוציה גבוהה

ויש גם מתנות!

אוליבטי PC1 מסופק עם מערכת הפעלה תקנית ומאושרת MS-DOS 3.2 + GW-BASIC אוריגינלי + כיסוי למחשב.

אוליבטי – המשפחה הכי טובה באירופה

אוליבטי הינה היצרנית המובילה באירופה במחשבי PC, מהם נהנים מאות אלפי לקוחות מרוצים ברחבי העולם.
לקוחות אוליבטי בישראל נהנים גם הם מתמיכה מקצועית מלאה של אוליבטי בשיתוף עם המשביר המרכזי, המשווק הבלעדי של אוליבטי - PC1 בישראל.

עוצמת השיווק של המשביר המרכזי יחד עם עוצמת המיחשוב של אוליבטי מבטיחים גיבוי מלא של שיווק, שירות ואחריות.
עשרות טכנאים והנדסאי שירות של אוליבטי פועלים מ־4 מרכזי שירות, המצויידים במעבדות וציוד מתוחכם בלעדיים לאוליבטי.

אוליבטי PC1 – עכשיו בתשלומים ובאשראי!

את אוליבטי PC1, שמחירו החל מ־2,064 ש"ח (כולל מע"מ), תוכל לרכוש עכשיו בתשלומים חודשיים נוחים במיוחד, באמצעות בנק הפועלים.
פרטים נוספים בטל' 389392, 03-389335.

עד 60 תשלומים
החל מ־47 ש"ח לחודש
בכרטיסי המשביר המרכזי
התשלומים בריבית בשיעור שנתי של 11.5% צמוד למדד המחירים.

olivetti
המשביר המרכזי

שיווק - בכל סניפי המשביר המרכזי ובחנויות המחשבים המובחרות.
שרות ואחריות - אוליבטי ישראל
סניפי המשביר המרכזי:
המחלקה למיכון משרדי ומחשבים, המשרד הראשי: תל־אביב, רח' יגאל אלון 76, ת.ד. 130, מיקוד 61001. טל. 389392, 03-389477.
סניפים: ירושלים: 02-841411. באר־שבע: 057-671012. חיפה: 04-662161.
קרית שמונה: 06-942671.
אנשי אוליבטי לשרותך ביעוץ, הדרכה ושרות בסניפי המשביר המרכזי.

„לא הייתה מוזיקה לי אהבה גדולה"

עכשיו את יכולה ללמוד את זה • הדוגמנית אילנה שושן יוצאת בקסטת וידאו שתאפשר לך טיפוח אישי לפי המירשם הפרטי שלה • „הדוגמניות בארץ לא מפרגנות לי. הקינאה אוכלת אותן. לא צריך שיהיה ככה. אני עשיתי מה שהן לא יכולות לעשות"

ג'ודי ניר־מוזס

גם בבוקר, כשהיא קמה מהשינה ומעבירה יד עצלה על פניה, לפני שהיא מסתריקת אפילו, אילנה שושן היא אחת הבחורות היפות ביותר שבהן נתקלתי. שיער סתור, חולצת טי מתרוממת ומגלה תחתוני ביקיני לא חשופים במיוחד, אגן ירכיים רחב מעט, רגליים רזות וארוכות מאוד. גוף ארוך, בהיר. שושן לא משתזפת, פוחדת על הפנים.

עכשיו היא מנסה לגנוב עוד כמה שניות שינה, לאחר לילה של בילויים מתישים, מתעצלת לנסוע לבית הוריה בכפר סבא. אני מזמינה אותה להתארח בביתי. צפוי לה יום ארוך. הפקת קסטת וידאו העוסקת בטיפוח גוף האישה, יחד עם הצלם יקי הלפרין. שושן כתבה את החומר ומככבת. מתיק נסיעות גדול היא שולפת כובע רחב שוליים, בנוסח אנגלי. שחס וחלילה לא תפגע קרן שמש בפניה הצחורות.

שושן, סינדרלה ישראלית. משפחה מרוקאית. אב שהיה פועל בתע"ש והיום בפנסיה, אם מחלקת תה בעיריה. שבעה ילדים. שלושה מהם, עד היום, במוסדות שונים מסיבות בריאותיות. המשפחה התגוררה בדירת שלושה חדרים קטנטנה, שאפשר להגדירה יותר כצריף קטן בשיכון כפר סבאי, צנוע מאוד. חדר לבנים, וחדר קטן לשלוש הבנות.

„חוסר הפרטיות לא הפריע לי", אומרת שושן, „גם בפנימיה בכן שמן גרנו ארבע בנות בחדר". אחר כך, במחשבה שניה, היא מוסיפה: „אולי כן. היום, כשאני מחפשת דירה, אני משתדלת שחדר השינה יהיה כמה שיותר גדול.

„אולי בגלל שהחדרים בבית היו קטנים. אני האחות הבכירה. אחות אחת עובדת במחלקת כוח אדם בתע"ש והשניה עשתה קורס ספרות. ההורים לא היו אף פעם דומיננטים בחיי. אבא עלה ממרוקו, אמא מעיראק, בהתחלה, כמו כולם, במעברה. אני נולדתי בשכונת עולים. הורי הם אנשים קשי יום שגידלו ילדים טובים.

„כסף לא היה,אבל החינוך היה בסדר. למדנו בבתי ספר טובים. היום, כשאני מתכוננת אחורה, חיה במותרות כאלה, במלונות פאר, טיסות שלפעמים הן במחלקה ראשונה, קשה לי להבין איך הסתדרו הורי עם המעט שהיה להם".

■ ■ ■

שושן עושה עכשיו חיים. ג'ט סט. היא אינה מפנה עורף למשפחה, משתדלת לתמוך ולעזור כמה שרק אפשר. לפני שנתיים רכשה להוריה דירה חדשה, מקום טוב בכפר סבא. לאמה היה קשה להסתגל, העדיפה את הצריף הישן על פני בית הדירות עם המעלית.

מתעבת אנשים שמנסים להלביש על המרוקאים תווית של קיפוח. מעולם לא חשה אפלייה בגלל מוצאה. השאפתנות שלה מדהימה. כל שנה היא מתכננת מה יהיו השגיה לשנה הבאה. לפני כמה חודשים רכשה לעצמה דירה, ברחוב גורדון בתל אביב, נוף לים, עדיין עסוקה בשיפוצים.

אבל היא לא שוכחת את העבר. בית הספר בכפר סבא, ציונים טובים. ההורים שולחים אותה לכפר הנוער בכן שמן. אוהבת כל רגע בכפר, מתורה ישה פוטולרית, חברותית מאוד. עבדה קבוע ברפת, והיתה חברה במועצת הכפר. בשישית זכתה מפרס ראשון בתחרות ארצית שערכה ההסתדרות. הנושא, יצחק שדה.

מישהו המליץ עליה לתחרות יופי. שושן רצתה ללכת, מנהל בית הספר הטיל וטו. רק לאחר בקשות רבות מצד מועצת הכפר וחברים של שושן, התרצה. הצעירה והאלמונית קטפה את התואר [illegible] מפתות בארץ ובחו"ל, העדיפה לחזור לחממה של בן שמן.

חודשים אחדים לאחר מכן, פרצה שביתת המורים הגדולה. שושן מחליטה לעזוב את בן שמן, וללכת על לימודים אקסטרנים. כבר בכבר היא מתחילה בצעדיה הראשונים כדוגמנית כעוזרתה של הדוגמנית חלי גולדנברג, שנטלה אותה תחת חסותה. היום כששושן בצמרת, היחסים עם גולדנברג קרים משהו.

בצבא שרתה בתפקיד מקצועי בקריה, חיל אוויר.אחרי חצי שנה הועברה לשדה דב. שם שרתו גם מלכות היופי שמעונה הולנדר, הילה קלמן והיום ימית נוי. כלילה בצבא ובבוקר בצילומים. חסכה כסף לאוניברסיטה, למכונית, וכל ערב היתה חוזרת לדירת ההורים בכפר סבא.

■ ■ ■

ב־1980, היא זוכה בתואר הנכסף. מלכת היופי. כמתנה לכבוד זכייתה קיבלה מראש עיריית כפר סבא מילגת לימודים באוניברסיטה. שושן נרשמה לבר אילן. היא תירשם שוב ושוב באוניברסיטאות בארץ ובארה"ב. יש בה אובססיה, להחזיק ביד את הבי. אי.

בארץ זוכרים לה את נישואיה בני ה־120 יום למריק עפרון. החתונה הזוהרת זכתה בכותרות, למרות ששושן לא היתה משוכנעת לגמרי בצעד שעברה לעשות. חשבה שיתסיה הארוכים ורצופי המשברים עם עפרון, יתפתחו או ימותו רק אחרי החתונה.

אחר כך נסעה לפריז, כבשה לה מקום מכובד מאוד בין הדוגמניות באירופה, נסיעות בכל העולם, למקומות האקזוטיים ביותר. אבל לא די בכך. שושן יוצאת לאמריקה. מתחילה בניו יורק, נירשמת לסוכנות דוגמניות טובה, ועובדת בלי סוף. סרטי הווידיאו שהיא עושה מחריירים בה חיידק נוסף, הרצון להיות שחקנית קולנוע.

נרשמת לקורס קיץ בבית הספר היוקרתי למשחק של לי סטרסברג, ונתקלת בבימאי הקולנוע הישראלי אבי נשר. היא מתחככת באנשים חשובים, מוזמנת למסיבות, ובקור רוח מתכננת את הצעד הבא, הוליווד. שושן נירשמת לאוניברסיטה של לוס אנג'לס, מגמה למשחק ובימוי. כבר בכבר היא מתקבלת לאיגוד השחקנים.

„ריאיינו אותי, ועדה של אנשים, שחקנים ואנשי בימה. שאלו מה עשיתי עד עכשיו, ובסוף אישרו את הצטרפותי לאיגוד. הם מבקשים משלטונות ההגירה לתת לי אישור עבודה, ומסדרים ביטוח רפואי. היו הרבה עבודות שפיספסתי לפני שהתקבלתי לאיגוד. החברות המשתמשות בדוגמניות שאינן באיגוד מקבלות עונש כספי".

„כאחת הפגישות שלי עם יקי הלפרין, סיפרתי לו על פניה אלי לפתוח בית ספר לדוגמנות בארץ. כמובן שסרבתי. הרי בכל יום צצים בתי ספר כאלה.

„שני בתי הספר עליהם הייתי ממליצה לדוגמניות צעירות הם, 'מועדון לאשה' ובית הספר של לאה פלטשר. אני עברתי את שניהם. שם את לומדת כל מה שדוגמנית טובה צריכה לדעת. יקי אמר, 'למה לא נעלה בווידיאו קורס לדוגמנות, כמו שעשה כל ברורי בקשר לכדורסל'?

„מקורס לדוגמנות, החלטנו להפיק קסטה על טיפוח לאישה. ישנם שם פרקים העוסקים בהתעמלות, תזונה נכונה, איפור ואיפור לילה, הצעות לבוש מפי גדעון אוברזון, נימוסים והליכות, בית ספר לדוגמנות, סוכנות דוגמניות, עצות והדרכה בקשר לשיער ועור. הקסטה מיועדת לכל אישה, בכל גיל. אורכה שעה וחצי, והיא תעלה בחנויות 96 שקלים.

„אני ערכתי את התחקיר לקסטה במשך תמישה חדשים. נפגשתי עם אנשי מקצוע בתחומים שונים. השחקן מנחם עיני ליווה אותי בצילומים, נתן לי עצות מיקצועיות בונות מאוד. יקי הלפרין ביים".

היום היא אחרי אודישין מוצלח בניו יורק, לשני סרטים. מעדיפה לא להרחיב על כך את הדיבור. בעוד חודש היא נוסעת למבחני בד, מלאת התרגשות. מדובר בתפקידים ראשיים בשני סרטים בהם אחת הגיבורות אינה אמריקאית.

„הדוגמניות בארץ לא מפרגנות לי. הקינאה אוכלת אותן. לא צריך שיהיה ככה. אני עשיתי את מה שהן לא יכולות לעשות. בחו"ל את קשורה לסוכנות שמסדרת לך הכל, וכמובן גובה את השכר המגיע לך.יום עבודה בחו"ל בתצוגות יכול להיות 500 דולר. בצילומים התעריפים נעים בין 150 ל־2000 דולר ליום. ויש גם תמלוגים.

„בניו יורק מקובל מאוד בין הדוגמניות והצלמים השימוש בקוקאין. העניין הוא שהם גם יודעים למי לא להציע. כל מי שצריכה תיווך לביטחון העצמי שלה משתמשת בסם. אני אפילו לא ניסיתי. לא מושך אותי. אני גם לא מעשנת.

„אנשים נוטים לחשוב שדוגמנות זה זוהר נטו. האמת היא שדוגמניות עובדות לא יכולות להרשות לעצמן לבלות עד מאוחר. הן צריכות להיות רעננות בבוקר לצילומים. כל עייפות נראית דרך עדשת הצלם".

■ ■ ■

שושן מודעת לעובדה שלהצלחה יש מחיר. המחיר שהיא משלמת לדבריה ,היא הבדידות. „יש לי ידידים בעולם אבל בסך הכל אני בודדה. בין מערכת יחסים אחת לשניה אני חייבת לקחת פסק זמן ארוך, היות ואני משקיעה את כולי במערכת יחסים עם מישהו שאני אוהבת.

„במערכת יחסים בדרך כלל האישה נותנת גיבוי לגבר, ההיפך לא כל כך מקובל. לכן אני חייבת להצליח לבד. יש לי חברים קרובים שאני יכולה לספור אותם על יד אחת. צפי ויקי הלפרין, ג'קלין ואביגדור ליכטנשטיין, סילביאן אימברג. זה מה שאני זוכרת כרגע. חבר אין לי. רומנים היו בוודאי. לא היתה מוזיקה לי עכשיו אין אהבה גדולה.

„אבל נראה לי שזה בלתי אפשרי. עוד לא מצאתי מישהו שיעודד אותי בקשר לקריירה שלי. הגברים שהיו לי, פירגנו בתחילה לקריירה שלי, אך לא יכלו לחיות איתה".

עוד כשהיתה בבית הספר חשבה ללכת אולי לפוליטיקה. מאוד מעורבת, אוהבת להביע את דעות המערך שלה, בשבוע קצת. יתכן רוצה להשתלב במערכת הבחירות. אולי מתוך קריינית של התשדירים. סבורה שרבין ופרס הם צמד טוב. ההדדים מערכניקים מאז ומתמיד. שושן סבורה שלמערך יש תרבות שילטון, מה שלדעתה לליכוד אין. „אבל פוליטיקה היא שטח מסוכן, כי אתה קטן ותלוי בהרבה אנשים. אפשר לבוא עם רעיונות טובים שיפלו בגלל חוסר פירגון של הפלגות. לפוליטיקה צריך להכנס עם הרבה כוח. כוח בעיני זה גם כסף. כשאהיה עשירה יהיה לי אולי זמן להתעסק בפוליטיקה.

„אני אישה פמיניסטית במידה מסויימת, לא עד הסוף, אבל אני חושבת שאישה יכולה להיות קרייריסטית ועדיין להיות אישה. זה תלוי לא... של ... לאישה היא יתרון בעולם של גברים". ■

„היום, כשאני חיה במותרות כאלה, במלונות פאר, טיסות שלפעמים הן במחלקה ראשונה, קשה לי להבין איך הסתדרו הורי עם המעט שהיה להם"

תצלום: איתי מנשה

אילנה שושן. „בדרך כלל האישה נותנת גיבוי לגבר, לכן אני חייבת להצליח לבד"

טבריה חוזרת ללאומית

המאמן דרור ברנור עזב את מכבי ת"א, מגיע להפועל טבריה • העונה שהסתיימה, מבחינת מכבי, היתה כמעט טראומה • בר־נור זוכר מה קרה: „פגענו בשחקנים, גנבנו להם את ההצגה בעיתונות. בדרך־כלל צילמו אותנו בחליפ[illegible]

האיש בחליפה נוסע לטברי[illegible]

תצלום: יוסי רוט

משה שיינמן

בטבריה מחכים כבר למערכון הבא של הגשש. נמאס להם מהדימוי של יוסף מהעיריה והקספטריה של טבריה. היום, היו רוצים שיספרו להם על האחים עופר ואייל דן, כוכבי הכדורגל המקומיים.

זה חודש שהם במין אופוריה. עדיין חוגגים את עליית הפועל טבריה לליגה הלאומית, כבר חיברו שירים וקאסטות, על שובה של טבריה לשורה הראשונה של הכדורגל בארץ. כמעט דור חלף מאז הימים היפים של האחים פארג', ניזרי, גולדפרב, פראל, אדרי סוסנובסקי ושאר החברים, הליגה הלאומית.

טבריה מכישה קדימה, לעונה הקרובה. לאחר מו"מ מתמשך ומייגע, החתימו כמאמן את התל־אביבי, דרור ברנור, שהוביל את מכבי ת"א לזכייה בגביע המדינה. אותו ברנור, שבמהלך העונה שהסתיימה, נכרך שמו בתבוסה הגדולה ביותר, שספגה מכבי בכל תולדותיה – 10:0 למכבי חיפה. בעוד חודשיים, עם פתיחת משחקי הליגה, ישכחו הישגיו וכשלונותיו בעבר. הדבר היחיד אותו מבקשים ממנו הטבריינים, הוא שיידע להשאיר אותם בליגה הלאומית.

■■■

עד לפני למעלה מחודש, הכיר ברנור את טבריה מסופי שבוע של [illegible] דרך מסעדות הדגים וסיפורי ההווי. לעיתים, בשירות המילואים. „לא הייתה לי שום סיבה להתעמק ולהכיר את העיר. קיבלתי אותה כפי שהיא. עיר קייט יפה ומהנה".

במושגים של כדורגל חשב על טבריה, רק במשחק ההכתרה שנערך ביבנה. „הייתי נרגש מהמחזה. קהל אלפים שהגיע מטבריה, גברים נשים וטף, מצויידים בכלי הקשה וחצוצרות, בדגלים, ובאביזרים אחרים, מעודדים במשך 90 דקות את שחקניהם ללא הפסק. בסיום, השקפתי על מחזות השמחה של האוהדים, הבנתי שעבורם זה לא רק הניצחון במשחק, הרבה מעבר לזה.

„אני חושב שזה היה מקור לגאווה עירונית. מעין הכרה לאומית בטבריה. בדרך חזרה, אמרתי לעצמי, את הקבוצה הזאת הייתי רוצה לאמן".

שבוע לאחר מכן, עשו עסק. מזכיר המועדון, אורי בנימין, שיטח בפניו את ההצעה לאמן בטבריה.

הטבריינים עם קשה עורף. טיפוסים שונים מתושבי השפלה. אפשר להשוות אותם לירושלמים, ברנור נוכח באופיים במהלך המו"מ. „אבל הם גם הכירו אותי", אמר בחיוך.

מאחורי החזות החביבה והסימפטית של המאמן התל־אביבי, מסתתר אדם בעל עקרונות, סמכותי, מקצוען. מאמן, אשר לפני שנתיים עזב את מכבי פ"ת, לאחר שלושה שבועות, בגלל מה שנראה בעיניו כהתערבות מקצועית חריגה של היו"ר. עמיתים למקצוע, הרימו גבה. „איך הוא מרשה זאת לעצמו". לדרור הדבר לא חדש. „אני עושה רק דברים שאני שלם איתם".

[illegible] הטבריינים להכיר את ברנור. לאיש מלת־כבוד. הוא רוח הבית [illegible] מחמיאה: לאמן את האלופה, הפועל ת"א. ההצעה לא פיתתה אותו להפר את ההסכם עם טבריה, הגם שההסכם לא נוסח עד הסוף, ולא נחתם אלא בתקיעת כף.

חשוב היה לו להשיג חוזה טוב, לא רק מבחינה כספית. אלא, בעיקר חוזה שיגדיר את הסמכויות המקצועיות והבלעדיות שלו בתחום המקצועי. הוא לא היה מוכן להתפשר. דרש וגם קיבל.

„אני מאמין בתום הנעורים של שחקני הקבוצה. בהרבה קבוצות אחרות השחקנים, ההנהלות והאוהדים שבעים מכדורגל. על טבריה עוברת תקופה נפלאה של התרוממות רוח, תוך רצון ליצור ולהצליח", מדגיש ברנור.

■■■

מעט ידוע על חייו הפרטיים של דרור ברנור. ישראלי דור שלישי, רכז הספורט של רשות התעופה, בן 40, נשוי לזיוה ואב לחן־דניאל. ארבע אחים ואחות במשפחתו. שניים פנו לכיוון עריכת דין. „חמדה היתה התימניה הראשונה שעסקה בעריכת־דין", אחיו הבכור עוסק באמנות בהולנד, ואחר מנהל אדמיניסטרטיבי בחברה פרטית גדולה.

את הקריירה הכדורגלנית עשה במכבי ת"א. נודע כחלוץ „מריח שערים". בשנות ה־70 המוקדמות, זומן לנבחרת הלאומית בה שיחק 8 משחקים.

בצעירותו, 'נאלץ' ללמוד בפנימיה הצבאית בחיפה. „הכל התחיל בגלל ראש הממשלה הראשון, דוד בן גוריון. הוא רצה לראות בצה"ל רמטכ"ל תימני. חיפשו את התלמידים המוכשרים, והייתי בין אלה שזכו [illegible] מצטיין, מבין תלמידי עדות המזרח. הכיוון בילדותי היה ברור – [illegible] צבאית".

למה צה"ל הפסיד קצין מכשת [illegible] מאמן הכדורגל, אליעזר שפיגל, [illegible] גיורא, ב־1965 מאמן הבוגרים במכבי [illegible]

„הייתי תלמיד הכיתה השביעית, [illegible] הפסח, שיחקתי בשורות הנוער של [illegible] במשחק בו ניצחנו 0:3. את כל [illegible] השערים כבשתי. שפיגל צפה במשחק [illegible] למחרת לפנימיה, בקושי סיפרתי [illegible] המשחק, שכחתי ממנו. אבל שפיגל [illegible] שכח.

„שבוע לאחר מכן, צילצלו מת"א [illegible] אותי. היה זה מנהל קבוצת הנוער, [illegible] כי שפיגל מבקש להרקיב אותי [illegible] הבוגרים. סיפרתי לחברים בפיתה [illegible] רשות מהמפקד להשתתף [illegible] כעל משוגע. היחיד שהאמין [illegible] היה אריק שמיר ז"ל, חבר ילדות [illegible] עם מחבלים שנה לאחר מכן [illegible] גשר אריק, על הירדן.

„בשבת שיחקתי בבלומפילד [illegible] הקבוצה הבוגרת. חלום ילדות [illegible] לאחר המשחק, חזרתי בשוק [illegible] רציתי לשתף את כולם בחוויה [illegible] אותם ישנים. למחרת סיפרתי [illegible] לא האמין.

„רק לאחר שרפי [illegible] מת"א, עם עיתון הספורט [illegible] דיברתי".

מאותה שבת, החלטתי [illegible] חייו היתה חד משמעית [illegible] בחיוך הוסיף רקי: „מילא [illegible] לפחות אני המאמן התימני הראשון בליגה הלאומית".

■■■

בחזרה לטבריה. ברנור יימצא עד מהרה את דרכו לאחר מקברות הצדיקים. המאמן שמאמין באמונות תפלות, לא ידיר עצמו מעלייה לקברו של רבי מאיר בעל הנס, ולוא רק כדי להשקיט את עצמו. בשבוע שלפני המשחק המכריע לעלייה לליגה הלאומית, ביבנה, המתה רחבת הקבר משחקני ואוהדי הקבוצה.

בינתיים, האוהדים וחלק מהשחקנים מצויים היום וגם מחרתיים, ליד משרדי מועצת הפועלים. שם, מחדרו של אורי בנימין, מזכיר הקבוצה, ועד לחדרו של מזכיר המועצה, יוסי כהן, הם מבקשים לדעת מה עושים בשביל הקבוצה האהודה שלהם.

הם, שבחלונות ביתם ורכבם מודבקות

טבריה מחכה לברנור. הם מתגעגים לשנות ה־60 היפות שלהן. הוא אמור להשאיר אותם בחיים אחרי העונה הראשונה בליגת הכדורגל הלאומית

מדבקות „הפועל טבריה – זו אימפריה", לא מוכנים להתאכזב בעוד חודשיים, בגלל מחדלים מנהלתיים. אותם לא מעניינים מאבקי יוקרה בין ראש העיר הדתי, יגאל ביבי, („התפללתי שהקבוצה תעלה") לבין יוסי כהן („אנחנו עשינו את העבודה"). בטבריה לא יסלחו האוהדים אם הקבוצה תנזק מכך.

ראשי הקבוצה מרגיעים. הם מתכוונים להגיש תקציב מאוזן של מיליון דולר, שיכוסה למעלה ממחציתו ממכירת כרטיסים, מינויי כבוד (הופצו כבר 200 במחיר של 1000 דולר למינוי), חסויות והקצבות שונות כמו ממרכז הפועל, מועצת ההימורים.

בטבריה מעריכים שבעונה הקרובה יחזו במשחקיהם הביתיים לפחות 6000 צופים, בכל משחק. הקיבוצים, באיזור עמק הירדן, כבר הבטיחו לשלוח נציגים לעודד את הקבוצה. בבתי המלון מצפים לאוהדי הקבוצות היריבות, בתקווה שיגיעו כבר בימי שישי.

את המלונאים לא מעסיקה בקשת ראש העיר הדתי, לשחק בימי ששי, ואילו הנהלת הקבוצה, שאינה מוכנה להתעמת עם ראש העיר, בטרם העביר את הקצבתו הכספית – ידעה להגיב: „אנחנו נחליט מתי נשחק". בינתיים, אישרה העירייה למעלה מ־100 אלף שקל לשיפוץ המגרש, עבודה שהחלה כבר.

טבריה צריכה חיזוק, על מנת לשרוד טוב בלאומית. העניין הובטח לברנור. „אני חושב ששניים שלושה שחקנים יחזקו את הקבוצה בעונה הבאה, ולא הייתי נכנס כרגע לשמות. אם נזכור שהקבוצה כבשה כמעט 70 שערים בארצית, זה מעודד. אבל, הגנה שסופגת קרוב ל־50 שערים, זה מפחיד.

„בכל מקרה, המטרה שלי ששחקני הרכש יתגוררו בטבריה. הם יצטרכו להבין, שהם לא משחקים רק עבור הכסף, אלא גם עבור העיר. ובעצם, איפה תמצא בעולם קבוצה שמקום העבודה שלך הוא גם מקום הנופש. ועכשיו, אני נשמע כמו תשדיר שירות".

ברנור מכיר את ההיסטוריה המקומית של טבריה, שנות ה־60 היפות. „זו הייתה חבורה מופלאה שהביאה הרבה גאווה וכבוד לעיר. עד היום, אני חושב שאני מסוגל לנקוב ב־9 מתוך ה־11 שישחקו אז בהרכב הראשון, ואם נזכור שהכיסוי הספורטיבי אז היה מוגבל ואני הייתי רק נער – תבין את גודל ההישג שלהם".

– אתה מתרפק על זכרונות העבר של טבריה, אבל סיכוייה של הקבוצה השנה בלאומית, הם לא בדיוק לזכות באליפות.

„טבריה היא שמורת טבע. התפקיד שלי יהיה לשמור עליה בליגה הלאומית. זו אחריות גדולה ואתגר עצום. ראיתי את הקבוצה במספר מועט של משחקים, ואני עדיין בשלב לימוד. המטרה שלנו, מעבר להישארות בליגה, היא לנסות ולחזור על אותם הישגים של הקבוצה משנות ה־60".

– מה מושך אותך לחיות כמאמן, ובטבריה בפרט?

„קודם כל, האתגר המקצועי, וכמובן אם בסוף העונה הבאה היא תישאר בלאומית. אני חושב שמאמן זה אחד המקצועות המרתקים ביותר. יש בו עניין, מתח, אכזבות, התרגשויות. ודאי שזה לא מקצוע שגרתי. אתה שמת לב שלא אמרתי רגעי־שמחה ואושר?"

– אבל, אתה יודע גם שאין קביעות במקצוע הזה.

„זה אולי הכלל הראשון שמאמן כדורגל צריך לשנן לעצמו. כשהוא עולה למגרש עם קבוצתו, הוא משאיר את הראש ביציע ולא תמיד הוא מקבל אותו בחזרה. אולי בטבריה זה יהיה אחרת".

– איך תל־אביבי יהפוך לטבריייני?

„אני הולך לשנה קשה, מתוך אתגר ומתוך בחירה. זה לא יהיה קל לעזוב משפחה וחברים. טבריה בשבילי זה גם כנרת וגם גולן. ואם אני נשמע כמו איזה ארץ ישראלי, אז זה נכון. יש בי משהו מזה. אבל, בראש ובראשונה אני מאמן כדורגל, שרואה בטבריה מקום עבודה. באירופה, מאמנים נוסעים 200 ק"מ לאימון ולא רואים בזה משהו מיוחד. הייתי רוצה לגור במקום שקט. אולי במושב קרוב לטבריה".

■■■

לטבריה הוא רק מגיע. את מכבי ת"א הוא רק עכשיו עזב. מבחינתו ומבחינת גיורא שפיגל, מנהל הקבוצה, העונה הזו במכבי הייתה 'היסטורית'. הכישלון הצורב למכבי יסמן את הביוגראפיות המקצועיות שלהם. יזכירו להם את העונה הזו.

הם הלכו העונה בגדול, עם טענות לניהול מקצועי, מודרני. וגמרו את הליגה מוכים. הזכייה בגביע עם מכבי ת"א, בסוף העונה שעברה, הייתה עבור ברנור פיצוי־רמה. הצוות, שהיה אחראי לעונה האחרונה במכבי ת"א, שילם את המחיר: המנהל המקצועי, גיורא שפיגל, ומנהל הקבוצה ירון עוז נשארו בבית, מחוץ למכבי ת"א. ועכשיו, ברנור מצמיח לטבריה.

ברנור: „אין לי כוונה לשחק את הקורבן. החיים מלאים בקורבנות. אבל, אם ההנהלה של מכבי ת"א הייתה יודעת לקרוא את המפה בצורה נבונה, הרי שאחרי התבוסה למכבי חיפה, הם היו צריכים להחתים אותנו לעוד עונה, ולא להפסיק אותה לאחר סיום העונה".

– מה ראיתם, פרט?

„מבחינתי, תבוסת ה־10:0 היתה מחמירה. אבל, היא הייתה גם נקודת מיפנה מקצועית ביחסים שבין הצוות המקצועי לכדורגלנים. מה קרה כל השנה? אנחנו פגענו בשחקנים; גנבנו להם את ההצגה בעיתונות. בדרך כלל צילמו אותנו בחליפות. פגענו בהם במלים וכותרות. מעמדם היה נחות בהשוואה לעונה קודמת.

„ההזדמנות שלהם לנקום בנו היה במשחק בחיפה. הם השילו אותנו על הקרשים. הם הוכיח שהם שווים לנו ביכולת לפגוע באופן הדדי.

„רק לאחר התבוסה בחיפה הבנו, שאנחנו תלויים בהם. כל הזמן הם היו הנפגעים. באותה נקודה של שוויון כוחות, התחלנו את הדרך להצלחה במשחקי הגביע.

„כולנו, גם הם וגם אנחנו, ניצבנו בעמדה נחותה כלפי הציבור, והיא למעשה ליכדה אותנו וגרמה לבנייה והבראה מחודשת של כל המערכת".

■■■

למה מכבי ת"א כשלה בליגה והצליחה בגביע? ברנור טוען שמכבי ת"א בנויה למשחקי גביע יותר מאשר למשחקי ליגה. „הם מוכנים למאמץ חד־פעמי, לטווח קצר, תוך השקעה מעטה וקבלת תמורה מיידית וגבוהה. יש להם אופי של גמבלרים, דבר המחייב שינוי אולי בעזרת פסיכולוג.

„מהמר הוא טיפוס שלא מוכן לחכות לסוף החודש, כדי לקבל את הכסף. הוא רוצה את זה בסוף הערב. תכונות של התמדה וסובלנות, הם דברים שבמכבי יצטרכו השחקנים לסגל, אם ברצונם לזכות באליפות".

הוא מסביר מדוע חייב להיות פסיכולוג במכבי ת"א: „השחקנים האלה נמצאים בלחץ, שנמשך כבר עשר שנים, מאז האליפות והליגה האחרונה של מכבי, ובעיקר בשנים האחרונות. דורשים מהם אליפות בכל מחיר. הם לא עומדים בלחצים נפשיים והכרוכים בכך. עד כדי כך שהם אומרים לעצמם: 'אנחנו לא מספיק מוכשרים, תורדו מאיתנו'.

„אבל, אני יודע עד כמה הם כן מוכשרים ומסוגלים לקחת אליפות. פשוט צריך לעזור להם להשיג את התואר ולא לדרוש מהם.

„שחקנים היו זקוקים לשיחות אישיות כדי להוציא מהם את הפחדים והחרדות. לפני משחקים מכריעים בגביע, כשעל כף המאזניים היו הקריירה, הדימוי והרצון להצליח – הם נכנסו למתח־נפשי גדול.

„מספר שחקנים שלא עמדו בלחץ, אף דרשו לשוחח עם פסיכולוג. אני לא מבין מדוע צריך להתבייש לשוחח עם פסיכולוג. אנחנו העסקנו רופא פסיכולוג, שב־12 בלילה היה מגיע למלון ומגיע בשיחות אישיות". ■

מה השופט אמר לקוון

לפני שבועיים, ערך ברנור את פגישת ההיכרות הראשונה שלו עם כדורגלני טבריה במלון „טבריה". 14 שנים לפני כן, מצא במלון זה מקלט, לאחר שכבש שער בידו, במשחק ליגה מול מכבי נתניה. השער אושר על ידי השופט, נפתלי איתן, שלא הבחין בכך. פרצה שערורייה.

„לא יכולתי אז לעמוד בלחץ של כלי התקשורת. ברחתי לשם ושהיתי שם מספר ימים. אני נרגעתי, אבל העיתונות לא".

ועוד מבט על אותו שער, מזווית אחרת: „באותה שנה, נסעתי מאמסטרדם לתל אביב. לצידי, ישבו שופט אותו משחק, נפתלי איתן, שופט בינלאומי אחר, אוטו פריד, ואני. סיפרתי להם את הגירסה שלי. נפתלי איתן סיפר את גירסתו: איך לא ראה שכבשתי ביד. הוא היה משוכנע שזה בראש, ואז אמר: כאן עשיתי את שטות חיי. הייתי משוכנע שהשער חוקי, ניגשתי לקוון ובמקום לשאול אותו איך נכבש השער, שאלתי אותו אם הוא נוסע אתי לירושלים אחרי המשחק...

תשובתו של הקוון הנדהם היתה: כן, אבל... לא חיכית שיגמור ואישרת את השער.

– היו לך משקעים בעקבות הסיפור הזה?

„כן, כלפי העיתונות שהפכה אותי לעבריין במשך תקופה ארוכה".

– ולנפתלי איתן?

„הרגשתי שעבדתי עליה. וזה ליווה אותי זמן רב. אני מעריך אותו על אומץ לבו להודות בטעותו".

– אחריך באו גילי לנדאו ודייגו מארדונה, שגם הם כבשו ביד.

„כן, היה להם ממי ללמוד, כשהיו קטנים... שניאור אימן אז במכבי. הוא אמר לי: השער הזה יכניס אותך להיסטוריה של הכדורגל הישראלי. הוא צדק. כבשתי למעלה מ־100 שערים ותמיד מזכירים לי את שער היד".

תודה שהיית אצלנו

עוד בתקופה שכדורגלנים ישראלים לא חלמו על אירופה ועל קריירה בקבוצות מקצועניות, נבחן ברנור בקבוצת נאק, מהליגה הראשונה בהולנד.

ברנור: „בגלל אחי, המתגורר בהולנד, הייתי מגיע בכל חופשה לביקור באמסטרדם. הוא סידר לי להצטרף למחנה האימונים של הקבוצה, ונראה היה שאני מצליח, אם כי היה קשה לי מבחינה פיזית. כבשתי שערים במשחקי האימון. אבל, אז למדתי להבחין בין התכבנות שבארץ למיקצוענות האירופית.

„לאחר מחנה האימון שקיימה הקבוצה, חזרתי לאמסטרדם, ויומיים לאחר מכן הייתי אמור להשתתף במשחק מבחן נגד טוטנהאם. הייתי עייף, סחוט, ושריריי היו תפוסים.

„חשבתי, כמו כל ישראלי אז, שאנוח ואבוא רענן למשחק הבא. לא הודעתי לאף אחד מראשי הקבוצה על היעדרותי. חשבתי שמקומי בקבוצה מובטח. תמונתי הופיעה בפוסטרים של הקבוצה. לאחר יומיים, צילצלתי ורציתי להסביר. התשובה היתה: מיסטר דרור ברנור, תודה שהיית אצלנו. אנחנו לא צריכים אותך. זה היה עבורי שיעור מאלף".

בעיות מין בין המינים

מדוע בא לו יותר מאשר לה?

מאת פנינה ויטלי*

בשנים האחרונות יותר ויותר אנשים, גברים ונשים כאחד, מגלים עניין ופתיחות בכל הקשור לדפוסי ההתנהגות המינית. הנושא מועלה באופן בולט יותר בספרות, בסרטי טלוויזיה, בשיחות סלון, בין חברים ועוד. בד בבד, נוצרו ציפיות, בעיקר אצל נשים ליתר שוויוניות בכל הקשור להנאה מינית. נשים החלו להתעניין, לצפות ולעיתים גם לתבוע להגיע לאורגזמה בדומה להנאתו של הגבר. בכך ישנה התקדמות חיובית עבור הנשים ויחסי המין הפכו, מתוכה לספק את הגבר, לחוויה יותר הדדית. אולם לא הכל חיובי במגמה "שוויונית" זו, מפני שאל לנו לטשטש את ההבדלים הפיזיולוגיים והנפשיים הקיימים בין גברים לנשים ובכך לבנות מיתוסים חדשים, כגון "אורגזמות סימולטניות" וכד'.

מפגישות עם מאות זוגות, אשר באים לטיפול מיני, ניתן לומר, שברוב המקרים התמונה המצטיירת היא: האישה מעוניינת פחות במין מבחינת התדירות. חשוב להדגיש, כי הדברים נאמרים בהכללה, וכי ישנם גם מצבים הפוכים. ייתכן גם, שזוגות המגיעים לטיפול מייצגים את ההבדלים בחריפות רבה יותר, אך בכל זאת הרושם הוא, כי לא רק אצלם קיימים הבדלים משמעותיים בחשק המיני. אפשר, איפוא, לסכם כללית, שסטטיסטית זה נכון.

פער זה גדל, כאשר מתייחסים למסגרת הנישואין (קרי: חיי שיגרה), לפיכך, מתגבשת המסקנה שהאישה פחות מעונ-יינת בסקס.

התשובה לכך איננה חד משמעית. יש מספר סיבות וגם אם נציין את כולן לא יהיה בזה המענה השלם. גם במחקרים רבים שנעשו בנושא, התשובות לשאלה זו אינן חד־משמעיות.
נציין כאן מספר סיבות עיקריות, שבהן נשים מגלות פחות עניין ביחסי־מין.

הגורם הפיזיולוגי

אצל הנשים קיימת מחזוריות הורמונלית המשתנה במשך החודש (כל חודש). נשים רבות מושפעות מתנודות אלה, לרוב הן מדווחות על חשק מיני גובר דווקא סמוך לקבלת הווסת. יש אחרות שמדווחות על עליה בסמוך לימי הביוץ. אך אצל כולן קיימת מחזוריות וישנם ימים במשך החודש, שנשים מרגישות פחות או בכלל לא במגע מיני, בעוד שאצל גברים אין שינויים הורמונליים מחזוריים.

כתוצאה מהבדל זה בין נשים וגברים נוהגים גברים להדביק תווית מאשימה על האישה, כגון: "פריג'ידית" "קרירה" וכו'. גם הנשים - מתוך חוסר ידע - לוקחות על עצמן את האחריות להגדרה זו. ככל שנהיה מודעים לשינויים הפיזיולוגיים בין הנשים והגברים, הגברים לא יפרשו את סירוב האישה לקיים יחסי מין, כדחייה אישית כלפיהם, והדבר יפחית כעסים.

גורם העייפות ושחיקת היומיום:

נושא זה הוא אויב מספר אחד של המיניות לגבי נשים וגברים כאחד. אבל גם כאן הנשים הן "סיסמוגרף" יותר רגיש. בסיומו של יום עבודה ארוך, ולאחר סיום התוכניות בטלוויזיה, השעה היא כבר חצות והמחשבה על מין לרוב כבר לא חולפת בראשה. לעומת זאת, אצל בן זוגה יחסי המין הם בדיוק הדבר, אשר יפיג את העייפות וזו דרך נפלאה לסיים את היום.

התקופה שלאחר לידה:

ברוב המקרים לאחר לידה, קיימת אצל האישה ירידה בחשק המיני. המעבר לתקופה של הורות (במקרה של לידה ראשונה) עלול ליצור מצב של פערים בחשק המיני בין נשים וגברים. סיבה אחת לכך היא - משהאישה הופכת לאם, באופן טבעי היא עייפה פיזית ונפשית. הסיבה השנייה היא פסיכולוגית יותר - נשים רואות בהורות ובלידה ייעוד נשי. הן, מוצאות במקרים רבים באימהות סיפוק רגשי רב, וסיפוק זה מפל-כך ממלא אותך, שהן יכולות לאבד (באופן זמני או מתמשך) את העניין במיניותן הנשית, האנרגיות הנפשיות שלהן מושקעות בוולד, בגידול הילד ובחינוכו.

בתקופה זו יש גם שחיקה, מתח ולפעמים אף דיכאון ואז מאבדות נשים רבות מתחושת האטרקטיביות שלהן, לעיתים קיימת ירידה של הדימוי העצמי שלהן, מה שעלול לחזק את ההזנחה של המראה החיצוני ולירידה בחשק המיני.

בכל מקרה, על כולם לדעת כי מצב זה הינו חולף גם ירידת החשק וגם ההחלצות ממצב זה הם שלב נורמלי בהחלט.

מצבי משבר במשפחה

כל מצב קשה המערער את שלוות חיי המשפחה יכול לגרום לירידת החשק המיני במיוחד אצל נשים (שוב, על-פי רוב) מוות במשפחה, הורה חולה או ילד שנקלע למצוקה .- כל אלה ישפיעו מיידית עליה.
אצל גברים אנו רואים תופעה דומה, בעיקר כשיש איום ישיר על חייהם.

מריבות ועימותים בין בני זוג

נשים אחרי מריבה מדווחות שאינן מסוגלות לרוב להתקרב מינית אל בני זוגן. הן זקוקות לעיתים למספר ימים כדי שהתעוררות החשק המיני תתחדש. גברים לעומת זאת מדווחים, כי המין יכול לשמש דרך טובה להתפייסות.

חוסר פרטיות ואינטימיות:

במקרה של מגורים בצפיפות, מגורים עם ההורים, בחוסר פרטיות [illegible] הבדלים ברורים בין ההשפעה [illegible] אלה על גברים ונשים. נשים [illegible] קיים חשש שיפתחו אותן [illegible] המין, או ישמעו אותן [illegible] ניתקפות במתח [illegible] להתמסר להנאה, כאשר [illegible] נתונות כל הזמן בכך [illegible] אותם - מה שבולם אצלן [illegible] של עוררות מינית.

גברים לעומתן, מסוגלים [illegible] להתנתק מן הסובב [illegible] מינית באותו מצב. [illegible] אצל הגבר הוא חזק [illegible] את כל תשומת הלב [illegible]

לסיכום: דעו את ההבדלים [illegible]

* פנינה ויטלי מטפלת [illegible]

מין: גילויים מרעישים

מה עושה סקסולוג במיטה

כל מה שחשבתם שאתם יודעים על המין - וטעיתם

סודו של אלאן א. היה: הוא הכיר תחבולה בדוקה לעורר אצל הנשים אורגזמות רבות בזו אחר זו... עד כלות הכוחות. הצעירות המשוחררות הלהוטות אחר "חגיגה" כזאת ואשר שמעו על הדבר מחברותיהן היו מטלפנות אליו לקביעת פגישה. מדי ערב היה אלאן א. בוחר מבין 3 או 4 נערות. למרות שאינו יפה ואינו עשיר. כעת תוכלו גם אתם ללמוד את סודו, מתוך דפדפת, שתצורף חינם להזמנות אשר ישלחו תוך 5 ימים.

זהו ספר מפוצץ. מיד תתגלה לכם גם הסיבה שבגללה רוצה הסקסו-לוג מחבר־הספר, החושף את הטכ-ניקות וסודות המין שלו, להישאר בעילום שם... אך קודם כל הרשו לנו להסביר לכם כיצד יוכל הספר הזה לחולל מהפכה מוחלטת בחיי האהבה והמין שלכם.

★ אם את אשה, תגלי כאן כיצד להחזיק (ממש!) בגבר על־ידי הפעלת חושיו.

★ אם אתה גבר, תגלה את הטכ-ניקות שיהפכו אותך למאהב מושלם ומבוקש מאוד.

המיניות החדשה

מוגש לכם בפעם הראשונה ספר המסביר לכם בדיוק (ומבאר את פרטי הפרטים) מה לעשות ואיך צריך לעשות זאת. כמה מן העצות והטכניקות יפתיעו אתכם ותלמדו גם על כמה טעויות רווחות, שיש להימנע מהן. הספר אף יגלה:

★ טכניקה פשוטה כדי להצטיין בביצועי-מין ולהימנע מתקלות אם יחסי המין מדאיגים אתכם.
★ איך לעורר את התשוקה המינית אצל אשה - אפילו ללא ידיעתה.
★ שתי טכניקות חשובות להחשת האור-גזמה הנשית.
★ כיצד לגרום לבן או בת הזוג לחיות להנות יותר אחר יחסי מין.
★ מהו הדבר המעניין את האשה באמת ביחסי מין.
★ באורגזמה השלמה יש שלושה של-בים - כיצד לגרות כל אחד מהם.
★ כיצד להאריך את רגע שיא האור-גזמה (זה בלבד שווה את מחיר הספר!).
★ מהו ליטוף תמים לכאורה המגרה 8 מכל 10 נשים.

אחריות

כנגד כל ספר "מה עושה סקסולוג במיטה" מאת הרופא אירגי אשר יוחזר אלינו בצירוף חשבונית המס תוך 60 יום לכל המאוחר, אנו נשלח את תמורתו בסך 46.90 ש"ח לא יאוחר מ־10 ימים לאחר שנקבל את הספר בחזרה. וזאת ללא כל תנאי, בלי לשאול שום שאלה.

★ מה אוהבת אשה כהקדמה למעשה אהבה.
★ טכניקה לא מוכרת ביותר המגבירה במידה ניכרת את התענוג המיני.
★ אמצעי יעיל למניעת שפיכה מוקדמת.

והמפתיע ביותר:

הספר "מה עושה סקסולוג במיטה" משיב על כל השאלות העדינות שרציתם (אך סביר שלא העזתם) להפנות אל סקסולוג. בספר מפורט זה, מוסברים - בבהירות, בשפה פשוטה שכל אחד יכול להבין אותה: אובדן כוח גברא, הומוסקסוא-ליות, אי־התאמה מינית, אמצעי מניעה, קרירות מינית, מחלות מין, ויטמינים, קרם ותחליב הורמונים, אורגזמה, עכבות, אונ-נות, זנות וכו' וכו'.

מה שלא יהיו השאלות המעניינות אתכם, תוכלו להיות בטוחים שהן נידונות בספר מתוך גישה מעשית ובצורה מעמיקה.

הסקסולוג מחבר־הספר בעל המוניטין העולמי החליט, לאחר שיקולים רבים, להישאר בעילום־שם, ולהשתמש בכינוי AIRGI כדי למנוע מעצמו - כשל עדינות הנושא - הטרדות מיותרות והפרעות בעבודתו היומיומית.

עד כה לא פירט עד כדי כך ספר כלשהו, על סמך נסיונו של סקסולוג, את כל הנוגע לתענוגות ולצרכים המיניים. הניסיון מל-מד כי אין דבר המושך יותר את בני המין השני, מאשר אמן או אמנית בתחום המין - תודות לספר זה תוכלו גם אתם להפוך לאמנים כאלה!

חשוב!

בגלל אופיה המיוחד של הצעת נסיון זו, אין אנו יכולים להתחייב לה מעבר לתקופה מוגבלת. כדי לנצל את ההזדמנות ולקבל את הספר במהירות, שילחו עוד היום את שובר ההזמנה.

שי חינם

אם תשלחו לנו את שובר ההזמנה תוך 5 ימים, תקבלו שי חינם. [illegible] תוכלו להשאיר אצלכם, גם אם תחליטו [illegible] יטר להחזיר את הספר ולבקש את הכסף.

בחינה ללא התחייבות

הספר מה עושה סקסולוג במיטה [illegible] שי חינם יישלח באריזה אטומה [illegible] ויהורי חיצוני. אינכם מתחייבים [illegible] לאחר בחינתו, אל תחזיקו כסף, [illegible] אתם רוצים להשאיר אותו ברשותכם [illegible] לא, החזירו אותו תוך 60 יום [illegible] חשבונית מס/קבלה, תוחזר לכם [illegible] סך 46.90 ש"ח. צ'ק זה יישלח אליכם [illegible] יותר מאשר 10 ימים לאחר שנקבל [illegible] הספר המוחזר, וזאת ללא כל תנאי [illegible] לשאול שאלות. תוכלו להשאיר [illegible] את חוברת השי, גם אם תחזירו את [illegible]

הוכחה

94% מן האנשים שהזמינו את [illegible] סקסולוג במיטה" החליטו [illegible] ברשותם. משום שכדאי לנו [illegible] סיף ולהחזיק בספר [illegible] לבדוק אותו ללא כל התחייבות [illegible] שובר ההזמנה שבמודעה [illegible] תדחו זאת, אתם עלולים לשכוח [illegible]

שימו לב: אין אנו [illegible] לקשיים!

הספר מתאים לנשים ולגברים

ניתן לרכוש את הספרים בדואר באמצעות התלוש או ב"סטימצקי" - [illegible] הספרים של עלינה, ככר המדינה, ת"א, וב"דינבס" ככר מלכי ישראל 10 [illegible] "לצרכן", מגל הספרים, רח' יונה [illegible]; ירושלים: "המשביר לצרכן", מגל הספרים [illegible] ראשון לציון: מסדה־שלמן, רח' הרצל 98.

תלוש - נסיון ללא התחייבות
לספר "מה עושה סקסולוג במיטה"

יש לשלוח את התלוש לכתובת: "גימל" הוצאת ספרים [illegible]
ת.ד. 16187, תל־אביב, 61161 [illegible]
לבירורים או מידע נוסף: "גימל" - ארלוזורוב 82, ת"א 62647, טלפון [illegible]

כן, אני מעוניין/ת לקבל לבדיקה, ללא כל התחייבות, את הספר "מה עושה סקסולוג במיטה". אם באמת ישיב על כל השאלות ששאלתי את עצמי, ואם אכן תהיה לו השפעה מועילה על חיי המין שלי, אשמור אותו ברשותי. אחרת, אוכל להחזיר אותו לכם תוך 60 יום מן התאריך בו קיבלתי אותו בצירוף חשבונית המס/קבלה, ואתם תחזירו לי תמורתו בצ'ק בסך 46.90 ש"ח לא יאוחר מ־10 ימים לאחר שתקבלו את הספר המוחזר. זאת מבלי לשאול שום שאלה. עם ערובה זו, הואילו לשלוח לי את הספר, באריזה דיסקרטית ואטומה.
☐ אני מצרף/ת תשלום בצ'ק ע"ס 46.90 ש"ח + 3 ש"ח דמי משלוח, ובסה"כ 49.90 ש"ח לפקודת "גימל" (לא כסף מזומן)

שם משפחה ______ שם פרטי ______
רחוב ______ מספר ______
ישוב ______ מיקוד ______ טל' ______

* עקב עיכובים בדואר יש לקחת בחשבון, שהספר יגיע תוך כ־21 יום מהזמנה [illegible]
* הצ'קים יופקדו על־ידנו רק עם משלוח הספר.

אוקידה רקורד

יואב קוטנר

דני רובס: סודות ובדיחות

במשך זמן ארוך הוא היה בצד, או מאחורי הקלעים. פעם, מזמן, כחבר להקה (להקת "בדרוק" של דני בדרוק), ואחר כך כמלווה נאמן (מנגן גיטרה ושר עם שלמה ארצי ואריק סיני) וכותב שירים ומפיק מוסיקאלי (אלבומה של ורדינה כהן, "נוסעת בעקבות האהבה", שירים ללהקות צבאיות). וכן, הוא הוציא גם שני אלבומים: הראשון "מסגרות" (ב־1983) והשני "פנים ושמות" (ב־1987). תקליט הבכורה לא הפך לשלאגר והצלחת התקליט השני, שנמכר ביותר מעשרת אלפי עותקים, הפתיעה גם את חברת התקליטים שלו. בלי היסטוריה של השמעות ברדיו, בלי הרבה טלוויזיה, הצליח רובס להוכיח שיש לו קהל גדול.

עכשיו הוא עובר למרכז הבמה. במופע החדש, הראשון לגמרי שלו, "פנים ושמות", הוא לוקח על עצמו את מלוא האחריות. הוא הכוכב. הוא שר ומנגן ומספר סיפורים ומציג ומתבדח. אמנם יש איתו להקה של איש אחד, הקלידן ("המעולה") דובי אנגלר, אך רובס הוא העיקר. ואני חייב להודות, שההופעה הזו היתה הפתעה גדולה לטובה גם למי שעוקב אחרי הקריירה שלו מתחילתה. הוא הפך למקצוען אמיתי, וגם המבוכות הקלות מדיי פעם, נראות כחלק לגיטימי מהופעתו. הכל זורם כהלכה. הסאונד עשיר ויפה ודני עצמו מנגן נהדר ושר מצויין. הוא מצליח לשלב יפה בין השירים המאוד אישיים ועצובים שלו ("כל שיר חושף סוד") לקטעי מעבר משעשעים. הוא יודע להיות מאוד מצחיק, אך לעתים נדמה שמתוך חשש להעציב את הקהל, מתוך רצון לא להכביד עליו, הוא מתבדח יותר מדי, ולעתים שלא לצורך: השירים שלו טובים מספיק ואין נחיצות בדילול הומוריסטי בין כל שיר ושיר. פעם בשני שירים זה מספיק.

יש לדני רובס הרבה שירים יפים. ומתברר שרבים מהם גם מוכרים מאוד. הקהל ב"צוותא" ידע בעל פה כל מלה. אני רוצה לצטט מתוך אחד השירים המרגשים ביותר של הערב, "מחר הוא יחזור", שדני כתב על אחיו יואב, שנפטר.

"עכשיו הכל נרגע, כל הטור המיוגע, משתחרר מהתגור, מתקלף מהמדים.
"רחוק בערפל, איזה כלב מיילל. ומעבר לגבעות קו האופק מאדים. עמוד האוהל נע, שם עמוק בשק שינה, הוא שוכב עיניו פקוחות, מקשיב לבוקר שנעור.
"יש שקט באוויר, הוא חושב קולות של עיר ומחר הוא יחזור.
"לאורך המסע, בכל מה שהוא עשה, הוא ספר את השעות בשבילים הכי קשים. איך ירוץ במדרגות, אל ריח של עוגות, אל האור בחדרים, אל שלווה של יום ששי.
"ליד המדורה, יש קפה על הכירה. עוד מעט הוא יתעורר קרוב יותר לעיר. באדמה, אין ריח מלחמה, רק עשב בר מכה בסלע שורשים. מעליו, טיפות רכות של סתיו, הכל ממשיך לנוע מסודר וממשי...
"היא בטח ישנה באותה דירה קטנה, ששכרו ליד הים כשהכל ממש התחיל. אולי היא לאיטה מתעוררת במיטה, או יוצאת אל הרחוב, אבודה מתוך מעיל. ואם היא רק תרצה, הוא יסביר היא תתרצה, ואולי, אם הוא יופיע בחדרה, יהיה כמו אז.
"באדמה אין ריח מלחמה, רק עשב בר מכה בסלע שורשים. מעליו טיפות רכות של סתיו, הכל ממשיך לנוע מסודר וממשי...
"עכשיו הכל נרגע, יד באוהל בו נגעה, הוא נעור בבת אחת, קם אל תוך ההמולה.
"רחוק בערפל, איזה כלב מיילל, ומעבר לגבעות עוד יום חדש עלה".

סע וטייל בתיבת הליל

"רגעים", אלבום חדש של להקת "נייט ארק". בחברת התקליטים "איסטרוניקס" אומרים, שזהו התקליט החשוב ביותר שלהם השנה, ואולי יש בכך צדק. עכשיו, כשגם אצלנו גדלה המודעות לשילובים מוסיקליים בין מזרח ומערב, וכשנוצר ביקוש הולך וגדל למוסיקה "עולמית" (מוסיקה אינסטרומנטלית בעיקרה, שאינה קלאסית ואינה ג'אז ואינה רוק ואינה עממית, והיא גם כל הדברים האלה ביחד), יש סיכוי לתקליט כמו "רגעים" להפוך למבוקש מאד. בתחומו, זהו אלבום מושלם, יפה ומעוצב, אך לא מתוק מדי. מעניין, אך לא נסיוני מדי. מגוון, אך לא דורש מהמאזין מאמץ מיוחד. והעיקר: נשמע טוב. מי צריך יותר מזה?

"רגעים" ("Moments") הוא אלבומה השני של להקת "נייט ארק" ("תיבת לילה"), להקה המשלבת בין סגנונות מערביים ומזרחיים, משהו כמו "אנסמבל מזרח מערב" המצויינים שלנו, (שאליהם נתייחס כאן בהזדמנות קרובה), אך במבט אמריקני־ממוסחר יותר. מנהיג הלהקה, ארא דינקג'יאן, (שאת שמו קצת קשה לי לבטא) גדל בניו ג'רסי על פופ ומוסיקה קלאסית, אך המקורות שלו הם ארמניים, והיום הוא שולט במגוון כלים מזרחיים ומערביים, ביניהם עוד, קומבוס (דומה לבנג'ו פרטלס), סאז (לאוטה ארוכת צוואר בעלת שש מיתרים), קאנון, קאבאל (חליל רועים ערבי) וגם מנדולינה, גיטרה אקוסטית וגיטרה חשמלית.

מנגנים איתו עוד שלושה מוסיקאים מצויינים בקונטרבס, בפסנתר, בסינטיסייזר, ובכלי הקשה שונים ומשונים. מגוון הכלים רומז על כך, שלא מדובר בג'אז רגיל, וגם לא במוסיקה מזרחית עממית.

באלבומה הראשון, "תמונה", התרכזה הלהקה כמעט רק במוסיקה של דינקג'יאן. פרט לעיבוד יפה ל"ציפור שחורה" של החיפושיות. התקליט החדש הוא יותר יצירה משותפת של כל הארבעה, כשנגן כלי ההקשה ארטו טונבויאקי תרם שני קטעים, ביניהם אחד משעשע, העשוי להיות להיט התקליט, "פיל תינוק".

הקלידן ארמן דונליאן הביא לתיבה יצירה בת שלושה פרקים, קלאסית ברוחה, בשם "נוקטורנו", וחוץ מעוד ארבעה קטעים של דינקג'יאן מבצעת הלהקה עיבודים יפים ל"יש לך חבר" של קרול קינג ול"מעבר לקשת בענן" הישן והטוב. בתקליט הקומפקט יש עיבוד לקטע מוכר נוסף "דני בוי".

למי שמחפש טיול מוסיקאלי אחר, כדאי לנסות להצטרף למסע הזה.

קל מאוד לרדת על דילן, וזה גם די מקובל בשנים האחרונות. אחרי ההופעות המזוויעות שלו אצלנו, נראה שגם גדולי המפרגנים לו איבדו את הסבלנות, ובתקליטו החדש שלו, "דאון אין דה גרוב", יש כביכול הרבה סיבות לאכזבה מראש. זהו, בעצם, תקליט לא מגובש, הכולל גם שאריות מסשנים קודמים (למשל, מהאלבום "כופרים"), ויש בו רק ארבעה שירים מקוריים של דילן, שגם מתוכם, שניים הם לחנים שלו למלים של רוברט האנטר מ"מת אסיר תודה".

ובכל זאת, זה דילן, וגם כשהוא לא בשיאו, הוא עדיין מעניין יותר מהרבה מעמיתיו. אין כאן בשורה חדשה, ודילן מזמן כבר לא מתיימר להיות נביא או דובר הדור. אך יש כאן כמה שירים מוצלחים, שמי שאוהב את קולו של דילן, למרות הכל, את המפוחית שלו וזאת אי האכפתיות בצורה שהוא שר, יהנה מהם. השירים המקוריים שלו יפים, וביניהם מוצלחים במיוחד מן שיר הטפה להתאבדות (או להיפך), בשם "המוות אינו הסוף", ושיר בדיחה (או להיפך) שמספר על גבר, שדילן מאוהב ב"נערה הכי מכוערת בעולם".

בין המחודשים הוא מבצע בצורה מוצלחת את "בואו נשאר ביחד" (שהכרנו עם בראיין פרי) ואת "מתי עוזבת את גן העדן".

מנגנים איתו כל מיני חבר'ה טובים, ביניהם אריק קלפטון, מרק קנופלר, סליי דנבר ורובי שקספיר, רון ווד, סטיב ג'ונס ופול סימונון. כמו ב"פורטרט עצמי", ב"דילן" ובמקומות נוספים, בהם דילן מבצע שירים של אחרים, לא ברור אם הוא ציני או רציני. מה שברור, שזה, בכל זאת, ה־דילן.

להשיג ברשת חנויות עמינח, ברשתות השיווק הגדולות ובחנויות רהיטים מורשות.

ספטנט של "ברג"

רק לנקוף אצבע – וסַפת הנוער הופכת למיטה!

ספטנט

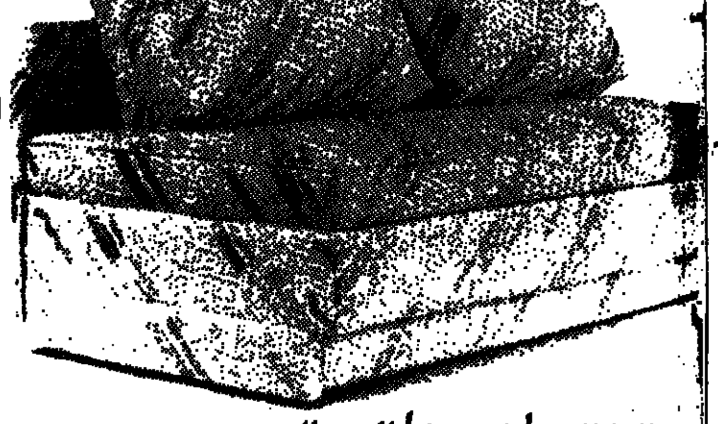

עכשיו זה בציקו אני מושך בקלות – והמיטה הכפולה שלי מוכנה. אני רק נוגע בארגז המצעים – והוא רץ! אני חושב שלאמא ולאתי נמאס לעזור לי כל יום לסדר את המיטה ולכן קנו לי "ספטנט"...
החידוש ב"ספטנט" אינו רק במערכת הפנאומטית ובמסילות הטלסקופיות שבה.

חידוש בלעדי של "ברג". מערכת הפעלה מהפכנית

-או מה אתה חושב על ה"ספטנט"?
-"ספה גזעית", זה מה שיש לי להגיד.
-איך גזעית?
-קודם היתה לי ספה שהיה צריך למשוך בכוח את המזרון העליון כדי להפוך אותה למיטה כפולה ולקרב בגרירה את שני החלקים, סיפור! תמיד הייתי צריך לקרוא לאחי הגדול שיעזור לי. וכדי לסגור את המיטה בבוקר – היינו צריכים לקרוא לאמא שתעזור.

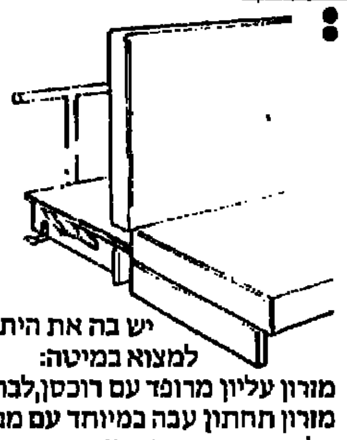

2 בהינף אצבע הופכים את המזרון העליון לאחור...

יש בה את היתרונות שתוכל למצוא במיטה:
מזרון עליון מרופד עם רוכסן,לבחירה,ניתן לבחור מזרון תחתון עבה במיוחד עם מבחר בדי ריפוד בלעדיים, ארגז המצעים מרווח עשוי עץ אורן ומצופה מבפנים בפוליטורה.
כשתבואו לראות את "ספטנט", קחו גם את הקטנים של המשפחה. אפילו ילד בן 4 יוכל לפתוח את ספת הנוער בקלי־קלות, ולפתוח בעצמו את ארגז המצעים.

3 "ספטנט" הופכת למיטה כפולה.

1 החלק העליון של הספה נע על מסילות טלסקופיות ללא מאמץ.

"ספטנט"–ברג עשה זאת שוב

רשת חנויות המפעל: תל־אביב: מטלון 11, בן יהודה 108. ירושלים: שלומציון המלכה 9, בייר קניג 37 (תלפיות). חיפה: מפרץ חיפה, שד' ההסתדרות 84 (ק"מ צפונה מתצ'ק פוסט). באר־שבע: טרומפלדור 32. בני־ברק: חזון איש 19 חולון: סוקולוב 46 (פינת הנשיאים). (חניה: פינסקר 20. (מול חניון השקם). עפולה: אזור התעשיה עפולה(מול אולמי ניכטון) ראשון לציון: רוטשילד 71. רחובות: אחד העם 22. דמחיגן: שד' ירושלים 46. פתח־תקוה: ברון הירש 28. רעננה: אוסטרובסקי 9 (פינת רמב"ם). מפיצים מורשים: אילת: הוכמן ובניו, מדין 2. אשדוד: רהיטי ציון, האופים 12, אזור תעשיה א'. אשקלון: א. סינרון, הרצל 57. חיפה: בית חלומותי, צומת ק. אתא. טבריה: רהיטי פאר, ככר העצמאות. כפר־סבא: רהיטי הראל, רוטשילד 18. נהריה: בדריאן, הרצל 65 (כבר הדקל). פתח־תקווה: פונת הילד, מוהליבר 4. תל־אביב: דרובסקי, הרצל 37.

סניפים בחו"ל: N.J L.A.CA. TORONTO CANADA

חדש!

צמיר כהן (יעקבסון)

סלטים של נירה רוסו

הרבה זמן לא התעוררתי בתשוקת אמת על ספר בישולים גם יפה גם אופה כמו שהתעוררתי על "סלטים" של נירה רוסו. כתוב בהומור כמו שהיא יודעת, מכיל יותר מ־150 מתכונים שונים לסלטים, "השכלת ירקות" לרוב, קוראים אותו כמו בלשים, הוא מרתק כמו פרסיטורה, וגם מצולם כמו חלום בידי גלי שפר.

ביקשתי מנירה המלצה על משהו שהיא הכי אוהבת, וכה כתבה זרטוסטרא:

"קשה לי לבחור את הטובים ביותר בספר, בבחינת 'כולם היו בני', ואלה שאינם מלאים ייחוד וקסם, הרי נופו מלכתחילה. אבל בכל זאת: סלט הנבטים והאיטריות, הסלט היווני בנוסח שלי, סלט הפאטה, השעועית והתאנים (בפרק סלטי בשר), וסלט השעועית הירוקה והאגוזים. לכולם מסונפות תמונות פספורט.

"המוטו היחיד הוא, שהתפננתי לכתוב ולצלם את הספר הזה, ואולי זה ניכר. המועקה היחידה (והיא רובצת) היא, שלא ברור לי מה יפייף את הצילומים. אין כאן ענין של תיכנון מרוייק, חושבים א' עושים ב' יוצא ג'. בכתיבה ובצילום יש בפירוש אלכימיה התלויה באיך שהראש שלך היה מסודר באותו יום, במצב הנפש הכללי, ביצירתיות לשמה, ביחסים עם הבעל ועם המו"ל, ואם אלוהים יירד מהשמים וישים כפיו על אלו שלך וינחה אותך. כאן הוא עשה זאת. מי יודע אם להבא.

"אני יודעת מה תגידי: שכשלונות אני אוספת מייד אלי (ומתבקת באהבה) ואת ההצלחות משליכה מייד לחיקם של ארוני ושל המו"ל. (אורי: אייך ידעת? א.ד.)

"אבל זו האמת: רק ארוני הדריך לי את העט לסדר הכל בסדר אלף בית. אחרי הפילפל בא הצנון ואחריהם הקוסה".

ולא יאומן איך יפושט. רציתי להביא לכם מתכון, אבל מכיוון שגם לי קשה הבחירה, אביא משם בתור דוגמית רעיון פגזי, וכמו שאמר האשמאי העשיר כשנתן לחתיכה את צמיד היהלומים -- יש עוד הרבה כאלה מאיפה שזה בא.

שמן תירס בטעם שמן זית

להכניס עשרה (או יותר) זיתים דפוקים לבקבוק שמן תירס, לכסות בפקק, ולהניח לשמן ולזיתים להשפיע זה על זה. בתום שישה שבועות, מתקבל שמן בניחוח זיתים ובמחיר מקורי. שמן בייצור כזה יכול להחליף את שמן הזית בכל המתכונים.

מה לומר. ספר שהוא 11 נקודות מתוך עשר. המתנה הכי ישראלית שאפשר להביא לנכר.

פטנטים

לאתר דרדסים נעלמים

בכל פעם שמישהו מבני הבית היה "מאבד" משהו בימי ילדותי, מיד היתה הפרי'חה הנהדרת מהכפר שטיפלה בנו מכריזה שפשוט צריך להפוך כוס על השולחן, והאבדה תימצא לנו כרגע. הקטע הוא, שהפלא ופלא – תמיד אחרי ה"נומער" הזה, האבדה אכן נמצאה.

זה פטנט בלקני מאוד שכיח לאיתור חפצים מעופסים, ולמרות שהוא נשמע מטומטם וממחלקת האמונות הטפלות לגמרי, יש לו הסבר מדעי: הכוס ההפוכה הזו הופכת לסנגסטית מאוד חריפה עבור המזל, שיזכר איפה שמנו את החפץ המבוקש. וכשדורשים משהו מהקוסמוס, ולא מפריעים לו לעבודה עם אמונות (שכמוהן כהוראות) סותרות ("אורי: בטוח לא אמצא!"), הוא מוצא.

ואיך לא מפריעים למחשב בשיטה העממית הזו? פשוט: מפילים את התיק על הכוס. זה לא הוא – זה היא...

בכלל, שיטה טובה להיזכר בשם אבוד, או משהו מנבכי הזיכרון, זה לא לוותר לו, לזיכרון. לדרוש! לדרוש ממנו! וגם אם זה מתמהמה, לא לעזוב עניין! זו רק איטיות מסויימת של "תוכנת הזיכרון", שאין לנו סבלנות שתגמור את תהליכי העבודה שלה, ולכן אנחנו עוזבים באמצע. רצוי להיכנס להרפייה הכי שאפשר, כדי לחשוב בגלי התת מודע, ולתבוע! בתקיפות עקבית נטולת היסטריה. הן כל מראה שאי פעם אנחנו רואים, מצוי בפנים, ולראייה מספרי מכוניות חולפות שמשתחזרים לאנשים תחת היפנוזה.

"חפץ אבוד" זה לא מידע נעלם, זה מידע מבולגן. ושיתכבד המחשב ויעשה את הסדר שלו איך שהוא מבין, אבל שיביא את הסחורה. וכשדורשים ממנו, הוא מביא: הוא מביא!

ומה נזכרתי בכל העסק? רגע, תנו להפוך כוס... ידעתי שבסוף זה יהיה קשור עם הדרדס הפרטי. בחור יצירתי עם מוח פורה, שכל בוקר יוצא מהישיבת מטה של עצמו עם עצמו, ועושה ניסוי חדש איך להביא להוריו את הקריזה.

הפטנט האחרון שלו היה להתחבא לנו. שערות שיבה יכולות היו לפקוע לנו בקצב של שתיים לדקה, הגרון להתייבש מיו'דל, העיניים להיות תלויות על קפיצים במרחק של מטר מהראש – ומי לא היה בא? מניאק'ושקוש.

ההוא היה מתחבא שמח וטוב לב, גל עצמות רזה ומקופל בנפח של כלאטה מכסינוס, ולא חולם להתגלות.

לא איכפת היה לי להניח לו במחבואו עד שהיה נימאס לו, והיה יוצא מחורפן ומביא את הסחורה שככה אין לה דורש, אבל אין לי לב. זה תמיד הספק ההיסטרי הזה, שאולי בכל זאת ברח מהחצר – ומשם, התסריטים, זה אלוהים גדול.

אז זהו. איך שיום אחד אני באמצע הסטן, מוציאה עשן, וכמעט ממריאה, אבא של העוזרעין, הרב־מוחן הבכיר, נעמד באמצע הבית בשיא השלווה, לא שוכח להכריז לי קודם "שופי לקטע", וצועק מתוק מתוק: "אלוני! לאבא יש מתנה בשבילך: יוהו! מתנה לאלוני!!!"

וזהו. מתוך חור של עכבר הפציע הבחור כמו נורה מתותח, זוהר כגלגל החמה, מרטיט בהתרגשויות של טרום־מתת – לקבל את ליטרת הבשר שלו.

ויום אחד של קושי בנושא לא ידעתי יותר אחרי זה.

נ.ב. חשוב באמת לשמור איזו שטות זערורית ביד למטרות "מתנה", כי אי אפשר לרמות אותם יותר מאשר פעם אחת.

יופי

מייק־אפ עמיד

פעם, לפני אלפיים שנה, כשהיינו הולכים לים, זה תמיד היה עם החולצה הכי סתם, וסתם, סתם, אבל קשורה לא סתם) והתגלגל הכי מאעפניות, כי בין כה וכה ים זה ים, ופח, וטינוף, והולך לאיבוד, ונגנב, אז למה מסני טוב.

זה אף פעם לא הפריע לשוק הבשר מלהתקיים. שוק, שהוא כידוע הסיבה האמיתית לכך שאלוהים סידר קצת מים וחול בין הזפת והשקיות ליכלוך. בנעורי המנומס בסוף שנות ה־60, הנטו בלבד היה נחשב, כי ריבונו של פתח תיקוה: ים זה הרי גלים מסתערים על ההופעה, ורחצה בו כלי המשל לתסרוקת, וחול להתפלש כי בין כך, ופינג־פונג בראש, וחברויות של חוף, כי זה מה שיש.

אבל הקידמה האכזרית הגיעה גם לים והדברים השתנו, מסתבר.

האגף הפרקטי שאצלי בראש, לא מאמין כי החיים הפכו מאז קשים, לחתיכות. במקום לבוא לבורסה באופן לא רשמי חופשי ומאושר, פתחו שם מישרדים.

יו! עם איזה עזרים טאקטיים שהן נסתכות בגלל זה לחול, לזפת ולשקיות – המרכיב הכלתי משתנה לנצח בים התמורות והתלאות.

הן לובשות (לים! לים!) משקפיים של "שמש" גדולים, ובגדיים חצי־משכורת־אוקיינו, שמתנשקים עם השחור ההוא מהחולות ברגע, ונעלי עקב טובות, ובגדים ישר מהבוטיק, ומגבת שעירה צבעונית ומשובחת, כי סרין דיאולן לא סוחב את החול כל כך יסוד. תיק גדול של פרמיירה, ובקבוק שימון מהוה, כי השמן אגוזים הריחני של תיא, בלתי אפשרי מטעמי יוקרה. והן רופקות פאן (לים! לים!) ומשרטטות איפור ערמומי, ורק אחרי כל זה אדיר־סנטו, מוכנות לקבלת קהל.

חיים קשים, ללא ספק, גם בלי להוסיף על כל הערימה גם בעיות לוגיסטיקה של איפור שנמרח. וזה מה שאומר ירין שחף, מאפר מקצועי שגילה את סדרת הפטנטים. איך הטלק הופך כל איפור לעמיד במים: אשה המשתמשת במייק־אפ כשהיא הולכת לים או לבריכה – ובטח משתמשת – כי האגדה טוענת שהמייק־אפ מגן על העור מקרינת השמש החזקה, ומהפולושן, (וגם מהחמצן שכחו לספר באותה הזדמנות), אבל זה מגב החומר לפעמים – ובכן, נגיד צריך באופן פתאומי מישהו כלאסו, וצריך את זה בכל זאת בבריכה:

מפרדים מעט טלק מעל המייק־אפ, מרססים ענן דק מיני דק עם שפריצר מים, עוזבים לייבוש, והאיפור הופך עמיד לַמים. יוצאים באים, יוצאים באים מחמים, וגוון האפ[illegible] נשאר. הטלק לא מייבש את העור, בתנאי שמתחת לאיפור הוא מורווה ומטופל היטב בקרם לחות.

איך מזל שאני כבר מחותנת. איך מזל.

תיקון טעות

ברשימה "איך ממריאים", משבוע שעבר, נשמטה מהמחשב מלה אחת (גדולה [illegible]) שערות שיבה: במשפט "כעת ברור שאח[illegible] להגיד שלום ולא להתראות, צריך [illegible] כתוב, בהמשך, "לפחד", כמובן [illegible] ולא להתראות לפחד". אז שלום ולהת[illegible]

57,000 ישראלים ירדו השנה

14 שנות מחקר באוניברסיטת קיימברידג' היוקרתית באנגליה, הוכיחו את עצמן מעל לכל ספק - גם בישראל.
עשרות אלפים הצליחו להוריד במשקל, תוך כדי שמירה על איזון תזונתי בריא, וכל זאת בדרך טעימה וקלה.
אם המטרה שלך היא לרזות מהר, שימי את משקלך על קיימברידג' - דיאטה מדעית שהצליחה בעולם כולו.

בדיאטת קיימברידג', מילקשייקים ומרקים במגוון טעמים וחטיפים מצופים שוקולד ערבים לחיך.

דיאטת קיימברידג' משווקת ע"י יועצים מוסמכים בכל רחבי הארץ. פני למרכז קיימברידג' הקרוב אליך, והופני ליועץ האישי שלך.

רשימת מרכזים:
צפת, אצבע הגליל: אזל גולד, שכ' הרימונים 8, צפת, 06-972822.
עמק יזרעאל: רותי יצחקי, מושב נהלל, 06-566380.
חיפה, הקריות, נהריה והגליל המערבי: ענת קס, שכטר ישראל 12, קרית חיים, 04-727862.
נתניה, ועמק חפר: עופרה עסיס, סטילנסקי 7, נתניה, 053-622331.
השרון: אתי אלמה, מונטיפיורי 22, רעננה, 052-445361.
ת"א: ישראל בהרל, המלך ג'ורג' 107, 5440493, 03-222620.
גוש דן: צלי יהודה, יהוד, 5365627, 03-350775.
ראשל"צ-רחובות: נדה קלל, רוטשילד 274, ראשל"צ, 03-948727.
ירושלים: עמית ששון, הפלמ"ח 42, ירושלים 660444, 02-630731.
חולון-בת-ים: יוסי שי, שד' העצמאות 87 בת-ים, 862005, 03-5545815.
אשדוד-אשקלון: גיטה כרנס, דב גרונר 1/2/18, אשקלון, 08-654515.
באר-שבע והדרום: גילן לליב, רח' הזית 7, עומר, 057-690706.

ייעוץ והכוונה למוקדי הייעוץ בארץ, אפשר לקבל במרכז המידע הארצי, טל. 03-227084.

Cambridge
להפחית משקל
להוסיף בריאות

מדפלן יועצי בריאות בע"מ -
מרכז מידע ארצי, בן יהודה 121 ת"א, טל. 03-227084

לשבוע המתחיל ב־15.7.88 והמסתיים ב־21.7.88

אתם נכנסים בהדרגה לתקופה של חשבון נפש רציני עם עצמכם, וחשים כי יש צורך לעשות שינוי משמעותי בכל מהלך החיים הן בתחום המקצועי והן בתחום האישי. עם זאת המחוייבויות המוטלות עליכם אינן מאפשרות לכם את השינויים בתקופה הקרובה. בני זוג או שותפים נמצאים במבוכה ומתקשים לקרוא את מצבכם. אין זה הזמן להסיק מסקנות חפוזות ומוטב לתת לזמן לעשות את שלו. תפקיד חדש המוצע לכם שווה את המאמץ הדרוש, על מנת להתעניין בו ולנסות לקחת אותו בחשבון.

לאחר תקופה ארוכה של דריכה במקום זה הזמן לבצע מהלכים וליזום שינויים. נסיעה למרחקים עשויה לשנות לטובה את מצב הרוח ולהחזיר לכם את האופטימיות. החלפת מקום עבודה או מגורים וכן שינויים בתחום הקשרים החברתיים יועילו גם הם. מאידך אין לצפות שהדברים יסתדרו מעצמם ויש צורך לעקוב אחר העניינים. שותפים בעבודה או בני זוג אינם מבינים לרוחכם וגורדים אתכם להתלבטויות בקשר לעתידכם האישי.

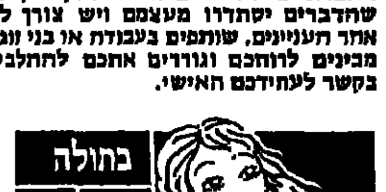

קשרים אישיים בתחום המקצועי עשויים לקדם לכם מספר מהלכים חשובים. יש להזהר מרכילות או מלשוות רעות ממקורות המקנאים בהצלחתכם. נטייתכם לביקורתיות קיצונית ולתוקפנות עלולה להיות בעוכריכם. מוטב לשמור על איפוק בימים אלה, כלפי חברים לעבודה או כלפי שותפים ובני זוג. קנייה או מכירה של רכוש או זכויות מקבלים עדיפות בימי אלה. הזהרו מנפילות, תאונות ופציעות, ומנהיגות עצבנית. מידע חשוב מגיע לידיכם ומוטב לא למהר לעשות בו שימוש אלא לשמור אותו להשגת יתרון בזמן המתאים.

העומס בעבודה מתיש אתכם מאוד אולם אין ספק שיש בעבודות נוספות משום מנוף להשגת קידום והכרה מקצועית. התחושות המבוכה או האכזבה בתחום הרומנטי ממשיכות להציק לכם. מוטב לשמור על מערכת היחסים הקיימת ולתת לזמן לעשות את שלו. אי היכולת של בן או בת הזוג לתת התחייבויות ממשיות מגבירות את הייאוש. עם זאת זה הזמן לנסות ולתת לקשר הקיים מנוחה חדשה וסיכוי מחודש כאשר אתם מכתיבים את התנאים. קשרים חדשים טומנים בתוכם סיכונים ומלכודות ומוטב לנקוט בזהירות מתאימה.

אין זה הזמן לשבת על הגדר ולהשקיף מן הצד על האירועים סביבכם. מוטב לאגור את כל הכוחות ולצאת ביוזמה חדשה הן בתחום המקצועי והן בתחום האישי. הצעות חדשות נראות מעניינות ומפתות אך מוטב לבדוק אותן היטב לפני מתן תשובה. הופשה ונופש או מנוחה במקום שקט עשויים להגביר את הכושר והכולת העמידה בלחצים. מצבכם הבריאותי דורש תיכנון מחדש של התזונה והפעילות הגופנית. עם זאת עליכם להמנע ככל האפשר מלהגרר למצבי כעס או התפרצויות וכך להיות פחות פגיעים.

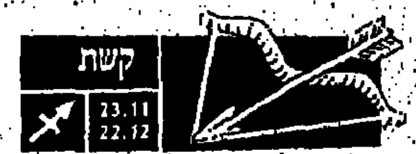

בעיות ומחוייבויות מן העבר עדיין מטילות צל כבד על ההווה, ואינן מאפשרות לכם פריצה קדימה והשלמת השינויים שהתחלתם בהם לאחרונה. עם זאת זה הזמן לפתוח דף חדש ביחסים עם שותפים או בני זוג. סערה רומנטית עומדת בפתח, והיא עלולה לסחוף אתכם למערבולת משובבת, אם לא תעמידו בפני עצמכם בתחום זה משוכות ברורות ועקרונות מוצקים. בעיות במישור הפיננסי ממשיכות להציק ולפגוע בכושר התמרון שלכם. אולם עם קצת סבלנות ושליטה על המצב התוצאות תוכלו להתמודד בהצלחה גם כאן.

מפת השמים השבוע

השמש – נמצאת בשלישון האחרון של מזל סרטן ומקרינה היבטים חיוביים לכוכב צדק (בשור) ולכוכב המאדים. במצב זה יש מוצא חיובי לאנרגיות הפיזיות והנפשיות שלנו, וניתן להגיע להישגים או להצליח בהתמודדות כלשהי בדרך התבונה. אין צורך בהפעלת תוקפנות או טריקים ערמומיים. היושר האישי והכוח המוסרי יעשו את שלהם.

כוכב חמה – גם הוא נמצא במזל סרטן לשם נכנס באמצע השבוע החולף. במהלכו השבוע מקרין כוכב זה היבט חיובי כלפי כוכב פלוטו (בעקרב) והיבט מקוטב כלפי כוכב נפטון (בגדי). תחת השפעה כזו, כושר החשיבה מתחדד וגוברת הנטייה להעמקה בחשיבה ובניתוח מצבים. עם זאת, במקביל בא לידי ביטוי גם תהליך של הערכה מוגזמת, נטייה לחוסר דיוק, נתוח לא אובייקטיבי של מצבים ופירוש מוטעה של עובדות.

כוכב נוגה – ממשיך את הילוכו במזל תאומים ללא היבטים משמעותיים, אך גם כך גורם הוא לנו לשים דגש על תקשורת, נסיעות, ביקורים והתכתבויות בכל הקשור לתחום הרומנטי או הכספי.

כוכב המאדים – נכנס למזל טלה באמצע השבוע החולף, ויישאר במזל זה עד ה־19 בינואר 1989, דהיינו למעלה ממחצית השנה. את הילוכו הנסיגתי בתקופה זו מתחיל הכוכב ב־27 באוגוסט השנה ומסיימו ב־29 באוקטובר השנה (כחדשיים). ב־24 באוקטובר יחזור המאדים למזל דגים למשך שבוע בלבד. מזל טלה הוא המזל הנשלט על ידי כוכב המאדים על כן בעת מעברו שם עוצמת ההשפעה של כוכב זה גדלה מאד יחסית להשפעתו בעת מעברו במזלות אחרים. במצב זה האנרגיות הנפשיות הופכות לסוערות מאוד והנטייה לקחת יוזמה ולפעול מקבלת תאוצה חזקה; עם זאת יש לקחת בחשבון את הצד השלילי של השפעה זו היינו את הנטייה לתוקפנות ולמאבקי כח ואף לאלימות.

הירח – פותח את השבוע כשהוא במולדו במזל אריה (ראש חודש אב) וסוגר אותו כשהוא במזל עקרב. (רבעון ראשון למחזורו בחודש הקרוב). במהלך זה מצב הרוח הציבורי מקבל גוון אקטיבי וסוער. נשמע קרוב לוודאי הצהרות פוליטיות דרמטיות אשר תסתיימנה בפעילות מאחורי הקלעים.

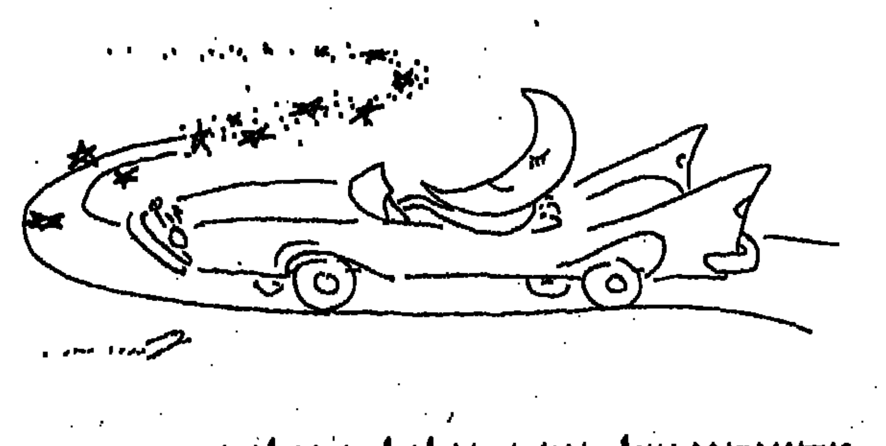

מסעותיו של הירח בגלגל המזלות

הירח נמצא ביומיים ושליש יממה בכל מזל ומזל. בהיותו השליט על מזל סרטן השפעתו בעת מעברו במזל זה חזקה במיוחד לחיוב או לשלילה. השפעה חזקה מופיעה גם בעת שהירח מלא. במעברו במזלות השונים, השפעתו של הירח עלינו מקבלת איפיון מיוחד למקומו תוך הדגשת המרכיב הרגשי בתגובותינו.

ירח במזל טלה – בימים בהם הירח נמצא במיקום זה המזג הנפשי חם מן הרגיל. אנו נוטים לאימפולסיביות ולתגובות מהירות. ההתיחסות לסובבים אותנו הופכת לישירה יותר ומאידך הרגשות הופכים לפגיעים מאד, אומץ הלב מקבל ביטוי אך במקביל כושר השיפוט יורד ומצטמצם שכן אנו נוטים לפעול עוד בטרם מופעל ההגיון. במובן מסויים הפעילות העצמאית והתוקפנית מטעה כאן, שכן היא באה למעשה להסתיר תחושת חוסר בטחון או חוסר ודאות.

ירח במזל שור – בימים כאלה אנו נוטים לעצלות ולתגובות איטיות מן הרגיל. האדישות או השקט המופגן כלפי חוץ מסתיר רגשות סוערים מבפנים. בולטת העקשנות וכן הנטייה להמנע משינויים. אנו מתרכזים יותר בתחום החמרי והמעשי ושמים דגש על הביטחון הכלכלי, אנו עוסקים יותר מן הרגיל בחיפוש אחר כלים ואביזרים יפים, ביגוד, תכשיטים או כל דבר שיש בו תרומה לאסתטיקה האישית. הקסם האישי גובר והרגשות חזקים ועקביים.

ירח במזל תאומים – בימים אלה אנו חשים חוסר מנוחה ונאבקים יותר מן הרגיל להשגת מידע היכול לקדם לנו אינטרסים. מאידך אנו נוטים להעביר מידע לאנשים הלא נכונים להתחרט על כך מיד. המעורבות ברכילות משתלטת עלינו בלא שנבחין בכך, ובמקום לעסוק בעיקר אנו נוטים לעסוק בטפל. בימים כאלה עולה הסיכוי להתקלות עם בני אדם עצבניים ומתוחים, וההתעניינות בקרובי משפחה גוברת.

ירח במזל סרטן – מצב הרוח שלנו בימים כאלה אינו יציב ואנו נוטים להגיב באופן רגשי מאד למצבים ולאנשים. הנוסטלגיה משתלטת ואנו מוצאים את עצמנו מציצים באלבומי תמונות מן העבר או נזכרים בארועים בעלי משמעות רגשית מסוימת. אנו חוזרים לאסוף מזכרות או להשלים אוספים, מפגש עם אנשים מן העבר או ביקור במקום בו היינו בילדותנו מתאים לסוג הפעילות המאופיינת כאן. טיפול בענייני הבית והמשפחה מקבל גם הוא דגש חזק.

בני משפחה דורשים מכם את מלוא תשומת הלב, ומנסים להעמיס עליכם את בעיותיהם. אין לכם אפשרות לחמוק מחובה זו, אך מוטב להציג תנאים מוקדמים להענותכם. זה הזמן המתאים לרכישת ריהוט או ציוד חדש לבית או להחליף מכונית. עולים וצפים מחדש שיקולים לחלופת מקום מגורים או לביצוע שיפוצים במקום המגורים או במקום העבודה. בתחום הרומנטי אתם בפרשת דרכים ובתקופה ביניים בין קשר ישן לקשר חדש.

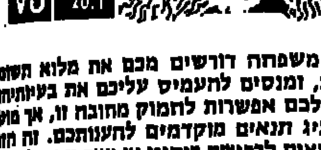

עדיין רחוקה הדרך לעצמאות בתחום המקצועי והכלכלי, אולם שיפור מסויים כבר נראה באופק. בתחום הקריירה מתגבשת הכנה לשינויים בהמשך לתהליך שהתחלתם בו באביב. עם זאת מוטב להעמיד את הדברים בתחום זה באופן ברור והחלטי ולדרוש מהשותפים או מהממונים התחייבויות ברורות ומתומות. ידידים חדשים אינם עומדים במבחן ומספקים לכם אכזבות נוספות, על אלה שספגתם בעבר הלא רחוק.

זה הזמן המתאים לעשיית תפניות משמעותיות בחיים האישיים או המקצועיים למרות הסיכונים הכרוכים בכך. על אף העובדה שאינכם מקבלים תמיכה מהסובבים אתכם, מוטב להתעקש וללכת בדרך שקבעתם לעצמכם ולא להשאיר את המצב מעורפל. בתחום הפיננסי התוצאות הולכות ומגרות והקשיים מקבלים ממדים גדולים מהמצופה. עם זאת יש מקום לאופטימיות והאור נראה בקצה המנהרה.

הכוכב מאדים השליט עליכם נכנס אך אתמול למזלכם ומכניס אתכם למירוץ מחודש של הזמן. הזכויות מקצועיות או אישיות אשר נתקעו בדרך מקבלות תנופה חדשה. תפקיד חדש או מקום עבודה חדש עשוי להרים תרומה חשובה לעלייה במזל. מצבכם הבריאותי דורש תשומת לב מיוחדת ובכלל זה שינויים בהרכב המזון, פעילות ספורטיבית ומנוחה מתאימה. הזהרו מתאונות, נפילות ופציעות וכן מקרבת יתר למכשירים חדים. בתחום הפיננסי אתם צפויים לשיפור גדול.

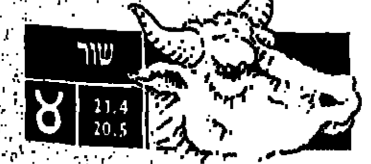

גוברת הנטייה להוצאות כספיות גדולות מן הרגיל ואף לבזבוז חסר אחריות. נסו לשלוט על נטייה זו כי הכסף יהיה נחוץ לכם מאד בתקופה הקרובה. בתחום העבודה אתם זוכים להערכה גדולה ושיקולכם המקצועי מתקבל כגורם חשוב במישור קבלת החלטות. זה הזמן המתאים לתת תשומת לב לצעירים במשפחה ולהמצא איתם זמן רב ככל שיתאפשר. ענייני בריאות שלכם או של בני משפחה מעסיקים אתכם מאוד.

מריבות עם בני או בנות זוג עלולים לפרוץ בכל רגע. דווקא בזמים אלה אתם נדרשים לאיפוק רב ולשליטה בעצמכם. התפרצויות כאלה וביקורתיות שלוחת רסן עלולים להזיק בתחום היחסים המקצועיים או האישיים. זה הזמן להכנס לוויכוחים אשר אין תועלת מעשית אלא רק אמצאו להוכחת צדקתכם. מוטב לשמור ... מידע לאנשים המסוגלים ... שלכם. בתחום החברתי ... מחודשת.

הכביש זה לא משחק ילדים

עם משחק "שביל הזהב" של "אורדע" הילדים נהנים - ההורים רגועים

ב"אורדע" חושבים על בטיחותם של הילדים, ולכן פיתחו משחק המקנה לילדיכם הרגלי זהירות בדרכים. משחק "שביל הזהב" של "אורדע" משמש כמודל לכביש ולחוקי התנועה, הילדים משתעשעים ובתוך כך לומדים את כללי הזהירות בדרכים.

ו...הפתעה - לכל משחק "שביל הזהב" של "אורדע" מצורף כרטיס כניסה חינם לפארק המים, חוף-גיא בטבריה!

בהמלצת המועצה הלאומית למניעת תאונות.

מופץ ומשווק ע"י "בובה-לי". טל: 03-9243366

משחקים חינוכיים
אורדע
אורדע ותעשיות בע"מ

צפון תקשורת

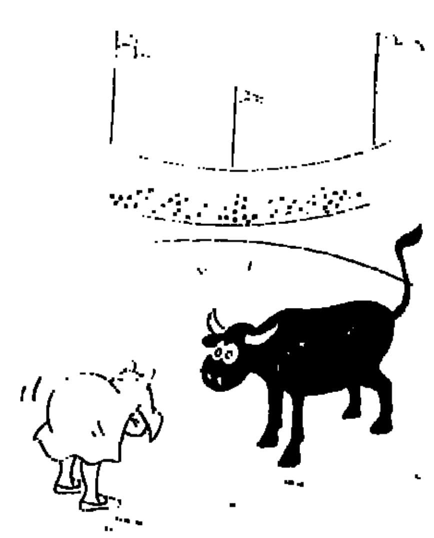

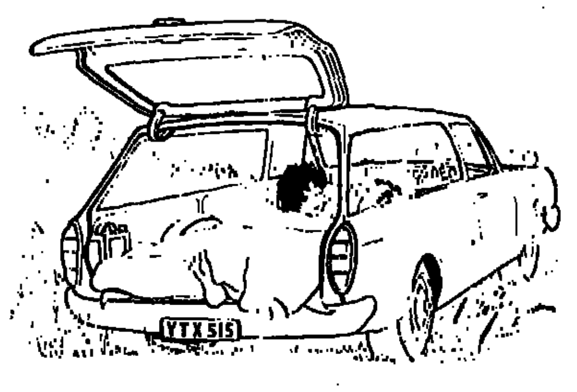

„לא איכפת לי מהרגליים שלך, אבל אני לא אישן עם דלת פתוחה!"

„אם העניים הם מאושרים, אנחנו נמות מצחוק..."

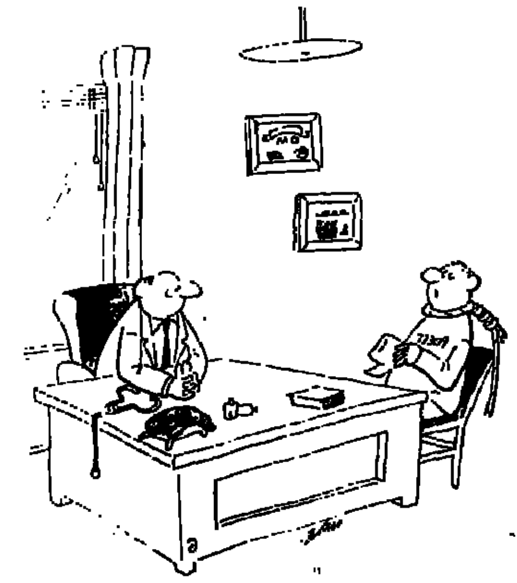

„ומה יש לך נגד צוואר תפוס?"

„אתה יכול לתת לנו שולחן ליד מלצר?"

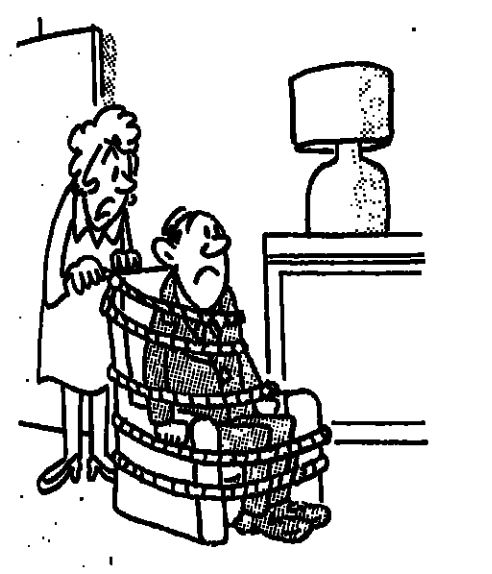

„אתה לא יוצא החוצה, וזה סופי!"

באיזה 'שמשון זליג' הייתם מעדיפים לגור?

ראשון־לציון

קוטג' אחרון
במיקום עליון

ברחוב סוקולוב ראשון־לציון:
בבנין בן 19 דירות בלבד.
בקומות 6-7, קוטג' דופלקס ייחודי כ-230 מ"ר.
בניה מהודרת.
7 חדרים, מרפסת וכל השכלולים שחלמתם להכניס לביתכם החדש.

דירות 5 חדרים מפוארות
מועד כניסה: אפריל 1989.

דירה אחרונה
בקומה ראשונה

ברחוב התקוה, ראשון־לציון:
דירת 5 חדרים אחרונה, בבנין בן 10 דירות בלבד, 2 דירות בכל קומה.
בנייה יוקרתית, פיתוח מיוחד.

מועד כניסה: נובמבר 1988

רחובות

"פנינת חן"-רחוב הולנד

קוטג'ים
בתכנון נדיר

- ריצוף שיש צבעוני בסלון וחדר האוכל
- הכנה מרכזית למערכת מיזוג אויר (קירור וחימום)
- במטבח חידושים מיוחדים לרבות טוחן אשפה
- כלים סניטארים צבעוניים לפי בחירה

25 שנות

שמשון זליג בע"מ

רח' ז'בוטינסקי 65, ראשון לציון.
שעות קבלה: 09:00-13:00; 17:00-19:00. סגור ...
טלפונים: 953626/7 • 03-941180

שמשון זליג בע"מ

עיר הרהיטים
באזור התעשיה החדש ראשל"צ

פתוח בשבתות מ- 11.00 בבוקר עד 11.00 בלילה

ענקי הריהוט מציעים מאות מטרים
של תצוגת רהיטים מרהיבה

מערכות ישיבה
מזנונים*פינות אוכל
חדרי שינה*חדרי ילדים ונוער

בין הקונים באולמות תצוגה אלה
יוגרל מכשיר טלויזיה צבעוני.
ההגרלה תערך בין הקונים מ1.7.88 - 1.8.88
ההגרלה תערך לפי מספרי הזמנות.

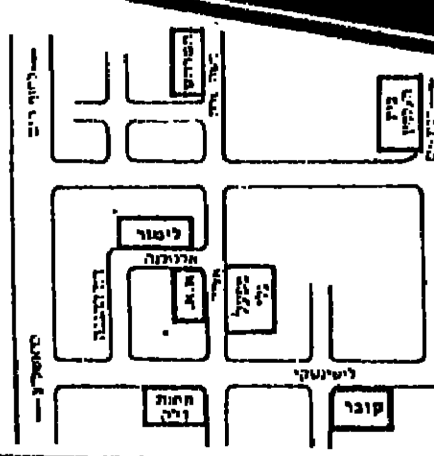

המרהט רהיטים - רח' משה שרת 6 טל. 9615660, 9615595-03

לימור תעשיות רהיטים - ההגנה 36 פינת אלטלנה (ליד נעלי גלי) טל. 9611977, 9613465-03

ד.קובר רהיטים - רח' לישנסקי 83 (צמוד להיפרכל) טל. 9614559, 9614517-03

א.א. רהיטים - רח' אצ"ל 35 (מול נעלי גלי) טל. 9611966-03

קניה באולמות הנ"ל - ערובה לאיכות, אמינות, שרות ואחריות

להצליח בבגרות

בפיקוח משרד החינוך והתרבות

בחירת בית־ספר היא החלטה חשובה ביותר. לפני שאתה מחליט · שאל את חבריך. למד מנסיונם של אחרים!
נמשכת ההרשמה לכיתות בוקר וערב למועד ינואר 1989 לכל מקצועות הבגרות, כולל: מתמטיקה מורחבת, פיזיקה מורחבת ובחינות פסיכומטריות.

באולפן לבגרות בהנהלת המהנדס א. לחמן: 1. 80% מתלמידינו עברו בהצלחה את בחינת הבגרות במתמטיקה במועד יוני 1986. 27% קבלו ציונים 9 ו־10. 2. לימוד עד להצלחה בבחינה ללא תשלום נוסף, או החזר שכר לימוד במקרה של כשלון שני. 3. מורים מעולים בכתות קטנות. 4. לומדים את כל החומר הדרוש לבחינה כך שלא נדרש ידע מוקדם. 5. זהו ביה"ס היחיד שבו מגישים התלמידים את שיעורי הבית למורה בכל שעור. 6. בסקרי דעת קהל של חברת "קלע" נבחר האולפן לבגרות כביה"ס האקסטרני הטוב ביותר בישראל, זה שלוש שנים ברציפות.
לכן, אם אתה זקוק לציונים גבוהים בתעודת הבגרות - מקומך איתנו. הנך מוזמן להתייעצות בלתי מחייבת.

25% הנחה לנרשמים השבוע

אליהו חבזה: מ־6 בתיכון ל־10 באולפן לבגרות בפיזיקה 5 יחידות

ההרשמה:
תל אביב: דרך חיפה 81 (בנין תיכון חדש), טל: 5460818, 03-5461106
ירושלים: רח' המלך ג'ורג' 16, טל: 222340, 02-222375
חיפה: רח' יל"ג 3 (בית ליגת נשים), טל: 641040, 04-667411
באר שבע: רח' העצמאות 40, טל: 71690, 057-73146 מיזוג אויר מלא.
ראש העין: פרויקט שיקום השכונות, טל: 9309469, 03-9368090.

בן יעקב שחר "באתי לאולפן לבגרות ללא כל ידע מוקדם הוצאתי 8 במתמטיקה ו־9 באנגלית"

סיוע כספי לחיילים משוחררים שסיימו פחות מ־12 שנות לימוד באמצעות היחידה להכוונת חיילים משוחררים.

האולפן לבגרות
ב"ס ערב לבגרות הגדול ביותר בישראל. בהנהלת המהנדס **א. לחמן** מחבר הספרים

הטכניון
מכון טכנולוגי לישראל

היחידה ללימודי המשך ולימודי חוץ
מודיעה על פתיחת **לימודי תעודה**
במסלולי יום וערב
אשר יתקיימו בשנת הלימודים תשמ"ט, 89 1988
בחיפה, בתל־אביב, בירושלים, בבאר־שבע ובאשדוד

★ מינהל עסקים (בחיפה, בתל־אביב ובירושלים)
★ ניהול ויחסי עבודה (בתל־אביב)
★ ניהול ייזום עסקים (בתל־אביב)
★ ניהול תעשייתי עסקי (בחיפה)
★ קידום ופיתוח מנהלים (בתל־אביב, בירושלים ובאשדוד)
★ ניהול ותכנון משים (בתל־אביב)
★ ניהול השקעות (בתל־אביב)
★ מינהל כספים (בתל־אביב)
★ ביקורת פנימית (בתל־אביב)
★ ניהול הנדסי (בתל־אביב)
★ ניהול הייצור (בתל־אביב ובאשדוד)
★ מינהל עבודה (בתל־אביב ובאשדוד)
★ ניהול משאבי אנוש ויחסי עבודה (בחיפה ובתל־אביב)
★ סמינר מתקדם לניהול משאבי אנוש ויחסי עבודה (בת"א)
★ ניהול שיווק (בתל־אביב)
★ ניהול שיווק קמעוני (בתל־אביב)
★ ניהול שיווק בינלאומי (בתל־אביב)
★ ניהול הספקה ורכש (בת"א, בירושלים ובב"ש)
★ ניהול לוגיסטי (בתל־אביב)
★ ניהול אחזקה (בתל־אביב)
★ מינהל בתי מלון (בתל־אביב)
★ ניהול מזון, משקאות ומסעדנות (בתל־אביב)
★ ניהול מוסדות לקשישים (בתל־אביב)
★ הכשרת סגל בכיר בענף היהלומים (בתל־אביב)
★ ניתוח מערכות מידע (בחיפה, בת"א ובירושלים)
★ תכנות למחשבים (בחיפה ובתל־אביב)
★ תכנות יישום – מגמת עיבוד נתונים (בחיפה)
★ תכנות יישום – מגמת מחשבים זעירים (בחיפה)
★ הסבת אקדמאים לתכנות (בחיפה)
★ הכרת המחשב למנהלים (בחיפה)
★ הכשרת מנהלי פרוייקטים בבניה (בחיפה ובתל־אביב)
★ הכשרת מהנדסים יועצים לבטיחות ולגיהות (בת"א)
★ תכנון מתקני תברואה בבנינים (בתל־אביב)
★ יחסי ציבור ופרסום (בתל־אביב)
★ שמאות מקרקעין וניהול נכסים (בחיפה ובתל־אביב)
★ שמאות רכב (בחיפה ובתל־אביב)
★ הנדסת תנועה ותחבורה (בתל־אביב ובירושלים)
★ בוחני רכב (בחיפה בתל־אביב ובירושלים)
★ קציני בטיחות בתעבורה (בחיפה, בת"א ובירושלים)
★ הכשרת בודקים למעליות (בתל־אביב)
★ ביצוע תכנון מערכות מיזוג וחימום (בתל־אביב)
★ עיצוב גרפי (בתל־אביב)
★ גרפיקה שימושית – בסיס (בחיפה)
★ הכשרת שרטטי אדריכלות (בחיפה)

פרטים והרשמה: בחיפה: היחידה ללימודי המשך ולימודי חוץ, בנין צרצ'יל, קרית הטכניון, טל. 294464־04, 04־225150.
בת"א: היחידה ללימודי המשך ולימודי חוץ, רח' לינקולן 14, ת"א, טל. 5 6 7 8 ...
בירושלים, בבאר־שבע ובאשדוד: ההרשמה במרכז בתל־אביב.

הקיץ ב- האולפן לאנגלית
לתלמידי עממי ותיכון
קופצים רמה באנגלית

★ קורסים בכל הרמות בחודשים יולי או אוגוסט.
★ שיטות מהפכניות, מבחני התאמה לקביעת הרמה חינם!
★ A.B.C לילדים מתחילים וגם לילדים שילמדו בשנה הבאה.
★ תמריץ לכל אורך הדרך באנגלית.
קורסים למבוגרים כל השנה.

פרטים:
ת"א - אבן גבירול 83 (בין העיריה לארלוזרוב)
ר"ג - בית התרבות, קריניצי 6
חולון - בית מועצת הפועלים, ההסתדרות 36 (מלבד יום ד').
בת"ים - הרצל 57, טל. 866644
הרשמה בכל הסניפים 19:30-16:30 (בחולון עד 19:00) 03־248089
בת"א גם בבוקר 12:30-11:30

נפתחים קורסי בוקר וערב בת"א, חיפה, ירושלים ...

עיצוב פנים

מתקבלים/ות בעלי/ות כישרון ונתונים לאחר ...

הקורס לעיצוב פנים מיועד לבעלי נטיה אמנותית ויצירתית המתכוונים להפוך להיות מעצבי פנים מקצועיים, לבעלי חנויות שחשוב להם למשוך קהל לחנויותיהם. לבעלי אולמות תצוגה ולכל אדם הרוצה לדעת כיצד לתכנן ליהנות מהמרחב של ברווחה ובנוחות מירבית.

תכנית הלימודים
שירטוט ארכיטקטוני, שירטוט לעיצוב פנים, גאומטריה תאורית, תיכנון ארכיטקטוני, חומרים ותהליכים, פרטי בנין, נגרות וריהוט, עקרונות סטטיים וחוזק, צבע, תאורה, רישום טקסטיל וריפוד ועוד...

הינך מוזמן/ת לשיחת יעוץ ומבחן התאמה חינם ללא כל התחייבות מצידך.

חינם - 24 שעות ביממה חייגו עכשיו לטל. 03-291858, 04-669041, 02-221933, 057-73714
גם בלילות ובשבתות, מסור/י פרטיך ותקבל/י לביתך פרוספקט, כמו כן תוזמן/י לראיון ומבחן התאמה חינם.

משרדינו פתוחים בין השעות 9.00־19.30 רצוף	תל־אביב בן יהודה 32 בנין אל־על חדר 510 טל 295529	חיפה בלפור 5 פינת נורדאו 669041	באר־שבע העצמאות 40 פסזי מלך קדר טל 73714	ירושלים יפו 34 ... טל 221933

מכון להכשרה מקצועית

ב"ס דיאנה
המכון הישראלי לספרות נשים
קורסים מקצועיים ברמה גבוהה לספרות נשים, מניקור, פדיקור
תסרוקת, פאן 4 ש"ח. תספורת פדיקור 5 ש"ח
צבע 15 ש"ח. סלסול, פסים, גוונים, החלקה 27 ש"ח
פתוח 09.00-21.00 רצוף. דיזנגוף 190 ת"א (יודפת 4)
226494 229388 226066

הנהלת חשבונות
בביתך בזמנך הפנוי
לקבלת פרוספקט על קורסים בכתב להנה"ח סוג 1 + 2
טלפוני 24 שעות ביממה טל. 03-868410
לכבי המכונים האמריקאים ת.ד. 28124 ת"א
מיקוד 61281 (למסי 54)
נא לשלוח אלי עלון על קורס
שם וכתובת ______
טל. ______
המכונים האמריקאים להשכלה בכתב בשיתוף המכון הישראלי למינהל

א.ס.א. A.S.A College Consultants
לימודים בארה"ב
קבלה לאוניברסיטה מובטחת
טל. 03-5406707, שעות 17.00-20.00

משרד החינוך והתרבות - האגף לתרבות ואמנות
בית הספר לאמנות הציור ת"א
ע"ש א. מרגושילסקי
החלה ההרשמה

★ לימודי תעודה -- 4 שנות לימוד 5 ימים בשבוע
★ לימודי תעודה -- 4 שנות לימוד 2 ימים בשבוע
★ קורס למורים בשנות שבתון מוכר לקבלת גמול השתלמות
★ קורס קיץ ובמשך השנה בשעות היום ואחה"צ

המקצועות הנלמדים: **רישום, צבע, הדפס, פיסול, צילום, תולדות האמנות ולימודים עיוניים**

פרטים והרשמה: במזכירות ביה"ס, רח' קלישר 5, תל־אביב, טל. 5102114 - 657348 בימים א'-ה' בשעות 9.00-13.00

ביה"ס הותיק והגדול להכשרת עובדי משרד וחשבונאות

אנו נכשיר אותך לעבודה מעניינת ומכניסה

מיסודו של המכון הישראלי למינהל
אנו נכשיר אותך תוך מספר שבועות ללא תלות בגילך והשכלתך בכל מקום בארץ למקצועות:
★ **מעבדת תמלילים** על מחשבי P.C
תוכנה WORDMILL 4-5 ותוכנות אחרות
★ **כתבנות** עברית־אנגלית
★ **מנהלת חשבונות** ★ **קלדנית**
★ **מפעילת מסוף** מחשבי P.C
הפניה למקומות עבודה לבוגרות
פני עוד היום לסניפי המכון הישראלי למינהל!
הסניפים פתוחים בין השעות: 9.00-1.00 לפנה"צ, 16.00-19.30 אחה"צ

תל־אביב בן יהודה 32 בנין אל־על חדר 510 טל. 662242	חיפה ביאליק 17 פינת הרצל טל. 520580	ירושלים יפו 36 מול בית יואל טל. 233297	באר־שבע העצמאות 49 פסזי מלך קדר טל. 73714	נתניה ויצמן 35 ... טל. 9658801	רחובות הרצל 163 טל. 466262	פ"ת אחד העם 11 טל. 913865	טבריה הרצל 24 ... טל. 22451
הרצליה סוקולוב 35 ... טל. 558830	**רמת־גן** ביאליק 19 מול אורדע טל. 7261323	**חולון** סוקולוב 98 בנין המשביר טל. 5001361	**בת־ים** רוטשילד 28 ... טל. 5001361	**אשדוד** ... טל. 35699	**כפר־סבא** ויצמן 134 טל. 953181	**רמלה** הרצל 86 ...	**אשקלון** הרצל 36 בית נור טל. 25039

קרית שמונה מרכז ... טל. 716647

מ.י.ל. מכון ישראלי למינהל

הנוער לבגרות

אלפי צעירים בחרו את החוויה ועידו מתוך נסיונם: המסגרת הבטוחה והנעימה ביותר להגיע לבגרות היא שעורים בתיכון רון, באוירה הזאת, עם החברים האלה, בעזרת היחס האישי של צוות המורים - אתם יכולים לעשות את זה.

לימודי בוקר בתיכון רון
תל־אביב - י"א, י"ב
הרצליה - י', י"א, י"ב
רחובות - י', י"א, י"ב

לימודים הומאניים
אפשרויות בחירה: אמנות, מדעי החברה, הסטוריה וגיאוגרפיה.

לימודים ריאליים

לימודי ערב בתיכון רון
בכל המקצועות ובכל הרמות.
קורסים מיוחדים במתמטיקה 5-14 יחידות בשיטות הבלעדית והבטוחה של תיכון רון.

מילגות
לתלמידינו מצטיינים

תל־אביב - רח' תל־חי 5, טל. 03-288121
הרצליה - רח' העצמאות 59, טל. 052-541262
רחובות - לימודי בוקר - כפר גבירול טל. ...6979
לימודי ערב - רח' הירשנזון 25 טל. ...

המסגרת הבטוחה ביותר לבגרות
תיכון רון

קדימה
המכון למחקר ע"ש הדסה ויצ"ו קנדה ירושלים אוניברסיטת בר־אילן הקתדרה ע"ש מצ'דו
האוניברסיטה העברית בירושלים המכון לוין להתפתחות הילד בית הספר לחינוך

ביום שלישי ה' באב ה־19.7.88 בשעה 9.30 ייערך

יום עיון על שיטת „החינוך המדריך"
(Conductive Education)
לילדים הסובלים מהפרעות מוטוריות

יום העיון יתקיים באולם קנדה, קמפוס גבעת־רם, האוניברסיטה העברית בהשתתפות סגן ראש הממשלה ושר החינוך והתרבות: מר **יצחק נבון**

ירצו באנגלית: ד"ר **מ. הארי** – מנהלת מכון „פטו אנדריאש" בבודפשט.
ד"ר ב. באלוג – נוירולוגית המכון.
כמו כן יציג צוות המכון סרטים המתארים את עבודת המכון.

דברי ברכה: שר החינוך והתרבות.
ראש ביה"ס לחינוך, פרופ' זאב קליין.

הרשמה מוקדמת במשרדי עמותת „קדימה" – ת.ד. 18225 ירושלים 91181. טלפון: 02־241015/6

דמי הרשמה 15 שקל
★
מספר המקומות מוגבל!

הדסה־נעורים
עלית הנוער
בית־ספר תיכון מקצועי ומיכללה טכנולוגית

נמשכת ההרשמה לכיתות ולמגמות הבאות:

1. כיתה ט' טכנולוגית־כללית
במסלול מקצועי בגרותי
(המיון למגמות מקצועיות נעשה בגמר כתה ט' לפי ההשגים והכישורים)

2. כיתה י' במגמת סיעוד
(ברמת מסמ"ת)

3. כיתה י' במגמת מכונאות דיזל
(במסלול תעשייתי – רמת מסמ"ר)

4. קורס חד שנתי להפעלת ציוד מכני הנדסי – צמ"ה

מיועד לגילאי 16½–17½ בוגרי כתה י' לפחות. כולל לימוד נהיגה על טרקטור ומכונית משא.

★ נערים בריחוק מקום, אפשרות להתקבל לפנימיה.
★ הסעות מאורגנות מנתניה וחדרה לחניכים אקסטרניים
★ מלגות לתלמידים מצטיינים

לפרטים נוספים, נא לפנות למזכירות ההרשמה לפי הכתובת: „הדסה נעורים" – דואר נעורים 40298 טל. 053־666831/8
ההרשמה במקום בימים א'-ה' בין השעות 8.00–13.00.

המכון לשפה הספרדית
המוביל בלימוד ספרדית בארץ
7 רמות ★ קורס אינטנסיבי ★ קורס לשפה שוטפת ★ קסטות ללימוד
הקורס למתחילים מאפשר לדבר תוך 4 חודשים

מכון שי נפתחים קורסי בוקר וערב
הנהלת חשבונות
סוגים: 1+2, 3 ★ הנה"ח ממוחשבת
★ ...
הכנה לפסיכומטריות · בגרות
מס הכנסה · חשבונות · תמלילנות
רח' בן יהודה 226 תל־אביב טל' ...

למד בהתכתבות בזמנך הפנוי
★ הנהלת חשבונות ★ ...
לכבוד מכון שי ...
בן־יהודה 224 ת"א 63471
נא לשלוח לי פרוספקט לקורס: ...
שם ...

אוניברסיטאות בארצות הברית
יעוץ ★ הכוונה ★ הרשמה
כל סוגי לימודים אקדמיים לקראת תואר ראשון, שני או דוקטורט

הכנה לבחינת TOEFL
• בוחני אנגלית בעל • תרגום מסמכים של תעודות
• ויזות סטודנטים ותיקי עבודה
משרדינו פתוחים: בימים א', ד' 19:00 - 16:00 ב', ה' 9.00-13.00
ת"א בן יהודה 32 בנין אל על חדר 521 טל. 03-297326

IAI Israel American Institute COLLEGE ADVISORS

האוניברסיטה העברית בירושלים

המרכז ללימודים קדם־אקדמיים ע"ש יוסף שאלתיאל

סיום הרשמה למכינה קדם־אקדמית לשנת הלימודים תשמ"ט - מחזור אוקטובר 1988

ההרשמה תסתיים ביום ה' י"ד באב תשמ"ח 28.7.88

יפתחו המסלולים הבאים:
1) מסלול מדעי הרוח/והחברה
1) מסלול מדעי הטבע

סדרי ההרשמה:
1) הרשמה וייעוץ ללימודים מתקיימים במשרדי המרכז, בנין רוזן הר־הצופים, חדרים: 302, 324, 325, בימי שני וחמישי בין השעות 14.00 - 08.30.

חובה להביא בעת ההרשמה:
תעודת זהות, אישור על שרות לאומי, אישור משרד החינוך על ציוני בגרות בציון יחידות לימוד וצילום - מקור, שתי תמונות (מועמדים שנבחנו בבחינה הפסיכומטרית יביאו את האישור לבחון), 50 ש"ח דמי הרשמה.

2) מועמדים חייבים להבחן בבחינה פסיכומטרית הנערכת ע"י המרכז הארצי לבחינות ולהערכה. טופסי הרשמה לבחינה ניתן לרכוש בחנויות הספרים האוניברסיטאיות, ובחנויות ספרים סטימצקי.

לקבלת מידע נוסף וייעוץ – ניתן לפנות בכתב או אישית אל המרכז ללימודים קדם־אקדמיים, האוניברסיטה העברית, הר־הצופים, ירושלים 91905, טלפון 883445־02

הכל לנוער

שעה של פנאי

תשבץ מאת הלל הרשושנים

מאת הלל הרשושנים

מספר 1481

23 פרסים יחולקו בתגרולת בין הפותרים נכונה. פרס א': הספר "ביבליונרפיה", מאת אורי־צבי גרינברג (טור־מלכא) ועוד 22 פרסי ספרים שונים. המען למשלוח פתרונות: "הלל", תשבץ השבוע מס. 1481 ת.ד. 20227, ת"א (61201).

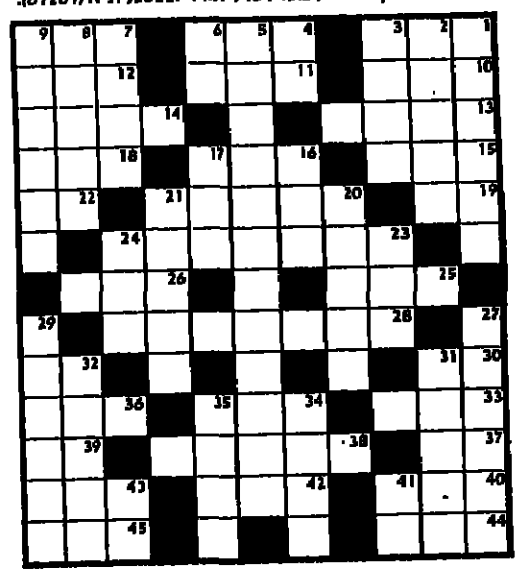

במאוזן — מימין לשמאל: 1) גז חסר צבע, בנוי חנקן ומימן — "אמוניאק" בלעז 4) מין ארבה 7) "סמאל" קטוע־דגל 10) להוד 11) לא בחיפזון 12) יום טוב 13) הבקעת יחידה צבאית לתוך מחנה האוייב 14) "תרדיף" ל"חגורה" 15) "תרדיף" ל"אריה" 16) כרך בשווייצריה 18) בו "גר" התינוק 19) כלי למאור 20) הטבה; שיפור 22) וזמרה 23) סופר ומדקדק עברי, מחבר "מחקרים בלשון ביאליק" 25) בעלה של מרים הנביאה — לפי רש"י 26) נכסי דלא ניידי ברשות ההקדש המוסלמי — ביטוי לועזי 28) ציפור־שיר החורפת בארצנו 30) מיסתורין 32) שיבולת נדושה 33) בהמה דקה טהורה 34) בצק 36) ניצוץ 37) כלי לחימום החדר 38) קיבות העוף 39) "תרדיף" ל"ידית" 40) קטטה רבתי 42 מיכלה לצאן 43) מין אריג עדין 44) "תרדיף" לתאנה בשלה 45) רבב.

במאונך — מלמעלה למטה: 1) אוניות חישע שטובעה בידי.. 2) קרן־חשמש; רסוס 3) תפילת יתום 4) גלגל שנשבר ל"שניים" 5) מארגן ההגנה העצמית בפרעות ירושלים בשנת 1920, סופר ומשורר מפורסם 6) נוטה לנפול 7) מכנסיים רחבים 8) "תרדיף" ל"אחיל 9) שמו הספרותי של הנזכר במאוזן 1; 16) החלק הרך שבגוף החי 17) מנגינה 20) העברה ממקום למקום בלי רשות 21) ראשוני; קדמון 23) כוח 24) חף מפשע 27) "תרדיף" ל"נימוס" 29) מקום גדרות הצאן 31) מסכת תלמודית בסדר "קדשים" 32) מסימני הדג הטהור 34) נועלים אותו ביום גשם 35) עיצוד אחד או שני עיצורים בצירוף תנועה אחת 41) אליל הבבלים הקדמונים 43) שפל־רוח.

הציור השבועי לילד

איפה הציפור מסתתרת?

כשדויד השקה את העץ ליד ביתו שמע לפתע ציוץ נפלא של ציפור את הציפור עצמה הוא לא ראה. אולי תראו לו אתם היכן הציפור?

תשבץ תרתי־משמע ©

מאת נדיב אבידן

מספר 240

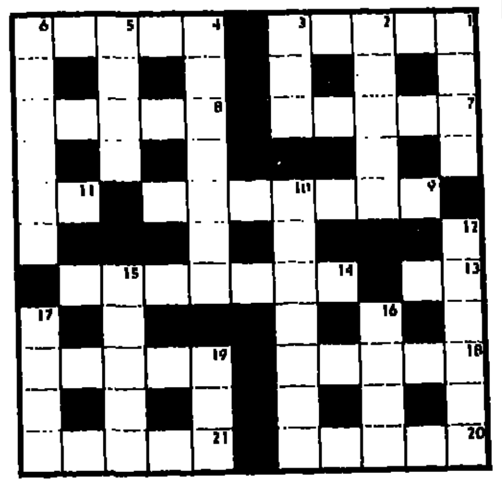

מאוזן:

1. כל בני משפחתו של שלנוה הזמר בהודו (5)
4. האמרגן רב דוקא במצב רוח טוב (5)
7. בתה יש ריח טוב, לשם שינוי (5)
8. אצל ראש העיר, המלח לנשל, זה חסכון (מ) (5)
9. פישר, באצבע אחת עושה צחוק מהגישישים (7)
11. "50 מהשד נמצא במים (2)
13. יש גם סוף יחור (2)
14. אם הולכים לנשרד שידוכים, כפי ששמענו, אין בעיה להשיג אותה (3,4)
18. שמענו, שבגלל האיכות יש נינודים ((מ) (5)
19. ראו "2 אנכי"
20. ברל גרם לפאניקה בקונצרט (5)
21. ידידי הותיקו יש לו בן מלך (5)

מאונך:

1. חתך בתנועה אחת (4) (עפ"י אילן גולדהירש)
2. עם 19 אנכי + 19 אופקי - בתורה נאמר: "אין אנואוסטו מהנוטר" (מ) (5,3,5) (עפ"י אילן גולדהירש)
3. כשמוציאים אותו מתחילים הדיבורים (3)
4. הרוק יצא למילואים (5,2)
5. על־פי חוק הסיבתיות, כראו להולך תנור, האו (4)
6. השחקן במכונית אחראי לג אבי (6)
10. י. בסוטול כבר בכניסה (7)
12. במזרח הרחוק היא לא ראתה זה שמעה על אפטון (6)
15. בקיצור: הוא קולני (5)
16. מפי ברודי נודע שזה אמוד (4)
17. שרון למשל, בלי אנומיבטיטה (4)
19. ראו "2 אנכי"

בין הפותרים יוגרל סך 25 ש"ח את הפתרונות יש לשלוח לפי הכתובת: תשבץ תרתי משמע "ידיעות אחרונות" ת.ד. 9177, מיקוד 61091 תל־אביב

חכמים ברבוע

הקוראים המעוניינים להשתתף בחיבור הגדרות ברוח תשבץ תרתי משמע, מוזמנים לשלוח הגדרות למלים עד תשע אותיות (על גבי גלויות בלבד).

המערכת שומרת לעצמה זכות שימוש בהגדרות. בין המשתתפים

תערכנה הגרלות־פרסים יקויימו אחת לחודש.

הכתובת למשלוח הגדרות: חכמים ברבוע ידיעות אחרונות ת.ד. 109 מיקוד 61091 תל־אביב

חשבון קטן

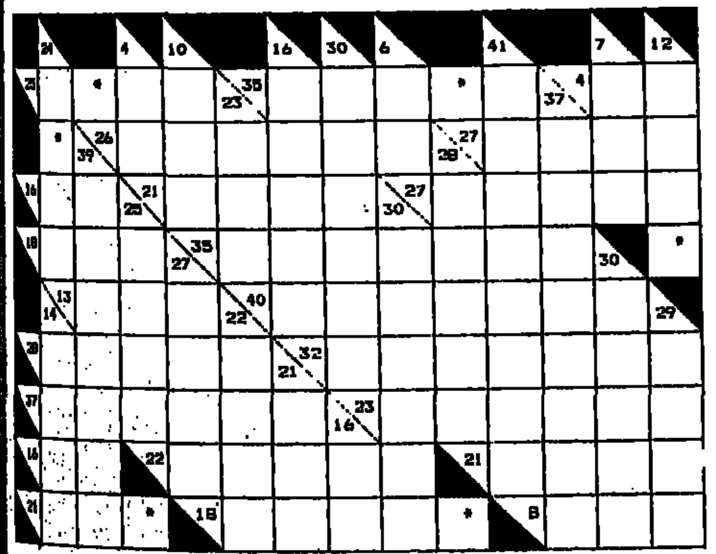

עליך לרשום בכל משבצת ריקה את אחת הספרות שבין 1 עד 9 ועד בכלל, באופן שסכום הספרות יהיה הסכום המודפס בגוף התשבץ. סכום המופיע מעל לאלכסון מתייחס לספרות שיש לרשום מימין לסכום וזה המופיע מתחת לאלכסון מתייחס לספרות שיש לרשום מתחתיו. בכל סדרה המהווה סכום, כל הספרות שונות זו מזו.

כפתרון יש לשלוח את סכום 6 הספרות במשבצות המסומנות בסימן *.

בין הפותרים יוגרל הספר לחיות עם החנ"ך מאת משה דיין.

הפתרונות והזוכים

פתרון חידת "אותיות ומספרים" מס' 1210

הסיפרה 0 אינה משתתפת בפעולה.

```
9687 | 39
78   | 248
188
156
 327
 312
  15
```

שמות הזוכים וזוכי צ.ה.ל. בתגרולת 17 פרסי הספרים — "אותיות ומספרים" מס. 1210.

רויטל תקוע, גבעתיים; יוסף גלם, כפר־סבא; אסתר נוימן, חיפה; חיים גרדין, באר־שבע; שוקי כהן, ירושלים; נרעה גולדברג, חולון; מרי ברוך, חיפה; רפי אביוף, ירושלים; שי צבן (יקותיאל), ת"א; דבורה רהב, ק. בית־גוברין; ישראל ויסבורוט, פ"ת; רויטל שהרבני, מושב בית־עזרא. ג'וזף טבריקאן, צ.ה.ל. אורי אדם, צ.ה.ל. מנחם וויינשטיין, צ.ה.ל. רמי חדד, צ.ה.ל. מוקי ידיד, צ.ה.ל.

פתרון תשבץ השבוע מס' 1477

במאוזן: 1) אברש 4) דק 6) חרוב 9) קרית־ארבע 12) הם 14) "בויקוט" 15) את 16) לשם 18) גרש 19) נכש 20) זחלן 23) רום 24) דלה 25) "רבוס" 26) נחש 27) שב 23) רב 29) תש 30) גרם 32) נושם 34) לחש 37) "רבי" 38) פנתר 39) מום 40) ניר 41) הלם 42) לב 43) "בלליקה" 47) מס 48) "קריקטורה"+) 50) דונג 51) שב 52) "סדור".

במאונך: 1) "אירלנד" 2) רק 3) שרב 4) דתי 5) קאק 6) חבט 7) רע 8) "בית־שמש" 10) יועזר 11) "רומנס" 13) משכל 15) ארנת 17) "משה שמיר" 18) (הרב) "גרן שלמה" 21) "חברון" 22) לובשת 30) "גרנלנד" 31) רביב 32) "נפתלי" 33) "מרוקו" 35) "חולם" 36) "שם מספר" 43) ברג 44) לקש 45) "יטב" 46) הרס 48) קן 49) חד.

+) "תעוית" — "קריקטורה" בלעז — מתחדישי חלשונאי חלל הרשושנים.

שמות הזוכים וזוכי צה"ל בתגרולת 26 פרסי הספרים — תשבץ השבוע מס. 1476

פרס א': "ביבליוגרפיה" לאורי־צבי גרינברג (טור־מלכא) — יוסף יזן, ירושלים. עידן חזני, חיפה; שולמית מיכלובסקי, חיפה; משה פלדמן, ת"א; מירב לניאדו, באר־שבע; משה כהן, ירושלים; ענת מלכא, הרצליה; יגאל אלמגור, רעננה; אתי בכר, פ"ת; עזרא גבאי, ת"א; אילן גבריאלי, ברנע־אשקלון; רחל לשם, גן־יאשיהו; צבי גיל, קרית־ביאליק; יהודה זוקמן, קרית־מוצקין; דבורה אוקלנדר, ק. שמיר; ענבל טליוסף, באר־שבע; שמעון אברהם כהן, גדרה; שמעון אמסטר, כפר־חסידים; ליאורה שגיא, ק. נוה־אור; שרה ליס, גבעתיים; אלכס שטיינר, ראשל"צ; תמיר אגמון, צה"ל. דני עמית, צה"ל, יואל טליוסף, צה"ל. אביבה אסלן, צה"ל, רס"ן בלה בנדט, ק/2652736, ד.צ. 01162, צה"ל. חסרים 2 שמות של צה"ל.

גליון 1266

תרתי משמע: ב־25 ש"ח זכה:

חשבון קטן: בספר "אבי בהר" מאת יעל דיין זכה: כהן נפתלי, ת.ד. 2096 קרית־מוצקין (26120).

קשר משויים: בספר "שצ'רנסקי" מאת מרטין גילברט זכתה: יהודית ליורוביץ, געתון 28, נהריה (22402).

"איפה סבא?" (מגליון 1267)

יאיר פניזקה, פ"ח: פיכמן גולה, אבן יהודה; מוטי נבות, עפולה; שירן זילברמן, נתהמונסון; מרדכי ורה, הרצליה; מורן גולדניק, ראשל"צ.

● פתרון גליון 1373 חשבון קטן: 20

פתרון תשבץ תרתי משמע מס' 239

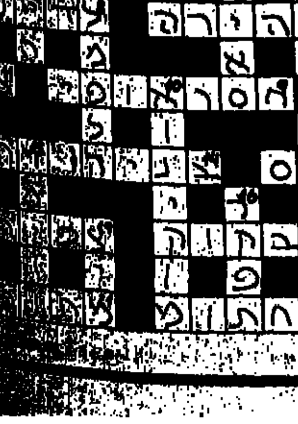

אותיות ומספרים

מספר 1211

ייחמט

מאת אורי צחור

צמד ללא מתחרים

אלוף העולם בשחמט, גארי קספארוב, וסגנו אנאטולי קארפוב, הוכיחו שוב שאין להם מתחרים ברמתם. השניים סיימו במקומות הראשון והשני בתחרות הפרס הגדול, השניה, שנערכה בבלפורט שבצרפת. יתרה מזו, קספארוב סיים בפעם השניה ברציפות לפני קארפוב בתחרות, אלא שהפעם נוצח קספארוב במשחק היחיד ביניהם בתחרות זו.

שוב בחר קספארוב, ששיחק בכלים השחורים, בהגנת גרינפלד. שוב הכה קארפוב ר:ז7+. אך חידוש של קארפוב במסע ה־17 הכריע את הכף. היה זה בסבוב ה־14 ולפני האחרון. בסיכום ה־15 הנחיל קארפוב הפסד יחיד בתחרות לאלוף העולם לשעבר, בוריס ספאסקי. קספארוב גבר על אנדריי סוקולוב, שהוא היחיד שניצח את קארפוב בתחרות זו.

הדירוג הסופי הוא: קספארוב 11.5, קארפוב 10.5, יאן אלבסט 9, רוברט היבנר, זולטן ריבלי (היחיד שלא הפסיד קרב בתחרות), אנדריי סוקולוב ובוריס ספאסקי 8 כל אחד, נייג'ל שורט 7.5, יונתן ספילמן 7, אולאף אנדרסון, אלכסנדר בלייאבסקי, ליובומיר ליובויביץ וחוזו נוגריאס 6.5 כל אחד, יוהן יארטרסון, יאן טימן וארתור יוסופוב 5.5 כל אחד.

ההפתעות הגדולות הן הצלחתו של אלבסט וכשלונם של טימן, יארטרסון ויוסופוב שהעפילו, בתחילת 1988, לרבע גמר דו קרבות המועמדים.

להלן ניצחון מרשים של של קספארוב, על בכיר שחמטאי אנגליה.

הגנה סיציליאנית

לבן: שורט

שחור: קספארוב

בלפורט, יוני 1988

1. ה4, ג5; 2. פו3, ד6; 3. ד4, ג:ד4; 4. פ:ד4, פו6; 5. פג3, א6; 6. רה3, ה6; 7. ז4, [שורט מרבה לנקוט במסע זה] 7...רה7; 8. מה־ד2, פג6; 9. ז4, 0־0; 10. 0־0־0; פד7 [הפתעה, לרוב נוהגים לשחק כאן ...פ:ד4; מלווה ב 11...ב5;] 11. ח4, פדה5; 12. פ:ג6?! ב:ג6; [טור ב' נפתח להתקפת השחור] 13. רה2, צב8; 14. ז5, ד5; 15. ראז, צב7; 16. רד4, פד7; 17. ה:ד5, ג:ד5; 18. ז4, מהא5; 19. מה:ה3, פב8; 20. ו5?! [תוכנית מוטעית. עם זאת יש לשים לב ללחץ שמפעיל השחור באגף המלכה] 20...פג6; 21. ו:6, פ:ד4; 22. צ:ד4, [לא מרעיל 22. מה:ד4, בשל רג5; ולמשל 23. מהא4, רה3+ וזוכה] 22...רג5; 23. ו:ז7, צד8; 24. צחד1,

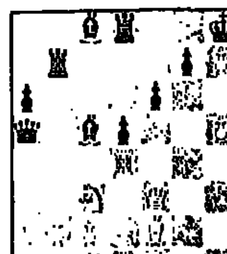

24...מה:ג4!! [לאחר מסע זה הלבן מחוסל] 25. ב:ג3, ה5; 26. מה:ה5, מה:ג3; 27. צ:ד5, מה:ה5; 28. צ:ה5, רא3+ 29. מב1, צ:ד1+ 30. ר:ד1, צ:ד7; 31. ר:ז4, צ:ד4; 32. ר:ג3, [32. ר:ג8?? צ:ד1+ 32...מ:ז7; 33. ח5, ח6; 34. ז:ח6+ מ:ח6; 35. צא5, רב4; 36. צה5, ו6; 37. צח8, ר:ז5; 38. צח8+ מז5; 39. צב8, רא3; 40. ח6, צד2;

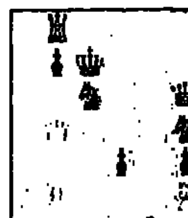

35. ח4! [מסע קובע שכן הדיכה ברגלי 41 מכריעה את הכף] 35...41; 36. פ:ד4, פה3; 37. פז5; מג8; 38. צ:ה3; מה:ז4; [לא 38...ר:ה3? בשל 39. פד5, מלווה ב פב6+ וצד7X] 39. צה8+ מד7; 40. צ:ב8, מה:ב8; 41. מה5+ מד8; 42. פה6+ והשחור נכנע.

ערן ליס נוסע בשבוע הבא לרומניה. שם ייצג את ישראל באליפות העולם לנערים עד גיל 14.

נערים בפעולה

בתחרות הבינלאומית לנוער בנתניה, השתתף מיכאל האנינגן, מבכירי שחמטאי הנוער של מעצמת השחמט אנגליה. לאחר שלושה סיבובים, הוליך האנינגן בראש, יחד עם ערן ליס בן ה־13. בסיבוב הרביעי התמודדו שני המוליכים בראש בינהם. להלן המשחק בין השניים, מלווה בהערותיו של ליס.

הגנת רובאץ'

לבן: ערן ליס

שחור: האנינגן

1. ה4, ד6; 2. ד4, רז7; 3. פג3, ג6; 4. פו3, פו6; 5. פג3, ג5; 6. רב5+ רד7; 7. ה5, פד5; 8. ה6, ר:ב5; 9. ה:ז7+ מרד7; 10. פ:ב5, מהא5+ 11. פג3, ג:ד4; 12. פ:ד4, ח5; 13. ח3, פג6; 14. פדה2, [כל הנוסח החריף, עד כה, הוא תיאורטי ושוחק גם בקרב: בלייאבסקי־טל, באפריל האחרון בכרי סל. חלש 14. פ:ג6?? בשל ...ר:ג3+ 15. ב:ג3, מה:ג3+ 16. רד2, מהו3+ 17. מה2, מה:ו2+ 18. מר3, פו2+ חוכה במלכה] 14...פח6; 15. רה3, צאו8; 16. א3, צ:ו7; 17. מהר3, מהו5?! [מקנה ללבן אפשרויות התקפה. מוטב 17...פו5; מלווה ב...ח4; עם משחק טוב] 18. פה4, מג8; 19. 0־0־0, צו8; [מסע מיותר, אך עמדת השחור נחותה בכל מקרה] 20. מהג4! [מאיים ר:א7, או צר5; והלבן לוחץ חוזק] 20...צר8? [נחוץ 20...מב8; והשחור יכול להחזיק מעמד] 21. צר5, מהו8; 22. פו5, [מנצל חולשת השחור על ה5]

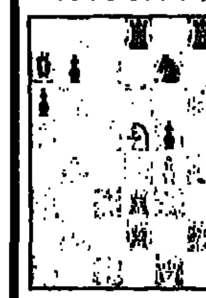

לשחור יתרון חומרי קל, אך תוך שני מסעים בלבד הכניע את יריבו. כיצד הפתרון להלן כמהופך.

מאוצר התחבולות

לבן: דאביס

שחור: צ'נדלר

הייסטינגס 1988

פיתרון

1. צ:ג7+ מ:ג7 2. מהא7+ והלבן מנצח.

ברידג'

מאת רחל שמיר

חדשות מסופיה

הבולגרים מתענינים במישחק הברידג'. הוכחה לכך היא העתונות היומית והשבועונים המפרסמים מדורי ברידג' קבועים, ולאחרונה יזם השבועון "פוגלד" (שפירושו "מבט"), בשיתוף עם הפדרציה הבולגרית לברידג', תחרות בשם "מישחק השנה". כל חודש, יעניק חבר שופטים מבין מומחי הברידג', פרס בעד הביצוע הטוב ביותר באחד מהאירועים במשך החודש. בסוף השנה יזכה המישחק הטוב ביותר, מתוך הנבחרים, בפרס הגדול: GRAND PRIX.

פרטים אלה מופיעים בגליון יוני של IBPA (ההתאחדות הבינלאומית של כתבי הברידג'), המביא את המישחק ששוחק באליפות זוגות בולגרית לשנת 1988, שעבור ביצועו קיבל השחקן לובומיר קראסטב את הפרס לחודש מרץ:

צפון
♠ A K 10 8 6
♡ A K 9
♢ A 9 5 4
♣ 5

מערב
♠ 9 7 5 4
♡ —
♢ J 7 2
♣ Q 10 7 6 4 2

מזרח
♠ J 3 2
♡ J 8 6 3 2
♢ Q 10
♣ A K 8

דרום
♠ Q
♡ Q 10 7 5 4
♢ K 8 6 3
♣ J 9 3

ההכרזות לא פורסמו בגליון. החוזה הסופי הוא ששה הארט מוכפל על ידי מורח.

מערב בחר להוביל בקלאב ומורח זכה בלקיחה במלך קלאב. מזרח המשיך באלוף קלאב אותו חתך הכרוז בדרום.

הכרוז שקל את האפשרויות ונוכח שביצוע החוזה בלתי אפשרי אם יתחיל במשיכת שליטים. כמו כן ברור היה לו שהכביצוע תלוי בהימצאות שני דיאמונדים לפחות בידי מזרח. לכן, שיחק הכרוז ראשית כל ספייד אל המלכה ביד. הוא משך את המלך דיאמונד ונכנס לדומם עם האלוף דיאמונד, המשיך במשיכת המלך והאלוף ספייד, עליהם זרק שני דיאמונדים מן היד. בראותו את הנסיך ספייד נופל – המשיך ב־10 ספייד. מורח היה חסר אונים: אם יחתוך – הכרוז יחתוך מעליו ישחק שליט אל המלך בדרום, אחר כך ישחק דיאמונד או ספייד ויחתוך ביד. עתה יחתוך הכרוז את הנסיך קלאב בדרום ויחזור ליד כחיתוך המאפשר לו לזכות גם ב־10 וגם במלכה הארט לביצוע החוזה.

לכן החליט מורח לא לחתוך את ה־10 ספייד וזרק קלאב, כמוהו עשה גם הכרוז. הכרוז המשיך בספייד ומורח חייב היה לחתוך. הכרוז חתך כמובן מעליו ושיחק שליט אל המלך ברומם. עתה שיחק דיאמונד ושוב חתך מעל מורח, המשיך ושיחק הארט אל האלוף ברומם וחתך דיאמונד מעל החיתוך של מורח. המלכה הארט בכל זאת זכתה בלקיחה השתים עשרה.

ברידג' הרי פרושו גשר. האם יתכן שמישחק הברידג' יגשר בין מורח למערב וסוף סוף תימצא שפה משותפת כלשהי בין הצדדים? מי יתן וכן יהי.

על בולים ובולאים

מאת חיים לנגלבן

הצדעה בבולים לימים הגדולים של התחבורה

הדואר המלכותי הבריטי מחדיר את השעון אחורה, לעידן המפורסם של התחבורה ולקשריה עם שירות הדואר, בסדרה חדשה של בולים מיוחדים, שהונפקה ב־10 במאי 1988.

הבולים מחיים זכרונות נוסטאלגיים משנות ה־30, בסדרת בולים המציגה בצבעים ססגוניים את הרכבות, האניות, המטוסים והחשמליות ["טראמים"] של התקופה שחלפה לה מן העולם.

הסדרה המיוחדת משקפת את נושא בולי אירופה המאוהרת לשנה זו – אמצעי תחבורה ותקשורת – המומלץ על־ידי הועידה של מינהלי דואר וטלקומוניקציה באירופה – C.E.P.T.

ישנם בסדרה ארבעה בולים, את אוניית הנוסעים "קווין אליזבט" שהושקה ב־1938; קטר הרכבת "מלארד" שקבע שיא מהירות עולמי ב־1938; מטוס "הנדלי־פייג'", המטעין דואר וטראם בגלאזגו.

כל אחד מהבולים משלב בצורה מיומנת תחבורה ותקשורת, באמצעות איורים מטיגנון מוססריים של נסיעות ותירות מאותה תקופה. הבולים גם מבליטים את פעולותיו של הדואר המלכותי, שהעניק דחף להתפתחות התחבורה במהלך השנים.

כך, למשל, על הבול בן 18 פני, מופיע ה"מלארד" שוהר

השיאים. בעור שעל המסילה הנגדית נמצאים שקי־דואר, שיוטענו על הרכבת באמצעות המערכת המיוחדת הבנויה על הסים.

הבול השני בן 26 פני, מראה דואר טראנס־אטלנטי, המוטען על סיפון אוניית־הנוסעים הגדולה ביותר שנבנתה אי־פעם – ה"קווין־אליזבט", המתוכננת להפליג מנמל סאותהמפטון.

קרון הטראם מספר 1173 בגלאזגו, המלה האחרונה בלוכוסה, בעת מתכנס לשירות ב־1938; על הבול בודג של 31 פני, על הבול גם מכתב הנשלח בשלב הראשון של מסעו. טראם דומה ישמש להספת נוסעים במסטיבל של גלאזגו השנה הנערך מה־28 באפריל עד ה־26 בספטמבר. חותמת דואר מיוחדת, עם ציור, הוטבעה בגלאזגו, ביום ההנפקה, כדי לציין את הקשר עם הפסטיבל הגנים.

אחד השנורים הבולים המיוחדים של הדואר המלכותי הבריטי, ששימשו בעבר לדואר אוויר, מוצג עתה על הבול בעריך של 34 פני, יחד עם המטוס "הנדלי פייג'", בנמל התעופה קרוידון, הנמל הברכזי של חברת התעופה "אימפריאל איירוויס".

הבולים צוירו על־ידי מייק דמפסי, שאת עבודתו הראשונה עבור משרד הדואר הבריטי ביצע לפני שנה, עת עיצב את סדרת הבולים המיוחדת לכבוד בריטניה הויקטוריאנית. הצייר המתגורר באסכס, עובד כמעצב גראפי, וזו יותר מעשרים שנה וזכה במדליות זהב ולשלוש מדליות כסף מטעם בתי־הספר והקרתי "אמנות והרפסה".

גליון הדואר השלם מכיל 100 בולים, כל בול בגודל 41 x 30 ס"מ, עם ניקוב מסרק של 15 על 14 על כל שני מגנטומאים. נייר הבולים הוא ללא סימני מים, אולם משוח עם שכבת זרחן, לשם זיהוים על־ידי מכונות התסכעה והאלקטרוניות. הבולים נושאים עליהם מעל הערך את סמל C.E.P.T. של סינגל הדואר של אירופה המאוחדת.

תקלה טכנית

עקב תקלה טכנית, יידחה מועד ההנפעה של בול ארכיאולוגיה בירושלים בעריך של 35 אגורות. למועד אחר, שטרם נקבע. הבול נועד היה להופיע ב־27 ביוני 1988.

מטבעות ומדליות

מאת חיים לנגלבן

מוזיאון קדמן

מוזיאון קדמן למטבעות, שבמוזיאון ארץ ישראל – תל־אביב, נפתח בעיצוב חדש, המציג את מטבעות ארץ ישראל והאזור כנושא תרבותי שלם.

התצוגה החדשה, שהיא דידאקטית מעיקרה, מספרת את תולדות אמצעי התשלום מראשיתם ועד לימינו אנו, כשהדגש על מטבעות ארץ ישראל לתקופותיהם.

עיצוב התצוגה, שנעשה על־ידי מעצב התערוכות של המוזיאון מר אלי לוריא, מציג את אוסף המטבעות כחלק ממכלול תרבותי־חברתי, תוך שילוב מסלים, תבליטים, חותמות, כלי חרס וכלי זכוכית בני אותה תקופה. בתצוגה כלולים שפע של רישומים, איורים, ומפות המעניקים לתכנים הנומיסמטיים מימד נוסף, בשקפם את חיי היום־יום ואת אמנות התקופה בה נטבעו המטבעות השונים.

45 חלונות תצוגה מביאים בפני המבקר את הנושאים השונים.

אחד מחלונות התצוגה סוקר את מלחמת היהודים, כפי שהיא משתקפת במטבעות תוך הסתייעות באיורים ובפריטים ארכיאולוגיים.

בכצלם את אירהשקט, שהשתרר באימפריה הרומית בשנותיו האחרונות של קיסר נירון, יצאו יהודי ארץ ישראל בהנהגת הקנאים למלחמת שחרור מעולה של רומי.

במשך חמש שנות המלחמה (66 – 70 לספירה), הוציאו השלטונות היהודיים מטבעות כסף וארד נושאי כתובות עבריות, המבטאות את מהות המלחמה ומטרותיה. טביעת מטבעות של כסף היתה בסמכותו הבלעדית של הקיסר הרומי ועצם הנפקתם בידי מנהיגי המרד היהודי מסמלת את הכרזת עצמאותה של יהודה. הכתובות העבריות "ציון" ו"ירושלים הקדושה" מעידות את המקדש וירושלים כערך לאומי עליון.

שקלי הכסף, הידועים כיום בכינויים "השקלים העבים", מצטיינים ביופיים ובטביעתם המדוייקת, שבה ניכרת מיומנות של האומנים חרשי הדגמים ברושמות. השקלים מעוטרים ברמנים ובכתובות קבועים: על פני המטבע – הכתובה "ירושלים הקדושה" ונוף עם שלושה ניצני רימונים, ואילו מצדו השני מופיעים הכתובה "שקל ישראל", גביע ותאריך ההטבעה.

על פני מטבעות הארד, טופיעות הכתובות "לחרות ציון" ו"לגאולת ציון", והן מעוטרים בדוגמי שבעת המינים וסמלים אשר אומצו לימים באמנות בתי־הכנסת.

מוזיאון קדמן נפתח לראשונה לפני כ־25 שנה, ונקרא על שמו של ליאו קדמן, שהוריש את אוסף המטבעות שלו למוזיאון. במשך כל השנים משמש כאוצר הכיתן ד"ר אריה קינדלר, מטיוסדי החברה הנומיסמטית לישראל ונשיאה לשעבר.

יצויין, כי ספר השקיות מחדש של מוזיאון קדמן, והוקיים לפני כשבועיים, בנוכחות ראש עיריית תל־אביב, משפחת קדמן, חברי האגודה הנומיסמטית וידידים שוחרי מוזיאון ארץ ישראל – תל־אביב.

מדף הצעצועים

אכזבה מניו־זילנד

מניו־זילנד הרחוקה הגיעו אלינו משחקי עץ יפהפיים למראה. ממבט ראשון התאהבתי בהם, אבל הילדים לא הצליחו להדבק בהתפעלות שלי, והרי הם קהל היעד, לא אני.

היבואן, חברת "קוטוהר", החליט כנראה, שהילדים הניו־זילנדים, הגדלים בארץ ברוכת עץ, והילדים הישראלים, הנוטעים כל עץ בדמעה – היינו הך הם.

צר לי, המציאות שונה לחלוטין. הילדים הסירו בהתלהבות את נייר העטיפה, אך חיש מהר נעזבו חלקי העץ לטובת משהו מעניין יותר.

בחבילה שבדקנו היתה שלישיית פאולים יפים, עשויים עץ. הפאול שמצא מאד חן בעיני, הוא דוכון פאנדה בשחור וחום בהיר, למתחילים. ארבעה חלקי עץ, בגימור מעולה. ייחודו של הפאול, בעוביים של חלקי העץ. לצורך הרכבת הדובון יש להשחיל אותם זה בזה. עם תום ההרכבה, אפשר להעמיד את הדובי כצעצוע, אבל בזהירות; לא לטלטל יותר מדי, כי אז גולשים חלקי העץ לכל הכיוונים. הדובי הזה זכה לגילויי חיבה מאופקים. מחירו – 15 ש"ח.

שעון־מחוגים עשוי עץ, המיועד לילדים קצת יותר גדולים, עורר בעיה: הילדים השלימו את הרכבתו, וניסו להרים את היצירה המוגמרת ולשאתה מחדרם כדי להראות להורים, אבל החלקים עבים וכבדים מאד, והמשימה היתה בלתי אפשרית. רק אדם חזק בעל ידיים ענקיות, וכשאני אומרת ענקיות, אני מתכוונת לזה, מסוגל להרים את השעון כולו בלי שיתפרק. המחיר – 25 ש"ח.

הפאול השלישי שבה והקסים את לבי. על ריבוע עץ גדול יש להרכיב חלקי עץ בצבעי עץ שונים, ולשלבם זה בזה. עיגולים שמתחלקים לחלקים ואמורים להקנות מודעות לשברים: משולשים, מלבנים – חגיגה לעיניים. אך נראה שלילדי הפלסטיק בישראל 88, לא משנה כל כך יופיו של העץ הטבעי; הם מבקשים עניין במשחקם, ויהא עשוי אפילו פלסטיק או קרטון.

אם אמא ואבא כל כך אוהבים עץ טבעי וכבד, ויש להם די כסף למימוש אהבתם, מי אני שאפריע להם? המחיר 24 ש"ח. כל המחירים נכונים לחודש מאי.

שושנה חן

סלט קיצי

כשנגמר החורף מגיע האביב ואחריו, סוף סוף, מגיע הקיץ. ואז מורידים תחילה את המעילים ואת המגפיים, אחר־כך את הסוודרים, הגופיות והגרבים, ולבסוף מורידים את... מאכלי החורף הכבדים.

אז מה מורידים? את החמין למיניהו, את הגולשים ואת המרקים החמים. ומה נשאר לנו? נשארים סלטים נהדרים, מרקים קרים ובשרים קרים והמון פירות וגלידות. נכון שקיץ זה משהו עצום ונפלא?

טוב, אז מה רעתכם על סלט אורז עם ביצה? צריך להכין כוס אורז מבושל, ביצה מקושקשת מטוגנת ושני בצלים ירוקים. חותכים את הביצה המקושקשת־מטוגנת לחתיכות קטנטנות ומכניסים בקערת סלט. על הביצה החתוכה מניחים את האורז המבושל, שני בצלים ירוקים חתוכים דק, ומתבלים במלח, פלפל, קצת שמן (אפשר גם מיונז במקום שמן), וקצת מיץ לימון טרי, אם רוצים.

עם מה אוכלים את זה?

הגידו אתם, עם מה לא אוכלים את זה?

דניאלה שמי

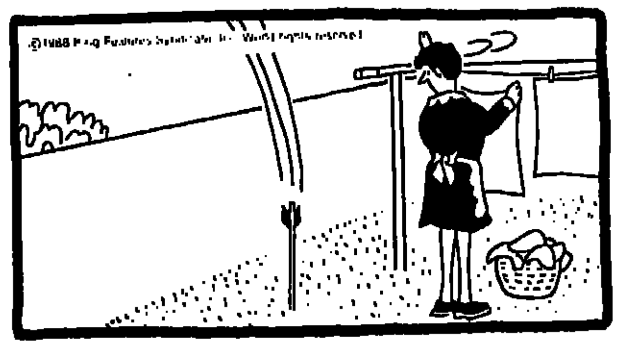

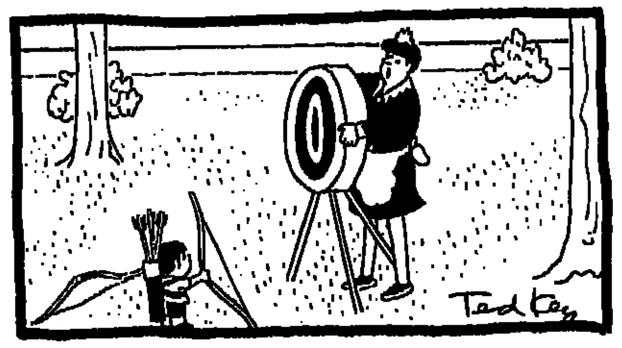

"תנסה עכשיו."

ממדף הספרים

החיים במשחק

מסיבא לי לשחק • מאת: תמר טלשיר • עיצוב, ציורים ועטיפה: חיים רינן • הוצאת כתר, 114 עמודים.

אוסף גדול ויפה של משחקי חברה שלא משאירים טעם רע בפה. בגוף שלנו, המלא עלבונות ו"מתיחות", זה באמת חידוש מרענן ומעורר תקוות. אפשר ליהנות מבלי להעליב אף אחד. אפשר לצחוק גם אם איש אינו בוכה.

המשחקים מחולקים לפרקים, לפי הנושאים השונים: משחקי היכרות, ידע, חשיבה, ריכוז וזיכרון, חידונים, משחקים משעשעים, תחרויות בין קבוצות, משחקי ריקוד וזמר.

המשחקים מחולקים לפי כמה מפתחות, וההתמצאות בספר הופכת למשחק בפני עצמו. מלבד מפתח הנושאים, אפשר לבחור במשחקים לפי מספר המשתתפים, מידת הציוד וההכנה הדרושים, לפי התאמה לגיל ולפי מידת התחרותיות של המשחק.

הספר פשוט "עושה חשק" לשחק, וזה אומר הכל. בקיצור: שחקו אותו!

יבשם עוזר

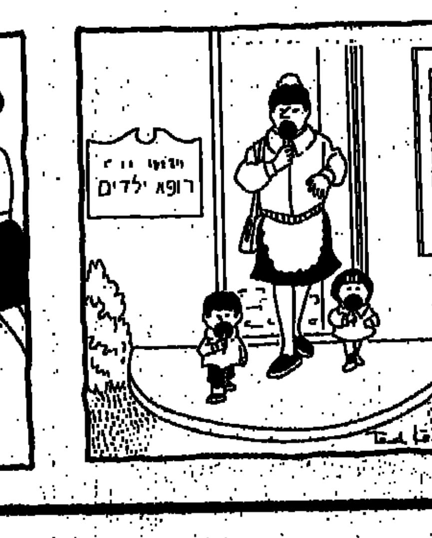

ייז המשמר

יֵשׁ הֵן שֶׁהוּא כְּלָאו, וְיֵשׁ לָאו שֶׁהוּא כְּהֵן. (בָּבָא קַמָּא)

✱

בְּשָׁעָה שֶׁהָיָה הִלֵּל נִפְטָר מִתַּלְמִידָיו, אָמַר לָהֶם: אֲנִי הוֹלֵךְ לַעֲשׂוֹת מִצְוָה, לִרְחֹץ בְּבֵית הַמֶּרְחָץ. (וַיִּקְרָא רַבָּה ל"ד)

✱

גּוֹנֵב מִן הַגּוֹי, לְסוֹף גּוֹנֵב מִיִּשְׂרָאֵל. נִשְׁבָּע לְגוֹי, לְסוֹף נִשְׁבָּע לְיִשְׂרָאֵל. מְכַחֵשׁ לְגוֹי, לְסוֹף מְכַחֵשׁ לְיִשְׂרָאֵל. (תַּנָּא דְּבֵי אֵלִיָּהוּ)

משימות שבועיות

חופשי חופשי – מועדון צופי הטלויזיה החינוכית • הפקה ועריכה: יעל שוין • כתיבה ויעוץ: אהרון שמי • עיצוב גראפי ואיורים: צביקה מאיר־ממקוף • המרכז לטכנולוגיה חינוכית, הטלוויזיה החינוכית הישראלית • לילדים יודעי קרוא וכתוב • מחיר החוברת: 8 ש"ח.

אני בטוחה, שהוגי רעיון החוברת וכל העושים במלאכה, זכרו את חוברות העבודה לחופש, מהן סבלו בילדותם. הם הגישו לילדינו, "חולי הטלביזיה", חוברת עבודה המסבירה ומעלה את המודעות לעבודה הנעשית מאחורי הקלעים של המסך הקטן. חוברת שעושה חשק לעסוק בזה.

מה יש לנו בחוברת? תשע משימות שבועיות, אחת לכל שבוע. משימה לדוגמה: זיהוי 7 תמונות מתוכניות טלביזיה שונות. מעתיקים את התשובה, גוזרים את התלוש המתאים ושולחים. ויש גם הגרלה, במסגרת תוכנית הקיץ "רואים 6/6".

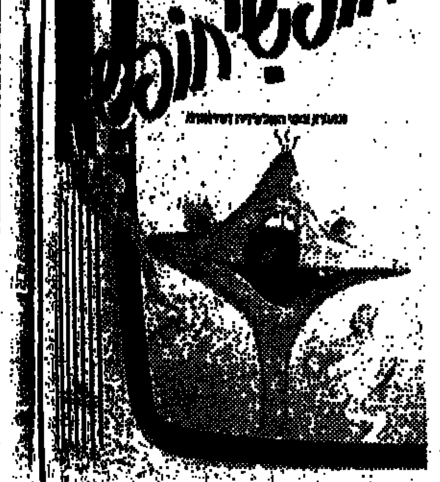

הזוכים המאושרים, שיעלו בגורל, יוזמנו לאולפן להקלטות של תוכניות.

יש בחוברת גם חידונים ומשחקים הקשורים בטלביזיה: טלטקסט, מתכון מפתח לעשות סרטים, ועוד.

מה אומר ומה אדבר: כשאני הייתי ילדה, היה לנו רק רדיו, ולא היו חוברות כאלה נחמדות. ובכל זאת, על אף הנחמדות, נשאלת שאלה: לשם מה צריכה הטלויזיה הממלכתית, שאין לה מתחרים, במספר צופים? האין אנו כולנו שבויים שלה בין כה וכה?

מדור לימודים

למשלמים בויזה 7% הנחה
VISA

הרשמו עכשיו!
נצלו את שבה"ל המועד הקיים והחלו את לימודיכם בקיץ
אל ספטמבר בהתאם לבחירתכם!

אנגלית לתלמיד / קורסי קיץ בכל הארץ

לתלמידי יסודי, חטיבות ביניים ותיכון

במבצע! חינם לנרשמים הראשונים תיק גב מטריף.
הורים ואחים לתלמידי קורסי הקיץ מקבלים 10% הנחה בקורסי אנגלית למבוגרים.
לכל נרשם חינם מילון עברי־אנגלי, קסטה לתרגול.

בשנה הבאה יהיה ילדך בין הטובים בכיתה באנגלית

מחזור קיץ אחרון 2.8.88

4080 תלמידים למדו בקיץ שעבר ושיפרו את רמתם באנגלית

שנה של אנגלית בחודש אחד. קורס הקיץ המושך 4 שבועות, 3 פעמים בשבוע, סה"כ 40 שעות לימוד מרוכז, מקנה לתלמיד כמות מילים וביטויים המקבילים למה שלומדים בבית הספר כל השנה.

כיתות קטנות ברמה אחידה. התלמידים עוברים מבחן התאמה רמה, ושיחת יעוץ, ומסווגים לכיתה שבה כל המשתתפים ברמה אחידה. מספר תלמידים בכיתה אינו עולה על 20 – דבר המאפשר לכל תלמיד השתתפות פעילה בכל שיעור ושיעור, ולמורה מעקב צמוד אחרי התקדמותו של כל תלמיד בקבוצה.

חינם 20 שעות עזר נוספות באנגלית בשנת הלימודים הבאה

שעורים פרטיים קבוצתיים. הלימודים מתקיימים בנוחות מירבית בכיתות מאווררות. לתלמידים מוגשת שתיה קרה או חמה לפי בחירה. כיתות קטנות, פיקוח פדגוגי צמוד, רמה אחידה של תלמידים, הקרנת סירטונים, ודרמה יוצרת הופכים את הלימוד לשיעור כמעט פרטי. שיטת הלימוד שלנו מותאמת לכל תלמיד.

אנגלית לגילאים הצעירים. סדנאות אנגלית מיוחדות לילדים בכיתות א'־ד'. דווקא בגיל צעיר שבו הקליטה והתפיסה מהירה ביותר סדנאות האנגלית המיוחדות של המכונים האמריקאיים נותנות לילדך בסיס איתן ובטוח באנגלית לכל החיים. • אמצעי המחשה, שירה ומשחק. • שיטות הוראה חדישות. • טיפול אישי • קבוצות קטנות • שתיה קלה.

אנגלית למבוגרים לכל רמה ומטרה. קורסי ערב, בוקר או שעורים פרטיים. ★ 12 רמות לימוד ★ קורסים ל־ABC ★ אנגלית לבגרות ★ הכנה ל־TOEFEL ★ קורסים לעובדי מוסדות ומפעלים שכה"ל – הוצאה מוכרת ע"י שלטונות המס. שפות נוספות: צרפתית, גרמנית, ספרדית.

טיפול אישי, משקה חם, לימוד בקבוצה קטנה.

מתמטיקה לתלמיד. לתלמידי יסודי, חטיבות ובתי־הספר התיכוניים לתלמידים הרוצים לחזק ולשפר את רמת ידיעותיהם במתמטיקה. ליוודים בקבוצות קטנות, ההנייה הרגילי חשיבה ...

הזמנה לחורים ולתלמידים. הנכם מוזמנים למשרדנו לבדיקת הרמה באנגלית של התלמיד.
כל יום בין השעות 19.30-9.00 רצוף. חינם – 24 שעות ביממה! חייגו: 03-726132, 03-228545, 04-669041, 02-221933, 057-73714. גם בלילות ובשבתות, מסרו פרטיך וקבלו לביתך פרוספקט והזמנה למבחן התאמה – חינם!

תל־אביב	רמת־גן	חיפה	פתח־תקוה	ראשל"צ	חולון	נתניה	רחובות	ירושלים	כפר סבא	אשקלון	קרית אונו	באר שבע	נתניה	אשדוד	רמלה	הרצליה	ק. חיים וביאליק
דיזנגוף 115	ביאליק 47	בלפור 5	אחד העם 13	רוטשילד 35	סוקולוב 48	רוטשילד 18	הרצל 163	יפו 36	ויצמן 134	[illegible]	[illegible]	העצמאות 49	הרצל 24	[illegible]	הרצל 84	סוקולוב 35	העמקים 3
טל 243428	טל 726132	טל 669041	טל 913665	טל 9658801	טל 880889	טל 584161	466262	233195	953181	טל 716447	טל 71714	טל 22404	טל 595624	[illegible]	242386	טל 67682	טל 740410

המכונים האמריקאיים לשפות

למד בגרות בקלות וחסוך $ 1,000

הרשמה לקורסים מזורזים למועדי ינואר 89', יוני 89' לימוד בכתב, לימוד ערב או משולב לפי בחירה.

רק במכונים האמריקאים • שכ"ל זול ב־50%-20% מבתי־ספר אחרים. • 35 שעות נסיון • 95% הצלחה בבגרות • 8 רמות במתמטיקה ואנגלית • חומר הלימוד מסוכם בספרים • ביטוח הצלחה.

חינם • 24 שעות ביממה

משרדינו פתוחים בין השעות 19.00-9.00 רצוף

המכונים האמריקאיים להשכלה בכתב בשתוף המכונים הבריטיים. 35 שנות נסיון 95% הצלחה

ENGLISH SUMMER SCHOOL

קייטנת אנגלית בתנאי פנימיה בחיפה

אנגליה בישראל וב־1/4 מחיר!

בתום שבועיים של כיף הילד יספר לך באנגלית איך היה.
המכונים האמריקאיים מציעים לילדך קייטנת קיץ. בשפה האנגלית. באכסניית הנוער כרמל בחיפה.

מועדים ומחזורים
מחזור ב' – 5/8/88 – 24/7/88
מחזור ג' – 19/8/88 – 7/8/88

לימוד בקבוצות קטנות לפי רמות
בקייטנה "ינשמו" הילדים אנגלית באוירה בינלאומית. הלימודים יתנהלו במשך 4 שעות ביום ובנוסף לכך שעתיים תירגול. צוות המורים והמדריכים דוברי אנגלית ובעלי נסיון רב. התלמידים ישובצו בקבוצות לימוד קטנות עפ"י רמתם.

פעילות עשירה ומגוונת
בשעות בהן לא ילמדו ילדיך הם ינוחו בחדרים ממוזגים, יאכלו 5 ארוחות ביום, יהנו ממגרשי הספורט והציוד המגוון כגון טניס וסקווש, כדורסל, פינגפונג. יבלו במועדון בצפיה בטלוויזיה או במשחקי וידאו, יצאו לטיולים, ירקדו ועוד...

הנהלה תל אביב – דיזנגוף 115 טל. 228545 243428
הנהלה חיפה – בלפור 5 טל' 669041, 671571 ירושלים – יפו 36 טל' 233195
באר־שבע – העצמאות 49 טל' 73714 חולון – סוקולוב 48 טל' 880889
פתח תקוה – אוסישקין 13 טל' 913665 רמת־גן – ביאליק 47 טל' 726132

המכונים האמריקאיים לשפות
אגודת אכסניות הנוער בישראל בחסות אגף הנוער במשרד החינוך והתרבות

הנהלת חשבונות

קורס כתבנות או אנגלית, חינם לכל נרשם

הרשמה לקורסים סוג 1+2;3
קורסי ערב מזורים פעמיים בשבוע במשך 5 חודשים קורסי בוקר ותנ אינטנסיביים 3 פעמים בשבוע במשך 7 שבועות חשיטה המשולבת מקצרת את תקופת הלימודים לחצי, ומוזילה את שכר הלימוד בשליש.
• הכנה לבחינות סיווג ממשלתיות • קבוצות לימוד קטנות • מרצים מנוסים • לימוד אינטנסיבי • תירגול בעבודה מעשית • השתלמות במכון י.ב.מ. כולל לימוד הנהלת חשבונות ממוחשבת.
לכבוד המכון הישראלי למינהל, ת.ד. 28124 (למסי 15) ת"א, 61281
חינם 24 שעות ביממה – חייגו ברגע זה לכל. 03-295529, 03-291858, 04-665501, 02-221933, 057-73714.

מכון ישראלי למינהל

לימודי גרפיקה וציור בביתך בזמנך הפנוי
לקבלת פרוספקט חינם ומבחן התאמה כשרון גרפיקה ללא כל התחייבות מצידך התקשרו 24 שעות ביממה. טלפונו: 03-868410

המכונים האמריקאיים להשכלה

המכונים
המכונים האמריקאיים לשפות
המכון הישראלי למינהל
המכון להכשרה מקצועית
28 שנות נסיון. 250,000 בוגרים

גרפיקה

הרשמה לקורסי בוקר וערב בת"א

לכ' המדרשה לגרפיקה ולציור, ת.ד. 29362 ת"א
משרדנו פתוח כל יום בין השעות 19.30-9.00 רצוף
ת"א בן־יהודה 32 בית אל־על ח. 510 טל. 295529
חינם 24 שעות ביממה. חייג כבר ברגע זה לטלפון 03-295529 או 03-291858

גם מזכירה רפואית גם מזכירה בכירה בקורס אחד

הרשמה לקורסי בוקר וערב.
בפיקוח איגוד הרופאים הרפואיים בישראל

מכון ישראלי למינהל

יעוץ מס

המקצוע המבוקש היום

הרשמה לקורסי בוקר וערב
לקראת תעודת הסמכה מטעם נציבות מס הכנסה • קורסים רגילים למחוסרי ידע • קורסים מזורזים למנהלי חשבונות.

דרישה ליועצי מס בארץ
ההתפתחות העצומה של הכלכלה והמסחר, ותקי המס החדשים גורמים לדרישה הולכת וגדלה ליועצי מס בכל עסק.

מטרת הקורס
להכשיר תוך תקופה קצרה יועצי מס לקראת בחינת הסמכה ממשלתית ולהקנות להם ידע ונסיון שיוכלו להתחיל בעבודתם מיד עם תום הקורס.

משרדינו פתוחים בין השעות 19.30 9.00 רצוף

מכון ישראלי למינהל